

การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาจีนกลางกับภาษาไทย

นางสาว สุนทรี ชัยสถาผล

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-347-227-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A COMPARATIVE STUDY OF CLASSIFIERS IN MANDARIN AND THAI

Miss Soontaree Chaisathaphol

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
for the Degree of Master of Arts in Chinese

Department of Eastern Language

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-347-227-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาจีนกลางกับภาษาไทย
โดย นางสาวสุนทรี ชัยสถาผล
สาขาวิชา ภาษาจีน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาลักษณะปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ติงศภทิพย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เข็ญ อวีห์ลาน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์)

สถาบันวิทยบริการ
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ก่อศักดิ์ ธรรมเจริญกิจ)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พชณี ตั้งยี่นง)

สุนทรีย์ ชัยสถาผล : การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาจีนกลางกับภาษาไทย
(A Comparative Study of Classifiers in Mandarin and Thai) อ.ที่ปรึกษา : รอง
ศาสตราจารย์ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 195 หน้า. ISBN 974-347-227-4.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการใช้คำลักษณนามในภาษาจีนกลาง โดยมุ่งศึกษาคำลักษณนามที่ปรากฏในโครงสร้างนามวลีและกริยาวลี ด้วยการวิเคราะห์ประเภทคำลักษณนาม และศึกษาลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบกับคำลักษณนามในภาษาไทย ผลการศึกษาวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ประการแรก เมื่อพิจารณาจากหน้าที่ทางไวยากรณ์แล้ว พบว่าคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม และคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา

ประการที่สอง ในภาษาจีนกลางนั้นคำลักษณนามไม่สามารถนำมาใช้ตามลำพังตัวเดียวโดดๆ ได้ จำเป็นต้องใช้ประกอบกับคำอื่นๆ คำที่ปรากฏการใช้ร่วมมากที่สุด คือคำบอกจำนวน จากการศึกษพบว่า การปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามในภาษาจีนกลางทั้งสองประเภทข้างต้น สามารถวิเคราะห์ได้เป็น 2 ประเด็นหลักคือ คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมได้นั้นมีไม่จำกัด และคำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมได้นั้นมีจำกัด

ประการที่สาม เมื่อนำคำลักษณนามในภาษาจีนกลางมาเปรียบเทียบกับภาษาไทยแล้ว จะพบว่าตำแหน่งที่ปรากฏในโครงสร้างนามวลีและกริยาวลีของทั้งสองภาษามีความแตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์และแยกประเภทคำลักษณนามของทั้งสองภาษาแล้ว พบว่าคำลักษณนามบางประเภทพบในทั้งสองภาษา บางประเภทพบเฉพาะในภาษาใดภาษาหนึ่งเท่านั้น ในส่วนของ การศึกษาลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวน พบว่าในภาษาจีนกลางคำบอกจำนวนสามารถปรากฏร่วมกับคำลักษณนามได้สองลักษณะดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในขณะที่ภาษาไทย คำบอกจำนวนสามารถปรากฏร่วมกับคำลักษณนามได้ไม่จำกัด

ภาควิชา..... ภาษาตะวันออก..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา..... ภาษาจีน..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา..... 2543.....

418 02070 22 : MAJOR CHINESE

KEY WORDS : CLASSIFIERS / MANDARIN CHINESE

SOONTAREE CHAISATHAPHOL : A COMPARATIVE STUDY OF CLASSIFIERS IN MANDARIN AND THAI. THESIS ADVISER ; ASSOC.PROF. PRAPIN MANOMAIVI BOOL. Ph.D. 195 PP. ISBN.947-347-227-4

This thesis aims to study the usage of Mandarin's classifiers found in quantitative noun and verb phrases by classifying the classifiers in Mandarin according to their grammatical functions, studying their occurrence with definite numeric quantifiers and comparing them with classifiers in Thai. The results of this research are as follows:

First, according to the grammatical functions, the classifiers in Mandarin can be divided into two major groups: noun classifiers and verb classifiers.

Second, in Mandarin, the classifiers are dependent. That means they must occur with other words. The word that it mostly co-occurs with is the definite numeric quantifier. The result of the research shows such occurrences can be divided into two types: restrictive and non-restrictive.

Third, while comparing the classifiers in Mandarin and Thai found that the position and categories of classifiers in both languages are different. Some categories can be found in either language. However, some categories of classifiers can be found in both languages. In Mandarin, the definite numeric quantifiers can co-occur with classifiers in two conditions as previously mentioned. However, in Thai, the definite numeric quantifiers can co-occur with the classifiers indefinitely.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department..... Eastern Language..... Student's signature.....

Field of study..... Chinese..... Advisor's signature.....

Academic year..... 2000.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความกรุณาและช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้ข้อคิด คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และสละเวลาในการตรวจแก้เนื้อหาวิทยานิพนธ์อย่างละเอียด จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ Shen Yang (瀋陽) ภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อชี้แนะ ตลอดจนดูแลให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ในขณะที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูล ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน รวมทั้ง ศาสตราจารย์ Min Kaide (閔開德) และรองศาสตราจารย์ Xie Yulan (謝玉蘭) จากมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ซึ่งมาประจำอยู่ที่สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่างๆ พร้อมทั้งตรวจแก้ไขในส่วนภาคผนวกซึ่งเป็นบทสรุปเนื้อหาวิทยานิพนธ์เป็นภาษาจีน นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความเมตตาของคณาจารย์ในสาขาวิชาทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านต่างๆ

ขอขอบพระคุณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยในภาคต้น ของปีการศึกษา 2543

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความมีน้ำใจ และความช่วยเหลือเกื้อกูลด้านต่างๆ ด้วยดีเสมอมาของเพื่อนๆ ร่วมชั้นปี รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ขอขอบคุณ พี่ประกฤต ฉัตรแสงอุทัย ชัชศรัณย์ เฑิดชู ตระกูลชัย และพิริยา สุรขจร ที่ช่วยเหลือในการติดตั้งพร้อมให้คำแนะนำในการพิมพ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ภาษาจีน และขอบคุณกำลังใจสำคัญจากพี่ชัยวัฒน์ เจนจิวัฒน์กุล

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่เป็นอย่างสูงที่ให้การดูแลเอาใจใส่ และสนับสนุนผู้วิจัยในทุกๆ ด้านอย่างใกล้ชิดตลอดการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ขอปิ่นน้องชายทั้งสองที่คอยเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
1.5 วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	5
1.7 ระบบสัญลักษณ์ที่ใช้ถอดเสียงตัวอักษรจีน.....	5
บทที่ 2 ปรัชศน์วรรณกรรม.....	8
2.1 คำลักษณนามในภาษาจีนกลาง.....	8
2.1.1 การศึกษาคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง.....	8
2.1.2 การจำแนกประเภทคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง.....	14
2.1.3 คุณสมบัติและหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง.....	24
2.2 คำลักษณนามในภาษาไทย.....	28
2.2.1 การศึกษาคำลักษณนามในภาษาไทย.....	28
2.2.2 การจำแนกประเภทคำลักษณนามในภาษาไทย.....	32
2.2.3 คุณสมบัติและหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำลักษณนามในภาษาไทย.....	39
บทที่ 3 วิเคราะห์ประเภทของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง.....	45
3.1 คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม.....	46
3.1.1 คำลักษณนามเฉพาะที่ใช้ประกอบกับคำนาม.....	46
3.1.1.1 คำลักษณนามที่แสดงลักษณะเฉพาะตัวของคำนาม.....	46

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.1.1.2 คำลักษณนามที่แสดงลักษณะรวมหมู่.....	72
3.1.1.3 คำลักษณนามที่แสดงหน่วย มาตราต่างๆ	78
3.1.1.4 คำลักษณนามที่แสดงปริมาณคร่าวๆ ไม่เจาะจง.....	81
3.1.1.5 คำลักษณนามที่ใช้คำเดียวกับคำนาม.....	83
3.1.1.6 คำลักษณนามที่มาจากคำลักษณนามตั้งแต่สองคำมารวมกัน.....	84
3.1.2 คำลักษณนามที่ยืมมาจากคำนามเพื่อใช้ประกอบกับคำนาม.....	85
3.2 คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา.....	87
3.2.1 คำลักษณนามเฉพาะที่ใช้ประกอบกับคำกริยา.....	87
3.2.2 คำลักษณนามที่เป็นคำยืมมาจากคำประเภทอื่น.....	91
3.2.2.1 คำที่ยืมมาจากคำนาม.....	91
3.2.2.2 คำที่ยืมมาจากคำกริยา.....	92
3.2.2.3 คำที่ยืมมาจากหน่วยคำนามในคำกริยาผสมแบบแยกสมาน.....	92
3.2.3 คำลักษณนามประกอบคำกริยาที่ซ้ำรูปคำกริยาหลัก.....	93
บทที่ 4 การปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง.....	95
4.1. การปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับ คำนาม.....	96
4.1.1 คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมได้นั้นมีไม่จำกัด.....	96
4.1.2 คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมได้นั้นมีจำกัด.....	99
4.2. การปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับ คำกริยา.....	113
4.2.1 คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมได้นั้นมีไม่จำกัด.....	113
4.2.2 คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมได้นั้นมีจำกัด.....	114
บทที่ 5 เปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาจีนกลางกับภาษาไทย.....	118
5.1 เปรียบเทียบตำแหน่งของคำลักษณนาม.....	118
5.1.1 ตำแหน่งของคำลักษณนามในโครงสร้างนามวลี.....	118
5.1.1.1 ตำแหน่งของคำลักษณนามภาษาจีนกลางในโครงสร้าง นามวลี.....	118

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5.1.1.2 ตำแหน่งของคำลักษณนามภาษาไทยในโครงสร้าง	
นามวลี.....	121
5.1.2 ตำแหน่งของคำลักษณนามในโครงสร้างกริยาวลี.....	123
5.1.2.1 ตำแหน่งของคำลักษณนามภาษาจีนกลางในโครงสร้างกริยาวลี..	124
5.1.2.2 ตำแหน่งของคำลักษณนามภาษาไทยในโครงสร้างกริยาวลี.....	124
5.2 เปรียบเทียบการจำแนกประเภทของคำลักษณนาม.....	126
5.2.1 คำลักษณนามประเภทที่มีในทั้งสองภาษา.....	129
5.2.2 คำลักษณนามประเภทที่มีเฉพาะในภาษาจีนกลาง.....	130
5.2.3 คำลักษณนามประเภทที่ไม่มีในภาษาจีนกลาง.....	131
5.3 เปรียบเทียบการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนาม.....	132
5.3.1 ลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนที่พบทั้งสองภาษา.....	133
5.3.2 ลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนที่พบเฉพาะในภาษาจีนกลาง	
.....	133
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	136
6.1 การวิเคราะห์ประเภทคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง.....	136
6.1.1 คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม.....	136
6.1.2 คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา.....	137
6.2 การปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง.....	137
6.2.1 คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมได้นั้นมีไม่จำกัด.....	137
6.2.2 คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมได้นั้นมีจำกัด.....	138
6.3 เปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาจีนกลางกับภาษาไทย.....	139
6.3.1 ตำแหน่งของคำลักษณนาม.....	139
6.3.2 การวิเคราะห์ประเภทของคำลักษณนาม.....	140
6.3.3 ลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนาม.....	140
6.4 ข้อเสนอแนะ.....	140
รายการอ้างอิง.....	142
ภาคผนวก.....	148
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	195

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คำลักษณนามเป็นคำชนิดหนึ่งที่น่าสนใจน่าศึกษา คำลักษณนามจัดได้ว่าเป็นลักษณะเด่นของภาษาทางด้านซีกโลกตะวันออก ไม่ว่าจะเป็นภาษาจีนกลาง ภาษาไทย ต่างก็มีการใช้คำลักษณนาม หากพิจารณาจากภาษาไทยแล้ว จะพบว่าภาษาไทยมีการใช้คำลักษณนามมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย (บัวหลวง วงศ์ภักดี:2527) คำนามคำหนึ่งจะมีลักษณนามเฉพาะปรากฏร่วมในการใช้เป็นคู่ๆ กัน หรือคำกริยาที่แสดงอาการกรกระทำ ก็มีคำลักษณนามที่ใช้ประกอบคำกริยาเหล่านั้นโดยเฉพาะ ลักษณะพิเศษทางภาษานี้ก็มีปรากฏในภาษาจีนกลางเช่นเดียวกัน ดังนั้นสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติแล้ว เมื่อเรียนคำศัพท์ภาษาจีนกลางใหม่ก็จำเป็นที่จะต้องเรียนด้วยว่าคำลักษณนามที่ใช้กับคำศัพท์ใหม่นั้นๆ คือคำใด มีความหมายว่าอะไร หลักการใช้ที่ถูกต้องเป็นอย่างไร มีคำลักษณนามคำใดบ้างที่สามารถปรากฏร่วมได้ ทำให้ผู้เรียนภาษาจีนกลางเป็นภาษาที่สอง ประสบปัญหาในการใช้คำลักษณนามในภาษาจีนกลาง นอกจากนี้หนังสือไวยากรณ์ หรือหนังสือหลักภาษาจีนกลาง ที่รวบรวมหลักการใช้ภาษาจีนกลางที่มีอยู่โดยทั่วไปนั้น ผู้แต่งมักจะกล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาจีนกลางเพียงคร่าวๆ หรือโดยสังเขปเท่านั้น มิได้ลงลึกถึงรายละเอียด ส่วนใหญ่มีการกล่าวถึง คำจำกัดความ ความหมาย การจำแนกประเภท และหลักการใช้แบบคร่าวๆ อาจเนื่องมาจากว่าการใช้คำลักษณนามนั้น คนจีนเองสามารถใช้ได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ เป็นปกติธรรมดาอยู่แล้ว ไม่มีปัญหาในการใช้มากมายเหมือนชาวต่างชาติ จึงไม่จำเป็นต้องศึกษาโดยลงในรายละเอียด ยิ่งไปกว่านั้น การจำแนกประเภทของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง ก็มีหลากหลายรูปแบบ หลากทฤษฎี หลายนแนวคิด โดยการแบ่งแต่ละแบบก็จะใช้หลักการที่แตกต่างกันไป อีกทั้งหลักการและวิธีการใช้คำลักษณนามประกอบกับคำอื่นๆ แม้ว่าจะมีผู้ศึกษาวิจัยไว้บ้าง แต่ส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นเพียงบทความ หรืองานเขียนทางวิชาการเป็นเรื่องๆ เท่านั้น ยังไม่มีการรวบรวมให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกในการศึกษาค้นคว้า

ถึงแม้ว่าจะมีผู้ศึกษาคำลักษณนามภาษาจีนกลางในด้านต่างๆ เป็นต้นว่า การจำแนกประเภทของคำลักษณนาม การใช้คำลักษณนามปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวน ฯลฯ แต่การวิเคราะห์และการศึกษาข้อมูลส่วนมากมักจะเป็นภาษาจีน การเรียนการสอนและข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับคำลักษณนามภาษาจีนกลางที่เป็นภาษาไทยนั้น ยังมีอยู่ค่อนข้างน้อย อีกทั้งยังไม่ค่อยละเอียดและลึกซึ้งนัก ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรที่จะทำการศึกษา และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง ทั้งในด้านการแบ่งประเภท หลักวิธีในการใช้เมื่อปรากฏร่วมกับคำ

บอกจำนวน และการศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามของทั้งสองภาษา เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน และการศึกษาคำลักษณนามในภาษาจีนกลางให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาจีนกลางและภาษาไทยของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ได้ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและจำแนกประเภทของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง
2. เพื่อศึกษาลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามในภาษาจีนกลางว่าสามารถปรากฏร่วมในลักษณะใดได้บ้าง มีข้อจำกัดทางภาษาอย่างไรบ้าง
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามของภาษาจีนกลางและภาษาไทย ด้านตำแหน่งการจำแนกประเภท และการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามทั้งสองภาษา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

คำลักษณนามในภาษาจีนกลางและภาษาไทยมีจำนวนค่อนข้างมาก และมีความหลากหลายในการใช้ ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ จึงขอกำหนดขอบเขตการศึกษาให้ชัดเจน ดังนี้

1. ศึกษาเฉพาะคำลักษณนามที่ใช้ในภาษาจีนกลางมาตรฐาน หรือที่เรียกว่า 現代漢語量詞 *Xiàndài Hànyǔ Liàngcí* ซึ่งถือว่าเป็นภาษามาตรฐานในปัจจุบันเท่านั้น ไม่รวมถึงภาษาถิ่นอื่นๆ และภาษาโบราณของจีน

ส่วนภาษาไทยนั้น ศึกษาเฉพาะคำลักษณนามในภาษากลางที่ใช้อย่างเป็นทางการอยู่ในปัจจุบันนี้ ไม่รวมถึงภาษาถิ่นอื่นๆ และภาษาโบราณ

2. วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะศึกษาคำลักษณนามในภาษาจีนกลางและภาษาไทย ในขอบเขตที่เป็นคำที่ใช้ประกอบกับคำนามในโครงสร้างนามวลีและใช้ประกอบคำกริยาในโครงสร้างกริยวลีเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาครอบคลุมถึงคำลักษณนามที่ปรากฏในประโยครูปแบบต่างๆ โครงสร้างนามวลีและโครงสร้างกริยวลีที่ศึกษาในการวิจัยนี้จะมีแบบลักษณะการเรียงคำ (Word Order) ในแต่ละโครงสร้างดังนี้คือ

คำลักษณนามในโครงสร้างนามวลีแต่ละภาษามีลักษณะการเรียงคำ ดังนี้

คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำนาม → ใช้ในภาษาจีนกลาง

คำนาม + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม → ใช้ในภาษาไทย

คำลักษณนามในโครงสร้างกริยาวลี มีลักษณะการเรียงคำในแต่ละภาษาดังนี้

คำกริยา + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม → ใช้ในภาษาจีนกลาง

คำกริยา + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม → ใช้ในภาษาไทย

3. ศึกษาเปรียบเทียบในแง่ ตำแหน่งของคำลักษณนามในโครงสร้างนามวลีและกริยาวลี การจำแนกประเภท และการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามทั้งภาษาจีนกลาง และภาษาไทย

4. ศึกษาคำลักษณนามในภาษาจีนกลางและภาษาไทย โดยใช้แหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 คำลักษณนามในภาษาจีนกลาง เก็บรวบรวมข้อมูลจากพจนานุกรม และหนังสือ ต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) พจนานุกรม 《現代漢語詞典》 Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn ของ 中國社會科學院語言研究所詞典編輯室 Zhōngguó Shèhuì Kēxuéyuàn Yǔyán Yánjiūsuǒ Cídiǎn Biānjǐshì 1995
- 2) พจนานุกรม 《現代漢語學習詞典》 Xiàndài Hànyǔ Xuéxí Cídiǎn ของ 孫全洲 Sūn Quánzhōu 1996
- 3) พจนานุกรม 《現代漢語名詞量詞搭配詞典》 Xiàndài Hànyǔ Míngcí Liàngcí Dāpèi Cídiǎn ของ 劉學敏 Liú Xuémǐn และ 鄧崇謨 Dèng Chóngmó 1998
- 4) พจนานุกรม 《漢語動詞用法詞典》 Hànyǔ Dòngcí Yòngfǎ Cídiǎn ของ 孟琮 Mèng Cóng 1999
- 5) หนังสือ 《現代漢語八百詞》 Xiàndài Hànyǔ Bābǎicí ของ 呂叔湘 Lǚ Shūxiāng 1999

4.2 คำลักษณนามในภาษาไทย เก็บรวบรวมข้อมูลจากพจนานุกรม และ วิทยานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

- 1) หนังสือ “ลักษณนาม” ของ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542
- 2) วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาเชียงใหม่ กับภาษากรุงเทพฯ “ ของ กันทิมา วัฒนประเสริฐ 2525
- 3) วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในสมัยสุโขทัย สมัย อยุธยา กับสมัยปัจจุบัน” ของ บัณฑิต วงศ์ภักดี 2527
- 4) วิทยานิพนธ์ เรื่อง “คำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม : การศึกษาเปรียบเทียบ” ของ สิริวงษ์ หงษ์สุวรรณ 2540

1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น

วิทยานิพนธ์เล่มนี้แม้ว่าจะจัดทำขึ้นเป็นภาษาไทย แต่โดยเนื้อหาแล้ว จำเป็นต้องมีตัวอักษรจีนในการนำเสนอ เช่น ตัวอย่างคำ วลี หรือประโยคต่างๆ ดังนั้นเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน จึงจะชี้แจงข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาวิทยานิพนธ์ไว้ดังนี้

1. ตัวอักษรจีนที่นำมาใช้ประกอบเป็นตัวอักษรจีนระบบตัวเต็ม หรือที่เรียกว่า 繁體字 Fántǐzì
2. ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ เมื่อมีการยกตัวอักษรภาษาจีนแล้ว จะให้คำถอดเสียงอ่านเป็นสัทอักษรและคำแปลไทยตามลำดับ ยกเว้นแต่ชื่อคนเท่านั้นที่จะมีได้แปลถอดความเป็นภาษาไทย
3. ใช้สัญลักษณ์การขีดเส้นใต้ _____ ใต้คำลักษณนามทั้งในภาษาจีนกลางแลภาษาไทยที่นำมาประกอบเป็นตัวอย่าง เพื่อความชัดเจน
4. ใช้สัญลักษณ์ * หน้าคำ วลี ข้อความ หรือประโยคที่ไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

1.5 วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. สืบหาหนังสือ ตำราเรียน วิทยานิพนธ์ บทความ และเอกสารต่างๆ ที่มีเนื้อหากล่าวถึงคำลักษณนามทั้งภาษาจีนกลางและภาษาไทย เพื่อพิจารณาว่ามีงานวิจัยหรือหนังสือเล่มใดที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษาบ้าง
2. เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งหมด มาจัดเรียงให้เป็นหมวดหมู่
3. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์และแยกประเภทคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง ตามแนวคิดที่วางไว้
4. ศึกษาค้นคว้าถึงลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามในภาษาจีนกลางว่า คำลักษณนามของภาษาจีนกลางในแต่ละประเภทที่แบ่งไว้นั้นมีขอบเขต หรือข้อจำกัดในการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนอย่างไร
5. เปรียบเทียบตำแหน่งที่ปรากฏในโครงสร้างนามวลีและกริยาวลี การจำแนกประเภทและการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามในภาษาจีนกลางกับภาษาไทย ว่ามีความเหมือนและความแตกต่างกันอย่างไร
6. สรุปผลการวิจัยและเขียนเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์
7. จัดพิมพ์วิทยานิพนธ์เป็นรูปเล่มฉบับสมบูรณ์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยคาดว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารากษณภาษาจีนกลางสำหรับผู้เรียนชาวไทยได้ ดังนี้

1. ทำให้รู้และเข้าใจเรื่องคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง ลึกซึ้งและชัดเจนยิ่งขึ้น
2. การศึกษาคำลักษณนามในภาษาจีนกลางในด้านต่างๆ จะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ทำให้ทราบถึงความเหมือนและความแตกต่างกันของคำลักษณนามในภาษาจีนกลางและภาษาไทย
4. เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและแนวทางการวิจัยในแง่การศึกษาไวยากรณ์ภาษาจีนกลางต่อไป

1.7 ระบบสัทอักษรที่ใช้ถอดเสียงตัวอักษรจีน

การถอดเสียงตัวอักษรจีนในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้ระบบสัทอักษรซึ่งใช้อย่างเป็นทางการในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่เรียกว่า 漢語拼音 Hànyǔ Pīnyīn ตามแบบหนังสือไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง (ประพินม โมนมัยวิบูลย์, 2541:2-10) ซึ่งสรุปโดยสังเขปได้ดังนี้

สัทอักษรแทนเสียงพยัญชนะ 24 เสียง

b(ป) ¹	p(ผ,พ)	m (ม)	f (ฝ,ฟ)	d(ต)	t(ถ,ท)
n(น)	l(ล)	z(จ)	c(ช,ฉ)	s(ส,ซ)	zh(จ)
ch(ช,ฉ)	sh(ช,ช)	r(ร)	j(จ)	q(ช,ฉ)	x(ซ)
g(ก)	k(ก,ค)	h(ห)	ng(ง)	y(ย)	w(ว)

สัทอักษรแทนเสียงสระ 24 เสียง

1. สัทอักษรแทนเสียงสระเดี่ยว 8 เสียง ได้แก่

a (อา)	o (อัว+โอะ)	e (เออ)	i (อี,อิ,อีอ)
u (อู)	ü (อู+อี)	er (เออร์)	ê (เอะ)

¹ ในวงเล็บ คือเสียงพยัญชนะและสระภาษาไทย ที่เทียบได้กับเสียงของสัทอักษรในระบบ Hànyǔ Pīnyīn

2. สัทอักษรแทนเสียงสระผสม 16 เสียง ได้แก่

<i>ai</i> (ไอ,อาย)	<i>ei</i> (เอ+อี)	<i>ao</i> (เอา,อาว)	<i>ou</i> (โอ+อู)
<i>ia</i> (อี+อา)	<i>ie</i> (อี+เอะ)	<i>io</i> (อี+โอ)	<i>ua</i> (อัว+อา)
<i>uo</i> (อัว+โอ)	<i>ue</i> (อู+เออ)	<i>üa</i> (อู+อี+อา)	<i>üe</i> (อู+อี+เอะ)
<i>iao</i> (อี+อา+โอ)	<i>iou</i> (อี+โอ+อู)	<i>uai</i> (อู+อา+อี)	<i>uei</i> (อู+เอ+อี)

เครื่องหมายแทนวรรณยุกต์ 4 เสียง

- แทน เสียงหนึ่ง (ออกเสียงคล้ายเสียงตรีในภาษาไทย)
- ˊ แทน เสียงสอง (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงจัตวาในภาษาไทย)
- ✓ แทน เสียงสาม (ออกเสียงไม่ใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์ไทยเสียงใดเลย โดยจะออกเสียงต่ำในตอนแรก แล้วจะผันเป็นเสียงสูงในตอนท้าย)
- ˋ แทน เสียงสี่ (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงโทในภาษาไทย)

หมายเหตุ

การแสดงเครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ในระบบถอดเสียงภาษาจีนกลางนี้ จะต้องเขียนเครื่องหมายไว้เหนือรูปสระ หากสระนั้นเป็นสระผสมก็จะเขียนเครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ไว้เหนือรูปสระที่เป็นสระหลัก

เสียง *sh* ออกเสียงคล้าย *sh* ในภาษาอังกฤษ ในที่นี้จะใช้ตัวอักษร *ช* แทนเสียง *sh* แต่ในกรณีที่ไม่สามารถผันเสียงวรรณยุกต์โดยใช้ตัว *ช* ได้ ก็จะใช้ตัว *ซ* แทนโดยมีจุดใต้ตัว *ซ* เป็นเครื่องหมายเกิดดังนี้ *ซ*

เสียงพยัญชนะ *ng* ในภาษาจีนกลางใช้เป็นพยัญชนะสะกดเท่านั้น ส่วนเสียง *y* และ *w* เป็นเสียงพยัญชนะกึ่งสระ ใช้เขียนแทนเสียงสระ *i* และ *u* ตามลำดับเมื่อเป็นเสียงสระผสมซึ่งอยู่ในตำแหน่งต้นพยางค์ และจะใช้เขียนไว้หน้าสระเดี่ยว *i* และ *u* ตามลำดับเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น นอกจากนี้ยังเขียน *y* ไว้หน้าสระ *ü* ทั้งที่เป็นสระเดี่ยวและสระผสมเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น

เสียงสระผสม *iou* และ *uei* ตามระบบการเขียนสัทอักษรจีน กำหนดให้เขียนเป็น *iu* และ *ui* ตามลำดับ เมื่อปรากฏร่วมกับพยัญชนะอื่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

ปริทัศน์วรรณกรรม

คำลักษณนามไม่ใช่คำประเภทสากลเหมือนเช่น คำนาม คำกริยา หรือคำสรรพนาม ซึ่งมีใช้ในทุกภาษา จึงมีบางภาษาเท่านั้นที่มีการใช้คำประเภทนี้ เช่น ภาษาไทย จีน เวียดนาม พม่า เขมร เย้า เป็นต้น คำลักษณนามจึงจัดได้ว่าเป็นลักษณะสำคัญเฉพาะตัวทางภาษา มีบทบาทหน้าที่และหลักการใช้ที่แตกต่างไปจากคำประเภทอื่น ยิ่งไปกว่านั้นการใช้คำลักษณนามในแต่ละภาษายังมีการใช้ที่เหมือนกันและแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมทางภาษาของแต่ละชาติ จุดนี้จึงเป็นประเด็นที่น่าศึกษาค้นคว้า แม้ว่าทั้งภาษาจีนและภาษาไทยต่างก็เป็นภาษาที่มีการใช้ลักษณนามแต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบแล้ว จะพบว่าการใช้คำลักษณนามในสองภาษามีทั้งจุดที่เหมือนกันและต่างกัน

การศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามในภาษาจีนกลางและภาษาไทยนั้นช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจคำลักษณนามทั้งสองภาษาได้ถูกต้องยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบต่อไป

2.1 คำลักษณนามในภาษาจีนกลาง

ในวงการการศึกษาไวยากรณ์จีนกลาง มีงานวิจัยซึ่งเกี่ยวกับคำลักษณนามที่น่าสนใจหลายชิ้น เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาคำลักษณนาม การจำแนกประเภท คุณสมบัติและหน้าที่ทางไวยากรณ์ ซึ่งล้วนเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาคำลักษณนามในภาษาจีนกลางทั้งสิ้น

2.1.1 การศึกษาคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องการใช้หรือการจัดหมวดหมู่ของคำลักษณนามนั้น ปัญหาแรกที่พบก็คือ ปัญหาการเรียกชื่อ และการให้ขอบเขตคำจำกัดความว่า คำลักษณนามนั้นหมายถึงคำประเภทใด มีลักษณะเด่นอย่างไร เนื่องจากคำเรียกชื่อคำลักษณนามในภาษาจีนกลางแต่เดิมนั้นมีหลายคำ ไม่ได้มีเพียงคำว่า 量詞 *Liàngcí* เหมือนในปัจจุบัน ก่อนที่จะมีการใช้คำนี้เป็นคำเรียกขานอย่างเป็นทางการเป็นมาตรฐานเดียวกัน หนังสือหรือบทความทางวิชาการที่เกี่ยวกับไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง รวมทั้งหนังสือภาษาที่ใช้สอนภาษาจีนให้แก่คนต่างชาติ ต่างก็ใช้คำเรียกที่ต่างกันไป ตามแนวเหตุผลของผู้แต่งแต่ละคน เช่น เรียกว่า 副名詞 *Fùmíngcí* (呂叔湘 *Lǚ Shū xiāng*, 1953) หรือ 數位詞 *Shùwèicí* (高名凱 *Gāo Míngkǎi*, 1986) เป็นต้น

การเรียกคำประเภทนี้ในอดีตนอกจากจะมีหลายคำแล้ว ผู้เขียนบางคนยังไม่ได้จัดแยกคำลักษณะนามออกเป็นหมวดคำประเภทหนึ่ง แต่จะจัดให้อยู่ในหมวดคำนาม หรือคำช่วยประเภทหนึ่งเท่านั้น งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาคำลักษณะนามในภาษาจีนกลางที่น่าสนใจ มีดังนี้

งานของ Zhāng Xiàngqún

Zhāng Xiàngqún (張向群1995:2-5) ได้รวบรวมคำเรียกชื่อคำลักษณะนามในภาษาจีนกลางไว้ดังนี้

1. เรียกว่า 單位詞 *Dānwèicí* โดย Lǚ Shūxiāng (呂叔湘,1982:18) และ Chén Wàngdào (陳望道,1980:531)

2. เรียกว่า 數位詞 *Shùwèicí* โดย Gāo Míngkǎi (高名凱, 1986:160) ได้กล่าวไว้ว่า ในภาษาจีนกลางถ้าหากเติมคำบอกจำนวนลงไปหน้าคำนามแล้ว ตำแหน่งตรงกลางระหว่างคำนามกับคำบอกจำนวน จำเป็นที่จะต้องเติมคำไม่แท้ลงไปเพื่อแสดงคุณสมบัติของสิ่งนั้นๆ เช่น 一本書 *yībēn shū* หนังสือ 1 เล่ม 一管筆 *yìguǎn bǐ* ปากกา 1 ด้าม คำที่ใช้เรียกคำชนิดนี้ได้ดีที่สุดคือ คำว่า *Shùwèicí* เพราะทำหน้าที่ของคำเหล่านี้ คือช่วยอธิบายลักษณะเด่น หรือหน่วยของสิ่งนั้นๆ

3. เรียกว่า 副名詞 *Fùmíngcí* ในหนังสือ 語法學習 *Yǔfǎ Xuéxí* (การเรียนไวยากรณ์) ของ Lǚ Shūxiāng (呂叔湘,1953:6) ได้เขียนว่า *Fùmíngcí* คือคำที่แสดงหน่วยของสิ่งของหรือกริยา หรืออาจจะเรียกว่า 單位名詞 *Dānwèi míngcí* หรือ 量詞 *Liàngcí* ได้ทั้ง 3 คำ

4. เรียกว่า 助名詞 *Zhùmíngcí* โดย Lù Zhìwèi (陸志韋,1951:42-43)

คำเรียกชื่อต่างๆ ข้างต้นที่กล่าวมานั้น ล้วนปรากฏในหนังสือหลักภาษาของนักไวยากรณ์ในยุคแรกๆ ต่างคนต่างก็มีวิธีเรียกที่แตกต่างกันออกไป ปัจจุบันนี้ภาษาจีนกลางได้ใช้คำว่า 量詞 *Liàngcí* เพื่อใช้แสดงความหมายของคำลักษณะนาม ผู้ที่นำคำนี้มาใช้เป็นคนแรกคือ Lǐ Jǐnxī (黎錦熙,1992:81) ในหนังสือ 新著國語文法 *Xīnzhù Guóyǔ Wénfǎ* (ไวยากรณ์จีนกลางเล่มใหม่) ซึ่งกล่าวไว้เมื่อตีพิมพ์หนังสือดังกล่าวเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.1924ว่า 量詞 *Liàngcí* ก็คือ คำนามที่ใช้แสดงจำนวนปริมาณ ใช้เติมหลังคำบอกจำนวน และนำมาเป็นตัวบอกหน่วยจำนวนของสิ่งของ นอกจากนี้ Zhū Déxī (朱德熙,1998:48) ได้ใช้คำว่า 量詞 *Liàngcí* และกล่าวว่าหมายความถึง คำที่ไม่อิสระซึ่งสามารถใช้ข้างหลังคำบอกจำนวน

Zhāng Zhìgōng (張志公,1957:14) กล่าวว่า คำในภาษาจีนประกอบด้วย คำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ คำบอกจำนวน คำลักษณะนาม คำสรรพนาม ทั้งหมด 6 ประเภท คำที่แสดงหน่วยของสิ่งของหรือกริยา คือคำลักษณะนาม หรือเรียกว่า 量詞 *Liàngcí*

เมื่อ *Lí Jīnxī* (黎錦熙,1992:81) เสนอความคิดนี้ในตอนแรกนั้น ก็ยังไม่ได้เป็นที่ยอมรับในทันทีทันใด จนเวลาผ่านไปสิบกว่าปีจึงค่อยๆเป็นที่ยอมรับของนักไวยากรณ์ต่างๆ หลายสิบปีที่ผ่านมา ชื่อต่างๆ ที่ใช้เรียกกันข้างต้นก็มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนมาใช้คำๆ เดียวเพื่อความเป็นเอกภาพมากขึ้น และคำที่ได้รับความนิยมก็คือ คำว่า 量詞 *Liàngcí* แม้ว่าแนวโน้มจะเป็นเช่นนี้ แต่ก็มิได้หมายความว่า คำนี้จะเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายอย่างสมบูรณ์แบบ จวบจนประมาณปี ค.ศ.1970 ปัญหาการเรียกชื่อนี้ ก็ยังคงมีการโต้แย้งกัน จุดที่ได้แย้งกันอย่างหนักก็เจาะจงลงไปปัญหาว่า จะใช้คำเรียกว่า 量詞 *Liàngcí* หรือ คำว่า 單位詞 *Dānwèicí* สองคำนี้คำใดจะเหมาะสมกว่ากัน จนในท้ายสุด คำว่า 量詞 *Liàngcí* ก็เป็นที่ยอมรับมากกว่า และได้ใช้กันมาจวบจนทุกวันนี้

งานของ *Chéng Róng*

Chéng Róng (程榮,1997:330-332) ได้เขียนบทความเรื่อง 量詞及其再分類 *Liàngcí jí qí zài fēnlèi* (คำลักษณะนามกับการจัดแบ่งประเภทใหม่) เขียนถึง คำเรียกชื่อลักษณะนาม สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1.ในปี ค.ศ. 1924 黎錦熙,*Lí Jīnxī* ได้เสนอแนวคิดที่ว่า “คำลักษณะนาม คือลักษณะเด่นของภาษาจีน” ชั้นแรกได้เสนอชื่อเรียกคำลักษณะนามว่า 量詞 *Liàngcí* และเสนอถึงความสำคัญของคำลักษณะนามโดยกล่าวว่า คำลักษณะนามก็คือ คำนามที่ใช้แสดงจำนวนปริมาณ ใช้เติมท้ายคำบอกจำนวนเพื่อใช้เป็นคำบอกหน่วยของจำนวนสิ่งของ และไม่ได้จัดให้คำลักษณะนามเป็นคำหมวดใดหมวดหนึ่ง

2.*Wáng Lì* (王力,1985:214) มองว่า คำลักษณะนามจัดเป็นคำนามประเภทหนึ่งจึงเรียกว่า 單位名詞 *Dānwèimíngcí*

3.*Lǚ Shūxiāng* (呂叔湘,1982:18) เดิมที่ได้จัดคำลักษณะนามไว้ในหมวด 指稱詞 *Zhǐchēngcí* (คำบ่งชี้) เรียกชื่อว่า 單位指稱 *Dānwèizhǐchēng* ต่อมาได้จัดให้อยู่ในประเภทคำประกอบคำนามจึงให้ชื่อว่า 副名詞 *Fùmíngcí* ทั้งยังกล่าวว่า *Fùmíngcí* แสดงถึงหน่วยของสิ่งของหรือกริยา จึงอาจเรียกว่า 單位詞 *Dānwèicí* หรือ 量詞 *Liàng cí* เป็นคำนาม แต่มีจุดที่ต่างจากคำนามทั่วไป ก็คือคำนามโดยทั่วไปไม่สามารถที่จะใช้กับคำบอก

จำนวนโดยตรง ตรงกลางจำเป็นที่จะต้องเติม คำ 副名詞 *Fùmíngcí* คำเหล่านี้ปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนเสมอ และส่วนใหญ่โดยตัวของมันเองแล้วจะไม่มี ความหมายที่เป็นรูปธรรม เหมือนกับคำนาม แม้ว่าจะกล่าวถึงความแตกต่างระหว่างคำลักษณนามกับคำนาม แต่ก็ยังคงจัดให้คำลักษณนามอยู่ในคำนามประเภทหนึ่ง

4. *Lù Zhìwéi* (陸志韋, 1951:42-43) เรียกคำลักษณนามว่า 助名詞 *Zhù míng cí* จัดเป็นประเภทย่อยในคำสรรพนาม โดยกล่าวว่า คำนามนั้นมีลักษณะที่เป็นข้อมูลวัตถุวิสัย ไม่มีข้อจำกัดทางด้านจำนวนปริมาณ ถ้าหากต้องการที่จะจำกัดจำนวนคำนาม จะต้องใช้คำนามอีกประเภทหนึ่งมาช่วยแสดงความหมาย และเรียกคำเหล่านี้ว่า 助名詞 *Zhù míng cí*

5. *Chén Wàngdào* (陳望道, 1980:531) เรียกคำลักษณนามว่า 計標 *Jìbiāo* โดยกล่าวว่า คำที่นำมาใช้กับ 計標 *Jìbiāo* นั้น มี 2 ประเภท ประเภทแรกคือ สิ่งที่สงบนิ่ง เคลื่อนไหวไม่ได้ เช่น 一條路 *yītiáo lù* ถนนสายหนึ่ง 一碗飯 *yīwǎn fàn* ข้าวชามหนึ่ง คำว่า *tiáo* และ *wǎn* เป็นคำ *Jìbiāo* ที่ใช้ประกอบกับคำนามที่เคลื่อนไหวไม่ได้ นั่นคือ *lù* และ *fàn* อีกประเภทคือสิ่งที่เคลื่อนไหวได้ เช่น 走一趟 *zǒuyí tàng* เดิน 1 รอบ 讀一遍 *dúyí biàn* อ่าน 1 เที่ยว คำว่า *tàng* และ *biàn* เป็นคำ *Jìbiāo* ใช้ประกอบกับเหตุการณ์เรื่องราวที่มีการเคลื่อนไหว คือ เดิน และอ่าน

6. *Gāo Míngkǎi* (高名凱, 1986:160,176,177) เขียนบทความเรื่อง 漢語語法論 *Hànyǔ Yǔfǎ Lùn* (วิเคราะห์ไวยากรณ์ภาษาจีน) แม้จะมีการกล่าวถึงคำว่า 量詞 *Liàngcí* แต่ความหมายที่กล่าวถึงนั้นไม่ใช่ความหมายของคำลักษณนามแต่เป็นความหมายของคำวิเศษณ์ ส่วนคำที่มีความหมายของคำลักษณนาม กลับใช้คำว่า 數位詞 *Shùwèicí* และ 次數詞 *Cìshùcí* เขากล่าวว่า ในภาษาจีนมีคำที่มีบทบาทเหมือนคำนาม ถ้าจะใช้คำบอกจำนวนกับคำนาม จะต้องเติมคำไม่อิสระลงไปเพื่อแสดงคุณลักษณะที่ใช้เป็นตัวแทนของคำนามคำนั้นให้ชัดเจนขึ้น ตัวอย่างเช่น 一本書 *yīběn shū* หนังสือ 1 เล่ม 一管筆 *yīgǎn bǐ* ปากกา 1 ด้าม

7. การบัญญัติศัพท์คำลักษณนามในภาษาจีนที่ใช้คำว่า 量詞 *Liàngcí* และการจัดให้คำลักษณนามเป็นหมวดคำหมวดหนึ่งแยกออกมาจากคำประเภทอื่นเพิ่งจะเริ่มประมาณหลังปี ค.ศ. 1950

Dīng Shēngshù (丁聲樹, 1979:56-57) ได้จัดวิเคราะห์แยกคำลักษณนามให้เป็นหมวดคำอิสระแยกออกจากหมวดคำอื่นเป็นครั้งแรกในหนังสือ 現代漢語語法講話 *Xiàndài Hànyǔ Yǔfǎ Jiǎnghuà*

dài Hànyǔ Yǔfǎ Jiǎnghuà (คำสอนเรื่องไวยากรณ์ภาษาจีนปัจจุบัน) เขาได้กล่าวว่า คำลักษณะนามใช้วางอยู่หลังคำสรรพนามชี้เฉพาะ หรือคำบอกจำนวน และวางไว้หน้าคำนาม เช่น 那匹馬 nàpǐ mǎ ม้าตัวนั้น 一隻眼 yìzhī yǎn ตาข้างหนึ่ง เมื่อคำบอกจำนวนใช้กับ คำลักษณะนาม จะสามารถเรียกย่อๆ ว่า 數量詞 Shùliàngcí เช่น 兩隻 liǎngzhī สองข้าง 一個 yíge หนึ่งอัน เป็นต้น มีคำลักษณะนามอีกประเภทหนึ่งที่ใช้ตามหลังคำกริยา เพื่อแสดงจำนวนครั้งของการกระทำ เช่น 走兩趟 zǒuliǎng tàng เดิน 2 รอบ

Zhāng Zhìgōng (張志公, 1957:20) ได้จัดให้คำลักษณะนามเป็นหมวดคำหนึ่ง โดยเขียนไว้ว่า คำลักษณะนามเป็นคำที่ใช้แสดงจำนวนหรือปริมาณของสรรพสิ่งหรือกริยาการกระทำมี 2 ชนิดคือ คำลักษณะนามที่ใช้กับคำนามแสดงจำนวนปริมาณของสรรพสิ่ง เรียกว่า 物量詞 Wùliàngcí คำลักษณะนามชนิดนี้ สามารถนำมาทำเป็นคำซ้ำได้ โดยใช้แสดงความหมายว่า แต่ละ หรือทุกๆ เช่น 個個人 gègè rén ทุกๆ คน นอกจากการซ้ำคำแล้ว คำลักษณะนามยังต้องปรากฏการเข้าร่วมกับคำบอกจำนวน อีกชนิดคือ คำลักษณะนามที่ใช้กับคำกริยาแสดงจำนวนครั้งของการกระทำกริยา เรียกว่า 動量詞 Dòngliàngcí

ในปัจจุบันนี้ หนังสือไวยากรณ์ทั่วไปก็ได้จัดให้คำลักษณะนามเป็นหมวดคำหนึ่งแยกออกจากหมวดคำอื่นๆ และมีศัพท์บัญญัติใช้ที่แน่นอน คือคำว่า 量詞 Liàngcí

งานของ Yáng Xīn'ān

Yáng Xīn'ān (楊欣安, 1956:39-41) เขียนบทความเรื่อง 關於量詞的幾個問題 Guānyú liàngcí de jǐgè wèntí (ปัญหาบางประการเกี่ยวกับคำลักษณะนาม) เพื่อสนับสนุนแนวคิดที่ใช้คำเรียกคำลักษณะนามว่า 量詞 Liàngcí โดยกล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับคำลักษณะนามไว้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการเรียกชื่อ

คำว่า 個 gè อัน 隻 zhī ข้าง 輛 liàng คัน 塊 kuài ขึ้น เป็นต้น คำเหล่านี้ล้วนแต่เป็นคำลักษณะนามทั้งสิ้น แต่หนังสือไวยากรณ์แต่ละเล่ม มักจะใช้คำเรียกชื่อที่แตกต่างกันออกไป เช่น เรียกว่า 量詞 Liàngcí (Lí Jīnxī, 1992:81) 副名詞 Fùmíngcí (Lǚ Shūxiāng, 1982:18) 單位名詞 Dānwèimíngcí (Wáng Lì, 1985:214) แต่ Yáng Xīn'ān คิดว่า คำที่ใช้เรียกได้ครอบคลุม และถูกต้องที่สุดคือคำว่า 量詞 Liàngcí โดยชี้แจงเหตุผลว่า คำว่า 量詞 Liàngcí สามารถใช้แสดงความหมายและลักษณะเด่นของคำประเภทนี้ได้ดีที่สุด เพราะว่าคำลักษณะนามก็คือ คำที่ใช้แสดงจำนวนปริมาณของสรรพสิ่งและกริยา คำ

ลักษณนามที่ใช้แสดงจำนวนและปริมาณของสรรพสิ่งเรียกว่า 名量詞 *Míngliàngcí* ส่วนคำลักษณนามที่ใช้แสดงจำนวนหรือลักษณะการกระทำกริยาเรียกว่า 動量詞 *Dòngliàngcí* การที่เรียกคำลักษณนามว่า 副名詞 *Fùmíngcí* นั้นไม่เหมาะสมเท่าใด เพราะหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำลักษณนามต่างจากคำนาม หรือการเรียกว่า 單位名詞 *Dānwèimíngcí* นั้นแม้ว่ามีเหตุผลประกอบที่น่าเชื่อถือ แต่ยังไม่เหมาะสมถูกต้องเช่นเดียวกับคำว่า 副名詞 *Fùmíngcí*

2. ปัญหาการจัดคำลักษณนามเป็นหมวดคำหมวดหนึ่ง

ในสมัยก่อนนักไวยากรณ์จีนไม่ว่าจะใช้คำเรียกชื่อคำลักษณนามคำใดก็ตาม ต่างก็จัดให้คำลักษณนามเป็นคำนามชนิดหนึ่งโดยเป็นชนิดย่อยของคำนาม จุดนี้เอง *Yáng Xīn'ān* เห็นว่าไม่ถูกต้อง เพราะคำลักษณนามไม่ได้ยืมมาจากคำนามทั้งหมด ยังมีการยืมคำประเภทอื่นมาใช้เป็นคำลักษณนาม มีเพียงคำลักษณนามบางส่วนเท่านั้นที่มาจากคำนามไม่ใช่ทั้งหมด หากพิจารณาหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำนามกับคำลักษณนาม พบว่าคำทั้งสองประเภทนี้ มีความแตกต่างกัน เช่น คำนามสามารถเติมคำอุปสรรค คำปัจจัยได้ แต่คำลักษณนามเติมไม่ได้ คำนามสามารถทำหน้าที่เป็นภาคประธาน และกรรมของประโยคได้ แต่คำลักษณนามทำไม่ได้ เช่น เราสามารถใช้ว่า 人有手 *Rén yǒu shǒu*. คนมีมือ แต่จะไม่ใช้ว่า *個有手 **Gè yǒu shǒu* ยกเว้นแต่มีประโยคนำมา จึงจะประธานในประโยคหลังได้ เช่น

我有兩個朋友，一個是四川人，一個是河北人
wǒ yǒu liǎnggè péngyou, yíge shì Sìchuānrén, yíge shì Héběirén.

ฉันมีเพื่อน 2 คน คนหนึ่งเป็นชาวเสฉวน อีกคนเป็นชาวเหอเป่ย์

จากลักษณะที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าคำนามและคำลักษณนามมีความแตกต่างกัน เป็นคนละประเภทกัน มีหน้าที่ทางไวยากรณ์ที่ต่างกัน ดังนั้นจึงควรแยกคำลักษณนามออกจากคำนาม จัดให้คำลักษณนามเป็นคำอีกหมวดหนึ่งต่างหาก

จากหนังสือและบทความทางวิชาการข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า แต่เดิมนั้นในภาษาจีนกลางชื่อเรียกของคำลักษณนามนั้นมีอยู่หลายคำ ต่างก็ตั้งชื่อกันตามบทบาทหน้าที่ทางไวยากรณ์บ้าง ตามความหมายบ้าง ส่งผลให้หนังสือไวยากรณ์ในช่วงต้นๆ มีคำเรียกชื่อคำลักษณนามแตกต่างกันไปตามผู้แต่ง ยังไม่มีการบัญญัติให้เป็นศัพท์ซึ่งเป็นที่ยอมรับ และใช้กันอย่างเป็นทางการถูกต้อง จนมาในยุคหลังจึงเริ่มมีการเคลื่อนไหว จนท้ายสุดได้ศัพท์บัญญัติของคำลักษณนามขึ้นมาว่า 量詞 *Liàngcí* และใช้เป็นแบบแผนเดียวกัน นอกจากนี้ ในตอนแรกนักวิชาการ และนักภาษา

หลายคนไม่ได้จัดให้คำลักษณนามเป็นคำแท้หมวดหนึ่ง แต่จะจัดว่าเป็นคำนามชนิดหนึ่ง ซึ่งต่างจากในปัจจุบันที่คำลักษณนามเป็นคำแท้หมวดหนึ่ง และมีบทบาทหน้าที่ทางภาษาเช่นเดียวกับคำนาม คำกริยา และคำอื่นๆ ดังนั้นหนังสือหรือบทความทางวิชาการที่เกี่ยวกับคำลักษณนามในยุคปัจจุบันจึงใช้คำว่า 量詞 *Liàngcí* เป็นแบบแผนเดียวกันทั้งหมด รวมทั้งจัดคำลักษณนามไว้เป็นคำแท้หมวดหนึ่ง มีความหมายในตัวเอง ส่งผลให้คำจำกัดความ และขอบเขตหน้าที่ของคำลักษณนามนั้นเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่เป็นเพียงคำช่วย คำเสริมหรือคำประกอบคำนามเท่านั้น ตัวอย่างเช่น

Liú Yuèhuá (劉月華, 1983:82) กล่าวว่า คำลักษณนามคือ หน่วยที่แสดงจำนวน ปริมาณของสิ่งของต่างๆ หรือ แสดงจำนวนหรือลักษณะที่เกี่ยวข้องของการกระทำกริยา

Huáng Hànrshēng (黃漢生, 1981:20) กล่าวว่า คำลักษณนามคือ คำที่เป็นหน่วยแสดงสรรพสิ่งหรือการกระทำกริยา

Fáng Yùqīng (房玉清, 1996:70) ได้ให้ความหมายของคำลักษณนามว่าเป็นหน่วยคำศัพท์บอกจำนวนปริมาณของสิ่งของและการกระทำ เป็นคำที่ต้องปรากฏร่วมกับคำอื่น จะปรากฏตามลำพังไม่ได้ ข้างหน้าของคำลักษณนามจำเป็นต้องมีคำบอกจำนวน หรือคำบ่งชี้เฉพาะ

Mǎ Zhēn (馬真, 1998:112) กล่าวว่า คำลักษณนามคือ หน่วยที่แสดงลักษณะจำนวน สิ่งของ การกระทำ และเวลา แบ่งออกเป็น คำลักษณนามที่ใช้กับคำนาม ใช้กับคำกริยา และคำลักษณนามบอกเวลา รวมสามประเภท

2.1.2 การจำแนกประเภทคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง

ในการศึกษาคำลักษณนามในภาษาจีน จะเห็นว่างานวิจัยเกี่ยวกับการจัดแบ่งประเภทของแต่ละคนมีความแตกต่างกันออกไปตามมุมมองและแนวคิดของผู้ศึกษาค้นคว้าแต่ละคนว่าจะนำหลักการใดมาใช้วิเคราะห์ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจำแนกประเภทคำลักษณนามในภาษาจีนกลางที่น่าสนใจ มีดังนี้

งานของ Zhāng Xiàngqún

Zhāng Xiàngqún (張向群, 1995:13-42) กล่าวว่า ว่าจะทำการจำแนกประเภท สิ่งของแล้ว จำเป็นต้องมีหลักการในการจัดแบ่ง หลักการที่ต่างกันจะสามารถจำแนกประเภทได้หลากหลายต่างกันออกไป การจำแนกประเภทของคำลักษณนามก็เช่นเดียวกัน หากเราใช้มุมมอง

หรือหลักการที่ต่างกันออกไปมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาแยกประเภท ก็จะสามารถแบ่งคำลักษณนามออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1. เมื่อพิจารณาจากหน่วยที่แสดงจำนวนปริมาณ จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ คำลักษณนามที่เป็นหน่วยมาตราต่างๆ และคำลักษณนามที่ไม่ใช่หน่วยมาตรา ดังนี้

ก. คำลักษณนามที่เป็นหน่วยมาตราต่างๆ คือคำลักษณนามที่แสดงมาตราในการชั่ง ตวง วัด หน่วยวัดต่างๆ เช่น 丈 zhàng หน่วยวัดความยาวของจีน 尺 chǐ ฟุต 寸 cùn นิ้ว 斗 dǒu มาตราตวงวัดของจีน 升 shēng หน่วยตวงวัดระดับลิตร 斤 jīn ชั่ง 兩 liǎng ตำลึง เป็นต้น หน่วยมาตราในการวัดเหล่านี้ใช้ในการวัดความยาว ปริมาตร น้ำหนัก ส่วนความมากมายของจำนวนปริมาณนั้นจะมีมาตรากำหนดที่ชัดเจนแน่นอน

ข. คำลักษณนามที่ไม่ใช่หน่วยมาตรา หมายถึงหน่วยที่ไม่ได้แสดงมาตราใดๆ สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทย่อยคือ ประเภทย่อยแบบแรก เช่น คำว่า 個 gè อัน 枚 méi ชิ้น 條 tiáo สาย เส้น ตัว 頭 tóu ตัว 張 zhāng แผ่น 把 bǎ ด้าม อัน 匹 pǐ ตัว เป็นต้น คำประเภทนี้เป็นลักษณะพิเศษของภาษาทางซีกโลกตะวันออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาษาจีนกลาง คำลักษณนามมีบทบาทหลักคือการนับปริมาณจำนวนของสิ่งของและกริยา ส่วนประเภทย่อยที่ 2 คำว่า 碗 wǎn ชาม 杯 bēi แก้ว 滴 dī หยด 遍 biàn รอบ เป็นต้น เป็นประเภทที่มีใช้กันในภาษาของชนชาติต่างๆ ภาษาอื่นโดยโรเปียนจะจัดคำประเภทนี้ไว้ในหมวดคำนาม ไม่ได้จัดให้เป็นหมวดคำลักษณนาม เนื่องจากหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำเหล่านี้กับคำนามมีความหมายเหมือนกัน ในภาษาจีนกลางนั้นบ้างก็จัดให้คำข้างต้นเหล่านี้เป็นคำลักษณนาม บ้างก็จัดให้เป็นคำที่มีหลายหน้าที่ คือเป็นได้ทั้งคำนาม คำกริยา และคำลักษณนาม บทบาทของคำเหล่านี้จะใช้ในการนับจำนวนและปริมาณ

2. เมื่อพิจารณาจากจำนวนหน่วยคำที่มาประกอบว่าเป็นคำเดียว หรือคำผสม จะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

ก. 單純量詞 Dānchún Liàngcí เป็นคำลักษณนามที่ประกอบจากหน่วยที่วัดปริมาณเพียงหน่วยเดียว เช่น 里 lǐ หน่วยวัดความยาวของจีน 隻 zhī ข้าง ตัว ใบ และ 噸 dūn พวง เป็นต้น

ข. 複合量詞 Fùhé Liàngcí เป็นคำลักษณนาม Dānchún Liàngcí สองคำมารวมกันเป็นคำเดียว เช่น 架次 jiàcì เที่ยวบิน 場次 chǎngcì ครั้ง 噸公里 dūngōnglǐ ตันกิโลเมตร 噸海里 dūnhǎilǐ ตันไมล์ทะเล เป็นต้น

3. เมื่อพิจารณาจากหน้าที่ทางไวยากรณ์ จะสามารถแบ่งได้ดังนี้

ก. คำลักษณะนามที่ใช้กับคำนาม เรียกว่า 物量詞 *wùliàngcí* คำประเภทนี้จะคล้ายกับคำคุณศัพท์ เพราะใช้วางไว้หน้าคำนาม เพื่อทำหน้าที่ประกอบกับคำนาม

ข. คำลักษณะนามที่ใช้กับคำกริยา เรียกว่า 動量詞 *dòngliàngcí* คำประเภทนี้มีบทบาทคล้ายคำวิเศษณ์ เพราะจะใช้เติมหลังคำกริยาเสมอ เพื่อทำหน้าที่ขยายความหรืออธิบายเพิ่มเติม

4. เมื่อพิจารณาจากที่มาของคำและพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำ จะสามารถแบ่งได้ดังนี้

ก. คำลักษณะนามที่เป็นคำเฉพาะ (專用量詞 *Zhuānyòng Liàngcí*) แบ่งได้เป็น 2 ประเภทย่อยคือ คำที่ใช้กับคำนาม เช่น 隻 *zhī* ข้าง ตัว 株 *zhū* ต้น 層 *céng* ชั้น 件 *jiàn* เรื่อง 首 *shǒu* บท เพลง 座 *zuò* หลัง 面 *miàn* ผืน แผ่น เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีคำลักษณะนามที่ใช้แสดงจำนวนที่นับไม่ได้ เช่น 些 *xiē* บ้าง 點 *diǎn* เล็กน้อย เป็นต้น ส่วนประเภทย่อยแบบที่ 2 คือคำที่ใช้กับคำกริยา คำประเภทนี้มีไม่มากนัก เช่น 次 *cì* ครั้ง คราว 趟 *tàng* รอบ 遍 *biàn* เพียง 下 *xià* ครั้ง 回 *huí* หน 場 *chǎng* รอบ 番 *fān* นัด รอบ เป็นต้น

ข. คำลักษณะนามที่มาจากคำประเภทอื่น (借用量詞 *Jièyòng Liàngcí*) แบ่งได้เป็น 2 ประเภทย่อย คือ คำที่ใช้กับคำนาม เช่น 口 *kǒu* คน บ่อ ตัว 塊 *kuài* ชิ้น อัน ก้อน 盤 *pán* ถาด 缸 *gāng* อ่าง ไอง 瓶 *píng* ขวด 竿 *gān* ไม้ 网 *wǎng* ตาข่ายแห เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นคำนามที่ยืมมาใช้เป็นคำลักษณะนาม นอกจากนี้ที่มาจากคำคุณศัพท์ก็มีเช่นกัน ตัวอย่างเช่น 方 *fāng* อัน 曲 *qū* บท เป็นต้น ส่วนคำกริยาที่ยืมมาใช้เป็นคำลักษณะนามแล้วใช้กับคำนามก็มี เช่น 卷 *juǎn* ม้วน 張 *zhāng* แผ่น 束 *shù* มัด เป็นต้น ในวลี 一張弓 *yìzhāng gōng* ธนู 1 คัน และ 一封信 *yìfēng xìn* จดหมาย 1 ฉบับ คำว่า 張 *zhāng* และ 封 *fēng* พิจารณาจากที่มาของคำแล้ว ต่างก็ยืมมาจากคำกริยา ส่วนประเภทย่อยที่ 2 คือคำที่ใช้กับคำกริยา เช่น 眼 *yǎn* ตา 面 *miàn* ผืน แผ่น 腳 *jiǎo* เท้า เป็นต้น ตัวอย่างเช่น 看一眼 *kànyì yǎn* มองดูด้วยตาหนึ่ง 見一面 *jiànyí miàn* พบหน้าหนึ่ง 踢一腳 *tīyì jiǎo* เตะด้วยเท้าทีหนึ่ง

5. เมื่อพิจารณาจากบทบาทในการแสดงสุนทรียภาพทางภาษาแล้ว จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

ก. แสดงภาพลักษณ์ เช่น 條 *tiáo* เส้น สาย 面 *miàn* ผืน แผ่น 叢 *cóng* กอ ฝุ่ม 片 *piàn* ชิ้น แผ่น 朵 *duǒ* ดอก เป็นต้น

ข. แสดงความรู้สึก เช่น 位 *wèi* ท่าน 窩 *wō* รัง คอก 幫 *bāng* กลุ่ม พวก เป็นต้น

นอกจากการแบ่งประเภทตามแบบข้างต้นที่กล่าวมาแล้ว ยังมีการแบ่งโดยใช้มุมมองที่ต่างออกไปอีกมากมายหลายแบบ ในการจัดแบ่งประเภทของคำลักษณะนาม บางเล่มก็ใช้หลักแนวคิดเดียวในการแบ่ง บางเล่มก็ใช้หลักการต่างๆ มาผสมผสานกันในการจำแนก ดังนั้นวิธีการจึงแตกต่างกัน นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว 張向群 *Zhāng Xiàngqún* ได้กล่าวถึงหลักในการจำแนกประเภทคำลักษณะนามที่น่าสนใจของนักไวยากรณ์บางท่านไว้ดังนี้

Tán Zhèngbì (譚正璧, 1988:36-37) เขียนหนังสือ 基礎語法 *Jīchǔ Yǔfǎ* (ไวยากรณ์ขั้นพื้นฐาน) โดยเรียกคำลักษณะนามว่า คำช่วยคำนาม (副名詞 *Fùmíngcí*) และได้แบ่งคำลักษณะนามออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ 物體附名詞 *Wùtǐ Fùmíngcí* และ 動作附名詞 *Dòngzuò Fùmíngcí* โดยมีรายละเอียดดังนี้

Wùtǐ Fùmíngcí คือ คำที่ใช้บอกจำนวนของสิ่งของ สามารถแบ่งย่อยได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. 特有的附名詞 *Tèyǒu de Fùmíngcí* คือ คำที่เป็นจำนวนหน่วยสิ่งของ ซึ่งรัฐบาลมีกำหนดกฎเกณฑ์ที่ตายตัว และเป็นคำที่ถูกกำหนดขึ้นมาใช้ ดังนั้นจึงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ประกอบด้วย หน่วยวัดความยาว น้ำหนัก ปริมาณ และระยะทาง เป็นต้น

2. 容器的附名詞 *Róngqì de Fùmíngcí* เป็นคำที่ใช้แสดงเครื่องมือ ภาชนะ หรืออุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการวัดจำนวนหรือปริมาณของสิ่งของ ดังนั้น คำเหล่านี้ก็คือ คำที่ยืมมาจากคำนาม จึงใช้รูปพจน์สัณฐานในการวัด

3. 集體的附名詞 *Jítǐ de Fùmíngcí* คือ คำที่ใช้แสดงการนับจำนวนซึ่งประกอบกันขึ้นมาเป็นกลุ่ม ดังนั้นส่วนใหญ่จะยืมมาจากคำนามที่บอกจำนวนรวม

4. 形象的附名詞 *Xíngxiàng de Fùmíngcí* คือ หน่วยบอกจำนวนประเภทหนึ่งที่ใช้รูปพรรณสัณฐานของสิ่งของมานับจำนวน โดยทั่วไปจะมาจากคำนาม

ส่วนอีกประเภทคือ *Dòngzuò Fùmíngcí* คือ คำที่เป็นหน่วยจำแนกการกระทำหรือสามารถแบ่งย่อยออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. 特有的動作附名詞 *Tèyǒu de Dòngzuò Fùmíngcí* คือ คำที่แสดงจำนวนครั้งของการกระทำตามท่าทางการกระทำ

2. 用具的動作附名詞 *Yòngjù de Dòngzuò Fùmíngcí* คือ คำที่เป็นตัวบอกจำนวนครั้งของการกระทำกริยา ดังนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นคำนามเกี่ยวกับอุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้

3. 短時的動作附名詞 *Duǎnshí de Dòngzuò Fùmíngcí* เช่น 跳 *tiào* 下 *xià* เป็นต้น เป็นคำที่ใช้แสดงกริยาที่กระทำในช่วงระยะเวลาสั้นๆ

4. 久時的動作附名詞 *Jiǔshí de Dòngzuò Fùmíngcí* เช่น 回 *huí* 陣 *zhèn* ทำหอบ 場 *chǎng* รอบ 頓 *dùn* มื้อ เป็นต้น

Gāo Míngkǎi (高名凱, 1986:160) เรียกคำลักษณะนามว่า 數位詞 *Shùwèicí* และแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. มาตราวัดต่างๆ เช่น ความยาว น้ำหนัก ระยะทาง พื้นที่ และเงินตรา เช่น 公里 *gōnglǐ* กิโลเมตร 寸 *cùn* นิ้ว เป็นต้น

2. 部份詞 *Bùfèncí* หมายถึงคำลักษณะนามที่แสดงลักษณะบางส่วนของสิ่งนั้นๆ แบ่งเป็นประเภทย่อยดังนี้ คือ

ก. คำลักษณะนามที่มาจากภาษาที่ใช้บรรจุสิ่งนั้นๆ เช่น 盅 *zhōng* ถ้วย 碟 *dié* ชามใบเล็ก 瓶 *píng* ขวด 盤 *pán* ถาด เป็นต้น

ข. คำลักษณะนามที่เป็นจำนวนรวม เช่น 伙 *huǒ* กลุ่ม 班 *bān* คณะ กลุ่ม 串 *chuàn* พวง เป็นต้น

3. 筆劃詞 *Fàncí* เป็นลักษณะพิเศษของภาษาจีน และภาษาตระกูล Sino-Tibetan สามารถแบ่งเป็นประเภทตามหลักการที่นำคำมาใช้ ดังนี้

- ก. ใช้รูปร่างลักษณะของสิ่งนั้นๆ มาแสดง เช่น 一縷煙 *yìlǚ yān* ควันกลุ่มหนึ่ง
 ข. ใช้ลักษณะเด่นบางส่วนของสิ่งนั้นๆ มาแสดง เช่น 一頭牛 *yītóu niú* วัว 1 ตัว
 ค. ใช้กริยาที่ใช้กับสิ่งนั้นมาแสดง เช่น 一張嘴 *yìzhāng zuǐ* ปาก 1 ปาก
 ง. ใช้เครื่องมือที่ใช้กับสิ่งนั้นๆ มาแสดง เช่น 一勺子糖 *yìsháozi táng* น้ำตาล

1 ข้อ

- จ. คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามได้ทั่วไป เช่น 一個人 *yíge rén* คน 1 คน

งานของ Lǚ Shūxiāng

Lǚ Shūxiāng (呂叔湘, 1982:18) ได้แบ่งประเภทคำลักษณนามเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. มาตราวัดต่างๆ เช่น 尺 *chǐ* ฟุต 寸 *cùn* นิ้ว 升 *shēng* หน่วยตวงวัดระบบลิตร 斗 *dǒu* มาตราตวงของจีน 斤 *jīn* ชั่ง 兩 *liǎng* ตำลึง
2. คำที่ยืมมาจากชื่อเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น 杯 *bēi* แก้ว 桌 *zhuō* โต๊ะ 刀 *dāo* มีด 盤 *pán* ถาด 台 *tái* เครื่อง 床 *chuáng* ผืน 筆 *bǐ* ตัวรูป 袋 *dài* ถุง
3. คำที่ยืมมาจากคำกริยา เช่น 堆 *duī* กอง 捆 *kǔn* มัด 把 *bǎ* กำ เป็นต้น
4. หน่วยแสดงจำนวนรวม เช่น 雙 *shuāng* คู่ 副 *fù* คู่ 對 *duì* คู่ 套 *tào* ชุด เป็นต้น
5. หน่วยที่มีความสัมพันธ์กับเวลา เช่น 陣 *zhèn* ทำ หอบ 場 *chǎng* รอบ 頓 *dùn* มือ
6. ใช้ลักษณะบางส่วนของสิ่งนั้นมาเรียก เช่น 頭 *tóu* ตัว 口 *kǒu* คน ตัว 面 *miàn* ใบ ผืน
7. ใช้ลักษณะโดยรวมของสิ่งนั้นๆ มาเรียก เช่น 根 *gēn* ก้าน แท่ง 條 *tiáo* เส้น สาย 塊 *kuài* ชิ้น 片 *piàn* เรือง แผ่น 枝 *zhī* ต้น 朵 *duǒ* ดอก
8. คำที่ใช้ได้โดยทั่วไป เช่น 個 *ge* อัน คน 位 *wèi* คน ท่าน เป็นต้น

นอกจากงานวิจัยนี้แล้ว Lǚ Shūxiāng ยังได้ทำการศึกษาค้นคว้าทางด้านภาษาจีน โดยเขียนหนังสือไวยากรณ์ไว้หลายเล่ม งานที่น่าสนใจเกี่ยวกับการแบ่งประเภทคำลักษณนามใน

ภาษาจีนกลางอีกชั้นคือ หนังสือ 現代漢語八百詞 *Xiàndài Hànyǔ Bābǎicí* ภาษาจีนกลางปัจจุบัน 800 คำ (*Lǚ Shūxiāng*,1999:14-15) โดยได้แบ่งประเภทคำลักษณะนามในภาษาจีนกลางออกใหม่ เป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. 個體量詞 *Gètǐ Liàngcí* เช่น 根 *gēn* ก้าน แท่ง 面 *miàn* ใบ ผืน 粒 *lì* เม็ด 頂 *dǐng* ใบหลัง 件 *jiàn* ชิ้น เรื่อง 項 *xiàng* ชิ้น ข้อ เป็นต้น

2. 集合量詞 *Jíhé Liàngcí* เช่น 對 *duì* คู่ 雙 *shuāng* คู่ 串 *chuàn* พวง เป็นต้น

3. 部份量詞 *Bùfèn Liàngcí* เช่น 些 *xiē* บ้าง 把 *bǎ* กำ 卷 *juǎn* ม้วน เป็นต้น

4. 容器量詞 *Róngqì Liàngcí* เช่น 杯 *bēi* แก้ว 盤 *pán* ถาด 碗 *wǎn* ชาม เป็นต้น

5. 臨時量詞 *Línshí Liàngcí* เช่น 臉 *liǎn* หน้า 手 *shǒu* มือ 腳 *jiǎo* เท้า 院子 *yuànzi* ลานบ้าน 桌子 *zhuōzi* โต๊ะ เป็นต้น

6. 度量量詞 *Dùliàng Liàngcí* เช่น 公分 *gōngfēn* เซนติเมตร 里 *lǐ* ลี้ 米 *mǐ* เมตร 斤 *jīn* ชั่ง เป็นต้น

7. 自主量詞 *Zìzhǔ Liàngcí* เช่น 國 *guó* ประเทศ 省 *shěng* มณฑล 區 *qū* เขต

8. 動量詞 *Dòngliàngcí* เช่น 次 *cì* ครั้ง 遍 *biàn* เที่ยว 趟 *tàng* รอบ เป็นต้น

9. 複合量詞 *Fùhé Liàngcí* เช่น 人次 *rén cì* ครั้ง 噸公里 *dūngōnglǐ* ตันกิโลเมตร เป็นต้น

งานของ Zhū Déxī

Zhū Déxī (朱德熙,1998:48-51) แบ่งคำลักษณะนามออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่

1. 個體量詞 *Gètǐ Liàngcí* คือ คำลักษณะนามที่ใช้ประกอบกับคำนามสามัญ เช่น

本	běn	ใช้กับคำนาม	書	shū	หนังสือ
頭	tóu	ใช้กับคำนาม	牛	niú	วัว
張	zhāng	ใช้กับคำนาม	床	chuáng	เตียง
匹	pǐ	ใช้กับคำนาม	馬	mǎ	ม้า

บางครั้งพบว่า คำลักษณนามประเภทนี้ มีความสัมพันธ์ทางด้านความหมายกับคำนามนั้นๆ ด้วย เช่น ถ้าสิ่งของมีลักษณะยาวๆ เป็นด้าม มักใช้คำลักษณนาม 枝 zhī แห่ง ด้าม เช่น

一枝粉筆	yìzhī fěnbǐ	ชอล์กแท่งหนึ่ง
一枝槍	yìzhī qiāng	ปืนด้ามหนึ่ง

ถ้าสิ่งของมีลักษณะเป็นแผ่นเรียบๆ มักใช้ 張 zhāng แผ่น เช่น

一張紙	yìzhāng zhǐ	กระดาษแผ่นหนึ่ง
一張畫	yìzhāng huà	รูปภาพแผ่นหนึ่ง

ถ้าสิ่งที่มีลักษณะเป็นเม็ดเล็กๆ กลมๆ ใช้ 顆 kē เม็ด เช่น

一顆珠子	yìkē zhūzi	ไข่มุกเม็ดหนึ่ง
一顆丸藥	yìkē wányào	ยาเม็ดเม็ดหนึ่ง

ถ้าเป็นสิ่งที่มีความจับ ใช้มือหยิบจับได้ ใช้ 把 bǎ เล่ม ด้าม เช่น

一把刀	yìbǎ dāo	มีดด้ามหนึ่ง
一把斧子	yìbǎ fǔzi	ขวานด้ามหนึ่ง

หลักเกณฑ์นี้ใช้ได้กับคำนามบางคำเท่านั้น แต่การจะเลือกใช้คำลักษณนามให้ถูกต้องกับคำนามนั้น บางครั้งเป็นสิ่งที่ไม่มีกฎเกณฑ์กำหนดที่ตายตัว แต่เป็นเรื่องของการใช้สืบต่อๆ กันมา จนกลายเป็นความเคยชิน หากจะให้ถูกต้องตามมาตรฐานควรค้นคว้าเพิ่มเติมจากพจนานุกรมด้วย

2. 集合量詞 Jíhé Liàngcí คือ คำลักษณนามที่ใช้บอกลักษณะการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ หมู่ๆ เพื่อแสดงจำนวนพหูพจน์ เช่น

一雙筷子	yīshuāng kuàizi	ตะเกียบคู่หนึ่ง
一套家具	yítào jiājù	เครื่องเรือนชุดหนึ่ง
一批貨	yìpī huò	สินค้าวางมัดหนึ่ง

คำนามนับได้จะสามารถใช้กับคำลักษณะนามในข้อ 1 หรือข้อ 2 ก็ได้ แต่ความหมายจะแตกต่างกัน เช่น 筷子 kuàizi ตะเกียบ หากใช้ 支 zhī ช้าง จะแสดงความหมายเอกพจน์ แต่ถ้าใช้ 雙 shuāng คู่ จะแสดงความเป็นพหูพจน์ และ 人 rén คน หากใช้ 個 gè คน แสดงความหมายเป็นเอกพจน์ แต่ถ้าใช้ 群 qún กลุ่ม ความหมายจะเปลี่ยนเป็นพหูพจน์

3. 度量詞 Dùliàngcí คือ คำลักษณะนามที่เป็นมาตรวัด และหน่วยวัดต่างๆ เช่น 尺 chǐ ฟุต 寸 cùn นิ้ว 公斤 gōngjīn กิโลกรัม

4. 不定量詞 Búdìng Liàngcí ที่ใช้บ่อยมี 2 คำ คือ 點兒 diǎnr เล็กน้อย และ 些 xiē บ้าง ซึ่งต้องใช้กับคำบอกจำนวน 一 yī เท่านั้น โดยคำว่า 些 xiē มีจำนวนมากกว่า 點 diǎn

5. 臨時量詞 Línshí Liàngcí คือ คำลักษณะนามที่ยืมคำนามมาใช้ทำหน้าที่เป็นคำลักษณะนามชั่วคราว เช่น 碗 wǎn ชาม 杯 bēi แก้ว 瓶 píng ขวด เป็นต้น

6. 准量詞 Zhǔnliàngcí เช่น คำว่า 縣 xiàn อำเภอ 世紀 shìjì ศตวรรษ เป็นคำนาม ที่สามารถใช้วางติดกับคำบอกจำนวนได้เลย สามารถพูดว่า 兩縣 liǎngxiàn อำเภอ 2 อำเภอ 一世紀 yīshìjì 1 ศตวรรษ คำเหล่านี้จัดเป็นกลุ่มคำพิเศษ นั่นก็คือ เป็นคำนามซึ่งทำหน้าที่เป็นคำลักษณะนามในตัวด้วย

7. 動量詞 Dòngliàngcí คือ คำลักษณะนามที่ใช้กับคำกริยา เพื่อแสดงจำนวนครั้งของการกระทำกริยา แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

ก. 專用的動量詞 Zhuānyòng de Dòngliàngcí เช่น คำว่า 趟 tàng รอบ 次 cì ครั้ง เป็นต้น

ข. คำที่ยืมมาจากคำนาม เช่น 切一刀 qiē yīdāo หั่นด้วยมีดครั้งหนึ่ง 看一眼 kàn yīyǎn มองดูคนหนึ่ง เป็นต้น

ค. คำที่เป็นคำซ้ำกับคำกริยาหลัก เช่น 看一看 kàn yí kàn ลองมองๆ ดู 想一想 xiǎng yíxiǎng ลองคิดๆ ดู เป็นต้น

งานของ Huáng Hànsēng

Huáng Hànsēng (黃漢生, 1981:20-21) ได้แบ่งคำลักษณนามออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ รายละเอียดมีดังนี้

1. คำลักษณนามที่ใช้กับคำนาม สามารถแบ่งเป็น 5 ประเภทย่อย คือ

ก. 個體量詞 *Gètǐ Liàngcí* คือ คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนามสามัญแสดงลักษณะเฉพาะส่วน หรือจำนวนย่อย เช่น 個 *gè* อัน ตัว 件 *jiàn* เรื่อง ชิ้น เป็นต้น

ข. 集體量詞 *Jítǐ Liàngcí* คือ คำลักษณนามที่ใช้แสดงลักษณะกลุ่มพวก หรือจำนวนรวม เช่น 雙 *shuāng* คู่ 副 *fù* คู่ เป็นต้น

ค. 度量詞 *Dùliàngcí* คือ คำลักษณนามที่ใช้แสดงมาตราวัดต่างๆ เช่น 米 *mǐ* เมตร 平方米 *píngfāngmǐ* ตารางเมตร เป็นต้น

ง. 臨時量詞 *Línshí Liàngcí* คือ คำลักษณนามที่ยืมมาจากคำนามเพื่อนำมาใช้แสดงถึงภาวะที่บรรจบ เช่น 缸 *gāng* โอ่ง อ่าง 碗 *wǎn* ชาม 箱子 *xiāngzi* ลัง เป็นต้น

จ. 不定量詞 *Búdìng Liàngcí* คือ คำลักษณนามที่แสดงจำนวนปริมาณที่ไม่กำหนดตายตัว หรือเป็นการประมาณ ได้แก่ คำว่า 點 *diǎn* เล็กน้อย 些 *xiē* บ้าง เป็นต้น

2. คำลักษณนามที่ใช้กับคำกริยา คือ คำลักษณนามที่ใช้แสดงหน่วยของการกระทำกริยา แบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย ดังนี้

ก. 專用動量詞 *Zhuānyòng Dòngliàngcí* คือ คำลักษณนามที่ใช้แสดงจำนวนครั้ง หรือระยะเวลาที่กระทำกริยานั้น เช่น 次 *cì* ครั้ง 番 *fān* รอบ 下 *xià* ครั้ง เป็นต้น

ข. 臨時動量詞 *Línshí Dòngliàngcí* คือ คำลักษณนามที่ยืมมาจากคำนาม เพื่อใช้แสดงอุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ทำกริยา เช่น 刀 *dāo* มีด 棍子 *gùnzi* ไม้กระบอง เป็นต้น คำลักษณนามประเภทนี้ หากพิจารณาทางด้านโครงสร้างแล้ว จะพบว่าคำที่ยืมมาทำหน้าที่เป็นคำลักษณนามเหล่านี้ สามารถอยู่ติดกับคำบอกจำนวนได้ หากพิจารณาทางด้านความหมาย คำเหล่านี้สามารถใช้ร่วมกับคำบอกจำนวนเพื่อแสดงจำนวนครั้งของการกระทำกริยา

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจำแนกประเภทของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง พบว่าการจำแนกประเภทมีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับว่าใช้หลักการใดมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ซึ่งผู้วิจัยแต่ละคนใช้หลักการแบ่งที่แตกต่างกันไปตามแนวเหตุผลของตน ส่งผลให้เกิดการ

แบ่งประเภทได้หลายรูปแบบ สรุปโดยสังเขปได้ว่า หลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการจัดจำแนกประเภทมีดังต่อไปนี้

1. แหล่งที่มาของคำลักษณะนาม โดยพิจารณาว่าคำลักษณะนามแต่ละคำนั้น หน้าที่เดิมเป็นคำประเภทใด เช่น ยืมมาจากคำนาม คำกริยา หรือคำคุณศัพท์

2. หน้าที่ทางไวยากรณ์ โดยพิจารณาว่าคำลักษณะนามแต่ละคำนั้น ทำหน้าที่อะไรทางภาษา เช่น ทำหน้าที่ขยายคำนาม หรือทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยา

3. หลักการประกอบคำ โดยพิจารณาว่าคำลักษณะนามแต่ละคำนั้น ประกอบขึ้นมาจากหน่วยคำ ๆ เดียว หรือหลายหน่วยคำ เช่น 單純量詞 *Dānchún Liàngcí* หรือ 複合量詞 *Fùhé Liàngcí*

4. ความหมายของหน่วยที่แสดงจำนวนปริมาณ โดยพิจารณาว่าคำลักษณะนามนั้นมี ความหมายอย่างไร เช่น แสดงความเป็นเอกพจน์ พหูพจน์ หรือมาตราวัดต่างๆ เป็นต้น

หลักเกณฑ์ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยบางคนใช้เพียงหลักการเดียวในการพิจารณาแยกประเภท เช่น *Zhāng Xiàngqún* (張向群, 1995:23-42) ใช้หลักเกณฑ์ตามข้อ 1 2 3 และ 4 ข้างต้น มาจำแนกคำลักษณะนาม โดยแบ่งออกเป็นประเภทกว้างๆ บางคนประยุกต์หลักเกณฑ์ต่างๆ มาผสมผสานกัน เช่น *Zhū Déxī* (朱德熙, 1998:48-51) ใช้หลักเกณฑ์ข้อ 2 และ 3 ข้างต้น มาเป็นเกณฑ์ในการจำแนกในงานของเขา และ *Huáng Hànsēng* (黃漢生, 1981:20-21) ใช้หลักเกณฑ์ในข้อ 2 แบ่งเป็นประเภทกว้างๆ ก่อนแล้วจึงใช้เกณฑ์ในข้อ 4 มาแบ่งประเภทย่อยให้ละเอียดยิ่งขึ้น

2.1.3 คุณสมบัติและหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำลักษณะนามในภาษาจีนกลาง

บทบาทของคำลักษณะนาม คือ ใช้วัดสิ่งที่นับไม่ได้ เช่น ฝ้ายเป็นสิ่งที่นับไม่ได้ แต่พอเติมคำลักษณะนาม เช่น 米 *mǐ* เมตริก 尺 *chǐ* ฟุต ลงไป ก็สามารถวัดจำนวนมากน้อยได้ ในภาษาจีนกลาง แม้แต่สิ่งที่นับได้ก็จำเป็นต้องใช้คำลักษณะนามเช่นเดียวกัน ดังนั้นการศึกษาคุณสมบัติ หลักการใช้ หรือหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำลักษณะนามในภาษาจีน จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ไม่ควรมองข้าม ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง มีผู้ศึกษาคุณสมบัติและหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำลักษณะนามในภาษาจีนกลางไว้ดังนี้

งานของ Zhāng Xiàngqún

Zhāng Xiàngqún (張向群, 1995:43-49) สรุปลักษณะของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง ดังนี้

1. สามารถนำคำบอกจำนวน และคำสรรพนามชี้เฉพาะมาขยายได้

2. คำลักษณนามพยางค์เดียวสามารถนำมาซ้ำคำได้ แต่คำลักษณนามที่เป็นคำสองพยางค์ไม่สามารถซ้ำได้ เมื่อเป็นคำซ้ำแล้ว สามารถทำหน้าที่เป็นภาคประธาน ภาคแสดง และหน่วยขยายนามได้

คำลักษณนามที่ซ้ำแล้ว เมื่อทำหน้าที่เป็นภาคประธานของประโยค จะมีความหมายทางไวยากรณ์ว่า “แต่ละ หรือ ทุกๆ” ตัวอย่างเช่น

一顆牡丹五個杈，一夜功夫，開了十朵大花，朵朵都比碗口大。

Yìkē mǔdān wǔgè chà, yíyè gōngfū, kāichūle shíduǒ dàhuā, duǒduǒ dōu bǐ wǎnkǒu dà.

ต้นโบตันต้นหนึ่งมีห้ากิ่ง เวลาเพียงคืนเดียว ออกดอกสีบดดอกใหญ่ๆ แต่ละดอกต่างก็ใหญ่กว่าปากชาม

他說的話，句句都是事實，而偏偏每個事實都令人感到刺心地難過。

Tā shuōde huà, jùjù dōu shì shìshí, ěr piānpiān měigè shìshí dōu lìng rén gǎndào cìxīn de nǎnguò.

คำพูดที่เขาพูด แต่ละประโยคล้วนแต่เป็นเรื่องจริง แต่เรื่องจริงทุกเรื่องต่างก็ทำให้คนรู้สึกเสียดอกเสียดใจ

น่าสังเกตว่า เมื่อนำคำลักษณนามที่ซ้ำแล้ว มาทำหน้าที่เป็นภาคประธาน ข้างหลังจะมีคำว่า 都 dōu ที่แปลว่า ทั้งหมด ทั้งสิ้น ตามมาด้วย

เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายค่านาม โดยขยายในส่วนภาคประธานแล้ว บางครั้งอาจมีความหมายว่า “มาก” บางครั้งก็มีความหมายว่า “แต่ละ” ตัวอย่างเช่น

這天，從早晨起來就颳大風，陣陣的白沙，打著人們的臉。

Zhèitiān, cóng zǎochén qǐlái jiù guā dàfēng, zhènzhèn de bái shā, dǎzhe rénmen de liǎn.

วันนี้ ตั้งแต่ตอนเช้าตรู่ที่ตื้นขึ้นมากก็มีลมพัดแรง ทหารายาวที่พัดปลิวมาเป็นช่วงๆ ก็มากระทบใบหน้าผู้คน

件件衣服都乾淨。
Jiànjiàn yīfu dōu gānjìng.
 เสื้อผ้าแต่ละชุดล้วนสะอาด

3. คำลักษณนามโดยทั่วไปไม่สามารถขยายคำนามตามลำพังได้ ยกเว้นในกรณีซึ่งหน้าที่เป็นหน่วยขยายคำนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค โดยถือว่าข้างหน้าคำลักษณนามมีการละคำบอกจำนวน — *yī* ตัวอย่างเช่น

進來，給你件寶貝看。
Jìnlái, gěi nǐ jiàn bǎobèi kàn.
 เข้ามาสิ จะให้เธอดูของล้ำค่าสักชิ้น

4. คำลักษณนามไม่สามารถใช้ตอบคำถามตามลำพังได้ จำเป็นต้องใช้ร่วมกับคำบอกจำนวน จึงจะใช้ตอบคำถามได้

งานของ Fáng Yùqīng

Fáng Yùqīng (房玉清, 1996:70-71, 415-420) ได้กล่าวถึงการใช้คำลักษณนามในภาษาจีนกลางไว้ดังนี้

1. ตำแหน่งระหว่างคำลักษณนามกับคำนามจะเติมคำว่า 的 *de* ไม่ได้ เช่น 一個學生 *yíge xuéshēng* เรียนคนหนึ่ง จะไม่ใช่ว่า *一個的學生 **yíge de xuéshēng* มีเพียงคำลักษณนามที่เป็นหน่วยมาตราวัดเท่านั้น ที่สามารถเติมคำว่า 的 *de* ลงไประหว่างคำลักษณนามกับคำนามได้ เช่น

一尺的布	<i>yìchǐ de bù</i>	ผ้า 1 ฟุต
三斤的魚	<i>sānjīn de yú</i>	ปลา 3 ขั่ง

นอกจากนี้ คำลักษณนามประเภท 臨時量詞 *Línshí Liàngcí* ก็สามารถเติมคำว่า 的 *de* ลงไประหว่างคำลักษณนามกับคำนามได้ เช่น 一書架的書 *yìshūjià de shū* หนังสือ 1 ชั้นหนังสือ

2. คำลักษณนามเป็นคำไม่อิสระปรากฏตามลำพังไม่ได้ ข้างหน้าต้องมีคำบอกจำนวนหรือคำสรรพนามชี้เฉพาะ จึงจะมีความหมาย ตัวอย่างเช่น 個 *gè* ความหมายโดยตัวของมันเองไม่มีความหมายชัดเจนต้องปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนเป็น 一個 *yíge* อันหนึ่ง หรือ 這個 *zhèige* อันนี้ จึงจะมีความหมายถึงการนับจำนวน หรือการชี้เฉพาะเช่นเดียวกับคำนาม คำว่า

頭 *tóu* แม้ว่าจะเป็นคำนามที่มีความหมายในตัวเอง แต่เมื่อใช้ในหน้าที่ของคำลักษณนามแล้ว จำเป็นต้องใช้ร่วมกับคำบอกจำนวน หรือสรรพนามชี้เฉพาะ เช่น

兩頭牛	<i>liǎngtóu niú</i>	วัว 2 ตัว
那頭牛	<i>nàtóu niú</i>	วัวตัวนั้น

3. คำลักษณนามสามารถทำเป็นคำซ้ำได้ เมื่อเป็นคำซ้ำแล้ว ความหมายจะต่างไปจากเดิม โดยมีความหมายใหม่ว่า “แต่ละ” หรือ “ทุกๆ”

4. คำนามคำหนึ่งสามารถใช้คำลักษณนามประกอบได้หลายคำ เมื่อใช้คำลักษณนามที่มาประกอบต่างกัน ความหมายก็แตกต่างกันไป เช่น

一根筷子	<i>yìgēn kuàizi</i>	ตะเกียบ 1 ช้าง
一雙筷子	<i>yìshuāng kuàizi</i>	ตะเกียบ 1 คู่

5. คำลักษณนามบางส่วนสามารถใช้คำคุณศัพท์มาขยายได้ แต่คำคุณศัพท์ที่นำมาขยายได้นั้น มีขอบเขตจำกัด คำที่นำมาใช้ขยายคำลักษณนามได้ ได้แก่ 大 *dà* ใหญ่ 小 *xiǎo* เล็ก 厚 *hòu* หนา 薄 *báo* บาง 方 *fāng* เหลี่ยม เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

一大塊木頭	<i>yí dà kuài mùtōu</i>	ไม้ท่อนใหญ่ 1 ท่อน
一厚本書	<i>yì hòu běn shū</i>	หนังสือเล่มหนา 1 เล่ม

งานของ Huáng Hànshēng

Huáng Hànshēng (黃漢生, 1981:21-22) กล่าวถึงลักษณะทางไวยากรณ์ของคำลักษณนามในภาษาจีนกลางไว้ดังนี้

1. โดยทั่วไปคำลักษณนามไม่สามารถใช้ตามลำพังได้ ต้องใช้ร่วมกับคำบอกจำนวน หรือคำสรรพนามชี้เฉพาะ แต่ในโครงสร้างประโยค “กริยา + คำบอกจำนวน — *yī* + คำลักษณนามที่ใช้กับคำนาม + คำนาม” คำบอกจำนวน — *yī* สามารถละได้ ทำให้คำลักษณนามในที่นี้ใช้ติดกับคำนามได้โดยไม่มีคำบอกจำนวน ตัวอย่างเช่น

來 (一) 個人	<i>lái [yí] gè rén</i>	มีคนมาคนหนึ่ง
買 (一) 本書	<i>mǎi [yì] běn shū</i>	ซื้อหนังสือเล่มหนึ่ง
吃 (一) 個饅頭	<i>chī [yí] gè mántou</i>	กินหมั่นโถวลูกหนึ่ง

2. คำลักษณนามที่เป็นคำพยางค์เดียวสามารถทำเป็นคำซ้ำได้ เมื่อซ้ำแล้ว จะแสดงความหมายว่า “แต่ละ ทุกๆ”

3. คำนามคำหนึ่งจะมีคำลักษณนามที่ใช้กันโดยเฉพาะ แต่คำนามบางคำสามารถมีคำลักษณนามมากกว่า 1 คำที่นำมาใช้ประกอบได้ เช่น

一條繩子 *yītiáo shéngzi* หรือ 一根繩子 *yīgēn shéngzi* เชือก 1 เส้น
 一頭豬 *yītóu zhū* หรือ 一口豬 *yikǒu zhū* หมู 1 ตัว

การศึกษางานวิจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง ช่วยให้เข้าใจถึงการจำแนกประเภท หลักการใช้ การปรากฏร่วมกับคำอื่น ตลอดจนหน้าที่ทางไวยากรณ์ อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิเคราะห์ต่อไป

2.2 คำลักษณนามในภาษาไทย

การใช้คำลักษณนามก็เป็นลักษณะพิเศษของภาษาไทยเช่นเดียวกับภาษาจีน คำนามหรือ คำกริยา จะมีคำลักษณนามที่มาประกอบการใช้เฉพาะ เช่น รถ 1 คัน อีฐู 1 ก้อน และ แห 1 ปาก คำว่า คัน ก้อน และปาก เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนาม บอกลักษณะ จำนวนและปริมาณของสรรพสิ่ง ส่วน วิ่ง 2 รอบ ตี 2 ที และพูด 2 ครั้ง คำว่า รอบ ที และครั้ง เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำกริยา เพื่อแสดงจำนวนครั้งและลักษณะของการกระทำกริยานั้น ๆ ในภาษาไทยมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคำลักษณนามอยู่มากพอสมควร มีทั้งที่ศึกษาจำแนกประเภทและหน้าที่ทางไวยากรณ์ ในหัวข้อนี้จึงได้นำงานวิจัยต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับคำลักษณนามในภาษาไทยมาเสนอ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 การศึกษาคำลักษณนามในภาษาไทย

หนังสือหรือบทความทางวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับคำลักษณนามโดยส่วนใหญ่แล้วจัดคำลักษณนามว่าเป็นคำนามชนิดหนึ่ง โดยสังเกตได้จากการให้คำนิยามหรือคำจำกัดความของคำลักษณนาม ดังนี้

งานของ พระยาอุปกิตศิลปสาร

พระยาอุปกิตศิลปสาร(2535:72-76)ได้กล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาไทยว่า คำลักษณนาม คือ

คำนามที่ใช้บอกลักษณะของ सामानยนามอีกทีหนึ่ง เช่น คำเรียกพระว่า “รูป” เรียกสัตว์ว่า “ตัว” เรียกเรือว่า “ลำ” เป็นต้น ตามธรรมเนียมตามภาษาไทย จะเอาคำวิเศษณ์บางชนิดมาประกอบเข้าข้างท้ายห้วนๆ ว่า พระสอง ม้าสาม เรือเดียว ฯลฯ ดังนี้ไม่ได้ ต้องมีคำนามอีกจำนวนหนึ่งมาประกอบท้ายคำวิเศษณ์เหล่านี้ จึงจะได้ความสมบูรณ์ เช่น ตัวอย่างว่า พระสองรูป ม้าสามตัว เรือลำเดียว ดังนี้คำ รูป ตัว ลำ เหล่านี้เรียกว่า ลักษณะนาม และลักษณะนามที่ประกอบกับวิเศษณ์นี้ รวมกันเป็นวลีประกอบคำข้างหน้าอีกทีหนึ่ง เช่น “เรือลำหนึ่ง” “ถูกเขียนสามยก” ฯลฯ ดังนี้คำว่า “ลำหนึ่ง” ก็ดี “สามยก” ก็ดี เป็นวลี ทำหน้าที่เป็นบทวิเศษณ์ขยายคำ “เรือ” และ “ถูกเขียน” ตามลำดับ

งานของ บรรจบ พันธุเมธา

บรรจบ พันธุเมธา (2515:223-234) ได้กล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาไทยว่า คำลักษณนาม คือ คำที่กำหนดขึ้นใช้ไว้ท้ายคำคุณศัพท์บอกจำนวนนับหรือประมาณ (บางทีไว้ข้างหน้า และขยายคำคุณศัพท์อื่น ได้แก่ นี้ นั้น โน้น ก็มี) เพื่อขยายคำนามข้างหน้า บอกรูปลักษณะและชนิด หรือประเภทของคำที่อยู่ข้างหน้าคำบอกจำนวนนับไปพร้อมกัน ช่วยทำให้คำที่มีหลายความหมายมีความหมายชัดเจนขึ้น เช่น กา (ภาชนะ) 3 ใบ กับ กา (สัตว์) 3 ตัว

งานวิจัยของ วิจิตร ภาณุพงศ์

วิจิตร ภาณุพงศ์ (2530:67-68) กล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาไทยไว้ว่าคำลักษณนามเป็นหมวดคำหนึ่งซึ่งกำหนดได้ โดยใช้กรอบประโยคทดสอบที่มี 6 ตำแหน่ง ดังนี้

นาม _____ กริยากรรรมย่อย นี้ กริยากรรรม แล้ว

คำใดก็ตามที่ไม่ใช่คำนามและปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบนี้ได้ เรียกว่า คำลักษณนาม ตัวอย่าง มีด เล่ม เล็ก นี้ ท่อ แล้ว คำลักษณนาม อาจจะมีรูปเดียวกับคำนาม หรืออาจจะมีรูปแตกต่างจากคำนามก็ได้ ตัวอย่างเช่น คน 2 คน หนังสือ 2 เล่ม

งานของ นววรรณ พันธุเมธา

นววรรณ พันธุเมธา (2527:23-29) กล่าวถึงคำแยกประเภทหรือคำลักษณนามในภาษาไทยว่าคำแยกประเภทใช้ขยายได้ทั้งคำนามและคำกริยา แต่คำแยกประเภทต่างกับคำขยายนามและกริยาอื่น ๆ คือ คำแยกประเภทไม่ใช่ขยายคำนามหรือคำกริยาตามลำพัง จะต้องมีการขยายอื่น ๆ ปรากฏร่วมด้วย เช่น หนังสือเล่มนี้เป็นของพี่ หนังสือสองเล่มเป็นของพี่ เป็นต้น คำ

แยกประเภทที่ใช้ขยายคำนามเป็นคำที่จำแนกคำนามสามัญออกเป็นกลุ่มเป็นพวก เช่น คน สัตว์ สิ่งไม่มีชีวิต อมนุษย์ เป็นต้น

งานของ อังกาบ ผลากรกุล

อังกาบ ผลากรกุล (Palakornkul, 1976:186-197) กล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาไทยว่า คำลักษณนาม คือ คำนามที่ปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวน คำคุณศัพท์และคำบ่งชี้ โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของคำลักษณนามมีดังนี้

NP_____ N + C + nl
+ adj
+ dem

NP.....▶ นามวลี
N▶ คำนาม
C▶ คำลักษณนาม
nl▶ คำบอกจำนวน (ตัวเลขและคำอื่น ๆ เช่น มาก บ้าง แต่ละ เท่าไร เป็นต้น)
adj▶ คำคุณศัพท์
dem.....▶ คำบ่งชี้ (นี้ ไหน)

ตัวอย่าง

1. หมาตัวใหญ่
2. หมาสองตัว
3. หมาตัวใหญ่สองตัว
4. หมาตัวนี้ใหญ่
5. ตัวไหน

งานของ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2520:262-265) กล่าวว่าคำลักษณนามไม่ใช่คำประเภทสากล เช่น คำนาม คำกริยา ซึ่งมีใช้ในทุกภาษา แต่คำลักษณนามเป็นคำที่ทำหน้าที่ “ส่วนเกิน” เพราะภาษาที่ไม่มีคำลักษณนามใช้ก็สามารถสื่อความหมายได้ดีเท่า ๆ กัน ดังนั้น เมื่อเป็นคำประเภท “ส่วนเกิน” จึงเป็นคำที่เกิดภายหลังคำประเภทสากล วิไลวรรณแบ่งประเภทของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของเป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ

ประเภทที่ 1 มีคำเดียว คือ อัน ใช้ได้กับคำนามกว้างมากจนจำกัดลักษณะของคำไม่ได้
 ประเภทที่ 2 มีหลายคำ เช่น ลูก ผีน เส้น ฯลฯ ใช้กับคำนามหลายคำ ซึ่งคำลักษณนามแต่
 ละคำบอกลักษณะเฉพาะบางอย่างของคำนาม

ประเภทที่ 3 มีหลายคำ ใช้กับคำนามซึ่งเป็นคำเดียวกัน เพราะเกิดจากการซ้ำคำนามคำ
 นั้น วิไลวรรณ กล่าวว่า เมื่อดูจากความหมายแล้ว ประเภทที่ 1 และ 3 ไม่น่าจัดว่าเป็นคำ
 ลักษณนามเพราะไม่ได้บ่งลักษณะใด ๆ ทั้งสิ้น แต่เราใช้คำเหล่านี้เมื่อต้องการนับ หรือชี้เฉพาะ
 ดังนั้นจึงน่าจะเรียกคำพวกนี้ว่าเป็น “คำช่วยนับ” มากกว่า

วิไลวรรณ ได้ให้ข้อสันนิษฐานความเป็นมาของคำลักษณนาม อัน ว่าแต่เดิมคำว่า อัน ทำ
 หน้าที่ “แทนคำนาม” เช่นที่ปรากฏในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงว่า “มีพระพุทธรูปอันใหญ่ มี
 พระพุทธรูปอันราม” ซึ่งในปัจจุบันเรามักใช้คำว่า “ที่” แทน และยังทำหน้าที่เปลี่ยนคำประเภทอื่น
 ให้เป็นคำนามด้วย เช่นตัวอย่างภาษาไทยในแคว้นอัสสัม ประเทศอินเดีย มีคำว่า “อันมุ่น”
 หมายถึง ของปิ่น เมื่อภาษาไทยเกิดความต้องการคำช่วยนับ หรือคำลักษณนามขึ้น คำว่า อัน จึง
 ถูกนำมาใช้ เพราะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคำนามมาตลอด

งานของ กาญจนา นาคสกุล และคณะ

กาญจนา นาคสกุล และคณะ (2521:19-20) กล่าวว่า คำลักษณนาม คือ คำที่ใช้บอก
 ลักษณะของคำนาม ลักษณนามนับว่าสำคัญมาก เพราะเป็นลักษณะพิเศษของภาษาไทย
 โดยเฉพาะ คำลักษณนามเป็น คำที่บอกลักษณะของคำนามที่มาข้างหน้า และเป็นคำที่แสดงภาพ
 ของคำนามด้วย เช่น ลวด 3 ขด กับลวด 3 เส้น ทั้งสองประโยคนี้ใช้คำลักษณนามแตกต่างกัน
 คือ ประโยคแรกใช้คำลักษณนาม ขด ส่วนประโยคหลังใช้คำลักษณนาม เส้น ภาพของลวดใน
 สองประโยคจึงต่างกันโดยเฉพาะในเรื่องความยาว

งานของ กำชัย ทองหล่อ

กำชัย ทองหล่อ (2515:261-262) กล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาไทยว่า ลักษณนาม คือ
 คำนามที่ทำหน้าที่ประกอบนามอื่น เพื่อแสดงรูปลักษณะขนาดหรือปริมาณของนามนั้นให้ชัดเจน
 ยิ่งขึ้น เช่น

1. รถ 1 คัน บรรทุกคน 4 คน
2. คน 1 คน ไคนต้นไม้ 3 ต้น
3. เรือลำนี้มีพาย 2 เล่ม
4. แห 1 ปาก ตากอยู่บนต้นไม้ไผ่ 2 ลำ
5. นกฝูงหนึ่งลงมากินข้าวในนาแปลงหนึ่ง

นอกจากงานต่าง ๆ ที่ศึกษาถึงขอบเขตความหมายของคำลักษณนามในภาษาไทย ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีงานที่ศึกษาเกี่ยวกับแหล่งที่มาของคำลักษณนาม คือ

งานของ บัณฑิต วรศักดิ์

บัณฑิต วรศักดิ์ (2527:124) ศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามสมัยสุโขทัย อยุธา และสมัยปัจจุบัน บัณฑิตได้สรุปที่มาของคำลักษณนามในสมัยปัจจุบัน พบว่ามีที่มาจากคำ 2 ชนิด เช่นเดียวกับสมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยา ดังนี้

1. คำลักษณนามที่มาจากคำนาม มีทั้งคำลักษณนามที่ซ้ำกับคำนามที่คำลักษณนามนั้น ประกอบ และคำลักษณนามที่ไม่ซ้ำกับคำนาม คำลักษณนามที่ซ้ำกับคำนามใช้ประกอบกับคำนามเท่านั้น ส่วนคำลักษณนามที่ไม่ซ้ำกับคำนามนั้นใช้ประกอบได้ทั้งคำนามและคำกริยา

ตัวอย่าง คำลักษณนามที่ซ้ำกับคำนาม

- ตำบล 2 ตำบล
- เตา ไฟฟ้า 5 เตา

คำลักษณนามที่ไม่ซ้ำกับคำนาม

- แม่น้ำ 5 สาย
- กิน 3 มือ

2. คำลักษณนามที่มาจากคำกริยา คำลักษณนามที่มาจากคำกริยาในสมัยปัจจุบัน จะใช้ประกอบกับคำนามและคำกริยา ตัวอย่าง คำลักษณนามที่มาจากคำกริยา

- ผู้ 5 พับ
- เดิน ไป 10 ก้าว

2.2.2 การจำแนกประเภทคำลักษณนามในภาษาไทย

นักไวยากรณ์ไทยหลายคนได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อทำการจำแนกประเภทคำลักษณนามในภาษาไทย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและนำไปใช้ได้ง่ายขึ้น งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจำแนกประเภทของคำลักษณนามในภาษาไทยที่น่าสนใจ มีดังนี้

งานของ พระยาอุปกิตศิลปสาร

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2535:72-76) ได้ศึกษาและจำแนกคำลักษณนามออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. ลักษณะนามบอกชนิด เช่น พระองค์ องค์ รูป ตน คน ตัว ฯลฯ
2. ลักษณะนามบอกหมวดหมู่ เช่น กอง พวก หมวด หมู่ ฝูง คณะ ฯลฯ
3. ลักษณะนามที่บอกสัดส่วน เช่น วง หลัง แผ่น ฟืน แถบ บาน ฯลฯ
4. ลักษณะนามบอกจำนวนและมาตรา เช่น คู่ กุหลิบ ตุ่ม ฯลฯ
5. ลักษณะนามบอกอาการ เช่น จีบ มวน มัด พับ ม้วน กำ ฯลฯ
6. ลักษณะนามซ้ำชื่อ เช่น ประเทศสองประเทศ เมืองสองเมือง บ้านสองบ้าน วัดสี่วัดเป็น

ต้น

งานของ บรรจบ พันธุเมธา

บรรจบ พันธุเมธา (2515:223-234) จำแนกคำลักษณะนามตามรูปลักษณะและคุณสมบัติของสิ่งต่าง ๆ ที่คำลักษณะนามไปขยายออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ประเภทที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ คน และสัตว์

ประเภทย่อยสำหรับคน ได้แก่

- ก. คำสามัญ เช่น คน (2-3 คน) นาย (ตำรวจ 2 นาย) หมู่ (3 หมู่)
- ข. คำพิเศษ เช่น องค์ (ภิกษุ พระพุทธรูป เจ้านาย) พระองค์ (เจ้านาย)
- ค. คำที่เป็นกลุ่มเป็นหมู่ เช่น กอง (กองทหาร) หมู่ (หมู่คน) เผ่า (เชื้อชาติ)

ประเภทย่อยสำหรับสัตว์ ได้แก่

- ง. คำสามัญ เช่น ตัว (สัตว์ทุกชนิด) เชือก (เฉพาะช้าง)
- จ. คำที่เป็นกลุ่มเป็นหมู่ เช่น โขลง (เฉพาะช้าง) ฝูง (สัตว์)

2. ประเภทที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต มีลักษณะดังนี้

ก. สิ่งที่มีลักษณะกลม มีหลายลักษณะด้วยกันคือ กลมอย่างลูกบอล เช่น ลูก (ผลไม้ ไข่ ลูกบอล ฯลฯ) เม็ด (กระดุม) กลมแบน เช่น ใบ (จาน ใบไม้ ถาด ฯลฯ) อัน (ขนม สตางค์ เขียง) กลมเป็นวง เช่น วง (แหวน วงกลม) พวง (พวงมาลัย พวงไข่มุก) กลม ยาวทรงกระบอก เช่น ลำ (ไม้ไผ่ อ้อย) ท่อน (ไม้ อ้อยที่ทอนแล้ว) เป็นต้น

ข. ลักษณะนามสำหรับสิ่งที่มีลักษณะเล็กลาย เช่น สาย (ถนน สายส้วม) เส้น (ผม ไหม ด้าย)

ค. ลักษณะนามสำหรับสิ่งที่มีลักษณะแบนเป็นแผ่น เช่น แผ่น (กระดาษ) ชั้น (ผ้า)

ง. ลักษณะนามสำหรับสิ่งที่มีลักษณะเป็นดอก เช่น ดอก (ดอกไม้ ทองหยิบ กล้วย

ข้าวโพด ทุเรียน)

- จ. ลักษณะนามสำหรับสิ่งที่มีลักษณะเป็นต้น เช่น ต้น (ต้นไม้ พุ่ม เสา)
- ฉ. ลักษณะนามสำหรับสิ่งที่มีลักษณะเป็นหน่อ เป็นกอ เช่น หน่อ (หน่อไม้ หน่อกล้วย)
- ช. ลักษณะนามสำหรับสิ่งที่มีลักษณะอื่น ๆ นอกจากนี้ เช่น คัน (เบ็ด จักร ร่ม) หลั่ง (เรื่อน มุ้ง) เล่ม (เกวียน เข็ม เทียน) เรือน (นาฬิกา)
- ซ. ลักษณะนามบอกมาตราซึ่ง ดวง วัด มีหลายลักษณะด้วยกัน คือ บอกน้ำหนัก เช่น หาบ ชั่ง บอกปริมาตร จำนวนบรรจุ เช่น ขวด แก้ว กระจาด บอกความกว้าง ยาว สูง เช่น นิ้ว คืบ วา ศอก บอกมาตราเงิน เช่น สตางค์ บาท สลึง เป็นต้น

งานของ นววรรณ พันธุเมธา

นววรรณ พันธุเมธา (2527:23-29) ได้จำแนกคำแยกประเภท (คำลักษณะนาม) ที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. คำแยกประเภทที่ใช้กับสิ่งที่อยู่ลำพัง

ก. จำแนกตามรูปร่างลักษณะของสิ่งนั้น เช่น

ใบ เป็นคำแยกประเภทสำหรับสิ่งที่มีลักษณะแบนบางและภาชนะต่าง ๆ เช่น จาน ถาด ใบไม้

ดวง เป็นคำแยกประเภทสำหรับสิ่งที่มีลักษณะกลม เช่น ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ รอยเข็มนาฬิกา

คำแยกประเภทบางคำก็เป็นชื่ออวัยวะ นำมาใช้แยกประเภทสิ่งที่มีลักษณะเทียบได้กับอวัยวะนั้น ๆ เช่น

ตัว ใช้กับสิ่งที่มีแขนหรือขา เช่น เสือ กวาง เก้าอี้ โต๊ะ เติง

หัว ใช้กับสิ่งที่มีรูปร่างกลมเหมือนหัว เช่น เผือก มัน ฝัก

คำแยกประเภทบางคำก็ได้มาจากคำกริยาแสดงอาการ นำมาใช้กับสิ่งที่เป็นผลของอาการนั้น ๆ เช่น

ม้วน ใช้กับสิ่งที่ม้วนไว้ เช่น ผ้า กระดาษ

พับ ใช้กับสิ่งที่พับไว้ เช่น ผ้า เสื้อ

บางสิ่งที่คล้ายกันอาจใช้คำแยกประเภทต่างกันและใช้เกณฑ์การจำแนกคนละอย่าง เช่น เสือ ผ้าชิ้น กวาง และกระโปรงต่างเป็นเครื่องนุ่งห่ม แต่ เสือ กวาง และกระโปรงใช้ ตัว เพราะเป็นสิ่งที่ตัดเย็บเรียบร้อย ส่วนผ้าชิ้นใช้ ผืน เพราะเป็นสิ่งที่ทอใช้โอบรอบตัว

ข. จำแนกตามชนิด ได้แก่ อย่าง ชนิด ประเภท ประการ ข้อ แต่คำแยกประเภทบางคำก็ใช้เฉพาะกับสิ่ง ๆ เดียว เช่น ชิง 1 แ่ง ขลุ่ย 1 เลา ที่ดิน 1 แปลง และในกรณีที่ไม่มีคำแยกประเภทที่จะใช้กับค่านามคำใดได้เหมาะสม ก็นำค่านามนั้นมาใช้เป็นคำแยกประเภท คำแยกประเภทที่ซ้ำกับค่านามจะใช้เฉพาะกับค่านามคำเดียวเท่านั้น เช่น กรม กิ่ง แขนง ครอบครวั จังหวัด สะพาน เป็นต้น

ค. จำแนกตามมาตราวัด การใช้คำแยกประเภทตามมาตราวัด เช่น เวลา คำแยกประเภท ได้แก่ นาที ชั่วโมง ยาม วัน เดือน ปี ฯลฯ อายุ คำแยกประเภท ได้แก่ ขวบ รอบ ราคา คำแยกประเภท ได้แก่ บาท ชั่ง เหยียด ไร่ ฯลฯ

2. คำแยกประเภทที่ใช้กับสิ่งที่อยู่รวมกัน จำแนกได้ดังนี้

ก. จำแนกตามลักษณะของสิ่งที่อยู่รวมกันนั้น เช่น พวก เครือ ราว หวี ข้อ ฯลฯ

ข. จำแนกตามมาตราวัด อาจเป็นมาตราที่กำหนดขึ้นเป็นมาตรฐานหรือใช้ตามสิ่งที่เป็นจริง เช่น น้ำ 3 แก้ว ขนม 1 ห่อ ข้าว 1 กิโลกรัม ฯลฯ

ค. จำแนกตามชนิด เช่น โขลง ใช้เรียกช้างที่อยู่รวมกันจำนวนหนึ่ง ทะลาย ใช้เรียกหมากหรือมะพร้าวที่อยู่รวมกัน เป็นต้น

นอกจากจะใช้ขยายค่านามแล้ว คำแยกประเภทอาจจำแนกกริยาที่แสดงอาการตามเกณฑ์ต่อไปนี้

1. จำแนกตามชนิด ในหัวข้อนี้ นววรรณยกตัวอย่างว่า นิดพูดอย่างดี นิดทำงานอย่างปกติ และจัดให้คำว่า “อย่าง” ในตัวอย่างดังกล่าวเป็นคำแยกประเภทหรือคำลักษณะนามที่ใช้ขยายกริยา

2. จำแนกตามช่วงเวลาหรือระยะทางที่ทำอาการนั้น เช่น เขาหลับ 1 ตื่น เขาวิ่ง 200 เมตร

3. จำแนกตามครั้งที่ทำอาการ เช่น เขาพูด 2 ครั้ง เขาทำ 2 หน

4. จำแนกตามมาตราวัด เช่น เขือกยาว 3 เมตร ฝักกว้าง 60 นิ้ว

นอกจากนั้น นววรรณ พันธุเมธา ยังมีความเห็นว่าคำแยกประเภทเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการรวมบางสิ่งบางอย่างเข้าด้วยกัน หรือแยกสิ่งต่าง ๆ ออกจากกัน

งานของ อังกาบ ผลากรกุล

อังกาบ ผลากรกุล (Palakornkul, 1976: 186-197) ได้จำแนกลักษณะของคำลักษณะนามออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. คำที่แสดงลักษณะเฉพาะทางรูปธรรม เช่น รูปร่าง รูปทรง และ ขนาด ตัวอย่าง
 ก้อน ใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงค่อนข้างกลมเป็นก้อนนูน เช่น ก้อนหิน สบู่ คุกกี้
 เส้น ใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงยาวเป็นเส้นตรง เช่น สร้อยคอ
 วง ใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงเป็นวงรีหรือกลม เช่น แหวน
2. คำที่แสดงลักษณะเฉพาะของคำนาม จำแนกย่อยได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้
 - ก. คำนามที่ทำหน้าที่เป็นคำลักษณนามได้ด้วยตัวของมันเอง เช่น ตา ขา หัวใจ คน
 เป็นต้น
 - ข. คำนามหลักของคำประสมทำหน้าที่เป็นคำลักษณนาม ตัวอย่าง
 ลูกไม้ ลักษณนาม “ลูก” ใช้กับผลไม้
 เครื่องบิน ลักษณนาม “เครื่อง” ใช้กับเครื่องบิน
 ตุ่มน้ำ ลักษณนาม “ตุ่ม” ใช้กับตุ่มน้ำ
 - ค. คำที่ทำหน้าที่เป็นคำลักษณนามกับคำนามเฉพาะ ตัวอย่าง
 กลัก ใช้กับ กล่องไม้ขีด
 ซอง ใช้กับ ซองบุหรี่
 ปาก ใช้กับ พยาน
 เล่ม ใช้กับ หนังสือ สมุด
3. คำที่แสดงมาตราซึ่ง ตวง วัดแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้
 - ก. ภาชนะที่บรรจุ เช่น ข้าว 2 จาน ข้าว 2 ถุง
 - ข. หน่วยวัด เช่น ข้าว 2 ลิตร ไป 2 นาทีก
4. คำที่บอกชนิด หรือประเภทหมวดหมู่ของคำนาม เช่น ชื่น คู่ พวก อย่าง เป็นต้น

งานของสาออง หิริญบูรณะ

สาออง หิริญบูรณะ (Hiranburana, 1979:39-53)กล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาไทย โดยนำข้อมูลที่ นอส (Noss, 1964) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคำลักษณนามในภาษาไทยซึ่งเขียนไว้ในหนังสือเรื่อง "Thai Reference Grammar" นอสพบว่า ในภาษาไทยมีคำลักษณนามมากกว่า 200 คำ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ลักษณนามบอกชนิด เป็นคำที่บอกความสัมพันธ์ร่วมกับคำนามรูปธรรม
2. ลักษณนามบอกมาตราซึ่ง ตวง วัด เป็นคำที่ไม่มีความสัมพันธ์ร่วมกับคำนามเหมือนลักษณนามบอกชนิด แต่จะใช้บอกมาตราซึ่ง ตวง วัด หรือภาชนะที่บรรจุ เช่น ข้าว 3 จาน
 นอสแบ่งสิ่งที่บอกหน่วยวัดเป็น 5 ประเภท คือ 1) ระยะทางและขนาด 2) น้ำหนัก 3) ภาชนะบรรจุ
 4) ราคา 5) เวลา

3. ลักษณะนามกลาง เป็นคำที่ไม่มีความสัมพันธ์ร่วมกับคำนาม สามารถปรากฏร่วมกับคำนามที่เป็นนามธรรม ลักษณะนามประเภทนี้พบว่ามีน้อย

4. ลักษณะนามซ้ำรูป เป็นคำที่มีรูปเหมือนกับคำนาม นอส เรียกลักษณะนามประเภทนี้ว่า “reduplicative classifiers”

ในการจำแนกหมวดหมู่ของคำนี้ นอสใช้เกณฑ์หน้าที่และการใช้ของคำลักษณะนามโดยดูความสัมพันธ์ทางความหมายกับคำนามเป็นหลัก ในขณะที่ สำอาง หิริญบุรณะ ใช้กฎในการเกิดร่วมกันระหว่างคำนามกับคำลักษณะนามเป็นเกณฑ์ในการจำแนกคำลักษณะนาม โดยจำแนกคำลักษณะนามในภาษาไทยเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ลักษณะนามบอกปริมาณหรือจำนวน

ก. ลักษณะนามเดี่ยว

ข. ลักษณะนามคู่

ค. ลักษณะนามกลุ่ม

2. ลักษณะนามบอกรูปทรง

ก. เส้นตรง

ข. สีเหลี่ยม

ค. วงกลม

ง. ทรงกระบอก

3. ลักษณะนามบอกหน้าที่

ก. อาวุธ

ข. ภาชนะที่บรรจุ

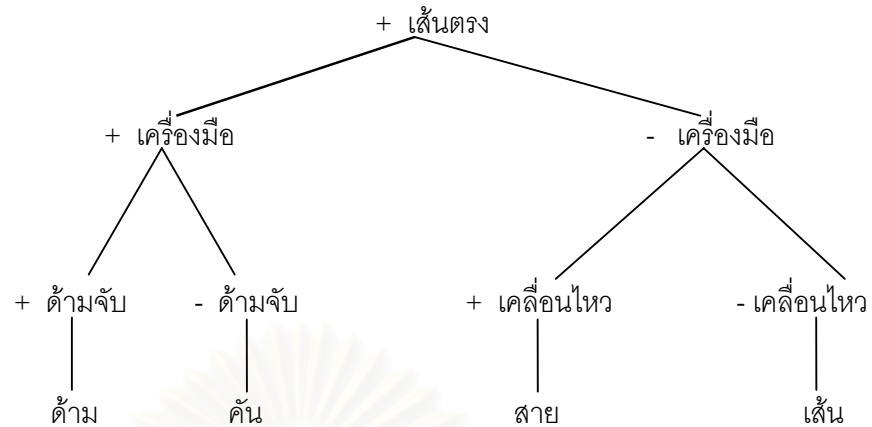
ค. ยานพาหนะ

ง. เครื่องจักรกล

จ. ที่อยู่อาศัย

ฉ. เครื่องมือ

ในบทความเรื่องนี้ สำอาง หิริญบุรณะ ได้อธิบายเฉพาะการใช้คำลักษณะนามบอกรูปทรง ได้แก่ รูปทรงเส้นตรง สีเหลี่ยม วงกลม และทรงกระบอก เท่านั้น โดยกำหนดอรรถลักษณะเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำลักษณะนามและรูปทรงของคำนาม ดังตัวอย่างอรรถลักษณะที่แสดงรูปทรงของลักษณะนามบอกเส้นตรง (Linear Classifiers) ดังนี้

คำานามที่ใช้กับคำลักษณะนามแต่ละคำมีดังนี้

- ด้าม : พัด ปากกา ดิว (อาวุธของคนจีน)
 คัน : ธนู หน้าไม้ ร่ม เบ็ด ช้อน ส้อม ทักษิ ชอ
 สาย : ถนน ทาง แม่น้ำ ลำธาร คลอง
 เส้น : สายพาน บะหมี่ วั่นเส้น ไหม ฝ่าย เข็มขัด
 เขือกผูกกรองเท้า เส้นผม ลวด ด้าย เขือก เหล็ก
 สายโทรศัพท์ สายไฟ

อรรถลักษณะ [+ เส้นตรง] ใช้แสดงความหมายว่าอรรถลักษณะนี้จะเกิดกับสิ่งที่มีรูปทรงยาวเป็นเส้นตรง ซึ่งอาจกำหนดเงื่อนไขบางอย่างที่ใช้กับวัตถุได้ในบางกรณี เช่น ถนน นอกจากจะมีความยาวเป็นเส้นตรงแล้วก็ยังมีควมกว้างด้วย เป็นต้น

คำลักษณะนาม “ด้าม” และ “คัน” มีความเหมือนกันที่อรรถลักษณะ [+ เครื่องมือ] แต่มีความแตกต่างกันที่อรรถลักษณะ [+ ด้ามจับ] ซึ่งสามารถอธิบายว่า ด้ามจับในที่นี้หมายถึง ส่วนที่เกาะหรือส่วนที่ยึด ส่วนที่แยกจากวัตถุนั้น เช่น ปากกา มีส่วนที่ยึดหรือด้ามจับ คือ ปลอกปากกา ซึ่งนำมาหุ้มหรือยึดปากกาอีกทีหนึ่ง จึงแตกต่างจากวัตถุที่ไม่มีด้ามจับ เช่น ร่ม และธนู เนื่องจาก สามารถให้ความเห็นว่า ส่วนด้ามจับของร่มนั้นเป็นส่วนของร่มเองไม่ได้แยกออกมาต่างหาก (เหมือนปากกา) และส่วนด้ามจับดังกล่าวเป็นส่วนรองรับตัวร่มที่อยู่ข้างบน ส่วนธนู เมื่อใช้ยิงต้องใช้นิ้วถ่วงหรือน้ำหนักเข้าหาตัว มากกว่าจะเป็นเครื่องยึด กุม หรือด้ามจับ และเวลาที่ถือหรือจับตำแหน่งจะอยู่ในลักษณะที่ห้อยลงมา และไม่ได้ทำหน้าที่เป็นสิ่งที่รองรับเหมือนร่ม นอกจากนั้นสามารถยังอธิบายว่า คำลักษณะนาม “คัน” ได้มาจากรากศัพท์ของคำสองคำคือ “คาน” หมายถึง สิ่งที่ค้ำหรือรองรับหรือเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งรองรับของหนักขึ้นไว้ (อธิบาย “คัน” ที่ใช้กับร่ม

ว่า คั้น เป็นสิ่งที่รองรับส่วนบน) และ “ค้ำ” หมายถึง การปะทะ การหักล้าง ความเห็นแย้งกันหรือตรงกันข้าม (อธิบาย “คั้น” ที่ใช้กับธนูว่า เมื่อยิงออกไปแล้ว ต้องปะทะสิ่งใดสิ่งหนึ่ง)

นอกจากนั้น สำอายังอธิบายการใช้คำลักษณนาม “สาย” และ “เส้น” กับคำนามบางคำ เช่น “โทรศัพท์” และ “ไฟฟ้า” ว่าสามารถใช้กับคำลักษณนามได้ทั้งสองคำ ถ้าใช้ในความหมายที่แตกต่างกันคือ ถ้าหมายถึงลักษณะของตัวเองว่า สายโทรศัพท์ และสายไฟจะใช้คำลักษณนามว่า “สาย” แต่ถ้าหมายถึง การพ่วงหรือการต่อสายโทรศัพท์หรือสายไฟฟ้าที่มีการเชื่อมโยงกัน จะใช้คำลักษณนามว่า “เส้น”

2.2.3.คุณสมบัติและหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำลักษณนามในภาษาไทย

การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมนั้น จำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจหลักภาษา และหลักการที่ใช้ว่าใช้อย่างไร ใช้ในสถานการณ์หรือบริบทใด งานวิจัยที่ศึกษาถึงคุณสมบัติและหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำลักษณนามในภาษาไทย มีดังนี้

งานของ วิจิตร ภาณุพงศ์

วิจิตร ภาณุพงศ์ (2530:67-68) กล่าวถึงคำลักษณนามว่า คำนามบางคำ เมื่อใช้กับคำลักษณนามที่มีรูปเดียวกัน จะมีความหมายแตกต่างจากเมื่อใช้กับคำลักษณนามที่มีรูปร่างต่างกัน

ตัวอย่าง บ้าน 2 บ้าน ในประโยค (ก) เขามีบ้าน 2 บ้าน

บ้าน 2 หลัง ในประโยค (ข) เขามีบ้าน 2 หลัง

คำว่า เขา ในที่นี้มักจะหมายถึงผู้ชาย และคำว่า บ้าน ที่เป็นคำนามในประโยค (ก) หมายถึง ตัวบ้านและภรรยา และถ้ามีลูกก็รวมลูกด้วย ส่วนคำว่า บ้าน ในประโยค (ข) หมายถึง ตัวบ้าน อย่างเดียว

การใช้คำนามใน 2 กรณี อาจจะแตกต่างกันบ้าง คือ กรณีแรกอาจจะตัดคำนามออกก็ได้ โดยที่ความหมายยังคงเดิม

ตัวอย่าง ก. เขาพูดกับ คนทุกคน ที่ไปในงาน (“คน” คำแรกเป็นคำนาม และ “คน” คำที่สองเป็นคำลักษณนาม)

ข. เขาพูดกับ ทุกคน ที่ไปในงาน

สังเกตได้ว่า ประโยค ก. จะมีความหมายเน้นมากกว่าประโยค ข.

คำลักษณนามในภาษาไทยอาจจะใช้ในความหมายว่า “หนึ่ง” ได้ในตัวของมันเอง ใน 2 กรณีคือ

1. กรณีที่คำลักษณนามตามหลังคำนามชนิดเดียว เช่น ขอมืดเล่มซี (= มีด 1 เล่ม)

2. กรณีที่มีคำหน้าจำนวนอยู่ระหว่างคำนามกับคำลักษณนาม เช่น เขากินข้าวตั้งหม้อ (= ข้าวตั้ง 1 หม้อ)

งานของ ราตรี ธันวาคม

ราตรี ธันวาคม (2516:100-102) กล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาไทยว่าลักษณะของคำลักษณนามมีดังนี้

1. เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏและทำหน้าที่ตามลำพังได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำนามหรือคำไวยากรณชนิดอื่น ดังนี้

- ก. ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม เช่น ขอซ้อนคัน
- ข. ทำหน้าที่ร่วมกับคำนามและคำบอกกำหนดเสียงตรี (นิยมวิเศษณ์/คุณศัพท์ชี้เฉพาะ/คำบ่งชี้) เช่น ซ้อนคันนี้หักแล้ว
- ค. ทำหน้าที่ร่วมกับคำนามและคำคุณศัพท์ เช่น ขอซ้อนคันเล็ก
- ง. ทำหน้าที่ร่วมกับคำนามและคำอนิยม (อนิยมวิเศษณ์) เช่น ซ้อนคันอื่นหายหมด
- จ. ทำหน้าที่ร่วมกับคำนามและคำลำดับที่ (คำบอกลำดับ) เช่น ขอซ้อนคันที่สอง
- ฉ. ทำหน้าที่ร่วมกับคำนามและคำจำนวนครบ (คำบอกจำนวน) เช่น ซ้อนสองคันอยู่บนโต๊ะ

2. เป็นคำที่มีความหมายทางโครงสร้าง ดังนี้

ก. ความหมายทางโครงสร้างแบบขยายคำนามในนามวลีเพื่อบอกเอกพจน์ เมื่อคำชนิดนี้ปรากฏตามลำพังหลังคำนาม เช่น ขอซ้อนคัน

ข. ความหมายทางโครงสร้างแบบขยายคำนามในนามวลี เพื่อบอกความกำกวมชี้เฉพาะ เมื่อคำชนิดนี้ปรากฏกับคำคุณศัพท์ คำบอกกำหนดเสียงตรี และคำลำดับที่ เช่น ขอซ้อนคันเล็ก ขอซ้อนคันนั้น ขอซ้อนคันแรก ในกรณีที่คำลักษณนามปรากฏกับคำอนิยม และคำจำนวนนับ คำชนิดนี้จะบอกลักษณะ ชนิด และสัณฐาน ของคำนามที่อยู่ข้างหน้านั้น เช่น ซ้อนคันอื่นอยู่ไหนหมด ซ้อนสองคันอยู่ในตู้

ค. คำชนิดนี้เท่าที่พบมีจำนวน 342 คำ (ราตรี ธันวาคม ได้รวบรวมไว้ในภาคผนวกของวิทยานิพนธ์)

งานของ กาญจนา นาคสกุล และคณะ

กาญจนา นาคสกุล และคณะ (2521:19-20) กล่าวถึง การใช้คำลักษณนามว่า การใช้คำลักษณนามต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักคือ ต้องรู้ว่าจะต้องใช้คำนามใดและใช้ที่ใด คำลักษณนาม

จะใช้ตามหลังคำบอกจำนวนนับ หรือบอกประมาณอย่างหนึ่ง และใช้ตามหลังคำนามเมื่อต้องการจะเน้นข้อความนั้นอีกอย่างหนึ่ง

คำลักษณนามที่ใช้ตามหลังคำบอกจำนวนนับหรือบอกประมาณ เช่น ม้า 5 ตัว ดินสอ 2 แท่ง ผู้หญิงหลายคน เรือ 3 ลำ บ้าน 6 หลัง เป็นต้น

ถ้าคำบอกจำนวนนับเป็นหนึ่ง คำลักษณนามอาจจะใช้ตามหลังหรืออยู่ข้างหน้าคำบอกจำนวนนับ เช่น จะใช้ว่า นกหนึ่งตัว หรือ นกตัวหนึ่ง ก็ได้

คำลักษณนามที่ใช้สำหรับเน้นข้อความ เช่น ม้าตัวนี้ ดินสอแท่งนี้ ผู้หญิงคนนั้น เรือลำนั้น บ้านหลังนั้น เป็นต้น

การใช้คำลักษณนาม ถ้าใช้ไม่ถูกต้องตามหลักดังกล่าว จะทำให้เสียลักษณะเฉพาะทางภาษา เช่น แก่นิสิตถูกไล่ออกจากมหาวิทยาลัย ประโยคนี้ไม่มีกรใช้คำลักษณนาม ซึ่งทำให้เกิดหลักภาษาไทย ที่ถูกต้องควรจะใช้ว่า นิสิตแก่นิสิตถูกไล่ออกจากมหาวิทยาลัย

งานของ คำชี้ย ทองหล่อ

คำชี้ย ทองหล่อ (2515:261-262) ได้กล่าวถึงหลักการใช้คำลักษณนามภาษาไทยไว้ ดังนี้

1. คำที่ใช้เป็นลักษณนามนั้น อาจจะเป็นคำที่ซ้ำกับคำนามข้างหน้าก็ได้ เช่น คน 2 คน ตู้ 1 ตู้ วัด 3 วัด จังหวัด 1 จังหวัด อำเภอ 4 อำเภอ ที่ 1 ที่

2. จะใช้คำอื่นที่แสดงถึงลักษณะของนามข้างหน้าโดยเฉพาะก็ได้ เช่น ภิกษุ 1 รูป แหวน 1 วง อวน 1 ปาก ปี 1 เล้า หนังสือ 1 เล่ม เชือก 1 เส้น เป็นต้น

3. การใช้คำลักษณนามนี้ต้องถือความนิยมของภาษาเป็นสำคัญ เพราะไม่สามารถจะวางเป็นกฎลงไปได้ว่า คำนามชนิดนั้นจะต้องใช้คำลักษณนามอย่างนั้น เช่น วัตถุที่มีลักษณะแบน ๆ เรียก ใบก็ได้ แผ่นก็ได้ หรือ ปิ่นก็ได้ เช่น ใบไม้ 1 ใบ กระดาษ 1 แผ่น เลื่อย 1 ปิ่น เป็นต้น การใช้คำลักษณนามนี้นับว่าเป็นลักษณะพิเศษของภาษาไทยที่ใช้นามประกอบนาม เพื่อแสดงความชัดเจนของภาษาให้แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น

งานของ บัวหลวง วงศ์ภักดี

บัวหลวง วงศ์ภักดี (2527:127-128) ศึกษาการใช้คำลักษณนามในสมัยปัจจุบันเปรียบเทียบกับสมัยสุโขทัย และอยุธยา พบว่าคำลักษณนามในสมัยปัจจุบันมีการใช้ ดังนี้ คือ

1. ใช้ประกอบกับคำนาม 2 ประเภท คือ

ก. ใช้ประกอบกับคำนามที่หมายถึง สิ่งที่เป็นนามธรรม คำนามนี้อาจบอกค่าเงินตราหรือเงินตรา หรือเป็นคำนามธรรมทั่วไป

ตัวอย่าง คำลักษณะนามที่ใช้ประกอบกับคำนามที่บอกค่าเงินตรา

- เงิน 3 บาท
- เงิน 6 สลึง

คำลักษณะนามที่ใช้ประกอบกับคำนามที่หมายถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมทั่วไป

- ความคิด ประการ หนึ่ง
- ความ ทุกข์ ใจ 3 ประการ นี้

ข. ใช้ประกอบกับคำนามที่หมายถึงสิ่งที่เป็นรูปธรรม คำนามนั้นอาจอยู่ลำพังหรืออยู่รวมกัน

ตัวอย่าง คำลักษณะนามที่ใช้ประกอบกับคำนามที่หมายถึงสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่อยู่ลำพัง

เช่น

- มะพร้าว 5 ลูก
- กระเบื้อง 3 แผ่น

คำลักษณะนามที่ใช้ประกอบกับคำนามที่หมายถึงสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่อยู่รวมกัน

- ผัก บุ้ง 2 กำ
- ขยະ 2 กอง

2. ใช้ประกอบกับคำกริยา 2 ประเภท เหมือนกับสมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยา คือ

ก. ใช้ประกอบกับคำกริยาบอกสภาพ

ตัวอย่าง คำลักษณะนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยาบอกสภาพ

- กว้าง 3 เมตร
- สูง 12 ฟุต

ข. ใช้ประกอบกับคำกริยาบอกอาการ

ตัวอย่าง คำลักษณะนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยาบอกอาการ

- พูด 5 ครั้ง
- เดิน 6 ก้าว

นอกจากศึกษาการใช้คำลักษณะนามแล้ว บัณฑิตยังได้สรุปลักษณะการปรากฏร่วมกับคำนามและคำกริยาของคำลักษณะนามในภาษาไทยสมัยปัจจุบันไว้ว่า

คำลักษณะนามในสมัยปัจจุบันมีลักษณะการปรากฏร่วมกับคำนามได้ 3 ลักษณะ คือ

1. คำลักษณะนามคำหนึ่งปรากฏร่วมกับคำนามคำหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

- สะพาน 3 สะพาน
- นิ้วมือ 5 นิ้ว

2. คำลักษณะนามคำหนึ่งปรากฏร่วมกับคำนามหลายคำ ตัวอย่าง

- ตัว
- หมา 1 ตัว
 - โต๊ะ 3 ตัว
 - กบ 5 ตัว
 - หุ่น 50 ตัว

- ใบ
- หม้อ 1 ใบ
 - ใบไม้ 3 ใบ
 - ธง 1 ใบ
 - จาน 3 ใบ

3. คำลักษณะนามหลายคำปรากฏร่วมกับคำนามเดียวกัน ตัวอย่าง

มัด ท่อน ลำ ปรากฏร่วมกับคำนาม อ้อย

- อ้อย 10 มัด
- อ้อย 2 ท่อน
- อ้อย 3 ลำ

แผ่น ม้วน ลัง ปรากฏร่วมกับคำนาม กระดาษ

- กระดาษ 10 แผ่น
- กระดาษ 5 ม้วน
- กระดาษ 3 ลัง

ส่วนคำลักษณะนามที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาในสมัยปัจจุบันก็มีการปรากฏได้ 3 ลักษณะ

คือ

1. คำลักษณะนามคำหนึ่งปรากฏร่วมกับคำกริยาคำหนึ่ง ตัวอย่าง

- เดินไป 10 ก้าว
- นอน 3 ตื่น

2. คำลักษณะนามคำหนึ่งปรากฏร่วมกับคำกริยาหลายคำ ตัวอย่าง

- ที
- ชก 3 ที
 - ตี 3 ที

- เศษ 5 ที
- วา - กว้าง 5 ฐ
- ยาว 10 ฐ

3. คำลักษณะนามหลายคำปรากฏร่วมกับคำกริยาเดียวกัน ตัวอย่าง

ครั้ง หน ปรากฏร่วมกับคำกริยา พุด

- พุด 10 ครั้ง
- พุด 10 หน

เวลา มือ ครั้ง หน ปรากฏร่วมกับคำกริยา กิน

- กิน 3 เวลา
- กิน 5 มือ
- กิน 2 ครั้ง
- กิน 3 หน

งานต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการศึกษาคำลักษณะนามในภาษาไทยทั้งในด้านขอบเขต ความหมาย การจำแนกประเภท คุณสมบัติ และหน้าที่ทางไวยากรณ์ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการศึกษา เปรียบเทียบต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิเคราะห์ประเภทของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง

คำลักษณนามในภาษาจีนกลางมีมากมายหลายหลาก จัดได้ว่าเป็นลักษณะเด่นของภาษาจีนและภาษาทางซีกโลกตะวันออก การใช้คำลักษณนามแสดงออกถึงวัฒนธรรมทางภาษาที่สืบทอดต่อกันมา คนจีนเองจึงใช้คำลักษณนามได้อย่างคล่องแคล่วเป็นธรรมชาติ สำหรับชาวต่างชาติที่เรียนภาษาจีนกลาง การใช้คำลักษณนามให้ถูกต้องเหมาะสม เป็นเรื่องที่ต้องศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจ เพราะคำนามหรือคำกริยาแต่ละตัวมีคำลักษณนามเฉพาะที่ใช้เป็นคู่กัน คำนามบางคำสามารถใช้คำลักษณนามประกอบได้หลายตัว ซึ่งบางครั้งก็คงน้อยเดิม บางครั้งน้อยก็เปลี่ยนไป ดังนั้นการศึกษาคำลักษณนามจึงเป็นสิ่งจำเป็น มีผู้ศึกษาและวิเคราะห์แยกประเภทของคำลักษณนามและจัดหมวดหมู่ของคำลักษณนามออกเป็นประเภทต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษา ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 หัวข้อ 2.1.2 เนื่องจากคำลักษณนามในภาษาจีนนั้นมีจำนวนมาก การจำแนกประเภทของคำลักษณนามจึงมีความหลากหลาย สามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้มากมาย ขึ้นอยู่กับแนวคิด มุมมอง หรือหลักการที่นำมาใช้พิจารณาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินแยกประเภท

ความหลากหลายของประเภทคำลักษณนามนี้ ก่อให้เกิดความไม่เป็นเอกภาพในการศึกษาจำแนกประเภทของคำลักษณนาม เพราะผู้เขียนแต่ละคนต่างมีแนวคิดและเหตุผลอ้างอิงที่แตกต่างกันออกไป จากการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลต่างๆ พบว่าการวิเคราะห์จำแนกประเภทคำลักษณนามในภาษาจีนกลางควรใช้เกณฑ์การแบ่งที่ละเอียด โดยแบ่งเป็นประเภทกว้างๆ ก่อนแล้วจึงแบ่งเป็นหมวดย่อยๆ เพื่อความชัดเจนและเข้าใจง่าย ดังนั้นคำลักษณนามในภาษาจีนกลางจึงสามารถวิเคราะห์จำแนกประเภทได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ (Liú Yuèhuá, 1983:82-85) คือ

3.1 คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม

3.2 คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา

การแบ่งประเภทข้างต้น พิจารณาจากหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำลักษณนามนั้นๆ ว่าใช้เป็นส่วนขยายประกอบกับคำใด และให้คำนิยามคำลักษณนามในภาษาจีนกลางว่า หมายถึงหน่วยวัดปริมาณหรือขนาดของสรรพสิ่ง หรือหน่วยแสดงจำนวนครั้ง หรือลักษณะของกริยา

3.1 คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม

คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนามในภาษาจีนกลางเรียกว่า名量詞 *Míngliàngcí* คือ คำที่ใช้แสดงหน่วยวัดปริมาณและขนาดของสิ่งของ ในภาษาจีนกลางนั้นนอกจากในสำนวนสุภาษิต หรือคำพิเศษบางประเภทแล้ว โดยทั่วไปคำบอกจำนวนไม่สามารถใช้ติดกับคำนามได้โดยตรง ตำแหน่งตรงกลางระหว่างคำบอกจำนวนและคำนาม จำเป็นต้องเติมลักษณนามที่ใช้กับคำนามลงไปจึงจะถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนามจึงสามารถแบ่งเป็นประเภทย่อยได้ (*Liú Yuèhuá*, 1983:82-85) ดังนี้

3.1.1 คำลักษณนามเฉพาะที่ใช้ประกอบกับคำนาม (專用名量詞 *Zhuānyòng Míngliàngcí*) คือ คำลักษณนามที่เป็นคำเฉพาะที่ใช้ร่วมกับคำนามเพื่อแสดงจำนวน ปริมาณ หรือคุณสมบัติต่างๆ ได้แก่

3.1.1.1 คำลักษณนามที่แสดงลักษณะเฉพาะตัวของคำนาม (個體量詞 *Gètǐ Liàngcí*)

คำลักษณนามที่ใช้แสดงลักษณะเฉพาะตัวของคำนาม คือคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำสามารถนามที่เป็นวัตถุสิ่งของหรือคำนามที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เพื่อแสดงลักษณะเฉพาะตัวของคำนามนั้นๆ เช่น รูปพรรณสัณฐาน ขนาดเป็นต้น โดยทั่วไปข้างหน้าคำนามคำหนึ่งๆ เมื่อใช้กับคำบอกจำนวนหรือคำสรรพนามชี้เฉพาะจำเป็นต้องมีคำลักษณนามเฉพาะที่ใช้คู่กัน คำนามคำหนึ่งจำเป็นต้องมีคำลักษณนามคำหนึ่งมาใช้ประกอบคู่กันเพื่อแสดงลักษณะบางอย่าง ไม่สามารถที่จะนำคำลักษณนามอื่นๆ มาใช้แทนที่ หรือเปลี่ยนแปลงการใช้ตามอำเภอใจได้ คำลักษณนามประเภทนี้มีจำนวนมาก และมักมีความสัมพันธ์ทางความหมายกับคำนาม เช่น หากคำนามที่มีลักษณะยาวๆ เป็นเส้นๆ อาทิ เข็มขัด ถนน เขือก งู แม่น้ำ ก็จะใช้คำลักษณนามว่า 條 *tiáo* เส้น สาย หากคำนามที่มีลักษณะเป็นสิ่งที่สามารถเปิดออกได้เป็นแผ่นกว้างๆ มีลักษณะแบนเรียบ เช่น กระดาษ โต๊ะ เตียง รูปภาพ ก็ใช้คำว่า 張 *zhāng* แผ่น คำลักษณนามที่จัดอยู่ในประเภทนี้ ได้แก่

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
把 <i>bǎ</i>	1) ใช้กับเครื่องมือที่มีด้ามจับ มีที่ให้มือจับได้ เช่น มีด ขวาน ไม้กวาด ร่ม กุญแจ แก้ว เป็นต้น	一把刀子 一把椅子 一把茶壺	<i>yībǎ dāozi</i> <i>yībǎ yǐzi</i> <i>yībǎ cháhú</i>	มีด 1 เล่ม เก้าอี้ 1 ตัว กาชงชา 1 ใบ

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
	2) ใช้กับคำนามบางคำที่หมายถึง ผู้มีความชำนาญหรือคนระดับผู้นำ (หน้าคำลักษณนามมักเป็นคำบอกลำดับที่)	第一把手	dìyìbǎ shǒu	ผู้นำคนที่หนึ่ง
班 bān	ใช้กับขบวนยานคมนาคมที่ออกวิ่งตามกำหนดเวลาเช่น เครื่องบิน รถโดยสาร	下一班飛機 第一班車	xiàyìbān fēijī dìyìbān chē	เที่ยวบินเที่ยวหน้า รถเที่ยวแรก
般 bān	ใช้ในความหมายว่า ชนิด ประเภท แบบ อย่าง	十八般兵器	shíbābān bīngqì	อาวุธ 18 อย่าง
版 bǎn	ใช้ในการพิมพ์ครั้งหนึ่งของหนังสือ หรือ คอลัมน์	一版副刊 第一版	yìbǎn fùkān dìyī bǎn	คอลัมน์ของหนังสือพิมพ์1 คอลัมน์พิมพ์ครั้งที่ 1
瓣 bàn	ใช้บอกจำนวนกลีบของกลีบดอกไม้ ใบของต้นไม้ กลีบของกระเทียม	一瓣蒜 一瓣橘子	yìbàn suàn yìbàn júzi	กระเทียม1 กลีบ ส้ม 3 กลีบ
輩子 bèizi	ใช้ในความหมายว่า ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปชั่วชีวิต หรือชั่วอายุคน	一輩子莊稼	yìbèizi zhuāngjià	การทำไร่ไถนาตลอดชีวิตหนึ่ง
本 běn	1) ใช้กับหนังสือ หรือสมุดทุกชนิด นิตยสาร วารสาร 2) ใช้กับบทละคร	一本經 一本劇本	yìběn jīng yìběn jùběn	คัมภีร์ 1 เล่ม บทละคร 1 เล่ม

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
筆 <i>bǐ</i>	ใช้เกี่ยวกับศิลปะในการวาดหรือการเขียนลายมือ	一筆好字	<i>yìbǐ hǎozì</i>	๑ ตัวอักษรที่เขียนได้สวย (จำนวนหนึ่ง)
柄 <i>bǐng</i>	ใช้กับอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่มีด้ามจับ	一柄大刀	<i>yìbǐng dàdāo</i>	มีดพัว 1 ด้าม
部 <i>bù</i>	1) ใช้กับหนังสือ หรือภาพยนตร์เพื่อแสดงส่วนหรือภาค 2) ใช้กับเครื่องจักร หรือรถยนต์	一部電影 一部機器 兩部汽車	<i>yíbù diànyǐng</i> <i>yíbù jīqì</i> <i>liǎngbù qìchē</i>	ภาพยนตร์ 1 เรื่อง เครื่องจักร 1 เครื่อง รถยนต์ 2 คัน
餐 <i>cān</i>	ใช้กับมื้ออาหาร (มักใช้ในภาษาเขียน)	三餐飯	<i>sāncān fàn</i>	อาหาร 3 มื้อ
槽 <i>cáo</i>	ใช้กับสิ่งที่ใช้กันพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน	兩槽隔扇	<i>liǎngcáo géshàn</i>	แผ่นกั้น 2 แผ่น
冊 <i>cè</i>	ใช้กับจำนวนของหนังสือสิ่งพิมพ์ที่เป็นรูปเล่ม	這部詞典有六冊。	<i>Zhèibù cídiǎn yǒu liùcè.</i>	พจนานุกรมชุดนี้มี 6 เล่ม

¹ เครื่องหมาย ๑ ใช้วางหน้าคำแปลไทย เพื่อแสดงว่า คำลักษณนามในภาษาจีนตัวนั้นๆ เมื่อแปลเป็นไทยแล้ว ในบางครั้งอาจไม่จำเป็นต้องแปลถอดความหมายตรงตัวออกมาเป็นคำลักษณนามไทย ดังนั้นจึงใส่คำลักษณนามไทยไว้ในเครื่องหมาย () โดยส่วนใหญ่แล้วคำลักษณนามเหล่านี้ มักมีข้อจำกัดการใช้กับคำออกจำนวนบางตัวเท่านั้น เช่น 一 *yī* หนึ่ง 兩 *liǎng* สอง 幾 *jǐ* หลาย (รายละเอียดในบทที่ 4)

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
層 <i>céng</i>	1) ใช้กับสิ่งที่ซ้อนกันเป็นชั้น 2) ใช้กับการคิดที่มีขั้นตอน กระบวนการ หรือเป็นนาม ธรรมที่แสดงถึงความรู้สึก 3) ใช้เกี่ยวกับสิ่งที่ปกคลุม หรือห่อหุ้มผิวภายนอกของ วัตถุอยู่	五層大樓 一層理由 一層顧慮 兩層皮	<i>wǔcéng dàlóu</i> <i>yìcéng lǐyóu</i> <i>yìcéng gùlǜ</i> <i>liǎngcéng pí</i>	ตึก 5 ชั้น เหตุผล 1 ข้อ ● ความห่วงใย (อย่างหนึ่ง) เปลือก 2 ชั้น
場 <i>chǎng</i>	ใช้เกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์ที่ผ่านไป เช่น ฝน ตก ไฟไหม้ การทะเลาะ วิวาท สงคราม ความ เจ็บป่วย	一場大戰 一場病	<i>yìchǎng dàzhàn</i> <i>yìchǎng bìng</i>	สงครามที่เกิด ปะทะกันครั้ง ใหญ่ครั้งหนึ่ง ความเจ็บป่วย หนหนึ่ง
場 <i>chǎng</i>	ใช้เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้าน พลศึกษา หรือทางด้านการ บันเทิง ละครหรือสพ ที่ แสดงเป็นรอบๆ	一場球賽 一場電影	<i>yìchǎng qiú sài</i> <i>yìchǎng diànyǐng</i>	การแข่งขัน ฟุตบอลรอบ หนึ่ง ภาพยนตร์ 1 รอบ
成 <i>chéng</i>	ใช้ในความหมายว่า 1 ส่วน จากทั้งหมด 10 ส่วน(1/10)	五成水	<i>wǔchéng shuǐ</i>	น้ำ 5 ส่วน (จาก 10 ส่วน)
重 <i>chóng</i>	ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะซ้อนกัน เป็นชั้นๆ ในแนวขวาง	三重門	<i>sānchóng mén</i>	ประตูกัน 3 ชั้น
齣 <i>chū</i>	ใช้กับละคร หมายถึง องก์	三齣戲	<i>sānchū xì</i>	ละคร 3 องก์
處 <i>chù</i>	ใช้กับสถานที่หมายถึง แห่ง	兩處瀑布	<i>liǎngchù pùbù</i>	น้ำตก 2 แห่ง

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
床 <i>chuáng</i>	ใช้กับที่หลับที่นอน เครื่องนอนเช่น ผ้าห่ม มุ้ง ที่นอน	一床蚊帳	<i>yìchuáng wénzhàng</i>	มุ้ง 1 หลัง
次 <i>cì</i>	ใช้บอกจำนวนครั้งในการเกิดขึ้นของเรื่องราวต่างๆ	第一次國內革命戰爭	<i>dìyí cì guó nèi gémìng zhànzhēng</i>	สงครามปฏิวัติในประเทศครั้งแรก
代 <i>dài</i>	ใช้แสดงช่วงเวลาจากจุดหนึ่งถึงจุดหนึ่งแสดงความหมายถึง ยุค สมัย รุ่น	第三代人	<i>dì sān dài rén</i>	คนรุ่นที่ 3 (ของครอบครัว)
道 <i>dào</i>	1) ใช้กับแม่น้ำลำธารและสิ่งของที่เป็นรูปยาว บางอย่างที่เป็นเส้นหรือสาย 2) ใช้กับสิ่งที่มีรั้วรอบขอบชิด เช่น ประตู กำแพง ด่าน ตาข่าย 3) ใช้กับคำสั่ง หัวข้อ เป็นต้น 4) ใช้กับการกระทำที่แบ่งเป็นขั้นเป็นตอน เช่น การยกอาหารขึ้นโต๊ะ การทาสี เป็นต้น	一道紅光 三道防線 一道命令 上三道菜	<i>yí dào hóngguāng</i> <i>sān dào fángxiàn</i> <i>yí dào mìnglìng</i> <i>shàng sān dào cài</i>	ลำแสงสีแดง 1 ลำ แนวเขตป้องกัน 3 ชั้น คำสั่ง 1 คำสั่ง ยกอาหารขึ้นบนโต๊ะ 3 อย่าง
等 <i>děng</i>	ใช้เพื่อบอกระดับหรือชั้นของสิ่งนั้นๆว่าเป็นระดับสูง กลาง ต่ำ	一等獎	<i>yí dēng jiǎng</i>	รางวัลอันดับหนึ่ง
磴 <i>dèng</i>	ใช้กับขั้นบันไดหรือบันได	一磴台階	<i>yí dèng táijiē</i>	ขั้นบันได 1 ขั้น

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
滴 dī	ใช้กับของเหลวที่เป็นหยดๆ เช่น เหงื่อ น้ำ น้ำตา	一滴汗	yīdī hàn	เหงื่อ 1 หยด
點 diǎn	ใช้กับเหตุการณ์ เรื่องราว ความคิด ที่แสดงเป็นข้อๆ	兩點意見	liǎngdiǎn yìjiàn	ข้อคิดเห็น 2 ประเด็น
頂 dǐng	ใช้กับสิ่งของบางอย่างที่มี ยอด เช่น หมวก มุ้ง เกี้ยว	一頂帽子 一頂蚊帳	yīdǐng màozi yīdǐng wénzhàng	หมวก 1 ใบ มุ้ง 1 หลัง
錠 dìng	ใช้กับของที่มีลักษณะเป็น แท่งๆ เช่น ทองแท่ง แท่งหมึก	一錠墨 一錠金子	yīdìng mò yīdìng jīnzi	แท่งหมึก 1 แท่ง ทองแท่ง 1 แท่ง
棟 dòng	ใช้กับสิ่งปลูกสร้าง อาคาร ตึก บ้านที่เป็นหลังๆ	一棟樓房	yīdòng lóufáng	อาคาร 2 หลัง
堵 dǔ	ใช้กับกำแพง	一堵牆	yīdǔ qiáng	กำแพง 1 堵
度 dù	ใช้กับการกระทำเพื่อแสดง ความหมายว่า ครั้ง รอบหรือ เทียบของการกระทำ	兩度公演	liǎngdù gōngyǎn	การแสดงบน เวที 2 รอบ
段 duàn	1) ใช้เวลาแบ่งสิ่งที่มีลักษณะ ยาวๆออกเป็นส่วนต่างๆ เช่น ท่อนไม้ ถนน ทางรถไฟ เป็นต้น 2) ใช้กับเวลาเพื่อบอก ช่วงเวลาที่แน่นอน	兩段木頭 一段鐵路 一段時間	liǎngduàn mùtóu yīduàn tiělù yīduàn shíjiān	ไม้ 2 ท่อน ทางรถไฟ ช่วงหนึ่ง เวลาช่วงหนึ่ง

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียง	คำแปลไทย
	3) ใช้กับเส้นทางคมนาคม บอกระยะทางที่แน่นอน 4) ใช้กับคำพูด บทเพลง งานเขียนต่างๆ เช่น เรียงความ เพลงพื้นบ้าน เพื่อบอกตอน หรือช่วงหนึ่ง 5) ใช้กับเหตุการณ์หรือเรื่องราว ที่ต้องอาศัยเวลาช่วงหนึ่งในการ กระทำให้สำเร็จ	一段公路 一段文章 一段民歌 一段經歷	yíduàn gōnglù yíduàn wénzhāng yíduàn míngē yíduàn jīnglì	ถนนหลวง ช่วงหนึ่ง ความเรียง1 ตอน บทเพลง พื้นบ้าน1 <u>ท่อน</u> ประสบการณ์ ช่วงหนึ่ง
頓 dùn	ใช้กับมื้ออาหาร	一頓野餐	yídùn yēcān	ปิกนิก1 <u>มื้อ</u>
朵 duǒ	ใช้กับดอกไม้หรือก้อนเมฆ	一朵花 一朵雲	yìduǒ huā yìduǒ yún	ดอกไม้ 1 <u>ดอก</u> เมฆ 1 <u>ก้อน</u>
發 fā	ใช้กับกระสุนปืนโดยทั่วไป	五發炮彈	wǔfā pàodàn	กระสุนปืนใหญ่ 5 <u>นัด</u>
番 fān	ใช้กับความคิด จิตใจ คำพูด ภาษา กระบวนการ เหตุผล อุปสรรค ในความหมายว่า ประเภท อย่าง	一番道理 一番口舌	yìfān dàolǐ yìfān kǒushé	เหตุผล 1 <u>อย่าง</u> ● การพูดปาก เปี้ยกปากและ (คราวหนึ่ง)
畝 fàn	ใช้กับที่นาที่เป็นแปลงใหญ่	一畝田	yífàn tián	ที่นาแปลงใหญ่ 1 <u>แปลง</u>
方 fāng	ใช้กับสิ่งของที่เป็นรูป สี่เหลี่ยม เช่นผ้าเช็ดหน้า เนื้อเบคอน ตราประทับ ศิลาจารึก ที่ฝนหมึก	兩方石碑 一方手帕	liǎngfāng shíbēi yìfāng shǒupà	ศิลาจารึก2 <u>แผ่น</u> ผ้าเช็ดหน้า 1 <u>ผืน</u>

คำลักษณะนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
房 <i>fáng</i>	ใช้กับหญิงในฐานะที่เป็น ลูกสะใภ้	兩房媳婦	<i>liǎngfáng xífù</i>	ลูกสะใภ้ 2 คน
分 <i>fēn</i>	ใช้บอกสัดส่วน ส่วนย่อย สาขาของนามธรรมและ รูปธรรม	七分成績 三分錯誤	<i>qīfēn chéngjī</i> <i>sānfēn cuòwù</i>	ความสำเร็จ 7 ส่วน ข้อผิดพลาด 3 ส่วน
份 <i>fèn</i>	ใช้กับหนังสือ เอกสาร เช่น หนังสือพิมพ์ จุลสาร	一份報紙	<i>yífèn bàozhǐ</i>	หนังสือพิมพ์ 1 ฉบับ
封 <i>fēng</i>	ใช้กับสิ่งของหรือเอกสารที่ ใส่ซองปิดผนึกเช่นจดหมาย โทรเลข เอกสารลับ	一封電報	<i>yìfēng diànbào</i>	โทรเลข 1 ฉบับ
峰 <i>fēng</i>	ใช้กับอูฐ (ภาษาหนังสือ)	三峰駱駝	<i>sānfēng luòtuó</i>	อูฐ 3 ตัว
幅 <i>fú</i>	ใช้กับผ้า หรือภาพวาดเป็น ผืนที่สามารถทำเป็นม้วนๆ ได้ เช่น ผ้าปูที่นอน	一幅畫 兩幅布	<i>yìfú huà</i> <i>liǎngfú bù</i>	ภาพวาด 1 ภาพ ผ้า 2 ผืน
服 <i>fù</i>	ใช้กับยาสมุนไพรของจีนที่ เป็นชุดๆ	一服藥	<i>yífù yào</i>	ยาจีน 1 ชุด
副 <i>fù</i>	1) ใช้บอกลักษณะอาการ ท่าทางบางอย่างที่ แสดงออกทางใบหน้า 2) ใช้กับยาสมุนไพรที่ใช้ดื่ม	一副笑臉 一副中藥	<i>yífù xiàoliǎn</i> <i>yífù zhōngyào</i>	● ใบหน้าที่ยิ้ม แย้ม(หน้าหนึ่ง) ยาจีนดื่ม 1 ชุด
竿 <i>gān</i>	ใช้กับราวไม้ไผ่	一竿翠竹	<i>yìgān cuìzhú</i>	ราวไม้ไผ่สีเขียว 1 เส้น

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
杆 gǎn	ใช้กับเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีด้ามถือ เช่น ปืน ค้อน ชั่งจีน	一杆木槍	yìgǎn mùqiāng	ปืนไม้ 1 กระบอก
格 gé	ใช้เพื่อแสดงปริมาณของยาน้ำที่เป็นขีดๆ ข้างขวด	兩格藥水	liǎnggē yàoshuǐ	ยาน้ำ(ที่เป็นขวด) 2 ขีด
個 gè	1) ใช้กับคำนามทั้งรูปธรรมและนามธรรมโดยทั่วไป ที่ไม่มีคำลักษณนามเฉพาะ เช่น แอปเปิ้ล นิทาน อุดมการณ์ แปรลง กระดาน ซาลาเปา ไข่ไก่ เป็นต้น (คล้ายกับคำลักษณนาม “อัน” ในภาษาไทย) 2) ใช้กับคนหรือบุคคล เช่น พี่สาว น้องชาย ครู นักเรียน พนักงานขาย เป็นต้น(คล้ายกับคำลักษณนาม “คน” ในภาษาไทย) 3) ใช้กับคำนามที่มีคำลักษณนามเฉพาะอยู่แล้วก็ได้ ตัวอย่างเช่น ประตู โรงเรียน เป็นต้น	兩個故事 一個理想 兩個弟弟 一個學校	liǎnggè gùshì yí gè lǐxiǎng liǎnggè dìdì yí gè xuéxiào	นิทาน 2 เรื่อง อุดมการณ์อย่างหนึ่ง น้องชาย 2 คน โรงเรียน 1 แห่ง
根 gēn	ใช้กับสิ่งของที่มีลักษณะเป็นแท่งยาวๆ แต่ไม่ใหญ่มากนัก เช่น ไม้ขีด ซอเล็ก เชือก กุนเชียง ตะปู ท่อเหล็ก ตะเกียบ เป็นต้น	兩根火柴 一根筷子	liǎnggēn huǒchāi yì gēn kuàizi	ไม้ขีด 2 ก้าน ตะเกียบ 1 ข้าง

คำลักษณะนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
股 gǔ	1) ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเส้นยาว เป็นแนว หรือเป็นทางยาวๆ เช่น กระแสน้ำ ลำธาร เส้นด้าย น้ำพุ ทางเดินเล็ก 2) ใช้กับอากาศ ธาตุ กลิ่น กำลัง เป็นต้น	一股泉水 一股香味	yìgǔ quánshuǐ yìgǔ xiāngwèi	น้ำพุ 1 สาย ● กลิ่นหอมที่พัดโชยมา(ตลบหนึ่ง)
管 guǎn	ใช้กับสิ่งของที่มีลักษณะกลมยาวเป็นแท่ง หรือท่อเล็กๆ เช่น พู่กัน ยาสีฟัน ขลุ่ย	三管牙膏	sānguǎn yá gāo	ยาสีฟัน 3 หลอด
杧 guàng	ใช้กับด้ายมีความหมายว่า หลอดหรือม้วน	一杧線	yíguàng xiàn	ด้าย 1 หลอด
行 háng	ใช้กับสิ่งที่เป็นแนวเรียงต่อกันไป เช่น ต้นไม้ที่เรียงเป็นแนว คำกลอน ตัวหนังสือที่เป็นบรรทัดๆ น้ำตาที่ไหลเป็นสาย เป็นต้น	兩行眼淚	liǎngháng yǎnlèi	น้ำตาที่ไหลเป็นสายออกจากดวงตาทั้งสองข้าง
號 hào	1) ใช้กับคนเพื่อบอกจำนวน 2) ใช้กับจำนวนครั้งในการตกลงซื้อขายกันในแต่ละคราว	十號人 幾號買賣	shíhào rén jǐhào mǎimài	คน 10 ราย การตกลงซื้อขายหลายคราว
泓 hóng	ใช้กับสายน้ำที่มีลักษณะใส	一泓清泉	yìhóng qīngquǎn	● น้ำพุใส(ผืนหนึ่ง)

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
回 huí	1) ใช้กับเรื่องราวเพื่อบอกจำนวนครั้ง 2) ใช้กับบทนิยาย หรือพงศาวดาร เพื่อบอกบทหรือตอน	一回事 這回評書	yìhuí shì zhèihuí pínɡshū ²	เรื่องราว 1 เรื่อง นิทานที่แสดงเป็นละครตอนนี้
級 jí	1) ใช้กับขั้นบันได 2) ใช้กับคนหรือกลุ่มคนงาน เพื่อบอกระดับขั้น	十級台階 一級教授	shíjí táijiē yìjí jiàoshòu	บันได 10 ขั้น ศาสตราจารย์ชั้นหนึ่ง
集 jí	1) ใช้กับหนังสือ หรืองานเขียนที่มีความหนาหลายๆ ซึ่งได้แบ่งออกเป็นหลายๆ เล่ม เช่น พจนานุกรม นวนิยาย 2) ใช้กับภาพยนตร์ที่มีความยาวมากๆ ซึ่งได้แบ่งเป็นหลายภาค หลายตอน	十二集詞典 十五集電視劇	shíèrjí cídiǎn shíwǔjí diànshìjù	พจนานุกรมชุดที่แบ่งเป็น 12 เล่ม ละครทางโทรทัศน์ 15 ตอน
輯 jí	ใช้กับหนังสือ หรือข้อมูลที่ได้ ออกเป็นเล่มๆ หรือเป็นชุดๆ เช่น รายงานข่าว หนังสือเรียน วิทยานิพนธ์	第一輯論文	dìyìjí lùnwén	วิทยานิพนธ์เล่มแรก
記 jì	ใช้กับการตบหน้าผาดหนึ่ง	一記耳光	yíjì ěrguāng	การตบหน้า 1 ผาด

² 評書 pínɡshū คือ ศิลปะการละครชนิดหนึ่ง เป็นการเล่านิทานขนาดยาวโดยใช้พัด ผ้าเช็ดหน้า ไม้เคาะ โต้ะ เป็นเครื่องมือแสดงประกอบ

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
架 jià	1) ใช้กับสิ่งที่มีเสาหรือโครงเป็นส่วนประกอบ เช่น บันได หรือสิ่งของที่เป็นเครื่องจักรกล อุปกรณ์ เครื่องดนตรี เช่น เครื่องบิน เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ เปียโน กล้องถ่ายรูป เป็นต้น 2) ใช้กับต้นไม้เลื้อยที่เลื้อยอยู่กับเรือนต้นไม้	一架飛機 一架苦瓜	yíjià fēijī yíjià kǔguā	เครื่องบิน 1 ลำ ต้นมะระ 1 แถว
間 jiān	ใช้กับบ้านหลังหนึ่ง หรือห้องหนึ่งในบ้านที่กั้นแบ่งไว้	一間臥室	yìjiān wòshì	ห้องนอน 1 ห้อง
件 jiàn	1) ใช้กับสิ่งของที่เป็นชิ้นหนึ่งๆ แยกออกมาจากทั้งชุด เช่น เครื่องเรือน เสื้อผ้า 2) ใช้กับเหตุการณ์ เรื่องราว เฉพาะอย่าง หรือเอกสาร หนังสือทางราชการ	一件傢具 一件衣服 一件事情 一件案子	yíjiàn jiājù yíjiàn yīfu yíjiàn shìqing yíjiàn ànzi	เครื่องเรือน 1 ชิ้น เสื้อผ้า 1 ตัว เรื่องราว 1 เรื่อง คดีความ 1 คดี
江 jiāng	ใช้กับสายน้ำในแม่น้ำลำคลอง	一江春水	yìjiāng chūnshuǐ	● ลำน้ำในแม่น้ำ (สายหนึ่ง)
角 jiǎo	ใช้บอกจำนวนเศษหนึ่งส่วนสี่ หรือมุมของสิ่งของ	一角餅	yìjiǎo bǐng	ขนมเปี๊ยะ 1 ส่วน (จาก 4 ส่วน)
絞 jiǎo	ใช้กับด้ายหรือไหมพรมที่มีลักษณะเป็นกลุ่มเป็นก้อน	一絞紗	yìjiǎo shā	ด้าย 1 กลุ่ม

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
節 <i>jié</i>	1) ใช้กับพันธุ์ไม้ที่มีลำต้นเป็นปล้องๆ เช่น ไม้ไผ่ อ้อย 2) ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะมาต่อกันเข้าเป็นข้อๆ หรือเป็นช่วงติดต่อกันไป เช่น รถไฟ ท่อน้ำ ถ่านไฟฉาย 3) ใช้กับข้อเขียนหรือคำประพันธ์ เพื่อบอกท่อน หรือตอน	四節竹子 九節火車 這首詩有四節	<i>sìjié zhúzi</i> <i>jiǔjié huǒchē</i> <i>zhèishǒu shī yǒu sìjié</i>	ไม้ไผ่ 4 <u>ปล้อง</u> รถไฟ 9 <u>ตู้</u> กลอนบทนี้มี 4 <u>ท่อน</u>
截 <i>jié</i>	ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นท่อนยาว เช่น ท่อนไม้ ซอด้วง สายไฟ	一截電線	<i>yíjié diànxiàn</i>	สายไฟ 1 <u>ท่อน</u>
屆 <i>jiè</i>	ใช้กับสิ่งที่มีระยะเวลาแน่นอนว่าจากช่วงเวลาไหนถึงช่วงไหน เช่น นักเรียนแต่ละรุ่น การแข่งขันกีฬา การประชุมประจำปี การดำรงตำแหน่งที่มีสมัยมีวาระเป็นต้น	第二屆代表大會 第二屆畢業生	<i>dìèrjiè dàibiǎo dàhuì</i> <i>dìèrjiè bìyèshēng</i>	การประชุมใหญ่ของผู้แทน <u>สมัยที่ 2</u> ผู้สำเร็จการศึกษา <u>รุ่นที่ 2</u>
介 <i>jiè</i>	1) ใช้กับทหารหรือผู้มีพลังกำลังมีความกล้าหาญ 2) ใช้กับปัญญาชนผู้ที่มีความรู้	一介武夫 一介書生	<i>yíjiè wǔfū</i> <i>yíjiè shūshēng</i>	นายทหารผู้ <u>กล้าหาญ</u> 1 <u>นาย</u> ปัญญาชน 1 <u>ท่าน</u>

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
進 jìn	ใช้กับที่อยู่อาศัยที่มีชั้นเดียว หรือบ้านแบบเก่าซึ่งภายใน บ้านได้แยกหน้าหลัง ออกเป็นหลายแถว หรือซุ้ม ประตูบ้านที่เป็นชั้นเป็นแนว	三進門	sānjìn mén	ซุ้มประตู 3 ชั้น
莖 jīng	ใช้กับสิ่งของที่มีลักษณะ เป็นเส้นเล็กๆ เช่น หญ้าต้น เล็กๆ เส้นผม	四莖白髮	sìjīng bǎifà	ผมหงอก 4 เส้น
局 jú	ใช้กับการแข่งขันเกมส์อย่าง หนึ่ง เช่น หมากรุก บอ ความหมายว่า นัด หรือรอบ	一局棋	yìjú qí	หมากรุก 1 กระดาน
句 jù	ใช้กับคำพูด ภาษา หรือคำ ร้อยกรอง เช่น กลอน บทกวี ในความหมายว่า วรรค ประโยค คำ	一句話	yíjù huà	ประโยค 1 ประโยค
具 jù	1) ใช้กับโลงศพ ซากศพ 2) ใช้กับของใช้บางอย่าง เช่น นาฬิกาตั้งโต๊ะ	一具棺材 座鐘一具	yíjù guāncái zuòzhōng yíjù	โลงศพ 1 โลง นาฬิกาตั้งโต๊ะ 1 เรือน
犍 jù	ใช้กับหน่วยกำลังของปศุ สัตว์ที่สามารถลาก เครื่องมือเกษตร อาทิ ไถ คราด	一犍牲口	yíjù shēngkǒu	สัตว์พาหนะ 1 ตัว
卷 juǎn	ใช้กับสิ่งของที่เป็นม้วน ของ ที่ม้วนอยู่ เช่น กระดาษ ชำระ รูปภาพ ใบปลิว เสื้อ	一卷蓆子	yìjuǎn xízi	เสื้อ(ที่ม้วนอยู่) 1 ม้วน

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
棵 kē	ใช้กับพืช ต้นไม้ ต้นหญ้า โดยทั่วไป เพื่อบอกจำนวนต้น	三棵牡丹	sānkē mǔdān	ต้นโบตัน 3 ต้น
顆 kē	ใช้กับสิ่งของที่มีลักษณะเป็นเม็ด รูปทรงกลมและเล็ก เช่น ลูกบิด ถั่ว ไข่มุก ดวงดาว	一顆珠子	yīkē zhūzi	ไข่มุก 1 เม็ด
課 kè	ใช้กับบทหรือตอนของแบบเรียน	第十課	dìshíkè	บทที่ 10
口 kǒu	1) ใช้บอกจำนวนสมาชิกหรือคนในครอบครัว ในความหมายที่ว่าแต่ละคนที่ต้องกินต้องอยู่ 2) ใช้กับหมู 3) ใช้กับสิ่งของ เครื่องใช้ที่มีปาก หรือมีขอบ เช่น บ่อน้ำ โถง หม้อ	一家五口人 三口豬 一口井	yìjiā wǔkǒu rén sānkǒu zhū yīkǒu jǐng	ครอบครัวหนึ่ง มีสมาชิก 5 คน หมู 3 ตัว บ่อน้ำ 1 บ่อ
塊 kuài	1) ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นก้อน หรือชิ้น เช่น สบู่ ขนมปังแผ่น ขนมเป็นชิ้นๆ น้ำตาลก้อน นาฬิกาข้อมือ 2) ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นผืน เช่น พรม ผ้าเช็ดหน้า แผ่นไม้ ที่ดินที่เป็นแปลง	一塊糖 一塊草地	yīkuài táng yīkuài cǎodì	น้ำตาล 1 ก้อน พุงหญ้า 1 ผืน

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
	3) ใช้กับธนบัตรหรือเหรียญ กษาปณ์ หรือบอกจำนวน เงินโดยทั่วไป	六塊錢	liùkuài qián	เงิน 6 เหรียญ
類 lèi	ใช้กับสิ่งทั่วไปเพื่อบอก ประเภท ชนิด หมวดหมู่	兩類矛盾	liǎnglèi máodùn	ข้อขัดแย้ง 2 ประเภท
粒 lì	ใช้กับสิ่งของที่มีลักษณะ เป็นเม็ด รูปทรงกลมขนาด เล็ก โดยทั่วไปจะใช้กับสิ่งที่ เล็กกว่าสิ่งที่ใช้กับคำ ลักษณนาม 顆 kē เช่น ข้าวสาร สาคุ กระสุน ยา เม็ด	一粒米 一粒丸藥	yílì mǐ yílì wányào	ข้าวสาร 1 เม็ด ยาเม็ด 1 เม็ด (เม็ดกลม)
聯 lián	ใช้กับสิ่งที่ เป็นแท่ง ก้อน	一聯肥皂	yìlián féizào	สบู่ 1 แท่ง
輛 liàng	ใช้กับรถโดยทั่วไป เช่น รถยนต์ รถเมล์ รถถัง รถจักรยาน รถจักรยานยนต์	一輛自行車	yíliàng zìxíngchē	รถจักรยาน 1 คัน
列 liè	ใช้กับสิ่งที่เป็นแถวเป็นแนว เรียงต่อๆ กันไป เช่นขบวน รถไฟ	一列火車	yíliè huǒchē	รถไฟขบวนหนึ่ง
領 lǐng	1) ใช้กับเสื้อคลุม หรือเสื้อที่ สวมทับอยู่ข้างนอกอีกตัว หนึ่ง 2) ใช้กับเสื้อที่เป็นผืน	一領長衫 一領蓆子	yìlǐng chángshān yìlǐng xízi	เสื้อคลุมยาว ของผู้ชาย 1 ตัว เสื้อ 1 ผืน

คำลักษณะนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
輪 <i>lún</i>	1) ใช้กับดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ โดยทั่วไปใช้ในภาษาหนังสือ 2) ใช้กับเหตุการณ์ หรือการกระทำที่หมุนเวียนไปเป็นรอบๆ	一輪明月 第一輪比賽	<i>yìlún míngyuè</i> <i>dìyìlún bǐsài</i>	พระจันทร์ 1 <u>ดวง</u> การแข่งขันรอบที่ 1
枚 <i>méi</i>	มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า 個 <i>gè</i> แต่ขอบเขตการใช้จะแคบกว่า มักใช้ในภาษาหนังสือ ใช้กับวัตถุสิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ สิ่งไม่มีชีวิต ได้แก่ 1) มักใช้กับสิ่งของที่มีลักษณะกลมๆ เล็กๆ เช่น เหรียญ แหวน เข็มกลัด 2) ใช้กับแผ่นไม้ไผ่ที่คนโบราณใช้เขียนหนังสือ 3) ใช้กับอาวุธยุทโธปกรณ์ เช่น จรวด ขีปนาวุธ ดาวเทียม	一枚戒指 一枚獎章 一枚竹簡 一枚導彈	<i>yìméi jièzhǐ</i> <i>yìméi jiǎngzhāng</i> <i>yìméi zhújiǎn</i> <i>yìméi dǎodàn</i>	แหวน 1 <u>วง</u> เหรียญรางวัล 1 <u>เหรียญ</u> แผ่นไม้ไผ่ที่ใช้เขียน 1 <u>แผ่น</u> จรวด 1 <u>ลำ</u>
門 <i>mén</i>	1) ใช้กับปืนใหญ่ 2) ใช้กับวิชาเรียนแต่ละวิชา วิชาความรู้แต่ละสาขา 3) ใช้กับญาติพี่น้อง หรือ การแต่งงาน	一門大炮 兩門技術 一門親戚	<i>yìmén dàpào</i> <i>liǎngmén jìshù</i> <i>yìmén qīnqī</i>	ปืนใหญ่ 1 <u>กระบอก</u> วิชาเทคนิค 2 <u>วิชา</u> ญาติครอบครัวหนึ่ง

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
面 miàn	ใช้กับสิ่งของที่มีพื้นผิวเรียบแบน เช่น ธง กระจก กลอง	一面鏡子	yímiàn jìngzi	กระจกเงา 1 บาน
名 míng	ใช้กับคนในความหมายที่เกี่ยวข้องกับรายชื่อเป็นคนๆ	十名工人	shí míng gōng rén	คนงาน 10 ราย
株 mù	ใช้กับลำแสงที่สาดส่องลงบนพื้นผิว	一株紅霞	yí mù hóng xiá	● ลำแสงสีแดงยามรุ่งอรุณลำหนึ่ง
幕 mù	ใช้กับละครที่แบ่งเป็นองก์ๆ	五幕話劇	wǔ mù huà jù	ละครพูด 5 องก์
派 pài	1) ใช้ในการแบ่งกลุ่มสำนักแบ่งฝ่าย 2) ใช้กับทิวทัศน์ เสียง ภาษา บรรยากาศ	三派學者 一派新氣象	sān pài xué zhě yí pài xīn qì xiàng	ปัญญาชน 3 สำนัก ● บรรยากาศใหม่อย่างหนึ่ง
盤 pán	ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็นถาดเป็นจาน หรือพันขดไว้เป็นวงๆ เช่น ไม้ ที่ฝนหมึก ลวด เชือก สายไฟ	一盤磨	yí pán mò	ไม้ 1 ตัว
泡 pào	ใช้กับปัสสาวะและอุจจาระ	一泡尿	yí pào niào	ปัสสาวะครั้งหนึ่ง
噴 pèn	ใช้กับจำนวนครั้งที่ดอกไม้ ผลิดอกออกผล หรือการเก็บเกี่ยวแต่ละครั้ง	頭噴棉花	tóu pèn mián huā	ฝ้ายที่เก็บเกี่ยวครั้งแรก

คำลักษณะนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
棚 péng	ใช้กับต้นไม้ พันธุ์ไม้ที่เป็น เฟิง เถา ร้าน	一棚絲瓜	yìpéng sīguā	ต้นน้ำเต้า 1 ร้าน
蓬 péng	ใช้กับพันธุ์ไม้ที่กิ่งและใบ เขียวชอุ่ม	一蓬風尾竹	yìpéng fēngwěizhú	ไผ่หางหงส์ 1 พุ่ม
匹 pǐ	ใช้กับม้า ลา ล่อ	三匹馬	sānpǐ mǎ	ม้า 3 ตัว
篇 piān	1) ใช้กับข้อเขียนที่จบในตัว เป็นเรื่องๆไป เช่น วิทยานิพนธ์ บันทึกร บทความ บทบรรณาธิการ 2) ใช้กับกระดาษโดยทั่วไป แผ่นกระดาษของหนังสือ (หมายความถึง กระดาษ แผ่นที่พับทบเข้ามา เป็น 2 หน้า)	一篇文章 三篇紙	yìpiān wénzhāng sānpiān zhǐ	บทความ 1 บท กระดาษ 3 แผ่น
片 piàn	1) ใช้กับสิ่งของที่เป็นแผ่น แบน หรือเม็ดแบนๆ เช่น ขนมปัง ยาเม็ดแบน 2) ใช้กับสิ่งที่แผ่กว้างเป็นผืน หรือผืนน้ำ พุงหญ้า นาข้าว 3) ใช้กับทิวทัศน์ จิตใจ บรรยากาศ ภาษา เสียง	一片藥 一片汪洋 一片真心	yípiàn yào yípiàn wāngyáng yípiàn zhēnxīn	ยาเม็ด 1 เม็ด (เม็ดแบน) ● ท้องทะเล กว้าง(ผืนหนึ่ง) ● จิตใจที่เต็ม ไปด้วยความ จริงใจ
撇 piě	ใช้กับของที่มีลักษณะ เหมือนเส้นเบี่ยง เช่น หนวด	兩撇黑鬍子	liǎngpiě hēi hūzi	หนวดสีดำ 2 ข้าง

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
品 pǐn	ใช้บอกระดับชั้น คุณภาพของบุคคล และ สิ่งของ	七品官	qīpǐn guān	ข้าราชการ ระดับ 7
鋪 pū	ใช้กับเตียงนอน สี่เหลี่ยมผืนผ้าที่ก่อด้วยอิฐ ของชาวจีนทางเหนือ ข้างบนปูด้วยที่นอน ข้างล่างมีรูต่อทะเลกับปล่อง ไฟ ในฤดูหนาวใช้ก่อไฟให้ ไอน้ำอุ่นเข้าตามช่อง เรียก เตียงชนิดนี้ว่า คัง	一鋪炕	yīpū kàng	เตียงคัง 1 ตัว
起 qǐ	ใช้กับกรณี เรื่องราวที่เกิดขึ้น เป็นครั้งคราว เช่น คดีความ	一起案子	yìqǐ ànzi	คดีความ 1 คดี
曲 qū	ใช้กับบทเพลงบทร้อยกรอง	一曲歌	yìqū gē	บทเพลง 1 บท
闕 què	ใช้กับบทเพลง ฉันท์ กาพย์ กลอน บทหนึ่งๆ (มักใช้ใน ภาษาหนังสือ)	一闕詞	yīquè cí	กาพย์ 1 บท
繞 rào	ใช้นับจำนวนรอบของเส้นด้ายที่ พันเป็นม้วนเป็นรอบ	一繞線	yīrào xiàn	ด้ายที่พัน 1 รอบ
任 rèn	ใช้กับจำนวนครั้งในการรับ ตำแหน่งข้าราชการ หรือขุนนาง	第一任校長	Dìyīrèn xiàozhǎng	(รับตำแหน่ง) อาจารย์ใหญ่ ครั้งที่ 1
扇 shàn	1) ใช้กับบานประตูหน้าต่าง 2) ใช้กับไม้	一扇門 一扇磨	yīshàn mén yīshàn mò	ประตู 1 บาน ไม้ 1 ตัว

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
身 shēn	1) ใช้กับเสื้อผ้า เครื่องแบบที่เป็นชุด 2) ใช้กับทักษะ ความรู้ ความสามารถ ฝีมือที่มีเฉพาะตัวบุคคล	兩身制服 一身本領	Liǎngshēn zhìfú yìshēn běnlǐng	เครื่องแบบ 2 ชุด ● ความสามารถที่มีเต็มตัว
首 shǒu	ใช้กับบทหรือยกทรง โคลง กาพย์ กลอน บทเพลง	三首歌	sānshǒu gē	เพลง 3 เพลง
艘 sōu	ใช้กับเรือโดยทั่วไป เช่น เรือยนต์ เรือรบ เรือกลไฟ	五艘木船	wūsōu mùchuán	เรือไม้ 5 ลำ
梭子 suōzi	ใช้กับกระสุนปืน	一梭子子彈	yìsuōzi zǐdàn	กระสุนปืน 1 นัด
所 suǒ	ใช้กับบ้านเรือน อาคารสิ่งปลูกสร้างต่างๆ เช่น บ้าน โรงเรียน วัด โรงพยาบาล เป็นต้น	一所寺院 一所醫院	yìsuǒ sìyuàn yìsuǒ yīyuàn	วัด 1 แห่ง โรงพยาบาล 1 แห่ง
台 tái	1) ใช้กับเครื่องจักรกล สิ่งประดิษฐ์จำพวกเครื่องกลต่างๆ เช่น รถแทรกเตอร์ เครื่องกลึง ไดนาโม วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น 2) ใช้กับรอบการแสดงต่างๆ บนเวที	一台拖拉機 一台戲	yìtái tuōlājī yìtái xì	รถแทรกเตอร์ 1 คัน ละคร 1 รอบ
趟 tàng	ใช้กับการคมนาคมที่มีกำหนดเวลาเข้าออกเป็นเที่ยวๆ เช่น เครื่องบิน รถไฟ	最後一趟飛機	zuìhòu yítàng bānjī	เครื่องบินเที่ยวสุดท้าย

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
條 tiáo	1) ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะแคบยาว เช่น ถนน ท่อ แม่น้ำ เข็มขัด กางเกง เป็นต้น 2) ใช้กับสัตว์และพืชที่มีลักษณะยาว เช่น ปลา หนอน แตงกวา 3) ใช้กับอวัยวะส่วนแขนและส่วนขา 4) ใช้กับข่าวคราว การกระทำ ข้อเสนอ ข้อคิดเห็น หรือสิ่งที่เป็นรายละเอียด 5) ใช้กับชีวิตคน	一條河 一條魚 兩條腿 一條意見 一條生命	yìtiáo hé yìtiáo yú liǎngtiáo tuǐ yìtiáo yìjiàn yìtiáo shēngmìng	แม่น้ำ 1 สาย ปลา 1 ตัว ขา 2 ข้าง ความคิดเห็น 2 ข้อ ชีวิต 1 ชีวิต
貼 tiē	ใช้กับแผ่นยาที่ใช้ปิดแผล จำพวกก้อเอี๊ยะของจีน	一貼膏藥	yìtiē gāoyào	แผ่นยาปิดแผล 1 แผ่น
挺 tǐng	ใช้กับปืนกล	一挺機槍	yìtǐng jīqiāng	ปืนกล 1 กระบอก
頭 tóu	1) ใช้กับสัตว์เลี้ยงที่มีขนาดใหญ่ เช่น หมู แพะ แกะ วัว 2) ใช้กับพืชที่เป็นหัวๆ เช่น กระเทียม หอมแดง	一頭牛 一頭蒜	yìtóu niú yìtóu suàn	วัว 1 ตัว กระเทียม 1 หัว
丸 wán	1) ใช้กับยาที่เป็นเม็ดกลมๆ เล็กๆ 2) ใช้กับลูกกระสุนปืน	一丸西藥 一丸子彈	yìwán xīyào yìwán zǐdàn	ยาเม็ดแผน ปัจจุบัน 1 เม็ด ลูกกระสุน 1 นัด

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
尾 wěi	ใช้กับปลา เต่า มักใช้ในภาษาหนังสือ	一尾龜	yīwěi guī	เต่า 1 ตัว
位 wèi	ใช้กับการบอกจำนวนคน (เป็นคำสุภาพ)	一位老師	yīwèi lǎoshī	อาจารย์ 1 ท่าน
味 wèi	ใช้กับยาหมายถึง ตัวยาที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นยา	七味藥	qīwèi yào	ตัวยา 7 ชนิด
線 xiàn	ใช้กับสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ความหวัง โอกาส แสง	一線生機	yíxiàn shēngjī	● โอกาสอัน รำไรที่จะรอด ชีวิต(โอกาส หนึ่ง)
響 xiǎng	ใช้บอกจำนวนครั้งของเสียง ปืน หรือประทัด	五百響鞭炮	wǔbǎi xiǎng biānpào	เสียงประทัด 500 นัด
項 xiàng	ใช้กับงานการชิ้นหนึ่งๆ หรือกับสิ่งที่แจกแจงออกเป็นข้อๆ รายการปลีกย่อย เช่น คำสั่ง โครงการ	一項計劃	yíxiàng jìhuà	โครงการ 1 อย่าง
穴 xué	ใช้กับสิ่งที่เป็นรู เป็นหลุม หรือสิ่งปลูกสร้างบางชนิดที่เป็นหลุมบนพื้นดิน หรือรังที่สัตว์ทำรังอยู่ เช่น รังมด	一穴螞蟻	yìxué mǎyǐ	รังมด 1 รัง
牙 yá	ใช้กับของกิน ผลไม้ที่แบ่งออกมาเป็นชิ้นๆ	一牙西瓜	yíyá xīguā	แตงโม 1 ชิ้น
眼 yǎn	ใช้กับบ่อน้ำ	一眼井	yíyǎn jǐng	บ่อน้ำ 1 บ่อ

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
樣 yàng	ใช้กับสิ่งของทั่วไป มีความหมายแสดงถึง ประเภทของสิ่งนั้นๆ อาหาร กับ ข้าว	兩樣東西	liǎngyàng dōngxi	สิ่งของ 2 <u>อย่าง</u>
葉 yè	ใช้กับเรือลำเล็กๆ	一葉扁舟	yíyè piānzhōu	เรือลำเล็ก 1 <u>ลำ</u>
頁 yè	ใช้กับแผ่นกระดาษของ หนังสือที่พิมพ์เป็นหน้าๆ	五百頁稿子	wǔbǎiyè gǎozi	ต้นฉบับ 500 <u>แผ่น</u>
員 yuán	ใช้กับนายทหารระดับนาย พล	一員大將	yìyuán dàjiàng	นายพลใหญ่ 1 <u>ท่าน</u>
則 zé	ใช้กับข้อความที่แบ่งเป็น ข้อๆ หรือข้อความที่เป็น ตอนๆ เช่น แบบฝึกหัด สุภาสิต ข่าวสาร (มักใช้ใน ภาษาหนังสือ)	一則新聞 五則練習題	yìzé xīnwén wǔzé liànxítí	ข่าว 1 <u>เรื่อง</u> แบบฝึกหัด 5 <u>ข้อ</u>
盞 zhǎn	ใช้กับตะเกียงหรือหลอดไฟ	一盞燈	yìzhǎn dēng	ตะเกียง 1 <u>ตัว</u>
招 zhāo	ใช้กับการเดินหมากเม็ด หนึ่งในขณะที่เล่นหมากรุก	一招棋	yìzhāo qí	การเดินหมาก <u>ครั้งหนึ่ง</u>
張 zhāng	1) ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็น แผ่นแบนบาง เช่น กระดาษ ตัว รูปภาพ 2) ใช้กับสิ่งที่มีพื้นผิวหน้า แบนเรียบ เช่น โต๊ะ เติง 3) ใช้กับเครื่องมือทางการ เกษตร หรือเครื่องดนตรี คั้น	一張紙 一張桌子 一張嘴	yìzhāng zhǐ yìzhāng zhuōzi yìzhāng zuǐ	กระดาษ 1 <u>แผ่น</u> โต๊ะ 1 <u>ตัว</u> ปาก 1 <u>ปาก</u>

	ศร หน้าไม้ ปาก			
คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
幀 zhèng	ใช้กับภาพวาด ภาพเขียน รูปภาพ (ใช้ในภาษา หนังสือ) มีความหมาย เหมือนคำว่า 幅 fú	一幀油畫	yízhèng yóuhuà	ภาพสีน้ำมัน 1 ภาพ
支 zhī	1) ใช้กับขบวนต่างๆ 2) ใช้กับเพลง	一支軍隊 一支新樂曲	yìzhī jūnduì yìzhī xīnyuèqǔ	ขบวนทหาร 1 กอง เพลงใหม่ 1 เพลง
枝 zhī	1) ใช้กับเครื่องเขียน เช่น ปากกา ดินสอ หรือสิ่งที่ ลักษณะเป็นก้านยาวๆ เช่น ขลุ่ย ปืน บุหรี่ ยาสูบ เทียน 2) ใช้กับช่อดอกไม้ที่ติดกิ่ง	一枝蠟燭 一枝梅花	yìzhī làzhú yìzhī méihuā	เทียน 1 ดอก ดอกเหมย 1 กิ่ง
隻 zhī	1) ใช้กับข้างใดข้างหนึ่งของ สิ่งที่มีเป็นคู่ เช่น ตา หู มือ เท้า รองเท้า ถุงเท้า 2) ใช้กับสัตว์ ส่วนมากมัก เป็นสัตว์ปีก หรือสัตว์ที่ กระโดดโลดเต้น เช่น แมว ลิง สุนัข กระต่าย ไก่ นก 3) ใช้กับเรือ หรือ หีบ	一隻鞋 一隻鳥 一隻船	yìzhī xié yìzhī niǎo yìzhī chuán	รองเท้า 1 ข้าง นก 1 ตัว เรือ 1 ลำ
紙 zhǐ	ใช้กับแผ่นเอกสารหนังสือ	一紙公文	yìzhǐ gōngwén	หนังสือราชการ 1 ฉบับ

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
種 zhǒng	ใช้แสดงประเภท ชนิดของ สิ่งที่เป็นนามธรรมและ รูปธรรม หรือ บุคคลก็ได้	兩種人 三種布	liǎngzhǒng rén sānzhǒng bù	คน 2 ประเภท ผ้า 3 ชนิด
株 zhū	ใช้กับต้นไม้โดยทั่วไป หมายถึง ลำต้น (ใช้ใน ภาษาหนังสือ)	兩株棗樹	liǎngzhū zǎoshù	ต้นจ๊อบ 2 ต้น
宗 zōng	1) ใช้กับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ เช่น ความในใจ 2) ใช้กับคดีที่ฟ้องร้องกัน	一宗心事 一宗案件	yìzōng xīnshì yìzōng ànjiàn	ความในใจเรื่อง หนึ่ง คดีความ 1 เรื่อง
尊 zūn	1) ใช้กับรูปปั้นหรือปฏิมา กรรม เช่น พระพุทธรูป 2) ใช้กับปืนใหญ่	一尊佛像 一尊大炮	yìzūn fóxiàng yìzūn dàpào	พระพุทธรูป 1 องค์ ปืนใหญ่ 1 กระบอก
座 zuò	1) ใช้กับสิ่งของที่ค่อนข้าง ใหญ่ คงที่ และเคลื่อนที่ ไม่ได้ เช่น ภูเขา สะพาน อ่างเก็บน้ำ 2) ใช้กับอาคาร สิ่งปลูก สร้างขนาดใหญ่	一座山 一座大樓	yízuò shān yízuò dàlóu	ภูเขา 1 ลูก ตึกสูง 1 หลัง

คำที่จัดอยู่ในคำลักษณนามประเภทที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะใช้เพื่อแสดงลักษณะเฉพาะตัว
ของคำนามแต่ละตัว บอกรูปพรรณสัณฐาน พร้อมทั้งจัดแบ่งหมวดหมู่โดยที่คำนามหรือสิ่งที่มี
ลักษณะคล้ายกัน หรือใกล้เคียงกันมักใช้คำลักษณนามตัวเดียวกัน นอกจากนี้ความหมายที่แฝง
ของคำลักษณนามประเภทนี้ ก็คือความเป็นเอกพจน์ในตัวเอง อนึ่งเนื่องจากในภาษาจีนกลาง

คำนามทุกคำจำเป็นต้องมีคำลักษณนามประกอบการใช้ คำลักษณนามประเภทนี้จึงมีจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเภทอื่น

3.1.1.2. คำลักษณนามที่แสดงลักษณะรวมหมู่ (集合量詞 *Jíhé Liàngcí*)

คำลักษณนามที่แสดงลักษณะการรวมหมู่ คือ คำลักษณนามที่ใช้แสดงความหมายพหุพจน์ ใช้กับสิ่งที่สามารถรวมกันเป็นหมู่ และรวมกลุ่มกันได้ หรือใช้เพื่อแสดงจำนวนรวมของสิ่งที่มีจำนวนมากกว่าหนึ่งอย่าง (*Liú Yuèhuá*, 1983:82) คำลักษณนามประเภทนี้สามารถใช้ประกอบกับคำนามที่นับได้ ไม่ว่าจะเป็นเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ หรือคำนามที่เป็นนามธรรม เช่น ปัญหา ความคิด เป็นต้น คำลักษณนามที่จัดอยู่ในประเภทนี้มี ตัวอย่างเช่น

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
垧 <i>ǎn</i>	ใช้กับการเพาะปลูกแตงหรือถั่ว หมายถึงกระจุกหนึ่ง	一垧花生	<i>yì'ǎn huāshēng</i>	ถั่วลิสงกระจุกหนึ่ง
把 <i>bǎ</i>	ใช้กับสิ่งของที่สามารถหยิบขึ้นมา หรือกำขึ้นมาได้กำมือหนึ่ง เช่น ดอกไม้ ผัก ข้าวสาร	一把米	<i>yībǎ mǐ</i>	ข้าวสารกำหนึ่ง
班 <i>bān</i>	ใช้กับกลุ่มบุคคลที่เป็นหมู่คณะ เช่น นักเรียน คนงาน	這班年輕人	<i>zhèibān niánqīngrén</i>	บรรดาหนุ่มสาวเหล่านี้
幫 <i>bāng</i>	ใช้กับคน แสดงความหมายว่า กลุ่ม หมู่ พวก คณะ	一幫小孩兒	<i>yìbāng xiǎohár</i>	เด็ก 1 กลุ่ม
包 <i>bāo</i>	ใช้กับสิ่งของที่ห่อขึ้นมาเป็นห่อๆ ได้ หรือบรรจุไว้เป็นห่อๆ เช่น ขนม บุหรี่ สมุด เสื้อผ้า ข้าวสาร น้ำตาล	一包衣服	<i>yìbāo yīfu</i>	เสื้อผ้า 1 ห่อ
抱 <i>bào</i>	ใช้กับสิ่งของโดยทั่วไปที่สามารถใช้แขนโอบขึ้นมาได้ เช่น ต้นหญ้า ฟืน	一抱火柴	<i>yìbào huǒchái</i>	ฟืน 1 หอบ

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
撥 bō	ใช้เกี่ยวกับกลุ่มของบุคคล คณะ พวก หรือ หมายถึง กลุ่มที่ได้มีการจัดแบ่งไว้	—撥遊客	yìbō yóukè	นักท่องเที่ยว 1 คณะ
茬 chá	ใช้กับครั้งที่ปลูกพืชลงใน แปลง หรือบนที่ดิน	—茬韭菜	yìchá jiǔcài	ผักกึ๋ไฉ่ที่ปลูก 3 แปลง
串 chuàn	ใช้กับสิ่งที่โยงร้อยกันเป็น พวง หรือผูกติดกันเป็นสาย เช่น อุ่น ประคำ ลูกบิด	—串珠子	yíchuàn zhūzi	ไข่มุก 1 พวง
叢 cóng	ใช้กับต้นไม้ที่อยู่รวมกัน เป็นกอ เป็นพุ่ม เช่น ไม้ไผ่	—叢草	yìcóng cǎo	หญ้า 1 กอ
簇 cù	ใช้กับสิ่งของที่รวมกันเป็น กอ เป็นช่อ หรือ เป็นกลุ่ม มักใช้กับต้นไม้ ดอกไม้	—簇鮮花	yícù xiānhuā	ดอกไม้สด 1 ช่อ
撮 cuō	ใช้กับสิ่งของที่หยิบจับ ขึ้นมาได้เป็นกำๆ	—撮芝麻	yìcuō zhīmǎ	งา 1 กำ
沓 dá	ใช้เกี่ยวกับกระดาษ หรือ สิ่งของบางๆ ที่วางซ้อนกัน (โดยทั่วไปมักใช้กับของที่ ไม่ค่อยหนักมาก)	—沓信紙	yìdá xìnzhǐ	กระดาษ จดหมาย 1 ตั้ง
擔 dàn	ใช้กับสิ่งของที่ห้อยกับ ปลายไม้คาน 2 ข้าง แล้ว หาบพาไปได้	—擔水	yídàn shuǐ	น้ำ 1 หาบ
嘟嚕 dūlu	ใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเป็น พวงๆ เช่น อุ่น กุญแจ	—嘟嚕鑰匙	yìdūlu yàoshi	กุญแจ 1 พวง

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
堆 <i>duī</i>	ใช้กับสิ่งของที่เป็นกอง เช่น ดิน เสื้อผ้า หนังสือ	一堆黃土	<i>yīduī huángrǔ</i>	ดินเหลือง 1 กอง
對 <i>duì</i>	ใช้กับคน สัตว์ สิ่งของ หรือ เรื่องราวที่จัดไว้เป็นคู่ๆ โดย ยึดหลักตามเพศ ข้างซ้าย ขวา ด้านหน้าหลัง เช่น สามีภรรยา นัก หมอน แจกันดอกไม้ ดวงตา	一對眼睛 一對夫婦	<i>yíduì yǎnjīng</i> <i>yíduì fūfù</i>	ดวงตา 1 คู่ สามีภรรยา 1 คู่
隊 <i>duì</i>	ใช้กับกลุ่มคน หมู่คณะที่เป็นทีม เป็นขบวน จัดแบ่งอย่างเป็นระเบียบ	一隊人馬	<i>yíduì rénmǎ</i>	กำลังคน 1 กลุ่ม
墩 <i>dūn</i>	ใช้บอกจำนวนของพืชที่ขึ้น รวมกันหลายๆ ต้นเป็นกอๆ	一墩秧苗	<i>yīdūn yāngmiǎo</i>	ต้นกล้า 1 กอ
垛 <i>duò</i>	ใช้กับสิ่งของที่กองอย่างเป็นระเบียบ หรือเป็นชั้นๆ เช่น ข้าวสาลี ฟืน ฟางข้าว	一垛稻草	<i>yíduò dàocǎo</i>	ฟางข้าว 1 กอง
份 <i>fèn</i>	ใช้กับของที่จัดรวมเป็นห่อ เป็นสำหรับหรือเป็นชุดๆ เช่น อาหาร เอกสาร ของขวัญ	一份禮物	<i>yífèn lǐwù</i>	ของขวัญ 1 ชุด
副 <i>fù</i>	ใช้กับสิ่งของที่มีเป็นคู่ หรือ ต้องใช้ด้วยกัน เช่น ถุงมือ แว่นตา	一副手套	<i>yífù shǒutào</i>	ถุงมือ 1 คู่
干 <i>gān</i>	ใช้กับคน หมายถึง กลุ่ม	一干犯人	<i>yìgān fànrén</i>	นักโทษ 1 กลุ่ม

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
股 gǔ	ใช้กับกลุ่มคนที่เป็นพวก เป็นเหล่า (ใช้กับคำนามที่มีความหมายลบ)	一股土匪	yìgǔ tǔfěi	โจรท้องถิ่น 1 <u>พวก</u>
掛 guà	ใช้กับสิ่งที่แขวนเป็นพวง เรียงต่อกันเป็นขบวน เช่น รถบรรทุก ประทัด	幾掛鞭炮	jǐguà biānpào	ประทัดหลาย <u>พวง</u>
戶 hù	ใช้กับคนที่อาศัยอยู่รวมกัน เป็นครอบครัว	兩戶人家	liǎnghù rénjiā	คน 2 <u>ครอบครัว</u>
伙 huǒ	ใช้กับกลุ่มบุคคลที่กระทำการไม่ดี เช่น ซ้ำศึก โจร	一伙敵人	yìhuǒ dírén	ซ้ำศึก 1 <u>กลุ่ม</u>
圈 juān	ใช้กับสัตว์ที่อยู่ในคอก เช่น หมู วัว	一圈牛	yìjuān niú	วัว 1 <u>คอก</u>
捆 kǔn	ใช้กับสิ่งของที่สามารถมัด หรือผูกเป็นมัดได้ เช่น ผัก	一捆書	yìkǔn shū	หนังสือ 1 <u>มัด</u>
連 lián	ใช้กับกองร้อยทหาร	一連戰士	yìlián zhànshì	ทหาร 1 <u>กองร้อย</u>
縷 liǔ	ใช้กับจำนวนกระจุก ปอย กลุ่ม มักใช้กับสิ่งที่เป็นเส้นๆ สายๆ เช่น ผม ไหม	一縷頭髮	yìliǔ tóufà	ผม 1 <u>กระจุก</u>
溜 liū	ใช้กับสิ่งของที่บรรจุเป็นแถวๆ จัดวางเป็นแนวๆ เช่น บ้าน บุหรี่ ตุ่มพุพอง	一溜燎泡	yíliū liáopào	แผลพุพอง 1 <u>แนว</u>
摞 luò	ใช้กับสิ่งที่วางเรียงซ้อนกัน เป็นตั่งๆ ขึ้นมา	一摞碗	yíluò wǎn	ชาม 1 <u>ตั่ง</u>

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
排 <i>pái</i>	ใช้กับสิ่งของที่เรียงกันเป็นแถวเป็นแนว เช่น แก้ว ลูกป็น	一排子彈	<i>yìpái zǐdàn</i>	ลูกป็น 1 แถบ
捧 <i>pěng</i>	ใช้กับสิ่งที่มีมือทั้งสองกอบขึ้นมาได้ โขยขึ้นมาด้วยมือทั้งสองข้าง เช่น ข้าวสาร ผลไม้	一捧棗	<i>yìpěng zǎo</i>	พุทรา 1 กอบ
批 <i>pī</i>	ใช้กับสินค้า หรือบุคคลจำนวนมากๆ	一批貨	<i>yìpī huò</i>	สินค้า 1 งวด
畦 <i>qí</i>	ใช้ในการปลูกพืชผักในหนึ่งแปลงที่มีคันดินล้อมขอบ	一畦韭菜	<i>yìqí jiǔcài</i>	ผักกุ่ม 1 แปลง
起 <i>qǐ</i>	ใช้กับกลุ่มคน ผู้ชน	一起人	<i>yìqǐ rén</i>	คน 1 กลุ่ม
群 <i>qún</i>	ใช้กับคน สัตว์ หรือสิ่งของที่รวมกันเป็นกลุ่ม เป็นหมู่ หรือเป็นฝูงได้	一群馬 一群人	<i>yìqún mǎ</i> <i>yìqún rén</i>	ม้า 1 ฝูง คน 1 กลุ่ม
雙 <i>shuāng</i> ³	ใช้กับอวัยวะของร่างกาย และมือเท้าทั้งสี่ที่เป็นคู่ๆ เช่น มือ เท้า หรือสิ่งของที่ใช้เป็นคู่ เช่น รองเท้า ถุงเท้า ถุงมือ	一雙鞋子	<i>yìshuāng xiézi</i>	รองเท้า 1 คู่

³ ในภาษาจีนกลางคำลักษณนามที่แสดงลักษณะรวมหมู่ ซึ่งมีความว่า “คู่” นั้น คำที่ใช้บ่อยมี 2 คำ คือ 對 *duì* 雙 *shuāng* คำว่า 對 *duì* มักใช้กับคำนามที่เป็นคน สัตว์ และสิ่งของจัดไว้เป็นคู่ๆ (รายละเอียดในหน้า 74) ส่วนคำว่า 雙 *shuāng* มักใช้กับอวัยวะของร่างกาย หรือสิ่งของที่ใช้สวมใส่กับอวัยวะมือเท้าทั้งสี่ (Lǚ Shūxiāng, 1999:181,507)

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
束 shù	ใช้กับสิ่งของที่เป็นมัดๆ หรือรัดเอาไว้ด้วยกัน เช่น ดอกไม้ ฟาง เอกสาร	一束文件	yīshù wénjiàn	เอกสาร 1 มัด
胎 tāi	ใช้กับลูกสัตว์ที่คลอด ออกมาคราวหนึ่งๆ เช่น ลูกหมู ลูกแมว ลูกสุนัข	一胎小豬	yītāi xiǎozhū	ลูกหมู 1 ครอบ
堂 táng	ใช้กับเครื่องเรือนที่เป็นชุด	一堂紅木傢具	yītáng hóngmù jiājù	เครื่องเรือน ไม้แดง 1 ชุด
套 tàò	1) ใช้กับสิ่งของที่มีหลายชิ้นแล้วประกอบกันขึ้นมาเป็นชุด เช่น เครื่องเรือน เสื้อผ้า แสตมป์ หนังสือ 2) ใช้กับนามธรรมที่มีลักษณะเป็นชุดๆ เช่น วิธีการ ระบบ	一套郵票 一套辦法	yītào yóupiào yītào bànfǎ	แสตมป์ 1 ชุด วิธีการชุดหนึ่ง
汪 wāng	ใช้กับของเหลวที่มารวมกัน เป็นกระจุก เช่น น้ำมัน เลือด	一汪油	yìwāng yóu	น้ำมันกระจุกหนึ่ง
系列 xìliè	ใช้กับสิ่งชุด เป็นกลุ่ม เป็นอนุกรม	一系列問題	yíxìliè wèntí	● ปัญหาที่เกิดต่อเนื่องกันมาเป็นชุดๆ
營 yíng	ใช้กับหน่วยกองพันทหาร	兩營戰士	liǎngyíng zhànshì	พลรบ 2 กอง <u>พัน</u>

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
組 zǔ	1) ใช้กับบทประพันธ์ที่ รวมกันเป็นชุดๆ 2) ใช้กับกลุ่มคนที่จัดตั้ง ขึ้นมาเพื่อกระทำภารกิจ อย่างใดอย่างหนึ่ง	—組詩 —組學生	yìzǔ shī yìzǔ xuéshēng	บทกลอน 1 ชุด นักเรียน 1 กลุ่ม
撮 zuō	ใช้กับผมหรือเส้นขนที่เป็น กระจุก	—撮頭髮	yìzuō tóufà	เส้นผม 1 กระจุก

หากพิจารณาแล้ว จะพบว่าคำลักษณนามประเภทที่กล่าวมาข้างต้นนี้ส่วนใหญ่มักมีความหมายเป็นการกระทำกริยาอย่างใดอย่างหนึ่งที่ใช้กระทำกับนามที่เป็นรูปธรรมหรือสิ่งของ เช่น การโกย กอบ มัด หาบ เป็นต้น

3.1.1.3 คำลักษณนามที่แสดงหน่วยมาตราต่างๆ (度量詞 Dùliàngcí)

คำลักษณนามที่ใช้แสดงหน่วยมาตราต่างๆ คือคำลักษณนามที่ใช้แสดงมาตรา หน่วยวัดต่างๆ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการวัดปริมาณ หรือจำนวนที่แน่นอนตายตัว มีความเป็นมาตรฐานสากล หรือมาตรฐานของแต่ละประเทศที่คนในสังคมยอมรับและใช้กันโดยทั่วไป คำลักษณนามประเภทนี้สามารถแบ่งเป็นหมวดย่อยได้ 8 หมวดคือ

1) *มาตราวัดความยาว* ใช้บอกความยาวของสิ่งของ ตัวอย่างเช่น

- 寸 cùn⁴ นิ้วจีน (มาตราวัดความยาวระบบจีน 1 นิ้วจีน = 1/10 ของฟุต)
 尺 chǐ⁴ ฟุตจีน (มาตราวัดความยาวระบบจีน 1 ฟุตจีน = 1/3 ของเมตร)
 里 lǐ⁴ ไมล์จีน หรือลี่ (มาตราวัดความยาวระบบจีน 1 ลี่ = 1/2 ของไมล์)
 丈 zhàng⁴ จั้ง (มาตราวัดความยาวระบบจีน 1 จั้ง = 10 ฟุตจีน)

⁴ ในกรณีที่เป็นทางการ ระบบมาตราของจีนสามารถที่จะเติมคำว่า 市 shì ลงไปข้างหน้าได้ เช่น ใช้ 市寸 shìcùn 市尺 shìchǐ 市斤 shìjīn 市兩 shìliǎng

碼 *mǎ* หลา 毫米 *háomǐ* มิลลิเมตร 公分 *gōngfēn* เซนติเมตร
 米 *mǐ* เมตร 公里 *gōnglǐ* กิโลเมตร 海里 *hǎilǐ* ไมล์ทะเล
 英里 *yīnglǐ* ไมล์ 吋 *cùn*⁵ นิ้ว 呎 *chǐ*⁵ ฟุต

2) มาตรการชั่ง ใช้บอกน้ำหนักของสิ่งของ ตัวอย่างเช่น

斤 *jīn* ชั่ง (มาตรการชั่งน้ำหนักระบบจีน 1 ชั่ง ประมาณ 1/2 กิโลกรัม)
 兩 *liǎng* ตำลึง (มาตรการชั่งน้ำหนักระบบจีน 1 ตำลึง = 1/10 ของชั่ง)
 毫克 *háokè* มิลลิกรัม 英兩 *yīngliǎng* ออนซ์ 克 *kè* กรัม
 公斤 *gōngjīn* กิโลกรัม 噸 *dūn* ตัน

3) มาตรการตวง ใช้บอกปริมาณบรรจุของสิ่งของ ตัวอย่างเช่น

升 *shēng* หน่วยตวงลิตรจีน (1 *shēng* = 1 ลิตร)
 斗 *dǒu* ไตว (มาตรการตวงระบบจีน 1 ไตว = 1 เดคาลิตร)
 石 *dàn* หน่วยตวงลิตรจีน (1 *dàn* = 1 เฮกโตลิตร)
 毫升 *háoshēng* มิลลิลิตร 公升 *gōngshēng* ลิตร
 加侖 *jiālún* แกลลอน

4) พื้นที่ ใช้บอกขนาดเล็กใหญ่ของสถานที่ ตัวอย่างเช่น

畝 *mǔ* ไร่ของจีน (มาตรารวัดพื้นที่ระบบจีน 1 ไร่ของจีน = 600 ตารางฟุต)
 頃 *qǐng* หน่วยวัดพื้นที่ระบบจีน (1 *qǐng* = 6.6667 เอเคอร์)
 平方吋 *píngfāngcùn* ตารางนิ้ว
 平方呎 *píngfāngchǐ* ตารางฟุต
 平方碼 *píngfāngmǎ* ตารางหลา
 平方分米 *píngfāng fēnmǐ* ตารางเซนติเมตร
 平方米 *píngfāngmǐ* ตารางเมตร
 平方公里 *píngfāng gōnglǐ* ตารางกิโลเมตร
 平方哩 *píngfānglǐ* ตารางไมล์
 公畝 *gōngmǔ* เอเคอร์

⁵ ในกรณีที่เป็นทางการ ระบบมาตรารวัดแบบอังกฤษสามารถที่จะเดิมคำว่า 英 *yīng* ลงไปข้างหน้าได้ เช่น ใช้ว่า 英寸 *yīngcùn* 英尺 *yīngchǐ*

5) ปริมาตร ใช้บอกความจุของสิ่งของ ตัวอย่างเช่น

立方厘米	<i>lìfāng lìnmǐ</i>	ลูกบาศก์เซนติเมตร
立方吋	<i>lìfāngcùn</i>	ลูกบาศก์นิ้ว
立方呎	<i>lìfāngchǐ</i>	ลูกบาศก์ฟุต
立方碼	<i>lìfāngmǎ</i>	ลูกบาศก์หลา
立方米	<i>lìfāngmǐ</i>	ลูกบาศก์เมตร

6) มาตรฐานเงิน ใช้เพื่อบอกค่าของเงินสกุลต่างๆ ตัวอย่างเช่น

分	<i>fēn</i>	สตางค์
毛	<i>máo</i>	หน่วยเงินของจีน (1 เหมา = 1/10 หยวนจีน)
角	<i>jiǎo</i>	หน่วยเงินของจีน (1 เจี้ยว = 1/10 หยวนจีน)
元	<i>yuán</i>	หยวน (หน่วยเงินเหรียญของจีน)
毫	<i>háo</i>	หน่วยเงินตราของจีน ซึ่งมีค่าเป็นเศษหนึ่งส่วนสิบของหยวน
貫	<i>guàn</i>	ระบบเงินในสมัยก่อนที่ต้องใช้เชือกร้อยเอา แต่ละหนึ่งพัน จะเรียกว่า
一貫	<i>yíguàn</i>	
吊	<i>diào</i>	ระบบเงินตราของจีนในสมัยโบราณ 1 <i>diào</i> = 1,000 <i>wén</i> (文 หมายถึงเหรียญษาปณ์ทองแดงในสมัยโบราณที่ด้านหนึ่งสลักเป็นตัวอักษร เงิน 1 เหรียญเรียก 1 <i>wén</i>)

7) มาตรฐานเวลา ตัวอย่างเช่น

秒	<i>miǎo</i>	วินาที	分鐘	<i>fēnzhōng</i>	นาที	刻	<i>kè</i>	15 นาที
點	<i>diǎn</i>	นาฬิกา (ใช้บอกเวลาที่เป็นชั่วโมง)						

8) หน่วยที่ใช้วัดในกิจการงานเฉพาะอย่าง ตัวอย่างเช่น

หน่วยที่ใช้วัดกระแสไฟฟ้า ได้แก่			
瓦	<i>wǎ</i>	วัตต์	牛頓
			<i>niúdùn</i> นิวตัน
			安培
			<i>ānpéi</i> แอมแปร์
หน่วยวัดที่ใช้กับเพชร ได้แก่	克拉	<i>kèlā</i>	กะรัต
หน่วยวัดที่ใช้กับสินค้า ได้แก่	打	<i>dǎ</i>	โหล (12 ชิ้น)
			羅
			<i>luó</i> กุรุส (12 โหล)
คำลักษณะนามประเภทนี้ เมื่อนำมาใช้ประกอบกับคำนามสามารถเติมคำว่า 的			

de ที่เป็นคำช่วยลักษณะโครงสร้าง⁶ ซึ่งแสดงความเป็นเจ้าของลงไป ระหว่างคำลักษณนามกับ คำนาม (Fāng Yùqīng, 1996:421) เช่น 兩公里的路 *liǎnggōnglǐ de lù* ถนน ยาว 2 กิโลเมตร 五公斤的菜 *wǔgōngjīn de cài* ผัก 5 กิโลกรัม เป็นต้น

ในกรณีที่ใช้คำลักษณนามบอกมาตราต่างๆ ร่วมกันมากกว่าหนึ่งตัว ในภาษาจีนกลาง ต้องนำหน่วยที่ใหญ่กว่าขึ้นมาก่อน แล้วจึงตามด้วยหน่วยที่เล็กกว่า เช่น

三尺五寸的布 *sānchǐ wǔcùn de bù* ผ้ายาว 3 ฟุต 5 นิ้ว

六米八十公分的路 *liùmǐ bāshígōngfēn de lù* ถนนยาว 6 เมตร 80 เซนติเมตร

นอกจากนี้ ถ้าเป็นหน่วยซึ่งเป็นมาตราเดียวกัน หน่วยที่เล็กกว่า สามารถที่จะละได้ คงไว้ เพียงคำลักษณนามที่บอกหน่วยใหญ่กว่าไว้ (Zhū Déxī, 1998:49) เช่น 三尺五 *sānchǐ wǔ* 3 ฟุต 5 นิ้ว 一米八 *yīmǐ bā* 1 เมตร 80 เซนติเมตร เป็นต้น

3.1.1.4 คำลักษณนามที่แสดงปริมาณคร่าวๆ ไม่เจาะจง (不定量詞 *Búdìng Liàng cí*)

คำลักษณนามประเภทนี้ คือ คำลักษณนามที่แสดงจำนวนหรือปริมาณคร่าวๆ ที่เป็นการ ประมาณ เป็นจำนวนที่ไม่แน่นอนของสิ่งนั้นๆ ไม่สามารถระบุแน่ชัดได้ว่าเป็นจำนวนมากน้อย เพียงใด ในภาษาจีนคำลักษณนามประเภทนี้ที่พบบ่อยมี 2 คำคือ คำว่า 些 *xiē* และ 點 *diǎn* (Liú Yuèhuá, 1983:83)

คำว่า 些 *xiē* ตรงกับความหมายในภาษาไทยว่า บ้าง บางส่วน ส่วนหนึ่ง

คำว่า 點 *diǎn* ตรงกับความหมายในภาษาไทยว่า น้อย เล็กน้อย น้อยมาก

ทั้งสองคำนี้โดยทั่วไปต้องปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวน 一 *yī* โดยใช้ว่า 一些 *yìxiē* มีความหมายแสดงจำนวนบางส่วน เช่น 一些書 *yìxiē shū* หนังสือจำนวนหนึ่ง หรือ 一些資料 *yìxiē zīliào* ข้อมูลบางส่วน และ 一點兒 *yìdiǎnr* มีความหมายแสดง

⁶ คำช่วยลักษณะโครงสร้าง (結構助詞 *Jiégòu Zhùcí*) คือ คำที่ช่วยหน้าคำหรือหลังคำอื่น เพื่อบอกความสัมพันธ์ หรือหน้าที่ต่างๆ ทางไวยากรณ์ เช่น คำว่า 的 *de* อาจเป็นคำเชื่อมหน่วยชื่อยานนามกับหน่วย นาม หรืออาจแสดงความเป็นเจ้าของ (ประพิน มโนมัยวิบูลย์, 2541:21)

จำนวนเล็กน้อย เช่น 一點兒菜 yìdiǎnr cài กับข้าวเล็กน้อย 一點兒薪水 yìdiǎnr xīnshuǐ เงินเดือนเล็กน้อย เป็นต้น

นอกจากนี้ ทั้งสองคำนี้ยังสามารถปรากฏร่วมกับคำสรรพนามชี้เฉพาะ 這 zhè 那 nà 這麼 zhème 那麼 nàme โดยมีความหมายดังนี้

這些 zhèixiē⁷ มีความหมายว่า เหล่านี้ เช่น 這些糖 zhèixiē táng น้ำตาลเหล่านี้ 這些明星 zhèixiē míngxīng ดาราเหล่านี้

那些 nèixiē⁷ มีความหมายว่า เหล่านั้น เช่น 那些桌子 nèixiē zhuōzi โต๊ะเหล่านั้น 那些猴子 nèixiē hóuzi ลิงเหล่านั้น

這麼些 zhème xiē มีความหมายว่า จำนวนมากมายนี้ จำนวนมากขนาดนี้ ตัวอย่างเช่น

這麼些菜，我吃不了。
Zhèmèxiē cài, wǒ chībùliǎo.
กับข้าวจำนวนมากขนาดนี้ ฉันกินไม่หมด

這麼些事，一天辦不完。
Zhèmèxiē shì yìtiān bàn bùwán.
งานมากมายขนาดนี้ วันเดียวทำไม่เสร็จหรอก

那麼些 nàme xiē มีความหมายว่า จำนวนมากมายนั้น จำนวนมากขนาดนั้น ตัวอย่างเช่น

裡面有那麼些人，他不想進去。
Lǐmiàn yǒu nàmèxiē rén, tā bùxiǎng jìnqù .
ข้างในมีผู้คนจำนวนมากขนาดนั้น เขาไม่อยากจะไป

她一個人照料那麼些孩子真不容易。
Tā yí gè rén zhàoliào nàmèxiē háizi zhēn bùróngyì.
เขาเพียงคนเดียวเลี้ยงดูลูกมากขนาดนั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย

這麼點兒 zhèmediǎnr มีความหมายว่า จำนวนเล็กน้อยเท่านี้ จำนวนเล็กน้อยแค่นี้ ตัวอย่างเช่น

⁷ เมื่ออยู่หน้าคำลักษณนามจะออกเสียงว่า zhèi และ nèi

這麼點兒路，走著去就行。
Zhèmediǎnr lù , zǒuzhe qù jiù xíng.
 ระยะทางเพียงแค่นี้ เดินไปก็ได้

這麼點兒的事，我一個人就能做完了。
Zhèmediǎnr de shì , wǒ yí gè rén jiù néng zuò wán le.
 งานเพียงเล็กน้อยแค่นี้ ฉันคนเดียวก็สามารถทำเสร็จได้

那麼點兒 nàmediǎnr มีความหมายว่า จำนวนเล็กน้อยเท่านั้น จำนวนเล็กน้อยแค่นั้น ตัวอย่างเช่น

那麼點兒東西，一箱子還裝不滿呢。
Nàmediǎnr dōngxī , yì xiāngzi hái zhuāng bù mǎn ne.
 สิ่งของเล็กน้อยเพียงแค่นั้น ลังเดียวยังบรรจุไม่เต็มเลย

那麼點兒年紀懂這麼多事，真不簡單。
Nàmediǎnr niánjì dǒng zhème duō shì , zhēn bù jiǎn dān.
 อายุเพียงแค่นั้นสามารถเข้าใจเรื่องราวมากมายขนาดนี้ได้ ไม่ธรรมดาเลยจริงๆ

ถ้าหากพิจารณาด้านความหมายแล้ว จะพบว่า คำ 些 xiē มีนัยความหมายที่แสดงถึงปริมาณที่มากกว่า 點 diǎn (Liú Yuèhuá, 1983:83)

3.1.1.5 คำลักษณนามที่ใช้คำเดียวกับคำนาม (准量詞 Zhǔnliàngcí)

ในภาษาจีนมีคำนามบางคำที่สามารถใช้วางอยู่ติดกับคำบอกจำนวนได้โดยไม่จำเป็นต้องใส่คำลักษณนามไว้ตรงกลาง หน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำนามเหล่านี้จะทำหน้าที่เหมือนคำลักษณนามด้วยในตัว (Liú Yuèhuá, 1983:83) ตัวอย่างเช่น 三年 sānnián 3 ปี 兩縣 liǎngxiàn อำเภอ 2 อำเภอ 一世紀 yíshìjì 1 ศตวรรษ 五天 wǔtiān วัน 5 วัน 三國 sānguó ประเทศ 3 ประเทศ เป็นต้น คำลักษณนามประเภทนี้มีจำนวนไม่มากนัก ส่วนใหญ่มักเป็นคำบอกเวลา คำแบ่งเขตการปกครองของทางราชการ ตัวอย่างเช่น

星期 xīngqī	สัปดาห์	天 tiān	วัน	鐘頭 zhōngtóu	ชั่วโมง
秒 miǎo	วินาที	學期 xuéqī	ภาคการศึกษา	刻 kè	15 นาที
省 shěng	มณฑล	市 shì	เมือง	鄉 xiāng	หมู่บ้าน
洲 zhōu	ทวีป	小時 xiǎoshí	ชั่วโมง	分鐘 fēnzhōng	นาที

ส่วนใหญ่แล้วตำแหน่งตรงกลางระหว่างคำบอกจำนวน กับคำนามที่ทำหน้าที่เป็นคำลักษณนามด้วยประเภทนี้ จะไม่ใช่คำลักษณนามใดๆ ลงไปอีก เช่น ไม่ใช่ว่า *五個年 *wǔgè

nián *四個天 *sìgè tiān แต่อย่างไรก็ตามคำลักษณนามประเภทนี้บางคำก็สามารถเติมคำลักษณนามตัวอื่น ๆ ได้ (Liú Yuèhuá, 1983:83) เช่น 三個星期 sāngè xīngqī 3 สัปดาห์ 一個小時 yíge xiǎoshí 1 ชั่วโมง เป็นต้น

3.1.1.6 คำลักษณนามที่มาจากคำลักษณนามตั้งแต่สองคำมารวมกัน (複合量詞 Fùhé Liàngcí)

คำลักษณนามประเภทนี้ คือ คำลักษณนามที่ประกอบขึ้นจากคำลักษณนามสองคำ ในบางครั้งคำลักษณนามที่นำมาประกอบอาจเป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนาม หรือคำลักษณนามที่ใช้กับคำกริยา แล้วนำมาใช้รวมกันเป็นคำใหม่ (Fáng Yùqīng, 1996:425) เช่น

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
部份 bùfèn	ส่วนหนึ่ง ภาคหนึ่งที่แบ่งออกมาจากส่วนทั้งหมด	一部份錢	yíbùfèn qián	เงิน 1 ส่วน
場次 chǎngcì	ใช้กับจำนวนครั้งในการแสดงภาพยนตร์ หรือละคร	一場次戲	yìchǎngcì xì	งิ้ว 1 รอบ
架次 jiàcì	ใช้กับจำนวนรวมของครั้งในการออกบินของเครื่องบินในแต่ละลำ	一架飛機出動三次爲三架次	Yíjià fēijī chūdòng sāncì wéi sān jiàcì.	เครื่องบิน 1 ลำ ออกบิน 3 ครั้ง เรียกว่า 3 เที่ยวบิน
件套 jiàntào	ใช้กับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่ต้องใส่หลายชิ้น รวมกันเป็นชุดๆ	八十件套西服	bāshí jiàntào xīfú	ชุดสูท 80 ชุด
人次 réncì	จำนวนรวมของบุคคลในหลายๆ ครั้ง	第一次參加的人是五百, 第二次三百, 一共是八百人次。	Dìyíci cānjiā de rén shì wǔbǎi, dìèrcì sānbǎi, yígòng shì bābǎi réncì.	ผู้ที่เข้าร่วมครั้งแรก 500คน ครั้งที่สอง 300คน ทั้งหมดรวม 800 คน

Fáng Yùqīng (1996:425) ยังให้ข้อสังเกตอีกว่า คำประเภทยี้มักเป็นคำที่ใช้ในวงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ การคมนาคมขนส่ง วิศวกรรม ซึ่งเป็นคำที่เกิดขึ้นใหม่ตาม

การพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น 噸公里 *dūngōnglǐ* ตันกิโลเมตร (ของหนัก 1 ตัน บรรทุกไกล 1 กิโลเมตร) 噸海里 *dūnhǎili* ตันไมล์ทะเล (ของหนัก 1 ตัน บรรทุกไกล 1 ไมล์ทะเล) เป็นต้น

3.1.2 คำลักษณนามที่ยืมมาจากคำนามเพื่อใช้ประกอบกับคำนาม (借用名量詞 *Jièyòng Míngliàngcí*) ลักษณะเด่นของคำลักษณนามประเภทนี้ คือ เป็นคำนามที่ยืมมาใช้ทำหน้าที่เป็นคำลักษณนามชั่วคราว และเมื่อเป็นคำลักษณนามก็ยังคงความหมายเดิมของตัวเองอยู่ ส่วนใหญ่แล้วมักเป็นคำนามที่ใช้แสดงความหมายของภาชนะที่บรรจุ หรือเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้วัดปริมาณของสิ่งนั้นๆ ตัวอย่างเช่น 一杯酒 *yībēi jiǔ* เหล้า 1 แก้ว 一碗飯 *yìwǎn fàn* ข้าว 1 ชาม 一壺茶 *yìhú chá* น้ำชา 1 ภา 四筐土 *sìkuāng tǔ* ดิน 4 筐 เป็นต้น นอกจากคำว่า *bēi wǎn lóng hú* และ *kuāng* แล้ว ยังมีคำลักษณนามตัวอื่นที่จัดอยู่ในประเภทนี้ อาทิเช่น

倉 <i>cāng</i> ุงฉาง	車 <i>chē</i> รถ	池子 <i>chízi</i> สระน้ำ หนองน้ำ
匙 <i>chǐ</i> ช้อน	碟 <i>dié</i> ถ้วยหรือจานเล็กๆ	罐 <i>guàn</i> กระปุก
缸 <i>gāng</i> โองหรืออ่าง	盒 <i>hé</i> กล่อง	湖 <i>hú</i> ทะเลสาบ
籃 <i>lán</i> ตะกร้า	簍 <i>lǒu</i> กระเช้า	麻袋 <i>mádài</i> กระสอบ
盤 <i>pán</i> ถาด	盆 <i>pén</i> ภาชนะ	
瓢 <i>piáo</i> ภาชนะที่ใช้สำหรับตักน้ำหรือตักแบ่ง		瓶 <i>píng</i> ขวด
鍬 <i>qiāo</i> จอบ เสียม	勺 <i>sháo</i> ช้อน	桶 <i>tǒng</i> ถัง
瓮 <i>wèng</i> เหยือก กระปุก	屋子 <i>wūzi</i> ห้อง	桌子 <i>zhuōzi</i> โต๊ะ
盅 <i>zōng</i> ถ้วยไม่มีหูถือที่ใช้ดื่มเหล้า		

คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนามในภาษาจีน สามารถแบ่งเป็นประเภทได้ 2 ประเภท ใหญ่ดังกล่าวข้างต้น คือ คำลักษณนามเฉพาะที่ใช้ประกอบกับคำนาม และ คำลักษณนามที่เป็นคำยืมมาจากคำนามเพื่อใช้ประกอบกับคำนาม ในประเภทแรกยังสามารถแบ่งออกเป็น 6 ชนิด ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น การศึกษาคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนามในภาษาจีนพบว่า นอกจากความสัมพันธ์กับคำนามในแง่ที่ คำนามที่มีรูปร่างหรือลักษณะคล้ายกัน มักใช้คำลักษณนามตัวเดียวกัน เช่น คำว่า 張 *zhāng* มักใช้กับสิ่งที่มีพื้นผิวเรียบ แบน เช่น โต๊ะ กระจาด เป็นต้น แล้ว คำลักษณนามในภาษาจีน ยังมีลักษณะพิเศษในการปรากฏร่วมกับคำนาม สรุปโดยสังเขปได้ดังนี้

1. คำลักษณะนามบางคำสามารถปรากฏเฉพาะเจาะจงกับคำนามคำหนึ่งเท่านั้น จะไม่ปรากฏกับคำนามตัวอื่นๆ ตัวอย่างเช่น

一眼井	yīyǎn jīng	บ่อน้ำ 1 บ่อ
一堵墙	yīdǔ qiáng	กำแพง 1 ด้าน
一蹬台阶	yīdèng táijiē	ขั้นบันได 1 ขั้น
一铺炕	yìpū kàng	เตียงคั้ง 1 ตัว

2. คำนามบางคำสามารถใช้คำลักษณะนามประกอบได้หลายคำ นั่นคือ คำนามคำหนึ่งสามารถมีคำลักษณะนามหลายคำมาใช้ประกอบได้ โดยที่ความหมายยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น

一床蚊帳	yīchuáng wénzhàng	一頂蚊帳	yīdǐng wénzhàng	มุ้ง 1 หลัง
一架機器	yíjià jīqì	一台機器	yítái jīqì	เครื่องจักร 1 ตัว (เครื่อง)
一盤磨	yìpán mò	一扇磨	yīshàn mò	โม่ 1 ตัว (เครื่อง)
一塊墨	yíkuài mò	一錠墨	yídìng mò	ที่ฝนหมึก 1 อัน
一發子彈	yīfā zǐdàn	一顆子彈	yìkē zǐdàn	ลูกกระสุน 1 นัด (ลูก)

3. คำนามคำหนึ่งสามารถใช้คำลักษณะนามประกอบได้หลายคำ โดยมีความหมายเปลี่ยนแปลงไปตามความหมายของคำลักษณะนามที่ใช้ประกอบ ตัวอย่างเช่น

一粒藥	yílì yào	ยา 1 เม็ด (เม็ดกลม)
一片藥	yípiàn yào	ยา 1 เม็ด (เม็ดแบน)
一丸藥	yìwán yào	ยา 1 เม็ด (เม็ดกลมเล็ก)
一封信	yìfēng xìn	จดหมาย 1 ฉบับ
一堆信	yìduī xìn	จดหมาย 1 กอง
一查信	yìdá xìn	จดหมาย 1 ตั้ง

一個老師	yí gè lǎoshī	อาจารย์ 1 คน
一位老師	yí wèi lǎoshī	อาจารย์ 1 ท่าน (แสดงความสุภาพ)
一幫老師	yí bāng lǎoshī	อาจารย์พวกหนึ่ง (แสดงพหูพจน์)
一大批老師	yí dà pī lǎoshī	อาจารย์กลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่ง
一公斤飯	yí gōng jīn fàn	ข้าว 1 กิโลกรัม
一碗飯	yí wǎn fàn	ข้าว 1 ขาม
一頓飯	yí dùn fàn	ข้าว 1 มื้อ

ที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด เป็นการจำแนกประเภทของคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับ คำนามในภาษาจีนกลาง ซึ่งเป็นประเภทใหญ่ประเภทแรก ส่วนประเภทใหญ่ประเภทที่สอง ก็คือ คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยาซึ่งจะกล่าวต่อไป

3.2 คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา

คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยาในภาษาจีนเรียกว่า 動量詞 *Dòngliàngcí* หมายถึง คำลักษณนามที่เป็นหน่วยแสดงจำนวนครั้ง หรือลักษณะท่าทางของการกระทำกริยา (*Liú Yuèhuá*, 1983:84) คำลักษณนามที่ใช้ร่วมกับคำกริยามีจำนวนไม่มากนัก เมื่อเทียบกับคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม ในวงการการศึกษาภาษาของจีน การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคำลักษณนามส่วนใหญ่จะเน้นที่คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนามมากกว่า อย่างไรก็ตาม คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยานั้นก็มีบทบาทสำคัญทางภาษาที่ควรศึกษาค้นคว้าควบคู่กันไปด้วย

หากพิจารณาเปรียบเทียบตำแหน่งของคำลักษณนามแล้ว พบว่าคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนามจะวางอยู่หน้าคำนาม แต่คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยาจะวางอยู่หลังคำกริยา และคำบอกจำนวนตามลำดับ เพื่อบอกจำนวนครั้งหรือลักษณะของการกระทำกริยานั้น คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ (*Zhū Déxī*, 1998:50-51)

3.2.1 คำลักษณนามเฉพาะที่ใช้ประกอบคำกริยา (專用動量詞 *Zhuānyòng Dòngliàngcí*) คือ คำลักษณนามที่เป็นคำเฉพาะ ซึ่งใช้กับคำกริยาเพื่อบอกจำนวนครั้ง หรือลักษณะของการกระทำกริยา *Liú Yuèhuá* (1983:84-85) กล่าวว่า คำลักษณนามประเภทนี้มีจำนวนไม่มากนัก ตัวอย่างเช่น 次 *cì* 下 *xià* 回 *huí* 頓 *dùn* 陣 *zhèn* 場 *chǎng* 趟 *tàng* เป็นต้น โดยทั่วไปคำประเภทนี้ไม่เพียงแต่แสดงจำนวนครั้งของการกระทำกริยาเท่านั้น ในขณะเดียวกันยังแฝงนัยความหมายอื่นๆ เช่น บอกระยะเวลาที่กระทำกริยาว่าช้าเร็วอย่างไร ตัวอย่างของคำลักษณนามประเภทนี้ได้แก่

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
遍 biàn	ใช้กับคำกริยาที่ใช้ช่วงระยะเวลาการกระทำในครั้งเดียว ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดลง เช่น ดู พูด เขียน ตรวจสอบ พัด	說一遍 念一遍	shuō yíbiàn niàn yíbiàn	พูด 1 ครั้ง อ่าน 1 รอบ
場 chǎng	ใช้กับการกระทำที่เสร็จสิ้นเป็นรอบๆ ส่วนใหญ่มักใช้กับกิจกรรมด้านการบันเทิง การแสดง พฤติกรรมของมนุษย์ หรือปรากฏการณ์ธรรมชาติ	演出三場 戀愛了一場	yǎnchū sānchǎng liàn'ài le yìchǎng	แสดง 3 รอบ เคยรักครั้งหนึ่ง
次 cì	ใช้กับคำกริยาโดยทั่วไป ที่สามารถเกิดขึ้นแล้วเกิดขึ้นอีก ซ้ำไปซ้ำมาได้หลายครั้ง	討論三次 看兩次	tǎolùn sāncì kàn liǎngcì	อภิปราย 3 รอบ ดู 2 ครั้ง
頓 dùn	ใช้กับกริยาที่มีลักษณะดังนี้ 1) พฤติกรรมการรับประทานอาหาร 2) ใช้กับการติเตียน ตำหนิ ดูดำ พูดชักชวน วิพากษ์วิจารณ์ สั่งสอน	吃三頓 教訓了一頓	chī sāndùn jiàoxùn le yí dùn	กิน 3 มื้อ อบรมสั่งสอน 1 หน

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
番 <i>fān</i>	ใช้กับกริยาที่ต้องใช้เวลาใช้แรงกายแรงใจและสมองในการคิด จึงมักใช้ร่วมกับกริยาที่เกี่ยวกับการพูด เช่น การแนะนำ การศึกษา ค้นคว้า การรวบรวมข้อมูลเพื่อรายงาน หรือกริยาที่เกี่ยวข้องกับความคิด นอกจากนี้ยังแฝงความหมายของการยกย่องสรรเสริญชื่นชมที่ทุ่มเททำจนสำเร็จจุล่ง	調查一番 了解了一番 思考一番 囑咐了一番	<i>diàochá yìfān</i> <i>liáojiěle yìfān</i> <i>sīkǎo yìfān</i> <i>zhǔfule yìfān</i>	ตรวจสอบ <u>หน</u> หนึ่ง เข้าใจแล้ว <u>ครั้ง</u> หนึ่ง ครุ่นคิด 1 <u>รอบ</u> กำชับ <u>หน</u> หนึ่ง
回 <i>huí</i>	ใช้กับกริยาที่สามารถเกิดขึ้นซ้ำๆ ได้หลายครั้ง มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า <i>cì</i> แต่ใช้ในภาษาพูดมากกว่า	去了三回	<i>qùle sānhuí</i>	ไปแล้ว 3 <u>หน</u>
趟 <i>tàng</i>	โดยทั่วไปใช้กับกริยาที่มีลักษณะแสดงการเดินเหินไปมา หรือแสดงทิศทางที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง นัยความหมายของคำนี้แสดงการเคลื่อนที่ออกจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง แล้วกลับมายังจุดเดิมที่เริ่มต้น เช่น เข้า ออก เดิน วิ่ง	跑一趟 走兩趟 進了一趟	<i>pǎo yítàng</i> <i>zǒu liǎngtàng</i> <i>jìnle yítàng</i>	วิ่ง 1 <u>รอบ</u> เดิน 2 <u>รอบ</u> เข้าไปแล้ว 1 <u>เที่ยว</u>

คำลักษณนาม	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	คำถอดเสียงอ่าน	คำแปลไทย
通 tōng	ใช้กับกริยาที่ต้องอาศัยแรงกายแรงใจในการกระทำ(คล้ายกับคำว่า fān) มักใช้ร่วมกับกริยาที่เกี่ยวกับการพูด แต่น้ำหนักจะเบากว่า คำว่า fān กริยาที่ใช้คำนี้ จะผ่อนคลายไม่เคร่งเครียดนัก นอกจากนี้มักใช้กับการพูดในทางลบ เช่น ยั่วเย้า ประชดประชัน ชูบชูบ กระชิบ เข้าหยอก	嘀咕了一通 諷刺了一通	dīgule yītòng fēngcìle yītòng	กระชิบกระชาบ 1 ทน ประชดประชัน 1 ครั้ง
下 xià	ใช้กับกริยาทั่วไปเพื่อแสดงว่าใช้ระยะเวลาในการกระทำช่วงระยะสั้นๆ และยังแฝงความหมายของการทดลองทำ หรือเชิญชวน และแสดงน้ำเสียงที่อ่อนนุ่มเวลาใช้	鐘打了三下 請你介紹一下 聽一下	zhōng dǎle sānxià qǐng nǐ jièshào yíxià tīng yíxià	นาฬิกาตี 3 ครั้ง ● คุณกรุณาช่วยแนะนำสักหน่อย ● ฟังดูสักหน่อย
遭 zāo	ใช้กับกริยาที่นับเป็นรอบหรือวงได้	繞兩遭	ráo liǎngzāo	พัน(เชือก) 2 รอบ
陣 zhèn	ใช้กับกริยาบอกสภาพที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว เช่น ฝนตก เสียงปี่	槍聲響了一陣	qiāngshēng xiǎngle yízhèn	เสียงปี่ดัง 1 ตลบ

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่าคำลักษณนามเฉพาะที่ใช้ประกอบกับคำกริยาส่วนใหญ่ จะเป็นคำที่ใช้บอกจำนวนครั้งในการกระทำกริยาหนึ่งๆ กริยาแต่ละตัวมีคำลักษณนามเฉพาะที่ใช้ประกอบซึ่งแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับว่า กริยานั้นๆ มีลักษณะอย่างไร

3.2.2 คำลักษณนามที่เป็นคำยืมมาจากคำประเภทอื่น (借用動量詞 Jièyòng Dòngliàngcí) คือ คำลักษณนามที่ยืมมาจากคำประเภทอื่นเพื่อนำมาใช้ประกอบกับคำกริยา มีทั้งที่ยืมมาจากคำนาม คำกริยา สามารถแบ่งย่อยได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

3.2.2.1 คำที่ยืมมาจากคำนาม (借用名詞的動量詞 Jièyòng Míngcí de Dòngliàngcí)

Liú Yuèhuá (1983:85) ได้ให้ข้อสังเกตว่า คำที่ยืมมานี้ส่วนใหญ่เป็นคำนามที่บ่งบอกถึงเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการกระทำกริยานั้นๆ หรือไม่ก็เป็นคำนามที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายที่ใช้กระทำกริยานั้นๆ เช่น มือ แขน ขา เป็นต้น ตัวอย่างคำลักษณนามประเภทนี้ อาทิเช่น

看一眼	kàn yìyǎn	มองดูทีหนึ่ง
踢一脚	tī yìjiǎo	เตะด้วยขาทีหนึ่ง
踏一脚	tà yìjiǎo	เหยียบทีหนึ่ง
打一拳	dǎ yìquán	ต่อยหมัดหนึ่ง
吃一口	chī yìkǒu	กินคำหนึ่ง
咬一口	yǎo yìkǒu	กัดหนหนึ่ง
叫一口	jiào yìkǒu	เรียกหนหนึ่ง
叫一聲	jiào yìshēng	เรียกคำหนึ่ง
答應一聲	dāyìng yìshēng	ตอบรับคำหนึ่ง
抽一鞭子	chōu yìbiānzi ⁸	หวดด้วยแส้ทีหนึ่ง
打一棍子	dǎ yìgùnzi ⁸	ตีด้วยไม้กระบองทีหนึ่ง
切一刀	qiē yìdāo	หั่นด้วยมีดหนหนึ่ง
登記一筆	dēngjì yìbǐ	ลงทะเบียนครั้งหนึ่ง
抄寫兩筆	chāoxiě liǎngbǐ	คัดลอก 2 หน

⁸ ในบางครั้งอาจจะคำปึงจื 子 zi คงใช้แต่คำหน้าเท่านั้นก็ได้

คำว่า *yǎn jiǎo quān* และ *kǒu* ต่างเป็นคำนามที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย นั่นคือ ตา เท้า กำปั้น และปาก ตามลำดับ ส่วนคำว่า *biānzi gùnzi dāo* และ *bǐ* ต่างเป็นคำนามที่บ่งบอกถึงเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้กระทำกริยา คือ แฉ่ ไม้กระบอง มีด และปากกา ซึ่งใช้ประกอบกับคำกริยา หวด ตี หั่น และลงตะเบียน หรือคัดลอก ตามลำดับ

หากพิจารณาด้านโครงสร้างแล้ว จะพบว่าคำลักษณนามประเภทนี้ใช้วางอยู่ติดกับคำบอกจำนวน โดยทั้งหมดจะอยู่หลังคำกริยา และข้างหน้าคำนามที่ยืมมาเป็นคำลักษณนามเหล่านี้ไม่สามารถเติมคำลักษณนามตัวอื่นๆ ได้อีก และหากพิจารณาด้านความหมายแล้ว คำนามที่ยืมเหล่านี้ใช้ร่วมกับคำบอกจำนวน เพื่อบอกลักษณะของการกระทำกริยา ซึ่งถือว่าเป็นบทบาทสำคัญของคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา ดังนั้นคำนามที่ยืมมานี้จึงไม่ได้ทำหน้าที่เป็นคำนาม แต่ทำหน้าที่เป็นคำลักษณนามโดยสมบูรณ์ (Huáng Hànsheṅ, 1981:20-21)

3.2.2.2 คำที่ยืมมาจากคำกริยา (借用動詞的動量詞 *Jièyòng Dòngcí de Dòngliàngcí*)

ในภาษาจีนกลาง คำประเภทนี้มีไม่มากนัก ที่พบบ่อย คือ 跳 *tiào* ซึ่งใช้ร่วมกับคำกริยาที่เกี่ยวข้องกับการตกใจ ตกตะลึง และคำว่า 記 *jì* ซึ่งใช้ร่วมกับกริยาที่เกี่ยวข้องกับการตบ เช่น

嚇了一跳	<i>xiàle yítiào</i>	ตกใจหนหนึ่ง
驚了一跳	<i>jīngle yítiào</i>	ตื่นตระหนกครั้งหนึ่ง
打了一記 (耳光)	<i>dǎle yíjì (ěrguāng)</i>	ตบหน้าเขาหนหนึ่ง

3.2.2.3 คำที่ยืมมาจากหน่วยคำนามในคำกริยาผสมแบบแยกสมาน (借用離合詞的後一個語素的動量詞 *Jièyòng líhécí⁹ de hòu yígè yǔsù de Dòngliàngcí*)

คำประเภทนี้ คือ คำยืมที่มาจากหน่วยคำนามในคำกริยาผสมแบบแยกสมาน เมื่อแทรกคำบอกจำนวนลงไปตรงกลางระหว่างหน่วยคำกริยาและหน่วยคำนามของคำกริยาผสมแบบแยกสมานแล้ว หน่วยคำที่อยู่ข้างหลังซึ่งเป็นหน่วยนาม จึงเปลี่ยนหน้าที่เป็นคำลักษณนาม ตัวอย่างเช่น

⁹ 離合詞 *líhécí* คำผสมแบบแยกสมาน เป็นคำที่มีลักษณะการใช้ 2 รูปแบบ คือสามารถใช้โดยเขียนติดกันเป็นคำ 1 คำ หรือเขียนโดยแยกคำแล้วเติมหน่วยเสริมแทรกกลางคำนั้นๆ ได้ (เดือนพร เกรือพันธุ์ทอง, 2542:12)

- 打仗 *dǎzhàng* ⇒ 打了一仗 *dǎle yízhàng* ทำสงคราม 1 ครั้ง
 勝仗 *shèngzhàng* ⇒ 勝了一仗 *shèngle yízhàng* รบชนะ 1 ครั้ง
 放槍 *fàngqiāng* ⇒ 放了一槍 *fàngle yìqiāng* ยิงปืน 1 นัด
 救命 *jiùmìng* ⇒ 救了一命 *jiùle yímìng* ● ช่วยชีวิต(1ชีวิต)
 吵架 *chǎojià* ⇒ 吵了一架 *chǎole yíjià* ● ทะเลาะวิวาท
 (ยกหนึ่ง)
 打架 *dǎjià* ⇒ 打了一架 *dǎle yíjià* ● ทะเลาะชก
 ต่อย(ยกหนึ่ง)
 睡覺 *shuìjiào* ⇒ 睡了一覺 *shuìle yíjiào* ● นอนหลับ(ตื่น
 หนึ่ง)

3.2.3 คำลักษณนามประกอบคำกริยาที่ซ้ำรูปคำกริยาหลัก (重複動詞的動量詞 *Chóngfù Dòngcí de Dòngliàngcí*) ในภาษาจีนกลางนั้น คำกริยาสามารถทำเป็นคำซ้ำได้ เช่น 看看 *kànkàn* 說說 *shuōshuō* เป็นต้น นอกจากโครงสร้าง กริยา + กริยา นี้แล้วยังปรากฏโครงสร้างที่ใช้ในความหมายที่หมายถึง ลองทำกริยานั้นดูในช่วงระยะเวลาสั้นๆ นั่นคือโครงสร้าง กริยา + คำบอกจำนวน¹⁰ + กริยา ในโครงสร้างนี้กริยาตัวที่สองซึ่งมีรูปซ้ำกับคำกริยาตัวแรก ภาษาจีนจัดให้เป็นคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยาประเภทหนึ่ง เช่น ในวลี 看一看 *kàn yíkan* ลองมองดู 學一學 *xué yíxué* ลองเรียนดู 洗一洗 *xǐ yíxǐ* ลองซักๆ ดู เป็นต้น

邵敬敏 (*Shào Jìngmǐn*, 1996:102) ได้กล่าวว่า ไม่ใช่คำกริยาทุกตัวในภาษาจีนจะสามารถมีคำลักษณนามประเภทนี้ใช้ประกอบได้เสมอไป มีเพียงคำกริยาบางประเภทเท่านั้น โดยได้ให้ข้อสังเกตว่า คำกริยาที่จะสามารถใช้คำประเภทนี้ได้ นั้น ต้องมีคุณลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นกริยาที่ประธานเป็นผู้กระทำเอง หรือที่ในภาษาจีนเรียกว่า 自主動詞 *Zìzhǔ Dòngcí* เช่น 說一說 *shuō yíshuō* ลองพูดดู 嚐一嚐 *cháng yícháng* ลองชิมดู 試一試 *shì yíshì* ลองทำดู เป็นต้น ส่วนคำกริยาประเภทที่ประธานไม่สามารถที่จะกระทำกริยานั้นๆ ได้เอง แต่กริยาอาการนั้นจะเกิดขึ้นเอง จะไม่สามารถใช้คำลักษณนาม

¹⁰ คำบอกจำนวนที่ใช้ในโครงสร้างนี้ จำกัดการใช้เพียงคำบอกจำนวน — *yí* เท่านั้น (ดูรายละเอียดในบทที่ 4 การปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง)

ประเภทนี้ได้ เช่นคำว่า 病 *bìng* เจ็บป่วย 完 *wán* เสร็จสิ้น 塌 *tā* (ของที่ทำไว้) พังลงมา 遇 *yù* พบเจอ เป็นต้น

2. เป็นกริยาที่สามารถแสดงความหมายถึงการทดลองทำกริยานั้นๆ ในช่วงเวลาจำกัดได้ เช่น อ่าน ดู พุด ฟัง เขียน วิ่ง เดิน เป็นต้น แต่คำกริยาจำพวกคำกริยาช่วย (助動詞

Zhùdòngcí) บางคำที่เป็นได้ทั้งกริยาแท้และกริยาช่วย เช่น 能 *néng* สามารถ 能夠 *nénggòu* สามารถ 會 *huì* ได้ เป็น 要 *yào* ต้อง อยากจะ 得 *děi* ต้อง 應該 *yīnggāi* ควรจะ 願意 *yuànyì* ยินดีจะ 喜歡 *xǐhuān* ชอบ เป็นต้น คำเหล่านี้ไม่สามารถใช้โครงสร้างนี้ได้

3. เป็นคำกริยาพยางค์เดียวเท่านั้น เพราะคำกริยาที่เป็นสองพยางค์หรือมากกว่า จะไม่สามารถใช้คำลักษณนามประเภทนี้ประกอบได้ เช่นในภาษาจีนจะไม่ใช้ว่า *研究—研究 **yánjiū yìyánjiū* *了解—了解 **liǎojiě yìliǎojiě* *告訴—告訴 **gàosu yígàosu* เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยาในภาษาจีนแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ คำลักษณนามเฉพาะที่ใช้ประกอบกับคำกริยา คำลักษณนามประกอบคำกริยาที่เป็นคำยืมมาจากคำประเภทอื่น และคำลักษณนามประกอบคำกริยาที่ซ้ำรูปกับคำกริยาหลัก

การวิเคราะห์จำแนกประเภทของคำลักษณนามในภาษาจีนกลางนี้ จะช่วยให้ผู้ศึกษาภาษาจีนสามารถเข้าใจขอบเขตและหลักการใช้คำลักษณนามประกอบกับคำประเภทอื่นๆ ทั้งยังช่วยให้เข้าใจความหมายของคำลักษณนามแต่ละคำ ว่าสื่อความหมายอะไร ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาในขั้นสูงต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

การปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง

คำลักษณนามในภาษาจีนกลางนั้นมีความหลากหลาย สามารถแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้หลายประเภทตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์แยกประเภทคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง นอกจากนี้คำลักษณนามในภาษาจีนยังมีคุณสมบัติและหน้าที่ทางไวยากรณ์เฉพาะที่แตกต่างจากคำประเภทอื่น โดยตัวของคำลักษณนามเองซึ่งแม้ว่าทางภาษาจะจัดให้เป็นหมวดคำหมวดหนึ่งแยกออกจากคำประเภทอื่น และมีความหมายเฉพาะตัว แต่คำลักษณนามในภาษาจีน เมื่อนำมาใช้จำเป็นต้องปรากฏร่วมกับคำประเภทอื่น นั่นคือ คำบอกจำนวน และ/หรือคำสรรพนามชี้เฉพาะ จึงจะมีความหมายถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักภาษา และสามารถใช้ประกอบกับคำนามและคำกริยาได้

จากการศึกษาวิเคราะห์แยกประเภทของคำลักษณนามในภาษาจีน พบว่าคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม ปรากฏการใช้ในโครงสร้างนามวลี ดังนี้

คำบอกจำนวน หรือคำสรรพนามชี้เฉพาะ + คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม + คำนาม
ส่วนคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา จะปรากฏการใช้ในโครงสร้างกริยวลี ดังนี้

คำกริยา + คำบอกจำนวน + คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา

จากโครงสร้างข้างต้น จะเห็นได้ว่า คำบอกจำนวนมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคำลักษณนาม ทั้งทางด้านไวยากรณ์และความหมาย

ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคำลักษณนาม นักวิชาการชาวจีนให้ความสำคัญกับการศึกษากลุ่มคำบอกจำนวนกับคำลักษณนาม หรือในภาษาจีนเรียกว่า 數量詞 *Shùliàngcí* (*Zhū Déxi*, 1998:51) บางคนเรียกว่า 數量短語 *Shùliàng duǎ nyǔ* (*Fāng Yù qīng*:1996:425) เนื่องจากกลุ่มคำประเภทนี้มีบทบาทและหน้าที่ทางไวยากรณ์ที่สำคัญ และมีหลักการใช้ที่แตกต่างจากคำประเภทอื่น ไม่ใช่ที่คำบอกจำนวนทุกตัว จะสามารถปรากฏร่วมกับคำลักษณนามทุกตัวได้อย่างอิสระ คำลักษณนามบางตัวมีข้อจำกัดในการใช้คำบอกจำนวน ในขณะที่คำลักษณนามบางตัวสามารถปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนได้ทุกตัว ดังนั้นการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามในภาษาจีนกลางจึงศึกษาได้ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

- 4.1 การปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม
- 4.2 การปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา

4.1 การปรากฏพร้อมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม

คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนามแต่ละตัวจำเป็นต้องใช้ร่วมกับคำบอกจำนวน หรือ คำสรรพนามชี้เฉพาะ ลักษณะการปรากฏพร้อมกับคำบอกจำนวนกับคำลักษณนามในประเภทนี้ สามารถแบ่งการศึกษาออกได้เป็น 2 ประเด็น คือ

4.1.1 คำบอกจำนวนที่ปรากฏพร้อมได้นั้นมีไม่จำกัด

คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนามนั้น บางคำสามารถมีคำบอกจำนวนมาแสดงความมากมายได้หลายตัว ไม่เฉพาะเจาะจงว่าต้องเป็นตัวใดตัวหนึ่งเท่านั้น อาจจะเป็นจำนวนตัวเลข หลักหน่วย สิบ ร้อย พัน หมื่น แสน ล้าน หรือคำบอกจำนวนตัวอื่นๆ เช่น 幾 *jǐ* 半 *bàn* ตามปริบทและความเป็นจริง เช่น

十張桌子	<i>shízhāng zhuōzi</i>	โต๊ะ 10 ตัว
一百張桌子	<i>yìbǎizhāng zhuōzi</i>	โต๊ะ 100 ตัว
三條魚	<i>sāntiáoyú</i>	ปลา 3 ตัว
半條魚	<i>bàntiáoyú</i>	ปลาครึ่งตัว

คำบอกจำนวน *shí* และ *yìbǎi* ที่ใช้กับคำลักษณนาม *zhāng* และคำนาม *zhuōzi* สามารถเปลี่ยนเป็นจำนวนตัวเลขใดๆ ก็ได้อย่างอิสระ แล้วแต่จำนวนที่ต้องการจะระบุ เช่นเดียวกับคำบอกจำนวน *sān* และ *bàn* ที่ใช้ประกอบกับคำลักษณนาม *tiáo* และ คำนาม *yú*

จากข้อมูลการวิเคราะห์แยกประเภทของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง คำลักษณนามที่สามารถมีคำบอกจำนวนปรากฏพร้อมได้ไม่จำกัดนั้นมีดังนี้

1. คำลักษณนามที่แสดงลักษณะเฉพาะตัวของคำนาม (個體量詞 *Gètǐ Liàngcí*) ส่วนใหญ่ สามารถปรากฏพร้อมกับคำบอกจำนวนต่างๆ ได้ไม่จำกัด มีเพียงบางคำเท่านั้นที่มีข้อจำกัดในการปรากฏพร้อมกับคำบอกจำนวน ซึ่งจะกล่าวอย่างละเอียดในหัวข้อต่อไป คำลักษณนามที่มีลักษณะการปรากฏพร้อมกับคำบอกจำนวนได้ไม่จำกัดนี้มี ตัวอย่างเช่น

一 / 兩 / 三 ... 個女人 *yī / liǎng / sān ... gè nǚrén* ผู้หญิง 1/2/3...คน

一 / 兩 / 三 ... 本雜誌 *yī / liǎng / sān ... běn zázhì* นิตยสาร

1/2/3... เล่ม

一 / 兩 / 三 ... 部電影 *yī / liǎng / sān ... bù diànyǐng* ภาพยนตร์ 1/2/3

... เรื่อง

一 / 兩 / 三 ...冊文集 *yī / liǎng / sān ...cè wénjí* หนังสือที่รวบรวม
ผลงานการเขียน 1/2/3...เล่ม

一 / 兩 / 三...輛吉普車 *yī / liǎng / sān ...liàng jípǔchē*
รถจี๊ป 1/2/3...คัน

一 / 兩 / 三 ...匹驛子 *yī / liǎng / sān ...pǐ luózi* ล่อ 1/2/3...ตัว

一 / 兩 / 三...片豬肉 *yī / liǎng / sān ...piàn¹ zhūròu* เนื้อหมู 1/2/3...

แผ่น

一 / 兩 / 三...扇門 *yī / liǎng / sān ...shàn mén* ประตู 1/2/3...บาน

一 / 兩 / 三...所郵局 *yī / liǎng / sān ...suǒ yóujú* ที่ทำการไปรษณีย์
1/2/3...แห่ง

一 / 兩 / 三...頭羊 *yī / liǎng / sān ...tóu yáng* แพะ 1/2/3...ตัว

一 / 兩 / 三...種水果 *yī / liǎng / sān ...zhǒng shuǐguǒ* ผลไม้ 1/2/3...

ชนิด

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ส่วนมากมักเป็นคำลักษณนามซึ่งใช้ประกอบกับคำนามที่เป็น
รูปธรรม คน สัตว์ หรือสิ่งของที่จับต้องได้ และนับจำนวนมากน้อยได้

2. คำลักษณนามที่แสดงลักษณะรวมหมู่ (集合量詞 *Jíhé Liàngcí*) ซึ่งคำบอก
จำนวนสามารถปรากฏรวมได้ไม่จำกัด ตัวอย่างเช่น

一 / 兩 / 三 ...查電影票 *yī / liǎng / sān ...dá diànyǐngpiào* บัตร
ชมภาพยนตร์ 1/2/3... ตั้

一 / 兩 / 三 ...對花瓶 *yī / liǎng / sān ...duì huāpíng* แจกัน 1/2/3...คู่

一 / 兩 / 三 ...副對聯 *yī / liǎng / sān ...fù¹ duìlián* ป้ายคำโคลงคู่ (ที่
เขียนใส่ผ้าหรือกระดาษเป็นคู่ๆ ใช้แขวนติดไว้ที่ผนัง) 1/2/3...คู่

一 / 兩 / 三 ...批畢業生 *yī / liǎng / sān ...pī bìyèshēng* ผู้สำเร็จ
การศึกษา 1/2/3...กลุ่ม

一 / 兩 / 三 ...束梅花 *yī / liǎng / sān ...shù méihuā* ดอกเหมย 1/2/3...

มัด

¹ คำบอกจำนวนที่ปรากฏรวมกับคำนี้ได้ นั้น สามารถปรากฏรวมได้ 2 ลักษณะ ขึ้นอยู่กับคำนามที่ตามมา
ข้างหลัง แต่ในที่นี้คำบอกจำนวนนี้สามารถปรากฏรวมได้ไม่จำกัด ในส่วนที่คำบอกจำนวนปรากฏรวมได้จำกัด
นั้น จะกล่าวในหัวข้อถัดไป

一 / 兩 / 三 ... 套紀念郵票 *yī / liǎng / sān ... tào jìniàn yóupiào*
 แสดงปีที่ระลึก 1/2/3... ชุด

一 / 兩 / 三 ... 組泰國學生 *yī / liǎng / sān ... zǔ Tàiguó xuéshēng*
 นักเรียนไทย 1/2/3... กลุ่ม

3. คำลักษณนามที่แสดงหน่วยมาตราวัดต่างๆ (度量詞 *Dùliàngcí*) ตัวอย่างเช่น

一 / 兩 / 三 ... 公分 (的) 繩子 *yī / liǎng / sān ... gōngfēn (de)*
shéngzi เชือกยาว 1/2/3... เซนติเมตร

一 / 兩 / 三 ... 公里 (的) 電線 *yī / liǎng / sān ... gōnglǐ (de)*
diànxiàn สายไฟยาว 1/2/3... กิโลเมตร

一 / 兩 / 三 ... 尺 (的) 布 *yī / liǎng / sān ... chǐ (de) bù* ผ้ายาว
 1/2/3... ฟุต (ระบบจีน)

一 / 兩 / 三 ... 毫升 (的) 洗髮精 *yī / liǎng / sān ... háoshēng (de)*
xǐfàjīng ยาสระผม 1/2/3... มิลลิลิตร

一 / 兩 / 三 ... 克拉 (的) 鑽石 *yī / liǎng / sān ... kèlā (de) zuànshí*
 เพชร 1/2/3... กะรัต

4. คำลักษณนามที่ใช้คำเดียวกับคำนาม (准量詞 *Zhǔnliàngcí*) ตัวอย่างเช่น

兩 / 三 / 四 ... 省 *liǎng / sān / sì ... shěng* มณฑล 2/3/4... มณฑล

兩 / 三 / 四 ... 國 *liǎng / sān / sì ... guó* ประเทศ 2/3/4... ประเทศ

兩 / 三 / 四 ... 縣 *liǎng / sān / sì ... xiàn* อำเภอ 2/3/4... อำเภอ

兩 / 三 / 四 ... 學期 *liǎng / sān / sì ... xuéqī* ภาคการเรียน 2/3/4... ภาค

兩 / 三 / 四 ... 鐘頭 *liǎng / sān / sì ... zhōngtóu* 2/3/4... ชั่วโมง

5. คำลักษณนามที่มาจากคำลักษณนามสองคำมาประกอบกัน (復合量詞 *Fùhé Liàngcí*) ตัวอย่าง

一 / 兩 / 三 ... 件套西服 *yī / liǎng / sān ... jiàntào xīfú* เสื้อสูท
 1/2/3... ชุด

一 / 兩 / 三 ... 場次電影 *yī / liǎng / sān ... chǎngcì diànyǐng*
 ภาพยนตร์ 1/2/3... รอบ

6. คำลักษณนามที่เป็นคำยืมมาจากค่านาม (借用名量詞 *Jièyòng Míngliàng cí*) ที่เป็นภาชนะบรรจุซึ่งสามารถนับได้ ตัวอย่างเช่น

一 / 兩 / 三 ... 杯牛奶 *yī / liǎng / sān ... bēi niú nǎi* นมวัว
1/2/3... แก้ว

一 / 兩 / 三 ... 袋點心 *yī / liǎng / sān ... dài diǎn xīn* ของว่าง 1/2/3...
ถุง

一 / 兩 / 三 ... 罐鹽 *yī / liǎng / sān ... guàn yán* เกลือ 1/2/3... ขวด

一 / 兩 / 三 ... 盤麵條 *yī / liǎng / sān ... pán miàn tiáo* เส้นหมี่ 1/2/3...

จาน

一 / 兩 / 三 ... 盆花 *yī / liǎng / sān ... pén huā* ดอกไม้ 1/2/3... กระจก

一 / 兩 / 三 ... 瓶白蘭地 *yī / liǎng / sān ... píng bái lán dì* บรั่นดี

1/2/3... ขวด

一 / 兩 / 三 ... 鍬沙子 *yī / liǎng / sān ... qiāo shā zǐ* ทราบาย 1/2/3... จอบ

คำลักษณนามที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ล้วนแต่สามารถใช้คำบอกจำนวนตัวใดๆ ก็ได้ในการ
ปรากฏรวม ไม่จำกัดเฉพาะตัวใดตัวหนึ่งเท่านั้น

4.1.2 คำบอกจำนวนที่ปรากฏรวมได้นั้นมีจำกัด

คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับค่านามบางตัว สามารถใช้กับคำบอกจำนวนบางคำเท่านั้น
คำบอกจำนวนที่สามารถนำมาใช้ประกอบได้มี เช่น คำบอกจำนวน 一 *yī* หนึ่ง 兩 *liǎng*
สอง 幾 *jǐ* หลาย เป็นต้น จุดนี้เป็นลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งของภาษาจีนกลางที่มีความ
แตกต่างจากภาษาอื่นๆ มีหลักการใช้ และความหมายที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว โดยสามารถ
วิเคราะห์แบ่งตามประเภทของคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับค่านามได้ดังนี้

1. คำลักษณนามที่แสดงลักษณะเฉพาะตัวของค่านาม (個體量詞 *Gètǐ Liàngcí*)

จากการศึกษารวบรวมข้อมูล พบว่าคำในหมวดนี้ที่มีลักษณะของการปรากฏรวมกับคำ
บอกจำนวนได้จำกัดนั้นมีดังนี้

คำว่า 把 *bǎ* 1) เมื่อใช้ประกอบกับสิ่งที่เป็นนามธรรม จะจำกัดการใช้กับคำบอก
จำนวน 一 *yī* เช่น

一把力氣	yībǎ lìqì	□ ² พละกำลังทั้งหมดที่มีอยู่
一大把年紀	yīdàbǎ niánjì	□ อายุปูนนี้

2) เมื่อใช้ประกอบกับคำนามที่มีความหมายถึงบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีฝีมือ จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — yī เช่น

一把好手	yībǎ hǎoshǒu	ผู้ที่มีความสามารถผู้หนึ่ง
一把手	yībǎ shǒu	คนมีฝีมือคนหนึ่ง

3) เมื่อใช้ประกอบกับคำนามที่หมายถึง ผู้นำในกิจการงานอย่างใดอย่างหนึ่ง คำบอกจำนวนที่อยู่ข้างหน้าจะเป็นคำบอกลำดับที่ เช่น

第一把手	dìyībǎ shǒu	ผู้นำคนที่ 1
第二把手	dìèrbǎ shǒu	ผู้นำคนที่ 2

คำว่า 筆 bǐ เมื่อใช้กับศิลปะในการเขียนตัวอักษร หรือการวาดรูป ซึ่งมีความหมายแฝงว่ามีฝีมือดีในการเขียน จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — yī และ 幾 jǐ เช่น

一筆好字 (จำนวนหนึ่ง)	yībǐ hǎozì	□ ตัวอักษรที่เขียนได้สวย
幾筆山水畫	jǐbǐ shānshuǐhuà	□ ภาพวาดทิวทัศน์แบบง่าย ๆ
一筆魏碑	yībǐ wèibēi ³	□ การเขียนตัวอักษรที่สลัก

ลงในศิลาจารึกสมัยราชวงศ์เหนือ

คำว่า 場 chǎng เมื่อใช้กับคำนามที่แสดงเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ผ่านมาแล้ว จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — yī เช่น

一場災難	yīchǎng zāinàn	ภัยพิบัติครั้งหนึ่ง
一場考驗	yīchǎng kǎoyàn	การทดสอบครั้งหนึ่ง
一場風暴	yīchǎng fēngbào	ลมพายุครั้งหนึ่ง

คำว่า 帶 dài เมื่อใช้กับการบอกถึงบางส่วนของสถานที่ หรือเขตนั้น จะมีคำบอกจำนวนที่ใช้ร่วมได้คือ — yī เช่น

² เครื่องหมาย □ ใช้วางหน้าคำแปลไทย เพื่อแสดงว่า คำบอกจำนวนที่ปรากฏในภาษาจีนกลาง เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วจะมีนัยความหมายอื่น ไม่ใช่การบอกจำนวนโดยตรง เช่น แสดงความหมายว่า “เติมไปด้วย” หรือ เมื่อใช้ร่วมกับนามธรรมเพื่อแสดงความหมายของภาพรวม จึงไม่จำเป็นต้องแปลความตามตัว

³ คำที่ใช้เรียกศิลาจารึกในสมัยราชวงศ์เหนือ (ราชวงศ์เป่ย์เฉา ในช่วง ค.ศ.386-581) องค์ประกอบของตัวหนังสือเน้นบรรจงเรียบร้อย นำหนักพู่กันมีพลัง ยุคหลังๆ ได้ถือว่าเป็นต้นแบบในการเขียนพู่กัน

這一帶地方	zhèyí dài dìfāng	เขตพื้นที่เขตนี้
一帶城區	yí dài chéngqū	เขตในเมืองเขตหนึ่ง
一帶城郊	yí dài chéngjiāo	เขตปริมณฑลเขตหนึ่ง
一帶邊境	yí dài biānjìng	พรมแดนเขตหนึ่ง
一帶選區	yí dài xuǎnqū	เขตเลือกตั้งเขตหนึ่ง
一帶邊區	yí dài biānqū ⁴	เขตชายแดนเขตหนึ่ง

คำว่า 番 fān เมื่อใช้กับสภาพแวดล้อม ความนึกคิดจิตใจ ประสบการณ์หรือเรื่องราว บางอย่าง การใช้ภาษา และการกระทำที่มีกระบวนการ จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — yī และ 幾 jǐ เช่น

一番心血	yī fān xīnxiě	■ สติปัญญาและกำลังที่
ทุ่มเทใน การทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง		
幾番風雨	yī fān fēngyǔ	ลมฝนหลายคราว
一番風光	yī fān fēngguāng	■ ทิวทัศน์
一番唇舌	yī fān chúnshé	■ คำพูดคารมที่พูดในครั้ง
หนึ่งๆ		
一番箴言	yī fān zhēnyán	■ คำพูดที่ให้คติเตือนใจใน
ครั้งหนึ่งๆ		
一番了解	yī fān liǎojiě	■ ความเข้าใจครั้งหนึ่ง

คำว่า 副 fù เมื่อใช้กับลักษณะท่าทางที่แสดงออกทางสีหน้า ข้างหน้าคำนามนั้นๆ มักจะมีคำขยายด้วย จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — yī เช่น

一副紅臉膛	yī fù hóng liǎntáng	■ ใบหน้าที่แดงก่ำ
一副驚喜的樣子	yī fù jīngxǐ de yàngzi	■ ลักษณะท่าทาง
ที่เต็มไปด้วยความตื่นเต้นและดีใจ		
一副病容	yī fù bìngróng	■ สีหน้าที่แสดงถึงอาการเจ็บป่วย
一副丑態	yī fù chǒutài	■ ใบหน้าที่อัปลักษณ์
คำว่า 門 mén เมื่อใช้กับงานมงคลสมรส มักใช้กับคำบอกจำนวน — yī		
一門親事	yī mén qīnshì	■ เรื่องการแต่งงานของคนคู่หนึ่ง

⁴ เป็นเขตชายแดนที่ในสมัยมีสงครามปฏิวัติภายในประเทศจีนและสงครามต่อต้านญี่ปุ่น (ค.ศ.1937 - 1945) ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ได้สร้างไว้เป็นฐานที่มั่นทางการเมือง โดยมีพื้นที่เชื่อมต่อกันหลายมณฑล

คำว่า 股 *gǔ* เมื่อใช้กับคำนามที่เกี่ยวข้องกับกลิ่น แรง กำลัง หรือลักษณะท่าทาง อารมณ์ เป็นต้น มักจะใช้ร่วมกับคำบอกจำนวน — *yī* เช่น

- 一股香味 *yīgǔ xiāngwèi* ■ กลิ่นหอมที่พัดโชยมา
(ตลบหนึ่ง)
- 一股愛國熱情 *yīgǔ àiguó rèqíng* ■ ความรู้สึกรักชาติอย่าง
เต็มเปี่ยม
- 一股傲氣 *yīgǔ àoqì* ■ ลักษณะท่าทางที่เต็มไปด้วย
ด้วยความหยิ่งยโส
- 一股孩子氣 *yīgǔ háizǐqì* ■ ลักษณะนิสัยแบบเด็กๆ
- 一股生氣 *yīgǔ shēngqì* ■ เต็มไปด้วยพลังวังชา
- 一股動力 *yīgǔ dònglì* ■ พลังการเคลื่อนไหวพลังหนึ่ง
- 一股電流 *yīgǔ diànliú* ■ กระแสไฟฟ้ากระแสหนึ่ง

คำว่า 號 *hào* เมื่อใช้เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ หรือการติดต่อค้าขาย จะจำกัดการใช้กับ คำบอกจำนวน — *yī* และ 幾 *jǐ* เช่น

- 幾號買賣 *jǐhào mǎimài* ■ การเจรจาซื้อขายหลายคราว
- 一號小買賣 *yíhào xiǎomǎimài* ■ การค้าขายเล็กๆครั้งหนึ่ง

คำว่า 泓 *hóng* เมื่อใช้กับธารน้ำใส หรือสายน้ำที่มีลักษณะใส จะจำกัดการใช้กับคำ บอกจำนวน — *yī* เช่น

- 一泓湖水 *yíhóng húshuǐ* ■ น้ำในทะเลสาบ(ผืนหนึ่ง)
- 一泓靜靜的池水 *yíhóng jìngjìng de chíshuǐ*
■ น้ำในบ่อที่สงบนิ่ง(ผืนหนึ่ง)

คำว่า 輪 *lún* เมื่อใช้กับพระอาทิตย์ พระจันทร์ที่เต็มดวง มีลักษณะคล้ายล้อ จะจำกัด การใช้กับคำบอกจำนวน — *yī* เช่น

- 一輪明月 *yílún míngyuè* ■ พระจันทร์เต็มดวงดวงหนึ่ง
- 一輪旭日 *yílún xùrì* ■ พระอาทิตย์ยามอรุณทิวดวงหนึ่ง

คำว่า 抹 *mǒ* เมื่อใช้กับทิวทัศน์ บรรยากาศที่เป็นภาพรวม ซึ่งมักเป็นบรรยากาศที่มี แสงอาทิตย์สาดส่อง จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — *yī* เช่น

- 一抹彩霞 *yīmǒ cǎixiá* ■ แสงเงินแสงทองยามเช้า(ฉ่ำหนึ่ง)
- 一抹晚霞 *yīmǒ wǎnxiá* ■ แสงเงินแสงทองยามเย็น(ฉ่ำหนึ่ง)
- 一抹紅霞 *yīmǒ hóngxiá* ■ แสงสีแดงยามรุ่งอรุณ(ฉ่ำหนึ่ง)

- 抹殘陽 yīmǒ cányáng ■ พระอาทิตย์ตกดิน(ภาพหนึ่ง)
 —抹斜陽 yīmǒ xiéyáng ■ ตะวันยามบ่ายคล้อย(ภาพหนึ่ง)

คำว่า 派 pài เมื่อใช้กับทิวทัศน์ ประเภท สภาพ ท่วงที กิริยาท่าทาง เสียง ภาษา เป็นต้น จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — yī เช่น

- 派景象 yípài jǐngxiàng ปรางค์การณักรั้งหนึ่ง
 —派風光 yípài fēngguāng ทิวทัศน์แห่งหนึ่ง
 —派春色 yípài chūnsè ทัศนียภาพในฤดูใบไม้ผลิ
 —派歡樂場面 yípài huānlè chǎngmiàn บรรยากาศชื่นมื่น

บรรยากาศหนึ่ง

—派鼓樂之聲 yípài gǔlè zhī shēng ■ เสียงที่เต็มไปด้วย
 ความครื้นเครง

—派胡言亂語 yípài húyánluànyǔ ■ คำพูดที่เต็มไปด้วย
 ความเพ้อเจ้อไร้สาระ

คำว่า 片 piàn 1) เมื่อใช้กับสิ่งที่มีพื้นที่ ขอบเขต บริเวณที่ค่อนข้างใหญ่ คำบอก
 จำนวนที่เข้าร่วมด้วยมักเป็นคำบอกจำนวน — yī เช่น

- 片荒地 yípiàn huāngdì ที่รกร้างว่างเปล่าผืนหนึ่ง
 —片樹林 yípiàn shùlín ป่าไม้ผืนหนึ่ง
 —片紅光 yípiàn hóngguāng แสงสีแดงที่สาดส่องแถบหนึ่ง
 —片彩虹 yípiàn cǎihóng รุ้งกินน้ำตัวหนึ่ง
 —片火焰 yípiàn huǒyàn เปลวไฟเปลวหนึ่ง

2) เมื่อใช้กับคำนามที่เกี่ยวข้องกับทิวทัศน์ เสียง ภาษา อารมณ์ ความรู้สึก เป็นต้น ซึ่ง
 คำนามที่นำมาประกอบมักจะมีคำขยายนำหน้า จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — yī เช่น

- 片歡騰 yípiàn huānténg ■ ความดีอกดีใจอย่างเต็มเปี่ยม
 —片沉寂 yípiàn chénjī ■ มีแต่ความเงียบสงัด
 —片誠意 yípiàn chéngyì ■ จิตที่เต็มไปด้วยความจริงใจ
 —片誠心 yípiàn chéngxīn ■ จิตใจที่เต็มไปด้วยความ

จริงใจและนอบน้อม

—片歡樂的歌聲 yípiàn huānlè de gēshēng ■ เสียงเพลง
 ซึ่งเต็มไปด้วยความสนุกสนานเสียงหนึ่ง

คำว่า 曲 *qū* เมื่อใช้หมายถึงเพลง หรือดนตรี จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — *yī* เช่น

一曲悅耳的音樂 *yìqǔ yuèěr de yīnyuè* ดนตรีที่ไพเราะเสนาะหูเพลงหนึ่ง

一曲讚歌 *yìqǔ zàngē* บทเพลงสรรเสริญบทหนึ่งๆ

คำว่า 手 *shǒu* เมื่อใช้หมายถึงความสามารถทางด้านเทคนิค หรือความสามารถเฉพาะตัว จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — *yī* เช่น

一手好字 *yìshǒu hǎozì* ■ ความสามารถในการเขียนหนังสือที่ดียเยี่ยม

一手好針線 *yìshǒu hǎo zhēnxiàn* ■ ความสามารถในการเย็บปักถักร้อยที่ดียเยี่ยม

一手好手藝 *yìshǒu hǎo shǒuyì* ■ ความสามารถทางด้านศิลปหัตถกรรมที่ดียเยี่ยม

คำว่า 絲 *sī* เมื่อใช้กับอารมณ์ ความรู้สึก ที่แสดงออกมา หรือใช้กับรอยเลือด สีเลือด มีความหมายแฝงว่า “เล็กน้อย” จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — *yī* เช่น

一絲表情 *yìsī biǎoqíng* ■ การแสดงอารมณ์ออกทางสีหน้า

一絲愁容 *yìsī chóuróng* ■ ใบหน้าที่เศร้า(ใบหน้าหนึ่ง)

一絲笑容 *yìsī xiàoróng* ■ ใบหน้าที่ยิ้มแย้ม(ใบหน้าหนึ่ง)

一絲血跡 *yìsī xuèjī* ■ รอยเลือดชนิดหนึ่ง

一絲血色 *yìsī xiěsè* ■ (ใบหน้าที่มี)สีเลือดเพียงเล็กน้อย

คำว่า 頭 *tóu* เมื่อใช้กับงานมงคลสมรส จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — *yī* ใน

一頭親事 *yìtóu qīnshì* ■ เรื่องการแต่งงานของคนคู่หนึ่ง

คำว่า 彎 *wān* เมื่อใช้กับดวงจันทร์ที่ไม่เต็มดวง เป็นเสี้ยวๆ จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — *yī* ใน

一彎新月 *yìwān xīnyuè* ■ ดวงจันทร์เสี้ยว(ข้างขึ้น)ดวงหนึ่ง

一彎月牙 *yìwān yuèyá* ■ พระจันทร์เสี้ยวดวงหนึ่ง

คำว่า 線 *xiàn* เมื่อใช้กับสิ่งที่เป็นนามธรรม มีความหมายแฝงว่า “เล็กน้อย” จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — *yī* เช่น

一線希望 *yíxiàn xīwàng* ■ ความหวังที่ไร้ไร

- 一線生機 *yíxiàn shēngjī* ■ โอกาสที่รอดชีวิตเพียง
เล็กน้อย
- 一線光明 *yíxiàn guāngmíng* ■ แสงสว่างรำไร

2. คำลักษณนามที่แสดงการรวมหมู่ (集合量詞 *Jíhé Liàngcí*) คำในหมวดนี้ที่มีคำบอกจำนวนปรากฏรวมได้จำกัดนั้นมี เช่น

คำว่า 把子 *bǎzi* เมื่อใช้กับกลุ่มคน (แฝงความหมายในทางลบ) จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน 一 *yī* เช่น

- 一把子壞蛋 *yībǎzi huàidàn* คนชั่วกลุ่มหนึ่ง
一把子壞分子 *yībǎzi huàifēnzǐ* พวกวายร้ายหัวขโมยพวกหนึ่ง
一把子壞人 *yībǎzi huàirén* คนเลวพวกหนึ่ง
一把子流氓 *yībǎzi liúmáng* นักเลงหัวไม้กลุ่มหนึ่ง

คำว่า 堆 *duī* เมื่อใช้กับสิ่งที่เป็นนามธรรม แสดงความหมายว่าจำนวนมาก ชำนาญคำนี้มักจะมีคำคุณศัพท์ 大 *dà* มาขยาย จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน 一 *yī* เช่น

- 一堆問題 *yīduī wèntí* ■ ปัญหามากมายก่ายกอง
一大堆事情 *yīdàduī shìqing* ■ เรื่องราวมากมายก่ายกอง
一大堆廢話 *yīdàduī fèihuà* ■ คำพูดไร้สาระมากมาย

เป็นตั้งๆ

คำว่า 撮(兒) *cuō (er)* เมื่อใช้กับกลุ่มบุคคลที่ไม่ดี หรือกลุ่มชนชั้นของสังคม (แฝงความหมายลบ) แสดงความหมายว่าจำนวนน้อย ชำนาญคำนี้มักจะมีคำคุณศัพท์ 小 *xiǎo* มาขยาย จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน 一 *yī* เช่น

- 一小撮(兒)財閥 *yìxiǎocuō(er) cáifá* พวกนายทุนขุนคลัง
กลุ่มเล็กๆ กลุ่มหนึ่ง
- 一小撮(兒)搗亂分子 *yìxiǎocuō(er) dǎoluàn*
fēnzǐ พวกบ่อนทำลายกลุ่มเล็กๆ กลุ่มหนึ่ง
- 一小撮(兒)敵人 *yìxiǎocuō(er) dírén* ศัตรูกลุ่มเล็กๆ กลุ่ม
หนึ่ง
- 一小撮(兒)奴才 *yìxiǎocuō(er) núcái* ทาสในบ้านกลุ่ม
เล็กๆ กลุ่มหนึ่ง
- 一小撮(兒)奴隸主 *yìxiǎocuō(er) núlìzhǔ* นายทาสกลุ่ม
เล็กๆ กลุ่มหนึ่ง

一小撮 (兒) 叛匪 *yìxiǎocuō (er) pànfěi* พวกโจรกบฏกลุ่ม
เล็ก ๆ กลุ่มหนึ่ง

一小撮 (兒) 土匪 *yìxiǎocuō (er) tǔfěi* พวกโจรท้องถิ่น
กลุ่ม เล็ก ๆ กลุ่มหนึ่ง

คำว่า 攤 *tān* เมื่อใช้กับสิ่งที่มีลักษณะเหนียวเหนอะ และแผ่ออก จะจำกัดการใช้กับคำ
บอกจำนวน — *yī* และ 幾 *jǐ* เช่น

一攤泥 *yītān ní* ดินโคลนแถบหนึ่ง

幾攤泥 *jītān ní* ดินโคลนหลายแถบ

คำว่า 系列 *xìliè* ใช้กับนามธรรมที่เกี่ยวข้องกับความคิด เหตุผล การกระทำ ที่มี
ลักษณะเป็นชุด ๆ เป็นขั้นตอน เป็นข้อ และมีความเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกัน จะจำกัดการใช้กับคำ
บอกจำนวน — *yī* เช่น

一系列辦法 *yíxìliè bànfǎ* ▣ วิธีการต่างๆ

一系列表現 *yíxìliè biǎoxiàn* ▣ การแสดงออกเป็นชุด ๆ

一系列報道 *yíxìliè bàodào* ▣ การรายงานเป็นชุด ๆ

一系列變動 *yíxìliè biàndòng* ▣ การเปลี่ยนแปลงต่างๆ

(ทางสังคม)

一系列變革 *yíxìliè biàngé* ▣ การปฏิรูปต่างๆ

一系列變化 *yíxìliè biànhuà* ▣ การเปลี่ยนแปลงต่างๆ

一系列策略 *yíxìliè cèlüè* ▣ กลยุทธ์ต่างๆ

一系列差錯 *yíxìliè chācuò* ▣ การกระทำผิดพลาดที่

เกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า

一系列高見 *yíxìliè gāojiàn* ▣ มุมมองต่างๆที่เป็น

ประโยชน์

一系列起因 *yíxìliè qǐyīn* ▣ สาเหตุต่างๆ นานา

3. คำลักษณนามที่แสดงหน่วยมาตราวัดต่างๆ (度量詞 *Dùliàngcí*)

โดยทั่วไปแล้วคำลักษณนามประเภทนี้ เมื่อใช้กับคำนามจะสามารถใช้คำบอกจำนวนตัว
ใดๆ มาประกอบก็ได้ เพื่อแสดงจำนวนมากขึ้นน้อยตามแต่จะเจาะจงลงไป แต่เนื่องจากหน่วยมาตรา
วัดบางหน่วยมีกฎเกณฑ์กำหนดที่ตายตัวว่ามีจำนวนเท่าไร ดังนั้นตัวเลขที่มาประกอบจึงต้องใช้ให้
ถูกต้องตามหลักความเป็นจริง ไม่เกินไปกว่าระบบ หรือมาตราที่กำหนด (*Wú Yǎhuì*, 1993:7-8)
ตัวอย่างเช่น

คำว่า 毛 *máo* ที่ใช้กับมาตราเงิน หมายถึง 10 สตางค์ เงิน 1 เหรียญมี 10 เหม่า ดังนั้น คำบอกจำนวนที่ปรากฏรวมได้จึงจำกัดที่เลข 1-9 เช่น 三毛錢 *sānmáo qián* เงิน 30 สตางค์ ไม่ใช้ว่า *十二毛錢 **shíèrmáo qián*

คำว่า 刻 *kè* หมายถึง 15 นาที ใน 1 ชั่วโมงมีได้ 3 *kè* คำบอกจำนวนจึงจำกัดอยู่ที่เลข 1-3 ดังนั้นจึงไม่ใช้ว่า *四刻時間 **sìkè shíjiān*

คำว่า 點 *diǎn* เมื่อใช้ในการบอกเวลา หมายถึง ชั่วโมง 1 วัน มีเพียง 24 ชั่วโมง คำบอกจำนวนจึงจำกัดอยู่ที่เลข 0-24 เช่น 三點 (鐘) *sāndiǎn (zhōng)* 3 นาฬิกา 五點 (鐘) *wǔdiǎn (zhōng)* 5 นาฬิกา เป็นต้น แต่จะไม่ใช้ว่า *二十五點 (鐘) **èrshí-wǔ diǎn (zhōng)*

คำว่า 級 *jí* เมื่อใช้กับการบอกระดับแรงลม จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน 0-12 เช่น 六級風力 *liùjí fēnglì* แรงลมระดับ 6 十級風力 *shíjí fēnglì* แรงลมระดับ 10 เป็นต้น

การใช้คำบอกจำนวนกับคำลักษณนามบอกหน่วยมาตราวัดนี้ จึงต้องระมัดระวังในการใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ตามความยอมรับของสังคม และตามหลักความจริง

4. คำลักษณนามที่แสดงปริมาณคร่าวๆ ไม่เจาะจง (不定量詞 *Búdìng Liàngcí*)

คำลักษณนามประเภทนี้ที่มีการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนได้จำกัด ได้แก่

คำว่า 點 *diǎn* ใช้เพื่อบอกจำนวน หรือปริมาณเล็กน้อยของสรรพสิ่ง ซึ่งมักจะเป็นสิ่งที่นับจำนวนไม่ได้ และต้องจะเติมคำว่า 兒 ลงไปข้างหลัง จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — *yī* และ 半 *bàn* บางครั้งในภาษาพูดอาจจะละคำบอกจำนวน *yī* ได้ (Lǚ Shūxiāng, 1999: 170-171) เช่น

一點兒毛病	<i>yìdiǎr máobìng</i>	ข้อบกพร่องเล็กน้อย
一點兒菜	<i>yìdiǎr cài</i>	กับข้าวเล็กน้อย
一點兒東西	<i>yìdiǎr dōngxi</i>	สิ่งของเล็กน้อย
一點兒水	<i>yìdiǎr shuǐ</i>	น้ำเล็กน้อย
一點兒事兒	<i>yìdiǎr shìr</i>	เรื่องราว หรือธุระเล็กน้อย
一點兒工作	<i>yìdiǎr gōngzuò</i>	การทำงานเล็กน้อย
半點兒聲音	<i>bàndiǎnr shēngyīn</i>	เสียงเล็กน้อย

คำว่า 些 *xiē* ใช้กับสรรพสิ่งต่างๆ ซึ่งมักจะเป็นสิ่งที่นับจำนวนได้ เพื่อบ่งแสดงจำนวนส่วนหนึ่งที่มีไม่มากนัก จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — *yī* เท่านั้น ไม่สามารถนำคำบอก

จำนวนตัวอื่นมาใช้ร่วมได้ แต่ในบางครั้งอาจจะละคำบอกจำนวน *yī* ได้ (*Lǚ Shūxiāng*, 1999:580-581) เช่น

一些月餅	<i>yìxiē yuèbǐng</i>	ขนมไหว้พระจันทร์จำนวนหนึ่ง
一些女生	<i>yìxiē nǚshēng</i>	นักเรียนหญิงจำนวนหนึ่ง
一些蝴蝶	<i>yìxiē húdié</i>	ผีเสื้อจำนวนหนึ่ง
一些工人	<i>yìxiē gōngrén</i>	คนงานจำนวนหนึ่ง
一些行李	<i>yìxiē xínglǐ</i>	สัมภาระส่วนหนึ่ง

ทั้งคำว่า 點 *diǎn* และ 些 *xiē* ต่างต้องปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวน *— yī* ไม่สามารถปรากฏร่วมกับตัวเลขอื่นๆ ได้ ในภาษาจีนกลางจะไม่ใช้ว่า *兩點菜 **liǎngdiǎn cài* *三點東西 **sāndiǎn dōngxī* แต่จะใช้ว่า 一點兒菜 *yìdiǎnr cài* กับข้าวเล็กน้อย 一點兒東西 *yìdiǎnr dōngxī* สิ่งของเล็กน้อย นอกจากสองคำนี้แล้วยังมีคำลักษณะนามที่แสดงความหมายว่า จำนวนน้อย หรือจำนวนบางส่วน ซึ่งจัดอยู่ในประเภทเดียวกันนี้อีก 4 คำ (*Wú Yǎhuì*, 1993:5-6) คือ

คำว่า 點子 *diǎnzi* ใช้ร่วมกับคำบอกจำนวน *— yī* เช่น

一點子茶葉 *yìdiǎnzi cháeyè* ใบชาเล็กน้อย

คำว่า 丁點兒 *dīngdiǎnr* มีความหมายว่า น้อยมาก หรือ เล็กมาก ใช้ร่วมกับคำบอกจำนวน *— yī* เช่น

一丁點兒禮物 *yìdīngdiǎnr lǐwù* ของขวัญอันน้อยนิด

一丁點兒糖 *yìdīngdiǎnr táng* น้ำตาลเพียงน้อยนิด

คำว่า 絲 *sī* ใช้ร่วมกับคำบอกจำนวน *— yī* 半 *bàn* และ 幾 *jǐ* เช่น

一絲風也沒有。 *Yìsī fēng yě méiyǒu.* ลมสักนิดหนึ่งก็ไม่มี

一絲雨 *yìsī yǔ* ฝนเพียงเล็กน้อย

คำว่า 星兒 *xīngér* ใช้กับคำบอกจำนวน *— yī* เช่น

一星兒油花兒 *yìxīngér yóuhuār* ควาบน้ำมัน (ที่ลอยอยู่บนน้ำแกงของอาหารประเภทซุ๊ป) เล็กน้อย

一星兒燈火 *yìxīngér dēnghuǒ* แสงตะเกียงอันน้อยนิด

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่าคำลักษณะนามประเภทนี้เมื่อจำกัดการใช้ร่วมกับคำบอกจำนวนบางคำแล้ว มีความหมายว่าจำนวนเล็กน้อย นิดเดียว

5. คำลักษณนามที่เป็นคำยืมมาจากค่านาม (借用名量詞 *Jièyòng Míng liàngcí*)

คำประเภทนี้สามารถปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนได้ 2 ลักษณะคือ บางคำปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนได้ไม่จำกัด ดังที่กล่าวมาในหัวข้อ 4.1.1 และบางคำจำเป็นต้องปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนบางตัวเท่านั้น ในภาษาจีนกลางหากค่านามที่ยืมมาเป็นคำลักษณนาม แสดงความหมายว่า เต็มไปด้วย ทั้งหมด ทั้งอัน คำลักษณนามนั้นๆ จะปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวน — *yī* เท่านั้น 吳雅慧 (*Wú Yǎhuì*, 1993:7) ได้รวบรวมคำลักษณนามที่มีลักษณะนี้ โดยพิจารณาจากความหมายของคำลักษณนามนั้นๆ แล้วสรุปลักษณะของคำลักษณนามที่ยืมมาจากค่านาม ซึ่งต้องปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวน — *yī* ไว้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1) เป็นค่านามที่แสดงอวัยวะบางส่วนของร่างกาย เช่น

一身土	<i>yìshēn tǔ</i>	ดินเประไปทั้งตัว
一臉汗	<i>yìliǎn hàn</i>	เหงื่อเต็มหน้า
一臉笑容	<i>yìliǎn xiàoróng</i>	ใบหน้าที่เต็มไปด้วยรอยยิ้ม
一腳泥	<i>yìjiǎo⁵ ní</i>	เท้าที่เต็มไปด้วยดิน
一手油	<i>yìshǒu⁵ yóu</i>	มือที่เต็มไปด้วยน้ำมัน
一頭白髮	<i>yìtóu báifà</i>	ผมขาวทั้งศีรษะ

2) เป็นค่านามที่มาจากทางภูมิศาสตร์ หรือธรรมชาติ เช่น

一池荷花	<i>yìchí héhuā</i>	ดอกบัวหนึ่งสระ
一湖水	<i>yìhú shuǐ</i>	น้ำหนึ่งทะเลสาบ

3) เป็นค่านามที่แสดงสถานที่ที่เป็นสิ่งปลูกสร้าง เช่น

一屋子人	<i>yìwūzi rén</i>	คนเต็มห้องหนึ่ง
一院子樹葉子	<i>yìyuànzi shùyèzi</i>	ใบไม้ร่วงเต็มลานบ้าน

⁵ ในบางครั้งสามารถปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวน 兩 *liǎng* ได้ เพราะอวัยวะทั้งสองอย่างนี้มีสองข้าง โดยใช้ว่า 兩腳泥 *liǎng jiǎo ní* เท้าสองข้างที่เต็มไปด้วยดิน 兩手油 *liǎngshǒu yóu* มือสองข้างที่เต็มไปด้วยน้ำมัน

4) เป็นคำนามที่มีความหมายถึงเครื่องเรือน เช่น

一桌子剩菜 yìzhuōzi shèngcài กับข้าวที่เหลืออยู่เต็มโต๊ะ

一桌子書 yìzhuōzi shū หนังสือเต็มโต๊ะหนึ่ง

一書架書 yìshūjià shū หนังสือเต็มชั้นหนังสือหนึ่ง

Wú Yǎhuì (1993:6) ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำลักษณนามที่ยืมมาจากคำนาม ซึ่งปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวน — yī ว่าคำลักษณนามเหล่านี้ไม่สามารถใช้คำบอกจำนวนตัวอื่นๆ มาแทนที่ได้ หนึ่งในโครงสร้างนามวลีนี้ ตำแหน่งระหว่างคำลักษณนามกับคำนามสามารถเติมคำช่วยลักษณะโครงสร้าง 的 de ได้ เช่นใช้ว่า 一桌子的土 yìzhuōzi de tǔ ดินที่เประะไปทั่วโต๊ะ 一臉的汗 yìliǎn de hàn เหงื่อเต็มหน้า เป็นต้น หากพิจารณาถึงความหมายแล้ว พบว่าคำบอกจำนวน — yī ในโครงสร้างกลุ่มคำบอกจำนวน คำลักษณนามนี้ จะมีความหมายว่า “เต็มไปด้วย ปกคลุมไปด้วย ทั้งหมด ทั้งสิ้น”

นอกจากลักษณะพิเศษของการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแล้วในภาษาจีนกลาง คำลักษณนามยังสามารถปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนในรูปของคำซ้ำได้ ซึ่งการปรากฏในลักษณะนี้ มีข้อจำกัดของคำบอกจำนวนที่จะใช้กับคำลักษณนามเช่นเดียวกัน 程榮 (Chéng Róng, 1997:335) ได้สรุปรวมรูปแบบการใช้คำลักษณนามในรูปเป็นคำซ้ำไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 AA⁶

คำลักษณนามในภาษาจีนกลางที่เป็นคำพยางค์เดี่ยวส่วนใหญ่สามารถนำมาซ้ำคำได้ เมื่อเป็นคำซ้ำแล้วมีความหมายตรงกับภาษาจีนว่า 每一 měiyī ซึ่งมีความหมายว่า ทุกๆ หรือ แต่ละ และไม่จำเป็นต้องปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวน เช่น

句句 jùjù ในวลี 句句話 jùjù huà คำทุกๆ คำ 句句實話 jùjù shíhuà ความจริงทุกๆ คำ เป็นต้น

條條 tiáotiáo ในวลี 條條路 tiáotiáo lù ถนนทุกๆ สาย 條條魚 tiáotiáo yú ปลาทุกๆ ตัว เป็นต้น

件件 jiànjiàn ในวลี 件件衣服 jiànjiàn yīfu เสื้อผ้าทุกๆ ตัว 件件首飾 jiànjiàn shǒushì เครื่องประดับทุกๆ ชิ้น เป็นต้น

⁶ ในที่นี้ใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษ A แทนคำลักษณนามตัวหนึ่ง

根根 *gēngēn* ในวลี 根根頭髮 *gēngēn tóufà* เส้นผมทุกๆเส้น 根根釘子 *gēngēn dīngzi* ตะปูทุกๆตัว

รูปแบบที่ 2 คำบอกจำนวน + AA

ในโครงสร้างนี้ คำบอกจำนวนที่นำมาใช้จะจำกัดอยู่ที่คำบอกจำนวน — *yī* คำเดียวเท่านั้น ใช้ตัวอื่นไม่ได้เลย และคำลักษณะนามต้องเป็นคำพยางค์เดียว เช่น 一張張 *yìzhāng zhāng* แผ่นๆ ตัวๆ 一層層 *yìcéngcéng* ชั้นๆ 一隊隊 *yíduìduì* กลุ่มๆ เป็นต้น โครงสร้างของคำซ้ำประเภทนี้ มีความหมายว่าแสดงจำนวนมาก ไม่ใช่ความหมายว่า หนึ่ง ตรงตัวตามคำบอกจำนวนที่ใช้ นอกจากนี้ยังแฝงความหมายว่าคำนามนั้นๆมีลักษณะเป็นระเบียบ มีลำดับขั้นตอนก่อนหลัง หรือแสดงความต่อเนื่อง เช่น

一隊隊的小學生走過去了。

Yíduìduì de xiǎoxuéshēng zǒuguoqu le.

นักเรียนเป็นกลุ่มๆทยอยเดินผ่านไปแล้ว

一輛輛的名牌汽車排在飯店門口。

Yíliàngliàng de míngpái qìchē pái zài fàndiàn ménkǒu.

รถมีชื่อจอดเรียงรายกันอยู่หน้าประตูทางเข้าภัตตาคาร

日子一天天過去了。

Rìzǐ yìtiāntiān guòqu le.

วันเวลาผ่านไปวันแล้ววันเล่า

รูปแบบที่ 3 คำบอกจำนวน + A + คำบอกจำนวน + A หรือ คำบอกจำนวน + AB + คำบอกจำนวน + AB⁷

รูปแบบการซ้ำนี้ไม่ได้จำกัดการใช้แต่กับคำบอกจำนวนตัวใดตัวหนึ่งโดยเฉพาะ และไม่จำเป็นต้องเป็นคำลักษณะนามพยางค์เดียวเช่นในแบบที่ 2 คำบอกจำนวนสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางภาษา และสามารถใช้กับคำลักษณะนามหลายพยางค์ได้ เช่น 一張一張 *yìzhāng yìzhāng* ทีละแผ่นๆ 一嘟嚕一嘟嚕 *yìdūlu yìdūlu* ทีละพวงๆ เป็นต้น เมื่อนำไปใช้เป็นหน่วยขยายคำนามจะมีความหมายของลำดับขั้นตอนที่เรียงกัน เช่น

拿出兩張兩張的紙片來。

Náchū liǎngzhāng liǎngzhāng de zhǐpiàn lái.

หยิบแผ่นกระดาษทีละ2แผ่นๆ ออกมา

⁷ ในที่นี้ AB ใช้แทนคำลักษณะนามที่มี 2 พยางค์

蔓藤上掛著一嘟嚕一嘟嚕的葡萄。
 Mànténg shàng guàzhe yīdūlu yīdūlu de pútáo.
 องุ่นเป็นพวงๆแขวนอยู่ที่เครือไม้

聞見一陣一陣的香味。
 Wénjiàn yízhèn yízhèn de xiāngwèi.
 ได้กลิ่นหอมโชยมาเป็นตลบๆ

แต่ถ้าทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายคำกริยา จะมีความหมายว่าใช้วิธีการ หรือลักษณะอย่างไร
 อย่างหนึ่งในการทำกริยานั้นๆ ตัวอย่างเช่น

一平方米一平方米地測量。
 yìpíngfāngmǐ yìpíngfāngmǐ de cèliáng
 วัดพื้นที่เป็นตารางเมตรๆ

一層一層地走上樓梯。
 yìcéng yìcéng de zǒushàng lóutī.
 เดินขึ้นบันไดทีละชั้นๆ

一步一步往下走去。
 Yíbù yíbù wǎngxià zǒuqù.
 เดินลงข้างล่างทีละก้าวๆ

รูปแบบที่ 4 คำบอกจำนวน + A + คำนาม + คำบอกจำนวน + A + คำนาม

คำบอกจำนวนที่ปรากฏในรูปแบบนี้ไม่ได้จำกัดเพียงบางคำ สามารถใช้คำบอกจำนวนตัว
 ใดๆ ก็ได้ตามบริบททางภาษา แต่ส่วนใหญ่ใช้กับคำลักษณนามพยางค์เดียว โดยทั่วไปใช้ทำหน้าที่
 เป็นหน่วยขยายกริยา เพื่อแสดงวิธีการที่ใช้กระทำกริยานั้นๆ เช่น

一個字一個字地念
 yí gè zì yí gè zì de niàn
 อ่านตัวอักษรทีละตัวๆ

兩個人兩個人地對舞
 liǎng gè rén liǎng gè rén de duìwǔ
 เต้นรำกันเป็นคู่ๆ

จากการศึกษาข้างต้น พบว่าการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามที่ใช้ขยายคำนามนั้น มีด้วยกัน 2 ลักษณะคือ คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมได้นั้นมีไม่จำกัด และคำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมได้นั้นมีจำกัด

4.2 การปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา

คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำกริยาสามารถแบ่งตามหน้าที่ทางไวยากรณ์ได้เป็น 3 ประเภทดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 (ดูรายละเอียดในหัวข้อ 3.2) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จำแนกประเภทของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง เมื่อนำคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา มาศึกษาการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนแล้ว จะสามารถแยกวิเคราะห์ได้เป็น 2 ประเด็นหลัก คือ

4.2.1 คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมได้นั้นมีไม่จำกัด

คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยาที่เป็นคำเฉพาะ เมื่อใช้ในความหมายบอกจำนวนครั้งในการกระทำกริยา ส่วนใหญ่สามารถร่วมกับคำบอกจำนวนตัวใดๆ ก็ได้ เพราะกริยาสามารถเกิดขึ้นได้หลายครั้ง หลายคราว เช่น

看兩/三/四/五次 kàn liǎng / sān / sì / wǔ cì ดู 2/3/4/5 ครั้ง
處理過/一/兩/三次 chǔlǐguo yī / liǎng / sān cì จัดการแล้ว 1/2/3 ครั้ง

呼吸了/八/九/十次 hūxīle bā / jiǔ / shí cì หายใจ 8/9/10 ครั้ง
念兩/三/四/五遍 niàn liǎng / sān / sì / wǔ biàn อ่าน 2/3/4/5 เที่ยว
選擇了兩/三/四/五回 xuǎnzéle liǎng / sān / sì / wǔ huí

คัดเลือก 2/3/4/5 หน

監督了一/兩/三回 jiāndūle yī / liǎng / sān huí ดูแลตรวจตรา 1/2/3 รอบ

คำลักษณนามที่มีการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนในลักษณะนี้ได้แก่ คำว่า 遍 biàn 場 chǎng 次 cì 頓 dùn 回 huí 趟 tàng 下 xià 遭 zāo เป็นต้น

4.2.2. คำบอกจำนวนที่ปรากฏพร้อมได้นั้นมีจำกัด

คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยาบางประเภท จะมีข้อจำกัดในการปรากฏพร้อมกับคำบอกจำนวน ไม่ใช่คำบอกจำนวนหรือตัวเลขทุกตัวจะนำมาใช้ประกอบได้ทั้งหมด คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา ซึ่งคำบอกจำนวนที่ปรากฏพร้อมได้นั้นมีจำกัด สามารถแบ่งประเภทในการศึกษาวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. คำลักษณนามเฉพาะที่ใช้ประกอบกับคำกริยา (專用動量詞 *Zhuānyòng Dòngliàngcí*)

คำลักษณนามประเภทนี้บางคำสามารถมีคำบอกจำนวนปรากฏพร้อมได้ไม่จำกัด ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อข้างต้น แต่มีบางคำที่คำบอกจำนวนสามารถปรากฏพร้อมได้จำกัด นั่นคือ จะจำกัดอยู่กับคำบอกจำนวนบางคำเช่น 一 *yī* 兩 *liǎng* 幾 *jǐ* เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

คำว่า 場 *chǎng* เมื่อใช้กับจำนวนครั้งในการกระทำกริยา ที่นับเป็นครั้งๆ โดยมากใช้กับคำบอกจำนวน 一 *yī* หรือในบางครั้งก็ใช้ร่วมกับคำบอกจำนวน 兩 *liǎng* หรือ 幾 *jǐ* แต่พบไม่บ่อยนัก เช่น

鬧了兩場 *nàole liǎngchǎng* ก่อความวุ่นวายสองครั้งสองครา

責備了一場 *zébèile yìchǎng* □ ตำหนิไปพักหนึ่ง

哭了一場 *kūle yìchǎng* □ ร้องไห้ไปพักหนึ่ง

คำว่า 番 *fān* เมื่อใช้กับการกระทำที่กินระยะเวลาค่อนข้างยาว ใช้พลະกำลังมาก หรือมีกระบวนการ ขั้นตอนที่ค่อนข้างมาก จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน 一 *yī* เช่น

調查研究一番 *diàochá yánjiū yìfān* สำรวจและวิจัยครั้งหนึ่ง

整頓一番 *zhěngdùn yìfān* ปรับปรุงใหม่รอบหนึ่ง

囑咐一番 *zhǔfule yìfān* กำชับรอบหนึ่ง

คำว่า 氣 *qì* เมื่อใช้กับกริยาเพื่อแสดงความต่อเนื่อง ไม่ขาดตอนของการกระทำกริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยยืมความหมายมาจากคำว่า 一口氣 *yìkǒuqì* ที่หมายถึง รวดเดียว ไม่ขาดตอน แสดงความหมายว่า กระทำกริยาในช่วงหนึ่งๆ อย่างไม่มีการหยุดชะงัก จะจำกัดการใช้ กับคำบอกจำนวน 一 *yī* (*Zhāng Xiàngqún, 1995:190*) เช่น

大幹一氣 *dàgàn yìqì* □ ปฏิบัติงานรวดเดียว

說了一氣 *shuōle yìqì* □ พูดรวดเดียว

罵了一氣 *màle yìqì* □ ดุด่าพักหนึ่ง

瞎鬧一氣 *xiānào yìqì* □ ก่อความวุ่นวายพักหนึ่ง

คำว่า 通 *tōng* เมื่อใช้กับพฤติกรรมเกี่ยวกับการพูดในทางที่ไม่ดี มักจะใช้ร่วมกับคำบอกจำนวน — *yī* เช่น

胡說一通	<i>húshuō yītòng</i>	□ พูดสุ่มสี่สุ่มห้า(ยกหนึ่ง)
亂講一通	<i>luànjiǎng yītòng</i>	□ พูดเลอะเทอะ(ยกหนึ่ง)
奉承了一通	<i>fèngcheng yītòng</i>	□ ประจบสอพลอ(ยกหนึ่ง)

คำว่า 下 *xià(er)* 1) ใช้กับกริยาโดยทั่วไป เพื่อแสดงความหมายของการกระทำกริยานั้นๆ ด้วย ช่วงระยะเวลาสั้นๆ ในครั้งหนึ่งๆ แฝงความหมายของการเชิญชวน จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — *yī* (*Lǚ Shū xiāng*,1999:565) เช่น

等一下	<i>děng yíxià</i>	□ รอสักครู่
看一下	<i>kàn yíxià</i>	□ มองดูสักหน่อย
問一下	<i>wèn yíxià</i>	□ ถามดูสักหน่อย
幫一下吧	<i>bāng yíxià</i>	□ ช่วยเหลือหน่อย

2) เมื่อใช้ในความหมายที่แสดงถึง มีฝีมือ มีความสามารถ จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน 兩 *liǎng* และ 幾 *jǐ* ข้างหลังมักเติมคำปัจจัยนาม 子 *zǐ* 兒 *ěr* (*Lǚ Shū xiāng*,1999:566) เช่น

他還真有兩下兒。
Tā hái zhēn yǒu liǎng xiàr.
เขาก็มีฝีมือบ้างจริงๆ นะ

想不到他還有幾下子。
Xiǎng bú dào tā hái yǒu jǐ xiàzi.
คิดไม่ถึงว่าเขาก็มีฝีมืออยู่บ้างนะ

我就會這麼幾下子。
Wǒ jiù huì zhème jǐ xiàzi.
ฉันมีฝีมือเพียงเท่านั้นแหละ

คำว่า 陣 *zhèn* เมื่อใช้กับกริยาการกระทำที่ใช้เวลาต่อเนื่องช่วงหนึ่ง จะสามารถเติมคำปัจจัยนาม 子 *zi* และ 兒 *er* ได้ และจะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — *yī* (*Lǚ Shū xiāng*, 1999:668) เช่น

歇一陣兒	<i>xiē yízhènr</i>	พักผ่อนช่วงหนึ่ง
風刮了一陣	<i>fēng guāle yízhèn</i>	ลมพัดกรรโชกมาวูบหนึ่ง
走一陣兒	<i>zǒu yízhènr</i>	เดินพักหนึ่ง

2. คำลักษณนามที่เป็นคำยืมมาจากคำประเภทอื่น (借用動量詞 *Jièyòng Dòngliàngcí*) ซึ่งสามารถแบ่งเป็นประเภทย่อย ได้ดังนี้

ก. คำลักษณนามที่ยืมมาจากคำนาม คำลักษณนามประเภทนี้ที่มีคำบอกจำนวนปรากฏรวมได้จำกัด ได้แก่

คำว่า 口 *kǒu* เมื่อใช้กับคำกริยาที่เกี่ยวข้องกับภาษา หรือภาษาถิ่น จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน *一 yī* เช่น

說一口漂亮的北京話
shuō yìkǒu piàoliang de Běijīng huà

■ พูดภาษาจีนปักกิ่งได้ไพเราะ

講一口流利的英語
jiǎng yìkǒu liúlì de Yīngyǔ

■ พูดภาษาอังกฤษได้คล่องแคล่ว

คำว่า 眼 *yǎn* เมื่อใช้บอกครั้งในการมองดู จะใช้กับคำบอกจำนวน *一 yī* 兩 *liǎng* และ 幾 *jǐ* เช่น

看一眼 *kànyī yǎn* มองดูครั้งหนึ่ง

看幾眼 *kànjǐ yǎn* มองดูหลายครั้ง

ข. คำลักษณนามที่ยืมมาจากคำกริยา คำลักษณนามประเภทนี้ที่มีคำบอกจำนวนปรากฏรวมได้จำกัด ได้แก่

คำว่า 把 *bǎ* เมื่อใช้กับกริยาที่ใช้มือในการกระทำ จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน *一 yī* เช่น

拉了一把 *lāle yìbǎ* ดึงทีหนึ่ง

推了一把 *tuīle yìbǎ* ผลักทีหนึ่ง

คำว่า 跳 *tiào* เมื่อใช้กับกริยาที่แสดงอาการตื่นตระหนกตกใจ จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน *一 yī* เช่น

嚇了一跳 *xiàle yítiào* ■ ตกใจ

驚了一跳 *jīngle yítiào* ■ ตื่นตระหนก

ค. คำลักษณนามที่ยืมมาจากหน่วยคำนามในคำกริยาผสมแบบแยกสมาน สามารถแบ่งเป็น 3 กลุ่ม (พูน *Yǎnhuì*, 1993:9-10) คือ

กลุ่มที่ 1 ปรากฏกับคำบอกจำนวนได้ไม่จำกัด เช่น

打了兩/三/四/五仗 *dǎle liǎng/sān/sì/wǔ zhàng* ทำสงคราม 1/
2/3/4/5 ครั้ง

放一/三/五槍 *fàng yī/sān/wǔ qiāng* ยิงปืน 1/3/5 นัด

กลุ่มที่ 2 ปรากฏพร้อมกับคำบอกจำนวน — *yī* เท่านั้น เช่น

救一命 *jiù yí mìng* ■ ช่วยชีวิต(หนึ่งชีวิต)

吃了一驚 *chīle yí jīng* ■ ตกใจ

插了一嘴 *chāle yí zuǐ* ■ พูดแทรกขึ้นมา

กลุ่มที่ 3 ปรากฏพร้อมกับคำบอกจำนวนบางคำคือ — *yī* 兩 *liǎng* 幾 *jǐ* เช่น

吵一/兩/幾/架 *chǎo yī/liǎng/jǐ jià* ทะเลาะวิวาท 1/2/หลาย

ยก

見一/兩/幾/面 *jiàn yī/liǎng/jǐ miàn* พบหน้า

1/2/หลายหน

睡一/兩/幾/覺 *shuì yī/liǎng/jǐ jiào* นอนหลับ 1/2/

หลายตื่น

3. คำลักษณนามประกอบกับคำกริยาที่ซ้ำรูปคำกริยาหลัก (重複動詞的動量詞)

Chóngfù Dòngcí de Dòngliàngcí

คำลักษณนามประเภทนี้ จะมีข้อจำกัดในการปรากฏพร้อมกับคำบอกจำนวน ลักษณะนามที่มี
รูปซ้ำกับคำกริยาในโครงสร้าง คำกริยา + คำบอกจำนวน + คำกริยา เช่น

說一說 *shuō yì shuō* ■ พูดดูสักหน่อย

看一看 *kàn yí kàn* ■ มองๆ ดูสักหน่อย

走一走 *zǒu yì zǒu* ■ เดินๆ ดูสักหน่อย

ข้อจำกัดในการใช้คำบอกจำนวน นั่นคือ คำบอกจำนวน — *yī* เท่านั้น เพราะคำบอก
จำนวนในที่นี้ไม่ได้แสดงความหมายของจำนวนตัวเลขใดๆ แต่มีความหมายว่าการกระทำนั้นๆ
เกิดขึ้นในช่วงเวลาสั้นๆ (*Wǔ Yǎhuì*, 1993:9-12) ทั้งยังมีความหมายของการทดลอง เที่ยุชวน
ให้ทำกริยานั้นๆ ดังนั้นไม่ใช่ *說四說 **shuōsì shuō* *看兩看 **kànliǎng kàn*
*走三走 **zǒusān zǒu* เป็นต้น

คำบอกจำนวนในภาษาจีนนอกจากมีความหมายแสดงจำนวนมากน้อยตามตัวเลขแล้ว
เมื่อมาปรากฏพร้อมกับคำลักษณนามยังแสดงความหมายอื่นๆได้ตามรายละเอียดที่กล่าวมาแล้ว
ข้างต้น การศึกษาลักษณะการปรากฏพร้อมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามนี้ช่วยให้ผู้เรียน
ภาษาจีนเข้าใจและสามารถสื่อความหมายได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

เปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาจีนกลางกับภาษาไทย

ในภาษาจีนกลางและภาษาไทยต่างมีการใช้คำลักษณนาม ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะเด่นทางภาษาที่แตกต่างไปจากภาษาตระกูลอื่น การใช้คำลักษณนามยังสะท้อนถึงมุมมองทางความคิด โลกทัศน์ และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ดังนั้นความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมความคิดของผู้ใช้ภาษาที่ต่างกัน ย่อมส่งผลให้การแสดงออกทางภาษาที่มีความแตกต่างกัน แต่ละภาษาจึงมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีรูปแบบการใช้ที่แตกต่างกันออกไป

ในบทนี้ ผู้เขียนได้นำคำลักษณนามในภาษาจีนกลางที่ได้ศึกษามาแล้วข้างต้น และคำลักษณนามในภาษาไทยมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้คำลักษณนามในภาษาจีนกลางเป็นหลัก แล้วนำคำลักษณนามในภาษาไทยมาเปรียบเทียบกันในด้านต่างๆ ดังนี้

- 5.1 เปรียบเทียบตำแหน่งของคำลักษณนาม
- 5.2 เปรียบเทียบการจำแนกประเภทของคำลักษณนาม
- 5.3 เปรียบเทียบการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนาม

5.1 เปรียบเทียบตำแหน่งของคำลักษณนาม

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ศึกษาคำลักษณนามในภาษาจีนกลางเฉพาะที่ปรากฏในโครงสร้างนามวลีและกริยาวลีเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาครอบคลุมไปถึงคำลักษณนามที่ปรากฏในประโยคในรูปแบบต่างๆ จากการศึกษพบว่าคำลักษณนามในภาษาจีนกลางและภาษาไทยที่ปรากฏในโครงสร้างนามวลีและโครงสร้างกริยาวลี มีการเรียงลำดับคำ (Word Order) ที่แตกต่างกัน ดังนี้

5.1.1 ตำแหน่งของคำลักษณนามในโครงสร้างนามวลี

ในภาษาจีนกลางและภาษาไทย ตำแหน่งของคำลักษณนามที่ปรากฏในโครงสร้างนามวลีมีความแตกต่างกัน ดังนี้

5.1.1.1 ตำแหน่งของคำลักษณนามภาษาจีนกลางในโครงสร้างนามวลี จากการศึกษาค้นคว้าคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง พบว่าคำลักษณนามสามารถปรากฏในโครงสร้างนามวลีได้ 8 โครงสร้าง ดังนี้

โครงสร้างแบบที่ 1 “ คำบอกจำนวน + คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม + คำนาม ”

คำลักษณนามจะอยู่ตรงกลางระหว่างคำบอกจำนวนและคำนาม ตัวอย่างเช่น 五塊肥皂 *wǔkuài féizào* สบู่ 5 ก้อน 五個蘋果 *wǔgè píngguǒ* แอปเปิ้ล 5 ลูก เป็นต้น

โครงสร้างแบบที่ 2 “ คำบอกจำนวน + คำลักษณนามที่แสดงหน่วยมาตราวัดต่างๆ ที่ใช้ประกอบกับคำนาม + คำช่วยลักษณะโครงสร้าง¹ 的 *de* + คำนาม ”

โครงสร้างแบบนี้ คำลักษณนามที่ปรากฏต้องเป็นคำลักษณนามที่แสดงหน่วยมาตราต่างๆ เท่านั้น ตรงตำแหน่งระหว่างคำลักษณนามกับคำนามสามารถเติมคำช่วยลักษณะโครงสร้าง *de* เช่น 四斤的魚 *sìjīn de yú* ปลา 4 ขั่ง 五米的路 *wǔmǐ de lù* ถนน 5 เมตร เป็นต้น

โครงสร้างแบบที่ 3 “ คำสรรพนามชี้เฉพาะ² + คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม + คำนาม ”

ในโครงสร้างนี้ ข้างหน้าคำลักษณนามใช้คำสรรพนามมาบ่งชี้ให้เฉพาะเจาะจงลงไปว่าเป็นอันไหน และข้างหลังคำลักษณนามคือ คำนาม เช่น 這張桌子 *zhèzhāng zhuōzi* โต๊ะตัวนี้ 那封信 *nàifēng xìn* จดหมายฉบับนั้น เป็นต้น

โครงสร้างแบบที่ 4 “ คำสรรพนามชี้เฉพาะ² + คำบอกจำนวน + คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม + คำนาม ”

โครงสร้างนี้คล้ายกับโครงสร้างแบบที่ 3 แต่จะเพิ่มคำบอกจำนวนลงมาตรงตำแหน่งระหว่างคำสรรพนามชี้เฉพาะกับคำลักษณนาม โครงสร้างนี้มีความหมายที่ชี้เฉพาะเจาะจงลงไปมากกว่า และระบุถึงจำนวนตัวเลขที่แน่นอน ถ้าคำลักษณนามนั้นมีจำนวนตัวเลขอยู่ด้วย คำสรรพนามชี้เฉพาะจะอยู่หน้าตัวเลข เช่น 這兩張桌子 *zhèliǎngzhāng zhuōzi* โต๊ะ 2 ตัวนี้ 那三封信 *nàsānfēng xìn* จดหมาย 3 ฉบับนี้ เป็นต้น

¹ คำช่วยลักษณะโครงสร้าง (結構助詞 *Jiégòu Zhùcí*) คือ คำที่ช่วยหน้าคำหรือหลังคำอื่น เพื่อบอกความสัมพันธ์ หรือหน้าที่ต่างๆ ทางไวยากรณ์ เช่นคำว่า 的 *de* นี้ อาจเป็นคำเชื่อมหน่วยชยชยนามกับหน่วยชยชยนาม หรืออาจแสดงความเป็นเจ้าของ (ประพิน มโนมัยวิบูลย์, 2541:21)

² คำสรรพนามชี้เฉพาะ คือ คำที่ใช้บ่งว่าบุคคล หรือสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงนั้นอยู่ใกล้ หรือไกลเพียงไร เช่น 這 *zhè* นี้ 那 *nà* นั้น

โครงสร้างแบบที่ 5 “ คำอุปสรรค³ 第 dī + คำบอกจำนวน + คำลักษณะนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม + คำนาม ”

ตำแหน่งของคำลักษณะนามในโครงสร้างนี้ อยู่ระหว่างคำบอกจำนวน และคำนาม นอกจากนี้ ยังมีคำอุปสรรคอยู่หน้าคำบอกจำนวน เพื่อแสดงความหมายลำดับที่ก่อนหลัง เช่น 第一個學生 dìyí gè xuéshēng นักเรียนคนที่ 1 第二次世界大戰 dìèr cì shìjiè dàzhàn สงครามโลกครั้งที่ 2

โครงสร้างแบบที่ 6 “ คำบอกจำนวน + คำคุณศัพท์บอกสภาพบางตัว + คำลักษณะนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม + คำนาม ”

ในโครงสร้างนี้ข้างหน้าคำลักษณะนามสามารถมีคำคุณศัพท์บอกสภาพบางตัว เช่น 大 dà ใหญ่ 小 xiǎo เล็ก 厚 hòu หนา 薄 báo บาง 長 cháng ยาว เป็นต้น มาขยายคำลักษณะนามเพื่อบอกลักษณะ หรือขนาดของคำลักษณะนามนั้นๆ ได้ เช่น 一大塊木頭 yí dà kuài mùtóu ท่อนไม้ท่อนใหญ่ 1 ท่อน 一小顆珠子 yí xiǎo kē zhūzi ไข่มุกเม็ดเล็ก 1 เม็ด

โครงสร้างแบบที่ 7 “ คำบอกจำนวนที่เป็นตัวเลขถ้วนๆ + คำ多 duō + คำลักษณะนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม + คำนาม ”

ในโครงสร้างนี้ มีการนำคำ 多 duō มาใช้เพื่อบอกจำนวนคร่าวๆ ว่า “กว่า” เมื่อตัวเลขเป็นเลขจำนวนถ้วนๆ คือ ลงท้ายเป็นเลขศูนย์ เช่น 20 30 หรือ 300 (Lǚ Shūxiāng, 1999:184) คำ duō จะอยู่หน้าคำลักษณะนาม หลังคำบอกจำนวนที่เป็นตัวเลขถ้วนๆ เช่น 二十多塊錢 èrshí duō kuài qián เงิน 20 กว่าบาท 五十多位先生 wǔshí duō wèi xiānshēng สุภาพบุรุษ 50 กว่าท่าน

โครงสร้างแบบที่ 8 “ คำบอกจำนวนที่เป็นตัวเลขลงท้ายด้วยหลักหน่วย + คำลักษณะนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม + คำ 多 duō + คำนาม ”

ในโครงสร้างนี้มีการนำคำ 多 duō มาใช้เพื่อบอกจำนวนคร่าวๆ ว่า “เศษ” เมื่อตัวเลขเป็นจำนวนน้อยกว่าหลักสิบ เช่น 2 3 4 หรือจำนวนตัวเลขซึ่งลงด้วยตัวเลขหลักหน่วย เช่น 17 18 19 คำ duō จะอยู่หลังคำลักษณะนาม หน้าคำนาม เช่น 兩塊多錢 liǎngkuài duō qián เงิน 2 บาทกว่า 四尺多布 sìchǐ duō bù ผ้า 4 ฟุตกว่า เป็นต้น

³ คำ dī เป็นคำอุปสรรค (前綴 Qiánzhuì) เป็นหน่วยคำไม่อิสระ ใช้หน้าตัวเลขเพื่อบอกลำดับที่

5.1.1.2 ตำแหน่งของคำลักษณนามภาษาไทยในโครงสร้างนามวลี

ในส่วนของตำแหน่งของคำลักษณนามของภาษาไทยที่ปรากฏในโครงสร้างนามวลีและกริยาวลีนั้น กันทิมา วัฒนประเสริฐ ได้วิเคราะห์สรุปตำแหน่งของคำลักษณนามในภาษาไทยไว้ว่า “คำลักษณนามไม่ได้ขยายคำนาม หรือคำกริยาตามลำดับ แต่จะต้องปรากฏร่วมกับคำขยายอื่นๆ โดยจะปรากฏในโครงสร้างนามวลีและโครงสร้างกริยาวลี” คำลักษณนามภาษาไทย จะปรากฏในโครงสร้างนามวลีได้ 5 แบบ คือ (กันทิมา วัฒนประเสริฐ, 2525:54-57)

โครงสร้างแบบที่ 1 “ คำนาม + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม ”

คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำนามในนามวลีแบบนี้ จะอยู่ในตำแหน่งหลังคำนาม และคำบอกจำนวนทั่วไป (ที่ไม่ใช่คำว่า “เดียว” หรือ “หนึ่ง”) เช่น เด็ก 3 คน สมุด 2 เล่ม ปากกา 3 ด้าม

โครงสร้างแบบที่ 2 “ คำนาม + คำลักษณนาม + คำบอกจำนวน ”

คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำนามในนามวลีแบบนี้ จะอยู่ในตำแหน่งหลังคำนาม หน้าคำบอกจำนวน “เดียว” หรือ “หนึ่ง”⁴ เช่น ส้มลูกหนึ่ง หมอนใบหนึ่ง โต๊ะตัวหนึ่ง

โครงสร้างแบบที่ 3 “ คำนาม + คำลักษณนาม + คำบอกลำดับ ”

คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำนามในนามวลีแบบนี้ จะอยู่ในตำแหน่งหลังคำนาม หน้าคำบอกลำดับ เช่น รถคันสุดท้าย น้ำขวดสุดท้าย รองเท้าคู่แรก

โครงสร้างแบบที่ 4 “ คำนาม + คำลักษณนาม + คำชี้เฉพาะ ”

คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำนามในนามวลีแบบนี้ จะอยู่ในตำแหน่งหลังคำนาม หน้าคำชี้เฉพาะ นี้ ไฉน เช่น เลือดตัวนี้ ช้างเชือกนั้น ประตูบานนี้

โครงสร้างแบบที่ 5 “ คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ ”

คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำนามในนามวลีแบบนี้ จะอยู่ในตำแหน่งหลังคำนาม หน้าคำคุณศัพท์ เช่น บ้านหลังใหญ่ รถคันเล็ก กระดาษแผ่นบาง

ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งของคำลักษณนามที่ปรากฏในโครงสร้างนามวลีของทั้งภาษาจีนกลางและภาษาไทยนี้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบแล้ว พบว่า

⁴ คำนี้เมื่ออยู่หลังคำลักษณนาม จะออกเสียงเป็น “นิ่ง” เสมอ

โครงสร้างแบบที่ 1 ในภาษาจีนกลาง คำลักษณนามจะอยู่หน้าคำนาม และหลังคำบอกจำนวน ส่วนในภาษาไทยคำลักษณนามจะอยู่หลังคำนาม และคำบอกจำนวน ตามโครงสร้างแบบที่ 1 ของภาษาไทย ลำดับการเรียงคำของทั้งสองภาษาในโครงสร้างนี้มีความต่างกัน แม้ว่าจะแสดงความหมายเดียวกัน

โครงสร้างแบบที่ 2 ในภาษาจีนกลาง เป็นลักษณะพิเศษที่พบในภาษาจีนกลางเท่านั้น ในภาษาไทยไม่มีลักษณะโครงสร้างนี้ ดังนั้นเมื่อต้องการแปลเป็นภาษาไทย คำช่วยลักษณะโครงสร้าง 的 *dě* จึงไม่ต้องแปลออกมา เช่น 三斤的鱼 *sānjīn de yú* หมายถึง ปลา 3 ขั่ง คำว่า *dě* เป็นเพียงคำช่วยทางด้านไวยากรณ์ ซึ่งเชื่อมหน่วยชื่อยานนามกับหน่วยนาม ถึงแม้จะแปลได้ว่า “ที่” แต่ในภาษาไทยจะไม่ใช่ว่า * ปลาที่ 3 ขั่ง

โครงสร้างแบบที่ 3 ในภาษาจีนกลาง มีการใช้คำสรรพนามชี้เฉพาะเพื่อแสดงความหมายเฉพาะเจาะจงลงไป เมื่อพิจารณาด้านความหมายแล้ว พบว่าตรงกับโครงสร้างแบบที่ 4 ในภาษาไทย ทว่าหากพิจารณาด้านตำแหน่งแล้ว จะพบว่าคำลักษณนามของทั้งสองภาษาจะอยู่ระหว่างคำสรรพนามชี้เฉพาะกับคำนาม แต่ตำแหน่งของคำสรรพนามชี้เฉพาะและคำนามจะสลับที่กัน นั่นคือ คำสรรพนามชี้เฉพาะในภาษาจีนกลางจะอยู่หน้าคำลักษณนาม ในขณะที่คำสรรพนามชี้เฉพาะในภาษาไทยจะอยู่หลังคำลักษณนาม

โครงสร้างแบบที่ 4 ในภาษาจีนกลาง คือ “ คำสรรพนามชี้เฉพาะ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม + คำนาม ” ที่แสดงความหมายชี้เฉพาะเจาะจงจำนวนมากน้อยนี้ งานวิจัยของกันทิมา วัฒนะประเสริฐ มิได้กล่าวถึง แต่ผู้เขียนเห็นว่า หากพิจารณาทางด้านความหมายแล้ว ในภาษาไทยก็มีปรากฏการใช้เช่นกัน ในโครงสร้าง “ คำนาม + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม + คำสรรพนามชี้เฉพาะ ” เช่น สมุด 2 เล่มนี้ ปากกา 3 ด้ามนั้น เป็นต้น

โครงสร้างแบบที่ 5 ในภาษาจีนกลาง มีการนำคำอุปสรรคแสดงลำดับที่ *dì* มาใช้ เมื่อพิจารณาด้านความหมายแล้ว พบว่าตรงกับโครงสร้างแบบที่ 3 ในภาษาไทย นั่นคือ “ คำนาม + คำลักษณนาม + คำบอกลำดับ ” หากพิจารณาจากตำแหน่งแล้ว คำลักษณนามที่ปรากฏในโครงสร้างนี้ ทั้งสองภาษามีความแตกต่างกัน คือ ในภาษาจีนกลางคำลักษณนามจะอยู่หลังคำอุปสรรคซึ่งบอกลำดับที่ ส่วนในภาษาไทยคำลักษณนามจะอยู่หน้าคำบอกลำดับที่

โครงสร้างแบบที่ 6 ในภาษาจีนกลาง มีการนำคำคุณศัพท์บอกสภาพบางตัวมาใช้ขยายคำลักษณนาม เมื่อพิจารณาด้านความหมายจะพบว่าคล้ายกับโครงสร้างแบบที่ 5 ในภาษาไทย ที่ว่า “ คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ ” แต่ผู้เขียนเห็นว่าโครงสร้างที่ตรงกับความหมายใน

ภาษาจีนกลางมากที่สุดคือ โครงสร้าง “ คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำลักษณนาม + คำบอกจำนวน ⁵” หรือ “ คำนาม + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์ + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม ⁶” เช่น 一大批人 *yídà pī rén* คนกลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่ง หรือ คนกลุ่มใหญ่หนึ่งกลุ่ม 一大顆珠子 *yídà kē zhūzi* ไข่มุกเม็ดใหญ่เม็ดหนึ่ง หรือ ไข่มุกเม็ดใหญ่หนึ่งเม็ด

โครงสร้างแบบที่ 7 และ 8 นั้น ตำแหน่งของคำ *duō* ที่มีความหมายว่า “กว่า” หรือ “เศษ” มีลักษณะเหมือนกับในภาษาไทย แต่กันทิมา วัฒนประเสริฐ มิได้กล่าวถึงโครงสร้างนี้ ในภาษาไทย ถ้าเป็นเลขจำนวนถ้วนๆ คำ “กว่า” จะอยู่หน้าคำลักษณนาม ตามโครงสร้าง “คำนาม + คำบอกจำนวนถ้วนๆ + คำ กว่า + คำลักษณนาม” เช่น เลื่อ 40 กว่าตัว หนังสือ 20 กว่าเล่ม ในขณะที่ภาษาจีนกลาง จะมีโครงสร้างดังนี้ “คำบอกจำนวนถ้วนๆ + คำ *duō* + คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม + คำนาม” เช่น 四十多件衣服 *sìshí duō jiàn yīfu* เลื่อ 40 กว่าตัว 二十多本書 *èrshí duō běn shū* หนังสือ 20 กว่าเล่ม ถ้าเป็นเลขที่เป็นจำนวนหลักหน่วย หรือหลักหน่วยลงท้าย ในภาษาไทยจะมีโครงสร้างดังนี้คือ “คำนาม + คำบอกจำนวนที่เป็นตัวเลขลงท้ายด้วยหลักหน่วย + คำลักษณนาม + คำ กว่า หรือ เศษ” เช่น เงิน 55 บาทเศษ เนื้อหมู 13 กิโลกรัมกว่า ในขณะที่ภาษาจีนกลาง จะมีโครงสร้างดังนี้ “คำบอกจำนวนที่เป็นตัวเลขที่ลงท้ายด้วยหลักหน่วย + คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม + คำ *duō* + คำนาม” เช่น 五十五塊多錢 *wǔshíwǔ kuài duō qián* เงิน 55 บาทเศษ 十三公斤多的豬肉 *shísān gōngjīn duō de zhūròu* เนื้อหมู 13 กิโลกรัมกว่า

สังเกตได้ว่าในทั้งสองภาษานี้ ตำแหน่งของคำนามจะอยู่ในตำแหน่งที่ต่างกัน นั่นคือ ในภาษาจีนกลางคำนามอยู่ท้ายสุดของวลี ในขณะที่ในภาษาไทยคำนามอยู่หน้าสุดของวลี

ตำแหน่งของคำลักษณนามในโครงสร้างนามวลีในภาษาจีนกลางและภาษาไทย แม้ว่าจะ เป็นโครงสร้างที่มีความหมายเดียวกัน แต่ทั้งสองภาษามีการเรียงลำดับคำที่แตกต่างกัน

5.1.2 ตำแหน่งของคำลักษณนามในโครงสร้างกริยาวลี

ตำแหน่งของคำลักษณนามในโครงสร้างกริยาวลีของทั้งสองภาษา สามารถแยกวิเคราะห์ ได้ เป็น 2 ประเด็นคือ

⁵ โครงสร้างนี้ใช้เมื่อ คำบอกจำนวน เป็นคำว่า “เดียว” หรือ “หนึ่ง” เท่านั้น

⁶ โครงสร้างนี้ใช้กับคำบอกจำนวนโดยทั่วไป ไม่จำกัดจำนวนตัวเลข

5.1.2.1 ตำแหน่งของคำลักษณนามภาษาจีนกลางในโครงสร้างกริยาวลี

จากการศึกษาคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง พบว่าคำลักษณนามในภาษาจีนกลางสามารถปรากฏในโครงสร้างกริยาวลีได้ 2 โครงสร้างคือ

โครงสร้างแบบที่ 1 “คำกริยา + คำบอกจำนวน + คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา”

ในโครงสร้างนี้ คำลักษณนามจะอยู่หลังคำกริยา และคำบอกจำนวนตามลำดับ เช่น 說兩次 *shuō liǎng cì* พูด 2 ครั้ง 吃三頓 *chī sān dùn* กินอาหาร 3 มื้อ หลังคำกริยาสามารถเติมคำปัจจัยกริยา⁷ 了 *le* ลงท้ายกริยา เพื่อป้องกันการกระทำที่เสร็จสิ้นแล้ว เช่น

罵 (了) 一頓	<i>mà (le) yí dùn</i>	ดุด่า (แล้ว) พักหนึ่ง
看 (了) 兩次	<i>kàn (le) liǎng cì</i>	ดู (แล้ว) 2 ครั้ง
廣播 (了) 一遍	<i>guǎngbō (le) yí biàn</i>	ประกาศ (แล้ว) 1 รอบ

นอกจากนี้ หลังคำกริยาสามารถเติมคำปัจจัยกริยา 過 *guo* ซึ่งเป็นคำลงท้ายกริยาเพื่อป้องกันการกระทำนั้นๆ เคยเกิดขึ้นแล้วในอดีตอย่างน้อยครั้งหนึ่ง ตัวอย่างเช่น 看 (過) 兩回 *kàn (guo) liǎng huí* เคยดู (แล้ว) สองรอบ 來 (過) 兩次 *lái (guo) liǎng cì* เคยมา (แล้ว) สองครั้ง เป็นต้น

โครงสร้างแบบที่ 2 “คำกริยา + คำอุปสรรค 第 *dì* + คำบอกจำนวน + คำลักษณนามที่ใช้กับคำกริยา”

ในโครงสร้างนี้คำลักษณนามปรากฏอยู่หลังคำอุปสรรคบอกลำดับที่ และคำบอกจำนวน มีความหมายแสดงลำดับครั้งก่อนหลังของกริยา เช่น 說第二次 *shuō dì èr cì* พูดครั้งที่สอง 做第三次 *zuò dì sān cì* ทำครั้งที่ 3 เป็นต้น

5.1.2.2 ตำแหน่งของคำลักษณนามภาษาไทยในโครงสร้างกริยาวลี

⁷ คำปัจจัยกริยา คือ คำซึ่งลงไว้ท้ายคำกริยาเพื่อบ่งกริยาในรูปแบบต่างๆ คำกริยาเมื่อลงปัจจัยแล้ว จะแสดงความหมายเกี่ยวกับกาลต่างๆ หรือมีนัยเฉพาะลงไปแล้วแต่กรณี เช่น คำปัจจัยกริยา 了 *le* ที่ป้องกันการกระทำที่เสร็จสิ้นแล้ว 過 *guo* ที่ป้องกันการกระทำนั้นๆ เคยเกิดขึ้นแล้วในอดีตอย่างน้อยก็หนึ่งครั้ง เป็นต้น (ประพิณ มโนมัย วิบูลย์, 2541:34-37)

ในส่วนของตำแหน่งคำลักษณนามภาษาไทยในโครงสร้างกริยาวลี กันทิมา วัฒนประเสริฐ (2525:54-57) ได้สรุปว่า โครงสร้างของคำลักษณนามภาษาไทยจะปรากฏในโครงสร้างกริยาวลี 5 แบบ ดังนี้

โครงสร้างแบบที่ 1 “คำกริยา + คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม”

คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำกริยาในกริยาวลีแบบนี้ จะอยู่ในตำแหน่งหลังคำกริยา และคำบอกจำนวนทั่วไป (ไม่ใช่คำว่า “เดียว” หรือ “หนึ่ง”) เช่น ไป 3 ครั้ง วิ่ง 3 รอบ

โครงสร้างแบบที่ 2 “คำกริยา + คำลักษณนาม + คำบอกจำนวน”

คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำกริยาในกริยาวลีแบบนี้ จะอยู่ในตำแหน่งหลังคำกริยา หน้าคำบอกจำนวน “เดียว” หรือ “หนึ่ง” เช่น ไปครั้งเดียว วิ่งรอบหนึ่ง

โครงสร้างแบบที่ 3 “คำกริยา + คำลักษณนาม + คำบอกลำดับ”

คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำกริยาในกริยาวลีแบบนี้ จะอยู่ในตำแหน่งหลังคำกริยา หน้าคำบอกลำดับ เช่น สวดจบแรก พูดครั้งสุดท้าย

โครงสร้างแบบที่ 4 “คำกริยา + คำลักษณนาม + คำชี้เฉพาะ”

คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำกริยาในโครงสร้างกริยาวลีนี้ จะอยู่ในตำแหน่งหลังคำกริยา หน้าคำชี้เฉพาะ นี้ นั้น โฉน เช่น พูดอย่างนี้ ทำอย่างนั้น

โครงสร้างแบบที่ 5 “คำกริยา + คำลักษณนาม + คำคุณศัพท์”

คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำกริยาในกริยาวลีแบบนี้ จะอยู่ในตำแหน่งหลังคำกริยา หน้าคำคุณศัพท์ เช่น ทำอย่างดี จัดเตรียมครั้งใหญ่

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะสังเกตได้ว่าคำลักษณนามในภาษาจีนกลางที่ปรากฏในโครงสร้างกริยาวลีแบบที่ 1 นั้น มีโครงสร้างการเรียงลำดับคำเหมือนกับภาษาไทย นั่นคือ โครงสร้าง “คำกริยา + คำบอกจำนวน + คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา”

โครงสร้างแบบที่ 2 ของคำลักษณนามภาษาจีนกลางในกริยาวลี หากพิจารณาจากความหมายแล้วเป็นโครงสร้างที่แสดงลำดับที่ของการกระทำกริยา ในภาษาจีนกลางคำลักษณนามจะปรากฏหลังคำอุปสรรค 第 *dì* และคำบอกจำนวน แต่ในภาษาไทย คำลักษณนามจะอยู่หลังคำกริยา หน้าคำบอกลำดับที่และคำบอกจำนวน

ตำแหน่งของคำลักษณนามทั้งสองภาษาที่ปรากฏในโครงสร้างวลี 2 แบบที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้ว พบว่ามีทั้งการเรียงลำดับคำที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับไวยากรณ์ของแต่ละภาษา นอกจากการเปรียบเทียบตำแหน่งของคำลักษณนามแล้ว การจัดจำแนกประเภทของคำลักษณนามทั้งสองภาษาก็มีประเด็นเปรียบเทียบที่น่าสนใจเช่นเดียวกัน

5.2. เปรียบเทียบการจำแนกประเภทของคำลักษณนาม

ในภาษาจีนกลาง มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์จำแนกประเภทของคำลักษณนามว่ามีประเภท โดยให้เหตุผลและหลักการที่แตกต่างกันไปหลากหลายรูปแบบ บางคนแบ่งเป็นประเภทกว้างๆ เท่านั้น ในขณะที่บางคนแบ่งลงลึกในรายละเอียด การจำแนกประเภทคำลักษณนามในภาษาจีนกลางจึงแตกต่างกันออกไปตามแนวคิด แนวเหตุผลของแต่ละคน การศึกษาจำแนกประเภทคำลักษณนามในภาษาไทย ก็มีลักษณะเดียวกันนี้ ดังนั้นในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ จึงได้คัดเลือกงานวิจัยชิ้นหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการจำแนกประเภทคำลักษณนามในภาษาไทยขึ้นมาเป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบกับการวิเคราะห์ประเภทของคำลักษณนามในภาษาจีนกลางที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3

งานวิจัยเกี่ยวกับการจำแนกประเภทของคำลักษณนามในภาษาไทยที่นำมาเป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบในบทนี้ คือ วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาเชียงใหม่กับภาษากรุงเทพ” ของ กันทิมา วัฒนประเสริฐ (2525:16-53) โดยกันทิมา ได้ศึกษาวิเคราะห์แยกประเภทของคำลักษณนามในภาษาไทยไว้ว่า คำลักษณนามจัดเป็นคำขยายประเภทหนึ่ง คือใช้ขยายได้ทั้งคำนามและคำกริยา ดังนั้น การจำแนกประเภทของคำลักษณนามที่ใช้ในภาษากรุงเทพ จึงจำแนกได้ดังนี้ 1. คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำนาม และ 2. คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำกริยา โดยในแต่ละประเภท สามารถแบ่งเป็นประเภทย่อยต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1. คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำนาม สามารถแบ่งย่อยออกเป็น 2 ชนิด คือ

1.1 คำลักษณนามที่จำแนกตามคำนาม สิ่งต่างๆ ที่กำหนดใช้เป็นคำนามนั้น มีทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม จึงอาจแบ่งคำลักษณนามที่จำแนกตามคำนามออกเป็น 7 ประเภทย่อยดังนี้

ก. คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์ เช่น ชาวนา 3 คน แม่น้ำ 3 เจ้า ตำรวจ 3 นาย พระภิกษุ 2 รูป ในประเภทนี้ได้รวมคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นพวกด้วย เช่น คน 2 กลุ่ม นักแสดง 2 คณะ สามภรรยา 1 คู่ นักกีฬา 2 ฝ่าย

ข. คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทอมนุษย์ เช่น ยักษ์ 3 ตน เทวดา 3 องค์

ค. คำลักษณะนามที่ใช้กับคำนามประเภทสัตว์ เช่น ปลา 3 ตัว ช้าง 2 เชือก ในประเภทนี้ ได้รวมคำลักษณะนามเกี่ยวกับสัตว์ที่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นพวกด้วย เช่น นก 2 คู่ ช้าง 2 โขลง ลูก หมู 3 ครอบ

ง. คำลักษณะนามที่ใช้กับคำนามประเภทพืช เช่น มะม่วง 2 ต้น ทุเรียน 2 พู มะนาว 2 ผล ส้ม 2 ลูก ในประเภทนี้ ได้รวมคำลักษณะนามที่ใช้กับพืช หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของพืชที่อยู่ รวมกันเป็นกลุ่มเป็นพวกด้วย เช่น กล้วย 2 หวี มะพร้าว 2 ทะลาย ข้าว 2 รวง

จ. คำลักษณะนามที่ใช้กับคำนามประเภทสิ่งของ จำแนกตามประเภทของสิ่งของได้ดังนี้

1) จำแนกประเภทสิ่งของตามลักษณะของสิ่งนั้นๆ เช่น หิน 2 ก้อน ไหมพรม 2 กลุ่ม กระจดุม 2 เม็ด

2) จำแนกประเภทสิ่งของตามอุปกรณ์ หรือวัสดุที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นๆ เช่น ด้าย 2 หลอด ลูกชิ้นปิ้ง 2 ไม้ วิทยุ 2 เครื่อง

3) จำแนกประเภทสิ่งของตามกิริยาอาการที่ทำการนั้นๆ เช่น เชือก 2 ขด กระดาษ 2 ม้วน รูนเส้น 2 กำ

4) จำแนกประเภทสิ่งของตามจำนวนของสิ่งของนั้นๆ แบ่งย่อยเป็น จำนวนย่อย เช่น รองเท้า 1 คู่ ช้าง 2 ตัว ช็อกโกแลต 2 ชิ้น จำนวนรวม เช่น ถูเท้า 2 คู่ ไหม 1 ไร่ กุหลาบ 2 ช่อ

5) จำแนกประเภทสิ่งของเบ็ดเตล็ด เช่น ยา 2 ขนาน ลูกปืน 2 นัด หนังสือ 2 เล่ม

ฉ. คำลักษณะนามที่ใช้กับคำนามประเภทสถานที่ เช่น โรงเรียน 2 แห่ง ที่นา 2 ไร่

ช. คำลักษณะนามที่ใช้กับคำนามประเภทนามธรรม เช่น พร 3 ประการ ความรู้สึก 2 อย่าง การกระทำ 2 แบบ

1.2 คำลักษณะนามที่บ่ง การ ชั่ง ตวง วัด แบ่งออกเป็น

ก. คำลักษณะนามบอกการ ชั่ง ตวง วัด โดยมาตราต่างๆ แบ่งย่อยเป็น

1) มาตราเงิน เช่น ทอง 100 บาท เงิน 2 สลึง

2) มาตราชั่ง เช่น น้ำหนัก 2,000 กรัม ส้ม 3 กิโลกรัม

3) มาตราตวง เช่น ข้าว 3 เกวียน น้ำมัน 20 ลิตร

4) มาตราวัด เช่น ผ้า 3 เมตร ระยะทาง 3 กิโลเมตร ความกว้าง 3 เซนติเมตร

5) มาตราเวลา เช่น เวลา 30 วินาที เวลา 2 ชั่วโมง เวลา 2 ปี

ข. คำลักษณะนามบอกการ ชั่ง ตวง วัด โดยประมาณ แบ่งย่อยเป็น

1) การบอกปริมาณ

- ใช้ภาชนะ เช่น น้ำชา 3 ก น้ำ 3 แก้ว น้ำร้อน 3 กระติก
- ใช้กริยาอาการ เช่น ยา 2 จิบ น้ำ 2 จิบ
- ใช้ชื่อยัวยะ เช่น เกลือ 2 หีบ ข้าวสาร 2 กำมือ ทวาย 2 กอบ

2) การบอกขนาด เช่น ระยะ 3 ก้าว ความยาว 3 ศอก

2. คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำกริยา แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.1. คำลักษณนามที่ขยายคำกริยาแสดงอาการ แบ่งย่อยเป็น 2 ประเภท คือ

ก. คำลักษณนามที่ขยายคำกริยาแสดงอาการโดยตรง เช่น หลับ 2 ตื่น อ่าน 2 เที่ยว ไป 2 ครั้ง

ข. คำลักษณนามที่ขยายคำกริยาแสดงอาการโดยอ้อม เช่น กิน 3 มื้อ เดิน 3 ก้าว วิ่ง 3 เมตร

2.2. คำลักษณนามที่ขยายกริยาแสดงสภาพ⁸ แบ่งย่อยเป็น

ก. คำลักษณนามที่ขยายคำกริยาแสดงสภาพโดยตรง เช่น ยาว 3 กิโล ยาว 3 เมตร

ข. คำลักษณนามที่ขยายคำกริยาแสดงสภาพโดยอ้อม คำลักษณนามประเภทนี้ไม่เกี่ยวข้องกับคำกริยาโดยตรง แต่จะเกี่ยวข้องกับคำนามโดยมีการละคำนามไว้ เช่น มี 2 ด้าน มี 2 ภาพ

เมื่อนำข้อมูลการวิเคราะห์แบ่งประเภทของคำลักษณนามในภาษาไทย มาเปรียบเทียบกับคำลักษณนามในภาษาจีนกลางแล้ว สามารถแยกวิเคราะห์ได้เป็น 3 ประเด็น คือ

5.2.1 คำลักษณนามประเภทที่มีในทั้งสองภาษา

5.2.2 คำลักษณนามประเภทที่มีเฉพาะในภาษาจีนกลาง

5.2.3 คำลักษณนามประเภทที่ไม่มีในภาษาจีนกลาง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะสังเกตได้ว่าการแบ่งประเภทของคำลักษณนามในภาษาไทยนั้น กันทิมา วิฒนะประเสริฐ ได้แบ่งคำลักษณนามออกเป็นสองประเภทใหญ่ก่อน คือ คำลักษณนามที่ใช้ขยายคำนามและขยายคำกริยา แล้วจึงแบ่งเป็นประเภทย่อย ซึ่งในการแบ่งขั้นแรกนี้มีลักษณะ

⁸ คำกริยาแสดงสภาพ หมายถึง คำกริยาที่มีความหมายแสดงสภาพของบุคคลใดคนหนึ่ง หรือสิ่งของใดสิ่งหนึ่ง เช่น สูง กว้าง สั้น ขาว เป็นต้น

เหมือนในภาษาจีนกลาง คือ แบ่งเป็น 名量詞 *Míngliàngcí* และ 動量詞 *Dòngliàngcí* แต่เมื่อพิจารณาการจัดแบ่งเป็นประเภทย่อยแล้ว มีความเหมือนและแตกต่างกันดังนี้

5.2.1 คำลักษณนามประเภทที่มีในทั้งสองภาษา

จากการศึกษาพบว่าแม้ว่าในภาษาไทย จะมีการแบ่งประเภทคำลักษณนามตามลักษณะของคำนาม ว่าเป็น คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่และนามธรรม แต่มิได้แยกเป็นจำนวนย่อย หรือจำนวนรวม ในขณะที่ในภาษาจีนกลาง จะจำแนกคำลักษณนามที่แสดงจำนวนย่อยและจำนวนรวมออกจากกัน คือ แบ่งเป็น 個體量詞 *Gètǐ Liàngcí* และ 集合量詞 *Jíhé Liàngcí* เป็นคนละประเภท อย่างไรก็ตามในภาษาจีนมิได้แบ่งลงลึกในรายละเอียดเหมือนในภาษาไทย แต่เมื่อพิจารณาถึงความหมายของคำลักษณนามในแต่ละภาษาแล้ว พบว่าประเภทคำลักษณนามในภาษาจีนกลางที่มีปรากฏในภาษาไทยได้แก่

1) คำลักษณนามที่แสดงลักษณะเฉพาะ (個體量詞 *Gètǐ Liàngcí*) เช่น 三輛汽車 *sānliàng qìchē* รถยนต์ 3 คัน 四條腰帶 *sìtiáo yāodài* เข็มขัด 4 เส้น 五個人 *wǔgè rén* คน 5 คน 六隻鳥 *liùzhī niǎo* นก 6 ตัว คำลักษณนามประเภทนี้พบว่ามีอยู่ในคำลักษณนามที่จำแนกตามคำนามในภาษาไทยที่ใช้ประกอบกับคำนามที่เป็นมนุษย์ อมนุษย์ สัตว์ พืช สิ่งของ สถานที่ และนามธรรม ซึ่งแสดงลักษณะจำนวนย่อย ส่วนคำลักษณนามที่แสดงลักษณะรวมหมู่ (集合量詞 *Jíhé Liàngcí*) ได้แก่ 一群牛 *yìqún niú* วัวฝูงหนึ่ง 一捧棗 *yìpěng zǎo* พุทรากรอบหนึ่ง 一把米 *yìbǎ mǐ* ข้าวสารกำมือหนึ่ง เป็นต้น คำลักษณนามประเภทนี้ พบในคำลักษณนามของภาษาไทยที่แสดงจำนวนรวมที่ใช้ประกอบกับมนุษย์ อมนุษย์ สัตว์ พืช สิ่งของ สถานที่ และนามธรรม นอกจากนี้ ยังพบในประเภทคำลักษณนามของภาษาไทยบอกการชั่ง ตวง วัดโดยประมาณที่เป็นการบอกปริมาณ ที่ใช้กริยาอาการและใช้อวัยวะ

2) คำลักษณนามที่แสดงหน่วยมาตราต่างๆ (度量詞 *Dùliàngcí*) เช่น 米 *mǐ* เมตร 公里 *gōnglǐ* กิโลเมตร 斤 *jīn* ชั่ง 毛 *máo* สิบสตางค์ เป็นต้น คำลักษณนามประเภทนี้ก็มีในคำลักษณนามของภาษาไทยเช่นเดียวกัน เช่น มาตราเงิน มาตราชั่ง ตวง วัด และหน่วยบอกเวลา

3) คำลักษณนามที่ใช้คำเดียวกับคำนาม (准量詞 *Zhǔnliàngcí*) เช่น 四省 *sìshěng* มณฑล 4 มณฑล 三縣 *sānxiàn* อำเภอ 3 อำเภอ 三天 *sāntiān* 3 วัน เป็นคำลักษณนามที่ทำหน้าที่เหมือนคำนาม สามารถอยู่ติดกับคำบอกจำนวนได้เลย ในภาษาไทยก็มีเช่นเดียวกัน ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นคำลักษณนามที่ใช้บอกเวลา หรือบอกเหตุการณ์ปกครอง

4) คำลักษณนามที่ยืมมาจากคำนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม (借用名量詞 *Jiè yòng Míngliàngcí*) เช่น 一碗飯 *yìwǎn fàn* ข้าว 1 ขาม 三杯水 *sānbēi shuǐ* น้ำ 3 แก้ว 五籃雞蛋 *wǔlán jīdàn* ไข่ไก่ 5 ตะกร้า เป็นต้น คำลักษณนามประเภทนี้ พบในคำลักษณนามที่บ่งการชั่ง ตวง และวัด โดยประมาณ ที่บอกปริมาณโดยใช้ภาษาในภาษาไทย

สำหรับคำลักษณนามที่ใช้ประกอบคำกริยา (動量詞 *Dòngliàngcí*) ในภาษาจีนกลางที่พบว่ามีในภาษาไทยด้วย ได้แก่

5) คำลักษณนามเฉพาะที่ใช้ประกอบกับคำกริยา (專用動量詞 *Zhuānyòng Dòngliàngcí*) เช่น 念兩遍 *niànliǎng biàn* อ่าน 2 รอบ 看三次 *kàn sān cì* ดู 3 ครั้ง ก็คือคำลักษณนามที่ใช้ขยายคำกริยาแสดงอาการโดยตรงในภาษาไทย เช่น เทียว รอบ ครั้ง คราว เป็นต้น

6) คำลักษณนามที่เป็นคำยืมจากคำนาม (借用名詞的動量詞 *Jièyòng Míngcí de Dòngliàngcí*) เช่น 看一眼 *kànyī yǎn* มองดูด้วยตาหนึ่ง 咬一口 *yǎoyī kǒu* กัดทีหนึ่ง 走五公里 *zǒuwǔ gōnglǐ* เดิน 5 กิโลเมตร เป็นต้น และคำลักษณนามที่เป็นคำยืมจากคำกริยา (借用動詞的動量詞 *Jièyòng Dòngcí de Dòngliàngcí*) เช่น 嚇了一跳 *xiàle yítiào* ตกใจ คำลักษณนามทั้งสองประเภทนี้ ตรงกับคำลักษณนามที่ขยายคำกริยาแสดงอาการ และคำลักษณนามที่ขยายกริยาแสดงสภาพโดยตรงในภาษาไทย

5.2.2 คำลักษณนามประเภทที่มีเฉพาะในภาษาจีนกลาง

ประเภทของคำลักษณนามที่มีเฉพาะในภาษาจีนกลางเท่านั้น ไม่ปรากฏการใช้ในภาษาไทย ได้แก่

1) คำลักษณนามที่แสดงปริมาณคร่าวๆ ไม่เจาะจง (不定量詞 *Búdìng Liàngcí*) เช่น 一點兒東西 *yídiǎnr dōngxi* สิ่งของเล็กน้อย 一些禮物 *yìxiē lǐwù* ของขวัญบางส่วน คำลักษณนาม *diǎn* และ *xiē* ซึ่งแสดงความหมายจำนวนคร่าวๆ โดยประมาณ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับประเภทของคำลักษณนามในภาษาไทยแล้ว พบว่าในภาษาไทยไม่ได้จัดให้คำที่มีความหมายดังกล่าวนี้เป็นคำลักษณนาม แต่จัดว่าเป็นคำคุณศัพท์ขยายคำนามที่อยู่ข้างหน้า

2) คำลักษณนามที่มาจากคำลักษณนามตั้งแต่สองคำมารวมกันบางคำ (複合量詞 *Fù hé Liàngcí*) ที่ไม่ใช่คำบอกมาตราวัด เช่น 人次 *réncì* จำนวนคนในแต่ละครั้ง 架次 *jiàcì* เที่ยวบิน 件套 *jiàntào* ชุดเสื้อผ้า (ที่รวมท่อนบนท่อนล่าง) สังเกตได้ว่าคำลักษณนามประเภทนี้ ประกอบขึ้นมาจากคำลักษณนามสองคำ ในภาษาไทยคำลักษณนามส่วนใหญ่มักจะเป็นคำพยางค์เดียว แม้ว่าจะมีคำหลายพยางค์อยู่ แต่เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าคำลักษณนามที่มีหลายพยางค์ต่างก็ได้ประกอบขึ้นมาจากคำลักษณนามสองคำ เช่น กระจาด อำเภอลำรับ กระจุก เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคำยืมมาจากคำนาม หรือคำประสม

สำหรับคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยานั้น ประเภทที่มีเฉพาะในภาษาจีนกลางได้แก่

3) คำลักษณนามที่ยืมมาจากหน่วยค่านามในคำกริยาผสมแบบแยกสมาน (借用離合詞的後一個語素的動量詞 *Jièyòng líhécí de hòu yígè yǔsù de Dòngliàngcí*) เช่น 打了一仗 *dǎle yízhàng* ทำสงครามหนหนึ่ง 吵了一架 *chǎole yíjià* ทะเลาะวิวาทกันครั้งหนึ่ง 睡了一覺 *shuìle yíjiào* นอนหลับตื่นหนึ่ง คำว่า *zhàng jià* และ *jiào* ในภาษาจีนกลางถือว่าเป็นคำลักษณนามประเภทหนึ่ง แต่ในภาษาไทยเมื่อใช้กริยาเหล่านี้จะใช้คำลักษณนามที่ขยายคำกริยาที่แสดงอาการโดยตรงมาใช้ เช่น ครั้ง และหน เป็นต้น

4) คำลักษณนามประกอบคำกริยาที่ซ้ำรูปกริยาหลัก (重複動詞的動量詞 *Chóngfù Dòngcí de Dòngliàngcí*) เช่น 看一看 *kàn yíkan* ลองดูๆ 想一想 *xiǎng yíxiǎng* ลองคิดๆ ดู 嘗一嘗 *cháng yícháng* ลองชิมๆ ดู เป็นต้น คำลักษณนามประเภทนี้แฝงความหมายของการทดลองทำกริยานั้นๆ ดูหรือกระทำกริยานั้นๆ ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ อีกทั้งคำบอกจำนวนที่ปรากฏตรงกลางระหว่างคำกริยาหลักกับคำลักษณนาม ต้องเป็นเลข 一 *yī* เท่านั้น ในภาษาไทยไม่มีปรากฏการใช้คำลักษณนามประเภทนี้ หากพิจารณาทางด้านความหมายแล้ว ตรงกับโครงสร้าง “ลอง + คำกริยา..... + ดู”

5.2.3 คำลักษณนามประเภทที่ไม่มีในภาษาจีนกลาง

ในการศึกษาคำลักษณนามภาษาไทย วิจิตร ภาณุพงศ์ (2530:67-68) ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า “คำลักษณนาม อาจจะมีรูปเดียวกันกับค่านาม เช่น คน 2 คน” นอกจากนี้ พระยาอุปกิตศิลปสาร (2535:72-76) ได้แบ่งคำลักษณนามออกเป็น 6 ประเภท ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 หัวข้อ 2.2.2 หนึ่งในหกประเภทนี้ คือ ลักษณนามซ้ำชื่อ เป็นสามานยนามประเภทที่ไม่ต้องการบอกลักษณะ จึง

นำเอาสามานยนามที่ซ้ำกับชื่อข้างหน้ามาเป็นลักษณนาม เช่น ประเทศ 2 ประเทศ เมือง 2 เมือง วัด 4 วัด เป็นต้น

ลักษณนามซ้ำชื่อนี้เป็นลักษณะพิเศษของภาษาไทย ที่ไม่ปรากฏการใช้ในภาษาจีนกลาง คำนามหรือคำกริยาในภาษาจีนกลางโดยทั่วไปมีคำลักษณนามที่ใช้ประกอบเพื่อแสดงลักษณะต่างๆ ไม่มีการนำคำนามซึ่งมีรูปซ้ำกับคำนามหลักมาใช้เป็นคำลักษณนามจึงไม่ใช้ว่า *兩個人 **liǎng rén rén* *三書書 **sānshū shū* ลักษณะของคำลักษณนามที่ซ้ำกับคำนามข้างหน้าจึงพบแต่เฉพาะในภาษาไทยเท่านั้น

การวิเคราะห์แยกประเภทคำลักษณนามในภาษาจีนกลางและภาษาไทย มีความเหมือนกันในจุดใหญ่คือ ทั้งสองภาษาต่างแบ่งคำลักษณนามออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ก่อน คือคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม และคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา แต่เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดแต่ละประเภทแล้ว มีการจัดแบ่งประเภทที่ต่างกันออกไป บางประเภทมีปรากฏการใช้ในทั้งสองภาษา แม้ว่ามีชื่อเรียกประเภทที่ต่างกันออกไป ในขณะที่บางประเภทปรากฏการใช้เฉพาะในภาษาใดภาษาหนึ่งเท่านั้น

5.3 เปรียบเทียบการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนาม

หากพิจารณาถึงคุณสมบัติและหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำลักษณนามในภาษาจีนกลางแล้ว 房玉清 (*Fáng Yùqīng*, 1996:415) กล่าวว่า “คำลักษณนามเป็นคำไม่อิสระ ปรากฏตามลำพังไม่ได้ ข้างหน้าต้องมีคำบอกจำนวน หรือคำสรรพนามชี้เฉพาะ จึงจะมีความหมายสมบูรณ์” เช่น 兩頭牛 *liǎngtóu niú* หัว 2 หัว ในส่วนของภาษาไทยนั้น ชาติรี ธันวารชกร (2516:100-102) กล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาไทยว่า “ลักษณะของคำลักษณนามในภาษาไทยเป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏและทำหน้าที่ตามลำพังได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม หรือคำไวยากรณ์ชนิดอื่น ๆ เช่น คำนาม คำบอกจำนวน เป็นต้น” ดังนั้นทั้งในภาษาจีนกลางและภาษาไทย คำลักษณนามจำเป็นต้องปรากฏร่วมกับคำอื่น ปรากฏตามลำพังไม่ได้ และคำที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคำลักษณนามก็คือ คำบอกจำนวน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 ว่า การปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนามและคำกริยา สามารถปรากฏได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมได้นั้นมีไม่จำกัด ซึ่งหมายความว่า คำลักษณนามตัวนั้นๆ สามารถใช้ร่วมกับคำบอกจำนวนที่เป็นตัวเลขใดๆ ก็ได้ ไม่จำกัดเฉพาะเจาะจงลงไป และลักษณะที่ 2 คือ คำลักษณนามที่มีคำบอกจำนวนปรากฏร่วมได้จำกัด ซึ่งหมายความว่า คำลักษณนามตัวนั้นๆ ไม่สามารถใช้ร่วมกับคำบอกจำนวนได้ทุกตัว จำกัดการใช้เฉพาะคำบอกจำนวนบางคำเท่านั้น

ลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามทั้งสองลักษณะนี้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับคำลักษณนามในภาษาไทยแล้ว พบว่ามีความเหมือนและต่างกัน สามารถแยกประเด็นในการศึกษาเปรียบเทียบได้ 2 ประเด็นคือ

5.3.1 ลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนที่พบทั้งสองภาษา

5.3.2 ลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนที่พบเฉพาะในภาษาจีนกลาง

5.3.1 ลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนที่พบทั้งสองภาษา

จากการศึกษาคำลักษณนามในภาษาไทย พบว่าคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนามและคำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยาโดยทั่วไปแล้วสามารถปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนที่เป็นตัวเลข เช่น รถ 1/2/3...คัน เสื้อ 1/2/3...ผืน กุญแจ 1/2/3...ดอก หรือ วิ่ง 1/2/3...รอบ พุด 1/2/3...ครั้ง อ่าน 1/2/3...จบ เป็นต้น ตัวเลขที่ปรากฏสามารถเปลี่ยนเป็นตัวเลขใดๆ ก็ได้ตามบริบททางภาษา ซึ่งลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนได้ไม่จำกัดนี้ ในภาษาจีนกลางก็มีการใช้ในลักษณะนี้เช่นกัน ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4

คำบอกจำนวนที่ปรากฏในโครงสร้างนามวลีและกริยาวลีเหล่านี้ ทั้งในภาษาจีนกลางและภาษาไทยต่างก็มีบทบาทและหน้าที่ทางไวยากรณ์ในการแสดงความหมายถึงจำนวนครั้งหรือความถี่ของสรรพสิ่ง และการกระทำกริยา ความหมายที่สื่อสารจึงเป็นความหมายตรงตัว ลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนได้ไม่จำกัดนี้ จึงปรากฏการใช้ในทั้งสองภาษา และเป็นลักษณะทั่วไปของทั้งสองภาษา

5.3.2 ลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนที่พบเฉพาะในภาษาจีนกลาง

ดังที่ได้ศึกษาข้อมูลมาแล้วในบทที่ 4 จะเห็นว่าการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามในภาษาจีนกลางนั้น มีลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งที่แตกต่างจากภาษาอื่นๆ ตรงที่คำบอกจำนวนที่เป็นตัวเลขมีการปรากฏร่วมกับคำลักษณนามได้จำกัด คำลักษณนามบางประเภทมีข้อจำกัดในเรื่องคำบอกจำนวนที่มาประกอบ ซึ่งลักษณะพิเศษนี้เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับคำลักษณนามในภาษาไทยแล้ว พบว่าลักษณะพิเศษนี้ไม่มีปรากฏในภาษาไทย หากพิจารณาทางด้านความหมายของคำลักษณนามที่มีคำบอกจำนวนปรากฏร่วมได้จำกัดแล้ว สังเกตได้ว่าคำบอกจำนวนเหล่านั้น มิได้แสดงความหมายตรงตัว แต่ความหมายที่แสดงนั้นมักเป็นความหมายแฝง หรือมีความหมายไม่ตรงตัวตามคำนั้นๆ ดังนั้นเมื่อนำมาแปลเป็นภาษาไทย คำบอกจำนวนที่ปรากฏในโครงสร้างนี้ จึงไม่แปลความตรงตามตัวอักษร เช่น 想一想 *xiǎng yìxiǎng* ลองคิดๆ ดู 說一說 *shuō yìshuō* ลองพูดๆ ดู คำว่า 想想 *xiǎng* และ 說說 *shuō* จัดเป็นคำ

ลักษณะนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา ประเภทคำลักษณะนามซ้ำกับคำกริยาหลัก คำบอกจำนวนที่ปรากฏจำกัดอยู่ที่ตัวเลข — *yī* เท่านั้น จะใช้ตัวอื่นไม่ได้ ในที่นี้ คำว่า *yī* ก็ได้แปลว่าหนึ่ง แต่กลับแสดงความหมายแฝงว่า ทดลองหรือเชิญชวนให้ทำกริยานั้นๆ ดู ในระยะเวลาอันสั้น หรือในตัวอย่าง — 桌子菜 *yìzhuōzi cài* กับข้าวที่อยู่เต็มโต๊ะ — 臉汗 *yìliǎn hàn* เหงื่อที่อยู่เต็มใบหน้า คำว่า *zhuōzi* และ *liǎn* ต่างก็จัดอยู่ในประเภทคำลักษณะนามประกอบกับคำนามที่ยืมมาจากคำนาม คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมข้างหน้ากับคำลักษณะนาม ประเภทนี้จำกัดอยู่เพียงคำบอกจำนวน — *yī* ในกรณีที่แสดงความหมายว่า เต็มไปด้วย หรือปกคลุมไปด้วย

ตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นในภาษาจีนกลางถือว่าเป็นลักษณะพิเศษทางภาษาซึ่งแตกต่างจากภาษาอื่น มีหลักการใช้เฉพาะ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับภาษาไทยแล้ว พบว่าคำลักษณะนามในภาษาไทยไม่ปรากฏลักษณะเฉพาะตัวแบบนี้ ความหมายที่แฝงมากับคำลักษณะนามที่มีข้อจำกัดในการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวน เมื่อนำมาเทียบความหมายกับภาษาไทยแล้ว สามารถแสดงความหมายด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1) แสดงความหมายถึง จำนวนเล็กน้อย น้อย หรือบ้าง บางส่วน (張向群 *Zhāng Xiàngqún*, 1995:188) เช่น 一點兒禮物 *yìdiǎnr lǐwù* ของขวัญเล็กน้อย 一些糧食 *yìxiē liángshí* เสี่ยงอาหารจำนวนหนึ่ง เป็นต้น

2) แสดงความหมายว่า เต็มไปด้วย ทั้งหมดปกคลุมไปด้วย เช่น 一頭白髮 *yītóu bǎifà* ผมขาวทั้งศรีษะ 一腳泥 *yìjiǎo ní* ดินที่เต็มเท้า 一屋子人 *yìwūzi rén* คนที่อยู่เต็มห้อง เป็นต้น

3) แสดงความหมายว่า แต่ละหรือทุกๆ พร้อมทั้งแฝงความหมายที่ว่าคำนามนั้นมีลักษณะเป็นระเบียบเรียบร้อย มีลำดับขั้นตอน เช่น 一堆堆的石頭 *yìduīduī de shítou* ก้อนหินแต่ละกอง 一棵棵的白菜 *yìkēkē de báicài* ผักกาดขาวแต่ละต้น คำลักษณะนามที่มีความหมายนี้ สังเกตได้ว่าเป็นการซ้ำคำลักษณะนามในรูปแบบ “คำบอกจำนวน *yī* + คำลักษณะนาม + คำลักษณะนาม”

4) แสดงความหมายว่า ทดลองหรือเชิญชวนให้กระทำกริยานั้นๆ หรือทำกริยาในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เช่น 擦一擦 *cā yìcā* ลองถูๆ ดู 寫一寫 *xiě yìxiě* ลองเขียนๆ ดู 記一記 *jì yìjì* ลองจดๆ ดู 開一開 *kāi yìkāi* ลองเปิดๆ ดู คำลักษณะนามที่แสดงความหมายนี้ได้แก่ คำลักษณะนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา ที่เป็นคำซ้ำรูปกริยาหลัก

5) คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนามที่เป็นนามธรรม หรืออารมณ์ความรู้สึก เพื่อแสดงความหมายภาพรวมของนามธรรมนั้นๆ ไม่ใช่ความหมายของจำนวนครั้งในการกระทำที่ระบุแน่นอนตายตัว จะจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน — *yī* เท่านั้น (吳雅慧 *wú yǎ huì*, 1993:15) เช่น 一段情 *yíduàn qíng* อารมณ์ความรู้สึก(อย่างหนึ่ง) 一副笑臉 *yífù xiào liǎn* ใบหน้าที่ยิ้มแย้ม(ใบหน้าหนึ่ง) 一片歡騰 *yípiàn huānténg* ดื่อกดีใจ 一股怨氣 *yīgǔ yuànqì* ความอาฆาตแค้น เป็นต้น

6) คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนามที่เป็นลักษณะสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทิวทัศน์ และภัยธรรมชาติ เช่น 一番景色 *yífan jǐngsè* ทิวทัศน์ 一片景象 *yípiàn jǐngxiàng* ทัศนียภาพ ทิวทัศน์ 一彎新月 *yíwān xīnyuè* พระจันทร์เสี้ยว(ดวงหนึ่ง) 一層雲彩 *yìcéng yúncǎi* เมฆ 一股寒氣 *yīgǔ hánqì* บรรยากาศหนาวเย็น เป็นต้น

7) คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนามที่แสดงเขตพื้นที่ที่มีขอบเขตไม่แน่นอน และแตกต่างจากสถานที่อื่น เช่น 這一帶城區 *zhèyí dài chéngqū* เขตเมืองเขตนี้ 那一帶地區 *nàiyí dài dìqū* เขตพื้นที่เขตนั้น 一帶山地 *yí dài shāndì* เขตภูเขาเขตหนึ่ง เป็นต้น

คำบอกจำนวนที่ปรากฏรวมได้จำกัดนี้ เป็นลักษณะพิเศษที่พบเฉพาะในภาษาจีนกลาง ซึ่งมีความหมายอื่น นอกเหนือไปจากการแสดงจำนวนปริมาณของสรรพสิ่ง หรือจำนวนครั้งของการกระทำกริยา ดังนั้นเมื่อพบคำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกับคำลักษณนาม ผู้เรียนจำเป็นต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคำทั้งสองด้วยว่ามีความสัมพันธ์ในบริบทนั้นๆ อย่างไร เพื่อที่จะได้ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ภาษาเป็นสัญลักษณ์ของแต่ละชนชาติ มีหลักการใช้และเอกลักษณ์เฉพาะตัว ในภาษาจีนกลางและภาษาไทยมีการใช้คำลักษณนามซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากภาษาอื่นๆ แต่เมื่อนำคำลักษณนามของทั้งสองภาษามาเปรียบเทียบกัน พบว่ามีความเหมือนและแตกต่างกัน วิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งศึกษาการวิเคราะห์แบ่งประเภท และการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาไทย จากผลการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับคำลักษณนามในภาษาจีนกลางและภาษาไทย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

6.1 การวิเคราะห์ประเภทคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง

เมื่อพิจารณาจากหน้าที่ทางไวยากรณ์แล้ว คำลักษณนามในภาษาจีนกลางสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

6.1.1 คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม (名量詞 *Míngliàngcí*)

ประกอบด้วย

1. คำลักษณนามเฉพาะที่ใช้ประกอบกับคำนาม (專用名量詞 *Zhuānyòng Míngliàngcí*) แบ่งเป็น 6 ประเภทย่อย ดังนี้

ก. คำลักษณนามที่แสดงลักษณะเฉพาะตัวของคำนาม

(個體量詞 *Gètǐ Liàngcí*)

ข. คำลักษณนามที่แสดงลักษณะรวมหมู่

(集合量詞 *Jíhé Liàngcí*)

ค. คำลักษณนามที่แสดงหน่วยมาตราต่างๆ ประกอบด้วย มาตราชั่ง ตวง วัด มาตราเงิน หน่วยเวลา และหน่วยมาตราที่ใช้ในกิจการงานเฉพาะอย่าง

(度量詞 *Dùliàngcí*)

ง. คำลักษณนามที่แสดงปริมาณคร่าวๆ ไม่เจาะจง

(不定量詞 *Búdìng Liàngcí*)

จ. คำลักษณนามที่ใช้คำเดียวกับคำนาม

(准量詞 *Zhǔnliàngcí*)

ฉ. คำลักษณนามที่มาจากคำลักษณนามตั้งแต่สองคำมารวมกัน

(複合量詞 *Fùhé Liàngcí*)

2. คำลักษณนามที่ยืมมาจากคำนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม (借用名量詞 *Jièyòng Míngliàngcí*)

6.1.2 คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา (動量詞 *Dòngliàngcí*)

ประกอบด้วย

1. คำลักษณนามเฉพาะที่ใช้ประกอบกับคำกริยา (專用動量詞 *Zhuānyòng Dòngliàngcí*)

2. คำลักษณนามที่เป็นยืมมาจากคำประเภทอื่น (借用動量詞 *Jièyòng Dòngliàngcí*) แบ่งเป็น 3 ประเภทย่อย ดังนี้

ก. คำที่ยืมมาจากคำนาม (借用名詞的動量詞 *Jièyòng Míngcí de Dòngliàngcí*)

ข. คำที่ยืมมาจากคำกริยา (借用動詞的動量詞 *Jièyòng Dòngcí de Dòngliàngcí*)

ค. คำที่ยืมมาจากหน่วยคำนามในคำกริยาผสมแบบแยกสมาน (借用離合詞的後一個語素的動量詞 *Jièyòng Líhécí de hòu yíge yǔsù de Dòngliàngcí*)

3. คำลักษณนามประกอบคำกริยาที่ซ้ำรูปคำกริยาหลัก (重復動詞的動量詞 *Chóngfù Dòngcí de Dòngliàngcí*)

การศึกษาวិเคราะห์ประเภทของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง ที่นำเสนอในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการแบ่งประเภทตามเกณฑ์ของนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิบางคน ซึ่งเป็นการแบ่งโดยใช้หลักเกณฑ์มาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในวงการการศึกษาโดยทั่วไป เนื่องจากการแบ่งประเภทของคำลักษณนามในภาษาจีนกลางนั้นมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับผู้วิจัยแต่ละคนว่าใช้หลักการหรือแนวคิดใดในการวิเคราะห์ ดังนั้นผลการวิจัยในที่นี้จึงอาจมีเนื้อหาการแบ่งประเภทที่แตกต่างจากหนังสือบางเล่ม

6.2 การปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง

ในภาษาจีนกลาง คำบอกจำนวนกับคำลักษณนามมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จากการวิจัยลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง พบว่าคำทั้งสองสามารถปรากฏร่วมกันได้ 2 ลักษณะคือ

6.2.1 คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมกันนั้นไม่จำกัด นั่นคือ คำบอกจำนวนตัวใดๆ ก็ได้ไม่เฉพาะเจาะจง สามารถใช้กับคำลักษณนามนั้นๆ คำบอกจำนวนสามารถเปลี่ยนไปตามบริบท

ทางภาษา ความหมายของคำบอกจำนวนที่ปรากฏจึงเป็นความหมายตรงตัว เพื่อบอกจำนวน ปริมาณ ความมากน้อยของสรรพสิ่ง หรือบอกจำนวนครั้งของการกระทำกริยา

6.2.2 คำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมได้นั้นมีจำกัด นั่นคือ คำลักษณนามบางประเภท หรือบางคำมีข้อจำกัดในการใช้กับคำบอกจำนวน ไม่สามารถใช้คำบอกจำนวนทุกตัวมาประกอบ ได้ ส่วนใหญ่แล้ว มักจำกัดการใช้กับคำบอกจำนวน 一 *yī* 兩 *liǎng* 幾 *jǐ* ความหมายของคำบอกจำนวนจึงเป็นความหมายที่ไม่ตรงตัว มีความหมายอื่นๆ แฝง

ลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนามภาษาจีนกลางในแต่ละ ประเภท สามารถสรุปได้ดังนี้

คำลักษณนามในภาษาจีนกลาง	คำบอกจำนวนที่ปรากฏ ร่วมได้นั้นมีไม่จำกัด	คำบอกจำนวนที่ปรากฏ ร่วมได้นั้นมีจำกัด
คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนาม		
1. คำลักษณนามเฉพาะที่ใช้ประกอบกับคำนาม		
ก. คำลักษณนามที่แสดงลักษณะเฉพาะตัว	✓	✓
ข. คำลักษณนามที่แสดงลักษณะรวมหมู่	✓	✓
ค. คำลักษณนามที่แสดงหน่วยมาตราวัดต่างๆ	✓	✓
ง. คำลักษณนามที่แสดงปริมาณคร่าวๆไม่ เจาะจง	-	✓
จ. คำลักษณนามที่ใช้คำเดียวกับคำนาม	✓	-
ฉ. คำลักษณนามที่มาจากคำลักษณนาม ตั้งแต่สองคำมารวมกัน	✓	-
2. คำลักษณนามที่ยืมมาจากคำนามที่ใช้ประกอบ กับคำนาม	✓	✓

คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำกริยา		
1. คำลักษณนามเฉพาะที่ใช้ประกอบกับคำกริยา	✓	-
2. คำลักษณนามที่เป็นคำยืมมาจากคำประเภทอื่นที่ใช้ประกอบคำกริยา		
ก. คำที่ยืมมาจากคำนาม	✓	✓
ข. คำที่ยืมมาจากคำกริยา	-	✓
ค. คำที่ยืมมาจากหน่วยคำนามในคำกริยาผสม แบบแยกสमान	✓	✓
3. คำลักษณนามประกอบคำกริยาที่ซ้ำรูปคำกริยาหลัก	-	✓
หมายเหตุ เครื่องหมาย ✓ หมายถึง คำลักษณนามประเภทนั้นๆ มีลักษณะดังกล่าว เครื่องหมาย - หมายถึง คำลักษณนามประเภทนั้นๆ ไม่มีลักษณะดังกล่าว		

6.3 เปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาจีนกลางกับภาษาไทย

ทั้งภาษาจีนกลางและภาษาไทยต่างก็เป็นภาษาที่มีการใช้คำลักษณนาม เมื่อนำข้อมูลคำลักษณนามของทั้งสองภาษามาศึกษาเปรียบเทียบกัน สังเกตได้ว่ามีส่วนที่เหมือนและแตกต่างกัน โดยสามารถแยกวิเคราะห์ได้เป็น 3 ประเด็นคือ

6.3.1 ตำแหน่งของคำลักษณนาม โดยศึกษาคำลักษณนามของทั้งสองภาษาที่ปรากฏในโครงสร้าง 2 แบบ คือ

1. ตำแหน่งของคำลักษณนามในโครงสร้างนามวลี จากการศึกษพบว่า โครงสร้างนามวลีที่แสดงความหมายเดียวกันของทั้งสองภาษา มีการเรียงลำดับคำ (Word Order) ที่แตกต่างกัน

2. ตำแหน่งของคำลักษณนามในโครงสร้างกริยาวลี จากการศึกษพบว่า โครงสร้างกริยาวลีที่แสดงความหมายเดียวกันของทั้งสองภาษา มีการเรียงลำดับคำที่เหมือนกันในบางโครงสร้าง และแตกต่างกันในบางโครงสร้าง

6.3.2. การวิเคราะห์ประเภทของคำลักษณนาม ประเภทของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกรแบ่งประเภทของคำลักษณนามในภาษาไทย สามารถแบ่งการศึกษาได้เป็น 3 ประเด็น คือ

1. คำลักษณนามประเภทที่มีในทั้งสองภาษา คือประเภทของคำลักษณนามที่มีการใช้ทั้งในภาษาจีนกลางและภาษาไทย (ดูรายละเอียดในหัวข้อ 5.2.1)

2. คำลักษณนามประเภทที่มีเฉพาะในภาษาจีนกลาง คือประเภทของคำลักษณนามที่เป็นลักษณะพิเศษที่พบเฉพาะในภาษาจีนกลางเท่านั้น ในภาษาไทยไม่ปรากฏการใช้ (ดูรายละเอียดในหัวข้อ 5.2.2)

3. คำลักษณนามประเภทที่พบเฉพาะในภาษาไทย คือประเภทของคำลักษณนามที่เป็นลักษณะพิเศษที่พบเฉพาะในภาษาไทยเท่านั้น ในภาษาจีนกลางไม่ปรากฏการใช้ (ดูรายละเอียดในหัวข้อ 5.2.3)

6.3.3 ลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนของคำลักษณนาม เมื่อนำคำลักษณนามของทั้งสองภาษามาเปรียบเทียบกับลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวน สามารถวิเคราะห์ได้เป็น 2 ประเด็น คือ

1. ลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนที่พบในทั้งสองภาษา จากการศึกษาวิจัย พบว่าคำบอกจำนวนที่ปรากฏร่วมได้นั้นมีไม่จำกัด เป็นลักษณะที่พบการใช้ทั้งในภาษาจีนกลางและภาษาไทย

2. ลักษณะการปรากฏร่วมกับคำบอกจำนวนที่พบเฉพาะในภาษาจีนกลาง จากการศึกษาวิจัย พบว่าการที่คำบอกจำนวนปรากฏร่วมกับคำลักษณนามได้จำกัด เป็นลักษณะพิเศษที่พบเฉพาะในภาษาจีนกลางเท่านั้น ไม่พบในภาษาไทย

6.4 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาจีนกลางกับภาษาไทยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นเพียงการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดประเภทของคำลักษณนาม หลักเกณฑ์การใช้คำลักษณนามในภาษาจีนกลางเมื่อปรากฏร่วมกับคำอื่น รวมทั้งการศึกษาเปรียบเทียบกับคำลักษณนามในภาษาไทยซึ่งผู้ศึกษาจำเป็นต้องทราบและเข้าใจก่อนเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญ

ในการศึกษาไวยากรณ์จีนในขั้นสูงต่อไป จากการค้นคว้าและวิจัยข้อมูลทางภาษาเกี่ยวกับคำลักษณนาม ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อคิดที่จะเสนอแนะ เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยต่อไปดังนี้

การศึกษาคำลักษณนามในภาษาจีนกลางนั้น นอกเหนือจากที่นำเสนอแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีประเด็นอื่นๆ อีกหลายประเด็นที่น่าสนใจศึกษา อาทิ คำลักษณนามบางคำมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวที่น่าศึกษาลงลึกในรายละเอียด เช่น คำลักษณนาม 個 *gè* และ 枚 *méi* ซึ่งเป็นคำลักษณนามกลางๆ ที่ใช้กับคำนามได้โดยทั่วๆ ไป เทียบได้กับคำลักษณนาม “อัน” ในภาษาไทย น่าจะศึกษาว่าคำดังกล่าวสามารถใช้กับคำนามประเภทใดได้บ้าง มีข้อจำกัดในการใช้อย่างไร นอกจากนี้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของที่อยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน เช่น คำลักษณนามที่ใช้ประกอบกับคำนามที่เป็น มนุษย์ พืช สัตว์ และสถานที่ ก็น่าจะศึกษาลงลึกในแต่ละประเภทว่า มีคำลักษณนามตัวใดบ้างที่ใช้ประกอบได้ และแสดงความหมายอะไร เป็นต้น

ในงานเขียนต่างๆ ของจีน เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น หรือบทประพันธ์ นักเขียนหลายคนได้ใช้คำลักษณนามเพื่อเพิ่มสีสันให้กับการเขียน สร้างอารมณ์สะท้อนใจให้ผู้อ่านเห็นภาพ ทั้งยังเกิดอารมณ์ร่วมในการอ่าน ดังนั้นการศึกษากการใช้คำลักษณนามในงานเขียนหรือบทประพันธ์รูปแบบต่างๆ ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจศึกษาวิจัย ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษางานวรรณคดีจีนในขั้นสูงต่อไป

เนื่องจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งเน้นศึกษาในส่วนของหลักภาษา และหลักไวยากรณ์ของคำลักษณนาม จึงไม่ได้ลงรายละเอียดถึงประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการ หรือคำลักษณนามกับภาพสะท้อนทางความคิด โลกทัศน์ หรือวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นการศึกษาอีกแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจเช่นกัน

นอกจากภาษาจีนกลางและภาษาไทยที่มีการใช้คำลักษณนามแล้ว ยังมีภาษาอื่นๆ อีกหลายภาษาที่มีคำลักษณนามใช้ เช่น ภาษาลาว ภาษาเขมร เป็นต้น จึงน่าที่จะนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับคำลักษณนามของภาษาไทยต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กันทิมา วัฒนะประเสริฐ. 2525. การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาไทยเชียงใหม่กับภาษากรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กาญจนา นาคสกุล และคณะ. 2521. การใช้ภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.

กำชัย ทองหล่อ. 2515. หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : จรัลสนิทวงศ์.

เดือนพร เครือพันธุ์ทอง. 2542. การศึกษาเชิงวิเคราะห์คำประสมแบบกริยา-นามในภาษาจีนกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกียรติชัย เอี่ยมวรเมธ. 2535. พจนานุกรมจีน-ไทย. กรุงเทพมหานคร : รวมสาส์น.

นworรณ พันธุเมธา. 2527. ไวยากรณ์ไทย. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์น.

บรรจบ พันธุเมธา. 2515. ลักษณะภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บัวหลวง วงศ์ภักดี. 2527. การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา กับสมัยปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. 2527. คำลักษณนามในภาษาจีน. ภาษาและหนังสือ. ปีที่ 17 (เม.ย. - ก.ย. 2527) : 18-27.

ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. 2527. คำลักษณนามในภาษาจีน 2. ภาษาและหนังสือ. ปีที่ 17 (เม.ย.- ก.ย. 2527) : 73-79.

ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. 2541. ไวยากรณ์จีนกลาง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2542. ลักษณนาม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : คอมพิวเตอร์.

ราตรี ถันวารชร. 2516. ลักษณะคำไวยากรณ์ในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจิตร ภาณุพงศ์. 2530. โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. 2520. ภาษาผู้ไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สิริวงษ์ หงษ์สุวรรณ. 2540. คำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม : การศึกษาเปรียบเทียบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุปกิตศิลปสาร,พระยา. 2535. หลักภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

ภาษาอังกฤษ

Hiranburana, Samang. 1979. "A Classification of Thai Classifiers." South – East Asian Linguistic Studies.4 (1979) : 39-53.

Palakornkul, Angkab. 1976. "Some Observations on Variation and Change in the use of Classifiers in Thai." PASSA. 6 (October 1976) : 186-197.

ภาษาจีน

Cháng, Chúnmin 常純民.1980. Shíjiān liàngcí chūtàn 時間量詞初探. (การค้นคว้าเบื้องต้นเรื่องคำลักษณนามที่ใช้บอกเวลา) Běifāng Lùncóng 北方論叢. (รวมบทความทางวิชาการทางภาคเหนือ) 3 : 38-41.

Chén,Fú 陳紱.1998. Tán Hànyǔ péibàn xìng wùliàngcí de yóulái jí qí Yìngyòng Yuánzé 談漢語陪伴性物量詞的由來及其應用原則. (ถกความเป็นมาและหลักการประยุกต์ใช้ของคำลักษณนามที่ใช้ประกอบคำนาม) Yǔyán Wénzì Yìngyòng 語言文字應用. (วารสารการประยุกต์ใช้ภาษาและตัวอักษร) 4 : 24-29.

Chén, Wàngdào 陳望道. 1980. Chén Wàngdào Yǔwén Lùnjí 陳望道語文論集 (รวมบทความทางภาษาและวรรณคดีของ Chén Wàngdào) 上海 Shànghǎi: 上海教育出版社 Shāngwù Jiàoyù Chūbǎnshè.

Chéng, Róng 程榮. 1997. Liàngcí jí qí zài fēnlèi 量詞及其再分類. (คำลักษณนามกับการจัดแบ่งประเภทใหม่) In Hú, Míngyáng 胡明楊 (ed.), Cílèi Wèntí Kǎochá 詞類問題考察. (การศึกษาปัญหาหมวดคำในภาษาจีนกลาง), pp.330-345. 北京 Běijīng : 北京語言文化大學出版社 Běijīng Yǔyán Wénhuà Dàxué Chūbǎnshè.

Dài, Mèngxiá 戴夢霞.1998. Yòngyú huā de liàngcí 用于花的量詞. (คำลักษณนามที่ใช้กับดอกไม้) Yǔwén Xuéxī 語文學習. (วารสารการเรียนภาษาและวรรณคดี) 6 : 45-46.

- Dīng, Shēngshù 丁聲樹. 1979. Xiàndài Hànyǔ Yǔfǎ Jiǎnghuà 現代漢語語法講話. (คำสอนเรื่องไวยากรณ์ภาษาจีนกลางปัจจุบัน) 北京 Běijīng: 商務印書館 Shāng wù Yìnshūguǎn.
- Fāng, Míng 方明. 1959. Liàngcí "Gè" 量詞 "個" .(คำลักษณนาม Gè) Yǔwén Zhīshì 語文知識. (วารสารความรู้ทางภาษาและวรรณคดี) 8 : 44-45.
- Fáng, Yùqīng 房玉清. 1996. Shǐyòng Hànyǔ Yǔfǎ 使用漢語語法. (การใช้ไวยากรณ์จีนกลาง) 北京 Běijīng: 北京語言學院 Běijīng Yǔyán Xuéyuàn.
- Gāo, Míngkǎi 高名凱. 1986. Hànyǔ Yǔfǎ Lùn 漢語語法論. (วิเคราะห์ไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง) 北京 Běijīng : 商務印書館 Shāngwù Yìnshūguǎn.
- Guō, Shào'yú 郭紹虞. 1979. Hànyǔ Yǔfǎ Xiūcí Xīntàn 漢語語法修辭新探. (การวิจัยหลักการแสดงภาพพจน์ทางภาษาในภาษาจีนกลางแนวใหม่) 北京 Běijīng: 商務印書館 Shāngwù Yìnshūguǎn.
- Hú, Míngyáng 胡明楊. 1997. Cílèi Wèntí Kǎochá 詞類問題考察. (การศึกษาปัญหาหมวดคำในภาษาจีนกลาง) 北京 Běijīng: 北京語言文化大學出版社 Běijīng Yǔyán Wénhuà Dàxué Chūbǎnshè.
- Huáng, Hànsēng 黃漢生. 1981. Xiàndài Hànyǔ 現代漢語. (ภาษาจีนกลางปัจจุบัน) 北京 Běijīng: 書目文獻出版社 Shūmù Wénxiàn Chūbǎnshè.
- Lí, Jǐnxī 黎錦熙. 1992. Xīnzhù Guóyǔ Wénfǎ 新著國語文法. (ไวยากรณ์จีนกลางเล่มใหม่) 北京 Běijīng: 商務印書館 Shāngwù Yìnshūguǎn.
- Lǐ, Pèilún and Wáng Wénxǐ 李佩倫和王文禧. 1980. Tántán liàngcí de biǎodá gōngnéng 談談量詞的表達功能. (ถกเรื่องประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความหมายของคำลักษณนาม) Zhōngxué Yǔwén Jiàoxué 中學語文教學. (วารสารการเรียนการสอนภาษาและวรรณคดีสำหรับชั้นมัธยมศึกษา) 3 : 38-39.
- Lǐ, Yùmíng 李宇明. 1998. Lùn shùliàngcí de fùdié 論數量詞的複疊. (วิเคราะห์การซ้ำคำของกลุ่มคำบอกจำนวนกับคำลักษณนาม) Yǔyán Yánjiū 語言研究. (วารสารการค้นคว้าวิจัยทางภาษา) 1 : 30-39.
- Liú, Shīshèng 劉詩聖. 1957. Tán liàngcí 談量詞. (ถกเรื่องคำลักษณนาม) Yǔwén Xuéxī 語文學習. (วารสารการเรียนภาษาและวรรณคดี) 10 : 26-28.
- Liú, Xuémǐn and Dèng, Chóngmó 劉學敏和鄧崇謨. 1998. Xiàndài Hànyǔ

- Míngcí Liàngcí Dāpèi Cídiǎn 現代漢語名詞量詞搭配詞典.
(พจนานุกรมคำนาม – คำลักษณนาม ในภาษาจีนกลางปัจจุบัน) 浙江 Zhéjiāng: 浙江教育出版社 Zhéjiāng Jiàoyù Chūbǎnshè.
- Liú, Yuèhuá 劉月華.1983. Shǐyòng Xiàndài Hànyǔ Yǔfǎ 使用現代漢語語法. (การใช้ไวยากรณ์ภาษาจีนกลางปัจจุบัน) 北京 Běijīng: 外語教育與研究出版社 Wàiyǔ Jiàoyù yú Yánjiū Chūbǎnshè.
- Lù, Zhìwēi 陸志韋. 1951. Běijīnghuà Dānyīncí Cíhuì 北京話單音詞匯. (ศัพทานุกรมคำเสียงเดียวในภาษาจีนปักกิ่ง) 北京 Běijīng: 人民出版社 Rénmín Chūbǎnshè.
- Lǚ, Shūxiāng 呂叔湘.1953. Yǔfǎ Xuéxī 語法學習. (การเรียนไวยากรณ์) 北京 Běijīng: 中國青年出版社 Zhōngguó Qīngnián Chūbǎnshè.
- Lǚ, Shūxiāng 呂叔湘.1982. Zhōngguó Wénfǎ Yàolüè 中國文法要略. (ไวยากรณ์จีนโดยสังเขป) 北京 Běijīng: 商務印書館 Shāngwù Yìnshūguǎn.
- Lǚ, Shūxiāng 呂叔湘.1999. Xiàndài Hànyǔ Bābǎicí 現代漢語八百詞. (ภาษาจีนกลางปัจจุบัน 800 คำ) 7th ed. 北京 Běijīng : 商務印書館 Shāngwù Yìnshūguǎn.
- Mǎ, Zhēn 馬真.1998. Jiǎnmíng Shǐyòng Hànyǔ Yǔfǎ Jiàochéng 簡明使用漢語語法教程. (การใช้ไวยากรณ์จีนกลางโดยสังเขป) 北京 Běijīng: 北京大學出版社 Běijīng Dàxué Chūbǎnshè.
- Měng, Cóng; Zhèng, Huáidé; Měng, Qīnghǎi; and Cài, Wénlán 孟琮, 鄭懷德, 孟慶海 和蔡文蘭.1999. Dòngcí Yòngfǎ Cídiǎn 動詞用法詞典. (พจนานุกรมการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง) 北京 Běijīng: 商務印書館 Shāngwù Yìnshūguǎn.
- Shào, Jìngmǐn 邵敬敏. 1993. Liàngcí de yǔyì fēnxī jí qí yú míngcí de shuāngxiàng xuǎnzé 量詞的語義分析及其於名詞的雙向選擇. (การวิเคราะห์ความหมาย และการเลือกใช้นามมาประกอบของคำลักษณนาม) Zhōngguó Yǔwén 中國語文. (วารสารภาษาและวรรณคดี) 3 :181-188.
- Shào, Jìngmǐn 邵敬敏.1996. Dòngliàngcí de yǔyì fēnxī jí qí yú dòngcí de xuǎnzé 動量詞的語義分析及其於動詞的選擇. (การวิเคราะห์ความหมายและการเลือกใช้นามที่ประกอบของคำลักษณนามที่ใช้กับคำกริยา)

- Zhōngguó Yǔwén 中國語文 (วารสารภาษาและวรรณคดี) 2 : 100-109.
- Sūn, Quánzhōu 孫全洲. 1996. Xiàndài Hànyǔ Xuéxí Cídiǎn 現代漢語學習詞典. (พจนานุกรมสำหรับการเรียนภาษาจีนกลาง) 上海 Shànghǎi : 上海外語出版社 Shànghǎi Wàiyǔ Chūbǎnshè.
- Tán, Zhèngbì 譚正璧. 1988. Jīchǔ Yǔfǎ 基礎語法. (ไวยากรณ์ขั้นพื้นฐาน) 北京 Běijīng : 商務印書館 Shāngwù Yìnshūguǎn.
- Wáng, Lì 王力. 1985. Zhōngguó Xiàndài Yǔfǎ 中國現代語法. (ไวยากรณ์จีนกลางปัจจุบัน) 北京 Běijīng : 商務印書館 Shāngwù Yìnshūguǎn.
- Wú, Bǎotáng 吳保棠. 1981. Lùn xiàndài Hànyǔ liàngcí de xìngzhì hé fànwei 論現代漢語的性質和範圍. (อภิปรายเรื่องคุณสมบัติและขอบเขตของคำลักษณนามในภาษาจีนกลางปัจจุบัน) Hànyǔ Xuéxí 漢語學習. (วารสารการเรียนภาษาจีนกลาง) 6 : 22-38.
- Wú, Yǎhuì 吳雅慧. 1993. Shùcí yǒuxiànzhì de Shùliàng Jiégòu 數詞有限制的數量結構. (โครงสร้างกลุ่มคำบอกจำนวน-คำลักษณนามที่คำบอกจำนวนปรากฏร่วมได้จำกัด) Shuòshì Yánjiūshēng Bìyè Lùnwén 碩士研究生畢業論文. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) Zhōngguó Yǔyán Wénxué Xì, Běijīng Dàxué 中國語言文學系 北京大學. (สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีจีน มหาวิทยาลัยปักกิ่ง)
- Yáng, Xīn'ān 楊欣安. 1956. Guānyú liàngcí de jīgè wèntí 關於量詞的幾個問題. (ปัญหาบางประการเกี่ยวกับคำลักษณนาม) Yǔwén Zhīshì 語文知識. (วารสารความรู้ทางภาษาและวรรณคดี) 10 : 39-40.
- Zhāng, Xiàngqún 張向群. 1995. Liàngcí Xiūcí Shěnměi Lùn 量詞修辭審美論. (วิเคราะห์การแสดงผลภาพพจน์ทางภาษาของคำลักษณนาม) 陝西 Shǎnxī : 陝西人民教育出版社 Shǎnxī Rénmín Jiàoyù Chūbǎnshè.
- Zhāng, Zhìgōng 張志公. 1957. Yǔfǎ hé Yǔfǎ Jiàoxué 語法和語法教學. (ไวยากรณ์และการเรียนการสอนไวยากรณ์) 北京 Běijīng : 人民教育出版社 Rénmín Jiàoyù Chūbǎnshè.
- Zhōngguó Shèhuì Kēxuéyuàn Yǔyán Yánjiūsuǒ 中國社會科學院語言研究所. 1995. Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn 現代漢語詞典. (พจนานุกรมภาษาจีนกลาง) 3rd ed. 北京 Běijīng : 商務印書館 Shāngwù Yìnshūguǎn.

Zhū, Déxī 朱德熙. 1998. *Yǔfǎ Jiǎngyì* 語法講義. (เอกสารคำสอนเรื่อง
ไวยากรณ์) 4th ed. 北京 Běijīng: 商務印書館 Shāngwù Yìnshūguǎn.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ภาคผนวกนี้ คือการแปลสรุปความวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นภาษาจีน

現代漢語量詞考察及與泰語量詞的比較研究

§ 1 . 引言

1.1 問題的提出

不管是漢語還是泰語、都有量詞，因而量詞是一種值得研究的詞，也是東方語言所具有的特點。現代漢語的名詞和動詞大都有固定的量詞跟它相配，所以對於外國人來說，學習一個新的生詞的時候，必須同時記住跟它相配的量詞是什麼、這些量詞的意義和用法又如何。這樣使學習漢語為第二語言的學者感到使用量詞有難點。再說，絕大部份漢語語法書籍在介紹量詞的類別及其用法時，內容非常簡略。甚至關於量詞的教學材料，其中大多數又是用中文寫的。數量不夠的以上的特點影響了漢語量詞“教”與“學”。那為了提高現代漢語量詞的教學，筆者認為對量詞進行一些研究是很必要的。

1.2 研究目的

- 1) 為了分析現代漢語的種類
- 2) 為了研究現代漢語數詞和量詞的搭配
- 3) 為了進行現代漢語量詞及泰語量詞的比較研究，考察三個方面：位置，分類及數詞量詞的搭配

1.3 研究範圍

現代漢語量詞及泰語量詞數量都比較多，用法也不同，所以本文就在下列的範圍內進行研究。

1) 集中地研究現代漢語量詞，不包括其他方言和古代漢語。泰語量詞就只研究曼谷標準語言的量詞

2) 本文所考察的兩種語言的量詞只限于出現在名詞詞組和動詞詞組的兩個結構。

名詞詞組：數詞 + 量詞 + 名詞

動詞詞組：動詞 + 數詞 + 量詞

3) 進行兩種語言的三個方面的比較研究：一、出現在名詞詞組和動詞詞組的位置，二、類別，三、數詞和量詞的搭配。

1.4 論文中的符號

1) 漢字使用繁體字

2) 用 _____ (下劃線) 畫在漢語及泰語量詞下，表示量詞的意義。

3) 用 * 在詞、詞組或句子前，表示在漢語裡不可能出現。

1.5 研究方法

首先研究前人或有關現代漢語和泰語量詞的材料。然後再將所有的漢語量詞進行分類的研究和數詞量詞搭配的研究。最後是比較研究，寫成本論文。

1.6 研究的意義和作用

1) 使學者更好地理解現代漢語量詞。

2) 使學者準確地使用現代漢語量詞。

3) 使學者能夠分辨兩種語言的量詞的異同。

4) 可以更加地掌握現代漢語語法。

§ 2. 前人的研究

要準確地使用現代漢語,學者應該先了解量詞的名稱、種類及語法功能,所以研究前人的資料是非常必要的。

2.1 量詞名稱的研究

研究量詞的分類或用法，首先碰到的問題就是命名的問題和量詞的意義。它的名字歷來很不一致。現代漢語語法著作（包括外國漢學家的著作在內）很多，不同的語法書有不同的名稱，例如：副名詞（呂叔湘,1953）數位詞（高名凱,1986）等。

從前這種詞的叫法很多，有些語法學家把它歸入名詞或助詞的一部份，不給它獨立的身份。

張向群的研究

張向群（1995:2-5）研究以前量詞的叫法，內容如下：

1) 叫單位詞

呂叔湘（1982:18）在《中國文法要略》提出“白話裡名詞之上不能直接加數字，當中必須插一個單位詞”

2) 叫數位詞

高名凱（1986:160）在《漢語語法論》提出“漢語具有名詞功能的詞，如果加上一個數目字的話，在這詞和這數目字之中就得加上一個虛詞來表明這個詞所代表的事物的性質，例如：一本書 一管筆 之類。

3) 叫副名詞

呂叔湘（1953:6）在《語法學習》提出“副名詞表示事物或行為的單位，又稱為 單位名詞 或 量詞。

4) 叫助名詞

陸志韋（1951:42-43）在《北京單音詞詞匯》提出“一個人中的個，兩匹布的匹...那些詞可不是名詞,不妨管它們叫‘助名詞’。”

上述種種叫法多半是在語法學家早期著作中出現的。現代漢語把這類詞稱為量詞，最早是黎錦熙先生（1992:81）在《新著國語文法》一書中提出來的。他指出量詞就是表數量的名詞，添加在數詞之下，用來作所計數的事物之單位。另外朱德熙（1998:48）也用這個詞“量詞”，還提出量詞是能夠放在數詞後頭的粘著詞。

張志公（1957:14）提出“實詞包括名詞，動詞，形容詞，數詞，量詞和代詞之類。表示事物或動作單位的詞是量詞。”

當時黎先生一提出來，也並不是立即被人們眾口一詞地接受下來了的，而是經過幾十年時間才逐漸被大多數語法學家承認，所以可數十年來，上述諸名稱逐漸趨于統一，以‘量詞’這個名稱最為通行。雖然如此，但是也不能說量詞這個名稱被所有的人接受。關於名稱問題，直到七十年代還有爭論。爭論的焦點集中在叫量詞還是叫單位詞的問題上面。

程榮的研究

程榮（1996:330-332）寫一篇《量詞及其在分類》的文章，提出量詞名稱的內容。

1) 黎錦熙在1924年就指出：“量詞的種類=國語的特點”，首先提出了量詞的名稱和量詞的重要性，但是他認為：“量詞就是表數量的名詞，添加在數詞之下，用來作為計數的事物之單位，沒有給量詞單獨立類。

2) 王力（1985:214）把量詞看作名詞的一種，稱之為單位名詞。

3) 呂叔湘（1982:18）早年把量詞歸入指稱詞，叫做單位指稱。後來把量詞作為名詞的一個附類，稱作副名詞，並說：“副名詞表示事物或行為的單位，又稱為‘單位詞’或‘量詞’。它是名詞，可是跟一般名詞有點兩樣。一般名詞不能直接和數詞相連，當中必須加個副名詞。副名詞可是老跟數詞結合在一塊，而且大多數副名詞本身是空空洞洞的，不象一般名詞那麼有具體意義。雖然提出了量詞與名詞的區別，卻仍然把量詞歸名詞範疇。

4) 陸志韋（1951:42-43）早年稱量詞為助名詞，看作指代詞的一個小類。他說：“名詞是材料性的，數量上沒有限制的。那限制必得另用一種類乎名詞的詞來表達它。那些可不是名詞，不妨管它們叫‘助名詞’。”

5) 陳望道（1980:531）曾把量詞稱為計標。他說：“計標的對象，有兩種，一種是靜的物 如：一條路、一碗飯，條和碗是靜物路和碗的計標。另外一種對象是動的事 如：走一趟、讀一遍，趟和遍是動事走和讀的計標。

6) 高名凱（1986:160,176,177）在《漢語語法論》中雖涉及了量詞的名稱，但所指並非一般意義上的量詞，而是副詞，書中所稱的數位詞和次數詞才是所說

的量詞。他說：“漢語具有名詞功能的詞，如果加上一個數目字的話，在這詞和數目字之中就得加上一個虛詞來表明這個詞所代表的性質。例如：一本書、一管筆 之類。

7) 量詞的定名以及它在漢語詞類中取得獨立的身份是在五十年代以後。

丁聲樹(1979:56-57)在《現代漢語語法講話》首先把量詞作為一個獨立的詞類進行分析，書中說：“量詞通常用在指示代詞或數詞的後面，名詞的前面。比如：那匹馬、一只眼。數詞加上量詞可以簡稱‘數量詞’如：一個、兩只。有一類數量詞用在動詞後面，表示動作的次數，如：走兩趟

張志公(1957:20)把量詞在詞類中的獨立身份進一步明確化：“表示事物或動作的數量單位的詞是量詞。量詞有兩種；計算實體事物的是物量詞，計算行為動作的是動量詞。量詞可以重疊，表示‘每’的意思，如：個個人。除了重疊的時候，量詞要求跟數詞合用。

楊欣安的研究

楊欣安(1956:39-41)寫了出一篇《關於量詞的幾個問題》的文章，同意叫量詞的名稱。僅作如下摘要：

一、名稱問題

個、支、斤、兩、條、塊 這些詞。不同語法書上，常常出現不同的名稱：有叫量詞的(黎錦熙,1992:81)有叫副名詞的(呂叔湘,1982:18)有叫單位名稱的(王力,1985:214)。我們認為可以統一起來叫做量詞。理由是量詞這個名稱已經通行，並且能表示出這類詞的特點，因為這類詞是表示事物和動作的量的。表示事物的量可以簡稱‘名量詞’；表示動作的量可以簡稱‘動量詞’。叫副名詞就不妥當，因為量詞根本不是名詞，不必在名稱上和名詞混在一起。叫單位名稱就更不行了。

二、量詞應獨立為一類詞

現代各家講語法的，不管把量詞叫做什麼，差不多都把它附在名詞類目下，當作名詞的附類，這是不妥當的。上面說過，作量詞的詞不都是從名詞借來，還有借用其他詞類的，就算是大部份的名量是從名詞借用來的，但是當它作量詞用時它就是量詞，不能在算作名詞了。

我們再從形態和功能方面來把名詞和量詞比較一下，也可以看出它們是絕不相同的兩類詞。比如有些名詞可以有詞頭詞尾，量詞不能。名詞經常作句子裡的主語、賓語等，量詞除了承前省略的情形外，不能充當這些成分。我們可以說人有手，不能說個有手。只能在承前省略的情形下，如：“我有兩個朋友，一個是四川人，一個是河北人。”從以上情形看來，量詞和名詞是不同的兩類詞，它是應該取得獨立的權利的。

從上面的語法書和文章中可以看出早期漢語量詞有好幾個名稱，有的人根據其語法功能，有的根據其意義用來起名。這樣，當時不同的語法書，就有不同的名稱，沒有統一的名字。後來才有固定的名稱，就是‘量詞’，而且早年有些語法學家不把量詞看成一個獨立的詞類，而是把它歸在名詞中，作為名詞的一個小類的小類。現代量詞和其他詞類有同等的地位，算是一種獨立的詞類。

2.2 量詞的分類

對事物進行分類，要有分類的標準。標準不同，分出的類別，必然不同。量詞也一樣，從不同的角度，可以分出好些類別來。

張向群的研究

1) 按其表示量的精確度來分，可分為兩類：度量衡單位和非度量衡單位。

第一類、表示度量衡的，如：丈、尺、寸、石、斗、升、斤兩、錢等度量衡單位，用于計算東西的長度，容量，重量等。量的大小是有嚴格規定的。

第二類、非度量衡單位，又可分兩種。

一種，如：個、枚、條、頭、張、把、匹等。

另外一種，如：碗、杯、滴、遍、次等。

第一類和第二類裡的第二種是世界上各民族語言都具備的，印歐語歸在名詞裡面，沒有單獨把它們提出來作為一種詞類，因為它們的語法功能完全和名詞相同，漢語把它們其中有的划為量詞有的划作兼類詞，也是著眼于語法功能的。這類量詞的作用重在計量上，而在其他方面。

第二類裡的第一種，是東方語言具有的，特別是漢藏語特有的。這類量詞主要作用不在計量上。

2) 從表示的量是單一的還是複合的, 可分出單純量詞和複合量詞。

單純量詞就是由一個計量單位構成的量詞。如：里、支、噸、噸、噸 等。

複合量詞就是由兩個單純量詞合在一起，作為一次性的計量單位的量詞。

例如：架次（是計算飛機飛行架數和次數的總和）、路次、人次、場次、噸公里、噸海里、秒立方米等。

3) 從語法功能上分, 可分為兩類：物量詞和動量詞。

物量詞具有形容詞的性質，因為他主要加在名詞前邊起修飾限制作用。

動量詞具有副詞的性質，因為它經常和數詞一起綴在動詞之後，起補充說明的作用。

4) 從詞源和詞的發展演變上分, 可分為專用的和借用的兩類。

一、專用的，又可分兩小類：物量詞中專用的，動量詞中專用的。

物量詞中專用的除了度量衡單位，還有表示個體單位的。如：支、株、層、間、座、條、把、面、片、段、篇、幅、首等。還有表示集體單位的，如：雙、對、副、堆、批、群、班、隊、串、套等。

動量詞中專用的不多，如：次、趟、遍、下、回、場、遭、番、陣等。

二、借用的，又可分兩類：物量詞中借用的，和動量詞中借用的。

物量詞中借用的名詞，如：口、筷、盤、瓶、缸、輪等。借用動詞做量詞的，如：卷、疊、張、束、封等。一張弓，一封信中的‘張’‘封’，從詞源上來說，都是由動詞轉變的。

動量詞中借用名詞的，如：眼、面、腳、筆等。

5) 從修辭作用上分, 主要可分出兩類：表形象的和表感情的。

表形象的，如：條、面、叢、片、朵等。

表感情的，如：位、窩等。

呂叔湘的研究

呂叔湘（1982:18）把量詞分成下面幾類：

- 1) 度量衡單位：尺、寸、升、斗、斤、兩等。
- 2) 借用器物的名稱：杯、桌、身、刀、台、床、筆、袋、口等。
- 3) 借用動詞：挑、擔、堆、捆、把等。
- 4) 集合性的單位：隊、雙、副、級、對、套等。

- 5) 與時間有關的單位：陣、場、頓 等。
- 6) 取物件部份的名稱：頭、口、面 等。
- 7) 略依物件的形狀：根、條、片、塊、朵 等。
- 8) 幾個一般性的單位詞：個、位 等。

除了以上的研究，呂叔湘作為主編，寫了一本《現代漢語八百詞》（1999:14-15）。重新分析量詞的類型，內容如下：

量詞有以下幾種:-

- 1) 個體量詞：根、面、粒、頂、個、條、件、項 等。
- 2) 集合量詞：對、雙、串 等。
- 3) 部分量詞：些、把、卷 等。
- 4) 容器量詞：杯、盤、碗 等。
- 5) 臨時量詞：臉、手、腳、院子、桌子 等。
- 6) 度量量詞：公分、里、米、斤 等。
- 7) 自主量詞：國、省、區 等。
- 8) 動量詞：次、遍、趟 等。
- 9) 複合量詞：人次、噸公里 等。

朱德熙的研究

朱德熙（1998:48-51）把量詞分成以下七類：

1) 個體量詞 個體名詞都有自己特定的個體量詞。例如：‘書’論‘本’，‘牛’論‘頭’，‘床’論‘張’，‘馬’論‘匹’。名詞和跟它相配的個體量詞之間有的時候在意義上有某種關係，例如：細長的東西論‘枝’（一枝粉筆，一枝槍），有延展的平面的東西論‘張’（一張紙，一張畫），小而圓的東西論‘顆’（一顆珠子，一顆丸藥）等。但這只是少數情況。一般說來，什麼名詞用什麼量詞是約定俗成的，應該在詞典裡標注出來。

2) 集合量詞 用于成組或成群的事物。例如：一雙筷子、一套家具、一批貨。

可數名詞所代表的事物可以一個一個地數，也可以一組一組地數，這類名詞可以用個體量詞也可以用集合量詞，但意義不一樣，例如：一雙筷子 ≠ 一支筷子，一個人 ≠ 一群人

3) 度量詞表示度量衡單位的量詞。例如：尺、寸、公斤 等。

4) 不定量詞 常用的不定量詞只有“點兒”和“些”兩個。這兩個量詞前頭只能加數詞“一”。“一些”表示的量要比“一點兒”多。

5) 臨時量詞 是借用名詞當量詞用，例如：碗、杯、瓶 等。

6) 准量詞 例如：縣 世紀，是名詞可以放在數詞後頭，直接和數詞連用當中不必加量詞，可以說“兩縣”“一世紀”。這些詞是特有的，它們就是具有量詞功能的名詞。

7) 動量詞 常常放在動詞之後，表示動作的次數，包括以下三類：

a. 專用的動量詞 如：趟、次。

b. 借用名詞 如：切一刀、看一眼 等。

c. 重複動詞 如：看一看、想一想 等。

黃漢生的研究

黃漢生（1981:20-21）先把量詞分為名量詞和動量詞兩大類，再分成小類。

內容如下：

1) 名量詞 可分為五小類，就是：

a. 個體量詞 名詞代表的事物是可以一個一個數的，如：個、件 等。

b. 集體量詞 成組或成群計量的名詞前頭用集體量詞。如：雙、副 等。

c. 度量詞 表示度量衡單位的量詞。如：米、平方米 等。

d. 臨時量詞 臨時借用名詞作量詞用，這種名詞多是表示容器，面積的。如：缸、碗、箱子 等。

e. 不定量詞 表示不定量的量詞有：點兒、些。

2) 動量詞 表示動作，行為單位的量詞，又分為兩小類：

a. 專用動量詞 專門表示動作行為次數和所特續的時間的量詞。如：次、番、下 等。

b. 臨時動量詞 借用表示動作行為所憑借的工具的名詞作動量詞，如：刀、棍子 等。這種量詞，從結構上看，它們同量詞一樣，直接和數詞組合，前面不能再加名量詞；從意義上看，它們和數詞在一起，表示動作的次數，和專用動量詞所起的作用相同。

2.3 量詞的語法性質及功能

量詞的作用本來應該是使不可計數的事物變成可計數的，例如：布是不可計數的，加上“米”“尺”，就可以計數了。在現代漢語中連可計數的事物也需要用量詞，所以研究現代漢語量詞的語法功能，就是不可忽略的。

張向群的研究

張向群（1995:43-49）總結量詞的特點，內容如下：

- 1) 可以受數詞和指示代詞的修飾限制。
- 2) 單音節量詞可以重疊，雙音節的不能。單音節量詞重疊後可以作主語，謂語和定語等。

作主語，其語法意義表示“每一”的意思，例如：

一顆牡丹五個杈，一夜功夫，開了十朵大花，朵朵都比碗口大。

他說的話，句句都是事實，而偏偏每個事實都令人感到刺心地難過。

量詞重疊作主語，後邊一般有一個“都”字與它相呼應，沒有“都”的也可以添補出來。

作定語，其語法意義不統一，作主語中心詞的定語，有的表示“多”的意思；有的表示“每一”的意思。例如：

件件衣服都乾淨。（表示每一）

這天，從早晨起來就刮大風，陣陣的白沙打著人們的臉。（表示多）

- 3) 單個量詞一般不能單獨作句子成分，但在賓語中心詞前可以單獨作定語。有人認為這是量詞前省略了數詞“一”，例如：進來，給你件寶貝看。

- 4) 量詞不能單獨回答問題，只有和數詞組合以後，才可以。

房玉清的研究

房玉清（1996:70-71，415-420）寫出下列現代漢語量詞的使用情況。

1) 量詞和名詞中間一般不能加“的”，如：一個學生，不能說 *一個的學生。只有度量詞和名詞之間可以加“的”，如：一尺的布、三斤的魚等。另外，還有一種量詞叫“臨時量詞”這類量詞和名詞之間有的也能加“的”，如：一書架的書。

2) 量詞是一種粘著詞，不能單獨出現，前面要加上數詞或指別詞，語義上才能清楚。例如：“個”本身的意義不明確，必須組成“一個”，“這個”時才有計數或指代的意義；“頭”是名詞，只有組成“兩頭牛”，“那頭牛”才成為計數的單位。

3) 量詞可以重疊，重疊後，意義上就表示“每一”的意義。

4) 適用於同一個名詞的量詞往往不止一個。同一個名詞，使用不同的量詞有意義上的差別，如：一根筷子和一雙筷子

5) 一部分量詞也可以受形容詞的修飾，但形容詞只限于“大、小、厚、薄、長、方”等少數幾個。例如：一大塊木頭、一厚本書。

黃漢生的研究

黃漢生（1981:21-22）提出量詞的主要語法特點：

1) 量詞一般不單用，經常同數詞或指示代詞“這”“那”連用。在“動詞+數詞‘一’+名量詞+名詞”的格式中，數詞“一”可省略，量詞直接和名詞組合。如：來（一）個人、買（一）本書、吃（一）個饅頭。

2) 單音節量詞可重迭，重迭後表示“每一”的意思。

3) 名詞和量詞搭配有一定的習慣。有時同一事物可用不同的量詞，如：“一條繩子、一根繩子”“一頭豬、一口豬”

§ 3 . 分析現代漢語量詞的種類

現代漢語量詞非常豐富，這是漢語和東方語言的特點。使用量詞時，表現出語言文化的發達。學漢語為第二語言的外國人要準確地使用量詞，必須進行一番研究和了解。

第二節已參考過前人研究現代漢語量詞的分類。現代漢語量詞就是表示事物的數量單位與動作有關的數量單位。對現代漢語量詞進行分析後，發現根據其語法功能，可以分為兩大類（劉月華，1983:82-85），包括：名量詞和動量詞。

3.1名量詞

名量詞是表示事物數量單位的詞。在漢語裡，除了成語或某些特殊詞外，數詞一般不直接與名詞連用，中間要用量詞。名量詞又可分以下幾類（劉月華,1983:82-85）：

3.1.1 專用名量詞 專用名量詞 是用于名詞的專用量詞，表示事物的數量或某些性質，又分下列六種：

3.1.1.1 個體量詞

個體量詞是能與個體名詞（即可數的具體名詞）或抽象名詞搭配。它所表示的是事物本身的性質，例如：形狀，大小 等。一般表示個體事物的名詞前都要求有一個特定的量詞但不能隨意使用。這種量詞數量較大，不少個體量詞與相應的名詞在意義上有某種關係，如：“條”一般用于長條形狀的物體，如：帶子、路、繩子、蛇、河等“張”一般用于展開的物體，如：紙、桌子、床畫 等。如：

量詞	用法	例子
把	1) 用于有柄或類似有把手的器物，如：刀子、斧子 掃帚、雨傘、鑰匙、椅子等。 2) 用于能手，領導職務等（前面限用序數詞）。	一 <u>把</u> 刀子 一 <u>把</u> 椅子 一 <u>把</u> 茶壺 第一 <u>把</u> 手
班	用于定時開行的交通運輸工具，如：飛機、公共汽車 等。	下一 <u>班</u> 飛機 第一 <u>班</u> 車
般	有種，樣之義。	十八 <u>般</u> 兵器
版	書籍排印一次為一版。	一 <u>版</u> 副刊 第一 <u>版</u>
瓣	用于花瓣，葉片或種子等。	一 <u>瓣</u> 橘子 一 <u>瓣</u> 蒜
本	1) 用于各種書籍簿冊，如：雜誌、期刊。	一 <u>本</u> 經

量詞	用法	例子
	2) 用于戲曲。	一本劇本
筆	用于書畫藝術，或指漢字的筆劃。	一筆好字
柄	用于某些帶把兒的東西。	一柄大刀
部	1) 用于書籍，影片等。 2) 用于機器或車輛。	一部電影 一部機器 兩部汽車
餐	一頓飯為一餐（多用在書面語）	三餐飯
冊	用于書的數目，指裝訂成本子的書。	這部詞典有六冊
層	1) 用于重疊或累積的事物。 2) 用于可以分項的東西，主要是表思想、含義、理由等抽象意思的。 3) 用于覆蓋在物體表面上的東西。	五層大樓 一層顧慮 兩層皮
場 cháng	用于事物經過一次為一場，例如：風雨、災、戰爭、病。	一場大戰 一場病
場 chǎng	用于體育活動游樂節目戲劇演出等，或完整地進行一次為一場。	一場球賽 一場電影
齣	一個獨立的戲曲劇目叫一齣。	三齣戲
床	用于被褥，如：鋪蓋、蚊帳等。	一床蚊帳
次	用于反復出現或可能反復出現的事情。	第一次國內革命戰爭
道	1) 用于江，河和某些長形的東西。 2) 用于門、關口、牆、防線等阻攔的事物。 3) 用于命令、題目等 4) 用于某些分程序的動作。	一道紅線 三道防線 一道命令 上三道菜
磴	用于台階或樓梯。	一磴台階
滴	用于滴下的液體的數量，如：汗、水、眼淚等。	一滴汗

量詞	用法	例子
點	用于事項，意見，內容表示一項項的。	兩點意見
頂	用于某些有頂的東西，如：帽子、帳子、轎子等。	一頂帽子 一頂蚊帳
錠	用于成錠的東西，如：墨、金子。	一錠墨 一錠金子
棟	用于房屋，樓房，一座叫一棟。	一棟樓房
堵	用于牆。	一堵牆
度	用于某些動作，表示次數。	兩度公演
段	1) 用于條形並分成的若干部分，如：木頭、路、鐵路等。 2) 用于時間的一定距離。 3) 用于路程的一定距離。 4) 用于說話，音樂，戲曲，文章的一部分，如：民歌、文章等。 5) 用于某些可以完整的事件。	兩段木頭 一段鐵路 一段時間 一段公路 一段文章 一段民歌 一段經歷
頓	用于吃飯的次數。	一頓野餐
朵	用于花朵和雲彩或象花和雲彩的東西。	一朵花 一朵雲
發	用于槍彈，炮彈等。	五發炮彈
番	用于心思，語言，過程等，表示種、樣的意義。	一番口舌 一番道理
畝	用于大片天地。	一畝田
方	用于方形的東西，如：手帕、臘肉、圖章、石碑、墨等。	兩方石碑 一方手帕
房	用于稱媳婦。	兩房媳婦
份	用于報刊，文件。	一份報紙

量詞	用法	例子
封	用于裝封套的東西或文件，如：信、電報、密件等。	一封電報
峰	用于駱駝（書面語）	三峰駱駝
幅	用于布帛或圖畫等可舒卷的物品。	一幅畫 兩幅布
副	1) 用于面相表情等。 2) 用于中藥。	一副笑臉 一副中藥
杆	用于有杆的器物，如：槍、秤。	一杆木槍
個	1) 用于具體或抽象名詞，沒有專用量詞的事物，如：蘋果、故事、理想、，包子、雞蛋等。 2) 用于人物，如：姐姐、弟弟、老師、學生、售貨員等。 3) 用于某些有專用量詞的事物，如：門、學校等。	兩個故事 一個理想 兩個弟弟 一個學校
根	用于細長的東西，如：火柴、粉筆、繩子、鐵管、筷子等。	兩根火柴 一根筷子
股	1) 用于條形物、尤其是由不止一條合成的，如：線、泉水、道路。 2) 用于氣體，氣味，力氣等。	一股泉水 一股香味
管	用于細長圓筒形的東西，如：毛筆、牙膏、笛子。	三管牙膏
號	1) 用于人數。 2) 用于成交的次數。	十號人 幾號買賣
回	1) 用于指事情，動作的次數。 2) 用于說書的一個段落、章回小說的一章或評書所分的章節。	一回事 這回評書 ¹

¹ 評書是曲藝的一種，多講說長篇故事，用折扇，手帕，醒木等作道具。

量詞	用法	例子
集	1) 用于某些篇幅較多而分爲若干部分的書籍中的一部分，如：詞典、小說。 2) 用于某些較長的影視節目的一部分。	十二集詞典 十五集電視劇
架	用于有支架的或支架狀的東西，如：梯子 或用于某些有關的機器，樂器，如：飛機、電視機、鋼琴、照相機。	一架飛機 一架苦瓜
間	用于房屋的最小單位。	一間臥室
件	1) 用于衣服（上衣類）或可分的個體器物，如：傢具、衣服。 2) 用于某些事情，案件，公文，信函等。	一件傢具 一件案子
屆	用于定期的會議或畢業的班級等。	第二屆代表大會 第二屆畢業生
莖	用于長條形而小的東西，如：小草、頭髮。	四莖白髮
句	用于語言。	一句話
具	1) 用于棺材，屍體。 2) 用于某些器物，如：座鐘。	一具棺材 座鐘一具
卷	用于成卷兒的東西，如：紙、圖畫、蓆子。	一卷蓆子
棵	用于植物樹木花草。	三棵牡丹
顆	用于顆粒狀的東西，如：花生、珠子、星球。	一顆珠子
口	1) 用于家庭，村庄中的人口。 2) 用于牲畜，主要是豬。 3) 用于有口或有刀的某些器物，如：井、缸、鍋。	一家五口人 三口豬 一口井
塊	1) 用于塊狀的東西，如：肥皂、手錶。 2) 用于某些片狀的東西，如：地毯、草地。 3) 用于銀幣或紙幣。	一塊糖 一塊草地 六塊錢
粒	用于粒狀或小圓形的東西，如：米、子彈、丸藥。	一粒米
輛	用于車輛，如：汽車、公共汽車、自行車、坦克、摩托車。	一輛自行車

量詞	用法	例子
列	用于成行列的事物，如：火車。	一 <u>列</u> 火車
領	1) 指衣服的件數，長袍或上衣一件叫一領。 2) 指席箔	一 <u>領</u> 長衫 一 <u>領</u> 蓆子
輪	1) 用于紅日，明月（一般用在書面語） 2) 用于循環的事物或動作。	一 <u>輪</u> 明月 頭 <u>輪</u> 影院
枚	意義跟“個”相近，多用于書面語，使用範圍也較狹窄，限于器物，用具等無生命的東西，包括： 1) 多用于形體小而圓的東西，如：錢幣、戒指、別針。 2) 用于竹簡，竹管 3) 用于武器	一 <u>枚</u> 戒指 一 <u>枚</u> 獎章 一 <u>枚</u> 竹簡 一 <u>枚</u> 導彈
門	1) 用于炮。 2) 用于功課技術。 3) 用于親戚或親事等。	一 <u>門</u> 大炮 兩 <u>門</u> 技術 一 <u>門</u> 親戚
面	用于扁平的物件，如：旗子、鏡子、鼓等。	一 <u>面</u> 鏡子
名	用于有某種身份的人。	十 <u>名</u> 工人
派	1) 用于派別。 2) 用于景色，氣象，聲音，語言等。	三 <u>派</u> 學者 一 <u>派</u> 新氣象
盤	用于渾圓形物體，如：磨、墨、繩子、電線等。	一 <u>盤</u> 磨
泡	用于屎和尿。	一 <u>泡</u> 尿
匹	用于馬騾等。	三 <u>匹</u> 馬
篇	1) 用于文章，論文。 2) 用于計算紙張書頁（一篇是兩頁）。	一 <u>篇</u> 文章 三 <u>篇</u> 紙
片	1) 用于成片的東西，平而薄的物件，如：麵包、藥 2) 用于面積範圍較大的東西，多指地面和水面。 3) 用于景色，氣象，聲音，語言，心意。	一 <u>片</u> 藥 一 <u>片</u> 汪洋 一 <u>片</u> 真心
撇	用于象撇兒的東西。如：鬍子。	兩 <u>撇</u> 黑鬍子
鋪	用于炕或床。	一 <u>鋪</u> 炕

量詞	用法	例子
扇	1) 用于門窗。 2) 用于磨。	一扇門 一扇磨
首	用于詩詞或歌曲。	三首歌
艘	用于船只，如：輪船、軍艦等。	五艘木船
梭子	用于子彈。	一梭子子彈
所	用于子彈。用于房屋建築，如：房子、學校、醫院。	一所醫院
台	1) 用于某些機器，如：拖拉機、車床、發電機、收音機、電視機。 2) 用于舞台上一次完整的演出。	一台拖拉機 一台戲
條	1) 用于細長形的東西，如：街、路、管子、河、腰帶、褲子等。 2) 用于某些有長條形的動物或植物，如：魚、黃瓜。 3) 用于某些器官，如：腿，胳膊。 4) 用于某些抽象事物，如：消息、建議。 5) 用于生命。	一條河 一條魚 一條腿 一條意見 一條生命
貼	用于膏藥。	一貼膏藥
頭	1) 用于某些牲畜，如：豬、羊、牛。 2) 用于打算。	一頭牛 一頭蒜
丸	1) 用于丸藥。 2) 用于子彈。	一丸西藥 一丸子彈
尾	用于魚，龜（多用在書面語）。	一尾龜
位	表人數（含敬意）。	一位老師
項	用于分項目的事物，如：命令、計劃。	一項計劃
眼	用于井。	一眼井
葉	用于扁舟。	一葉扁舟
員	用于武將。	一員大將

量詞	用法	例子
盞	用于燈。	一盞燈
張	1) 用于可張開，可閉攏或卷起的東西，如：紙、票、畫。 2) 用于平面的或有平面的物體，如：桌子、床。 3) 用于某些農具，樂器，嘴，如：弓、古琴。	一張紙 一張桌子 一張嘴
隻	1) 用于某些成對的東西的一個，如：眼睛、耳朵、手、鞋子、襪子。 2) 用于動物，多指飛禽，走獸，如：貓、猴子、狗、兔子、雞、鳥。 3) 用于船只或某些器具，如：箱子、船。	一隻鞋 一隻鳥 一隻船
紙	用于書信，文件的張數。	一紙公文
種	表示種類，用于人和任何事物。	三種布
株	用于樹木，表示棵的意思（用在書面語）。	兩株棗樹
尊	1) 用于神佛塑像，如：佛像。 2) 用于炮。	一尊佛像 一尊大炮
座	1) 用于較大或固定的物體，如：山、橋、水庫。 2) 用于較大的建築物。	一座山 一座大樓

3.1.1.2 集合量詞

集合量詞是用于由兩個以上的個體組成的事物（劉月華,1983:82）。這種量詞可以跟具體或抽象名詞連用，例如：

量詞	用法	例子
垓	用于點種的瓜，豆。	一垓花生
把	用于可用一只手抓起來的數量，如：花、青菜、米。	一把米
班	用于人群，如：學生、工人。	這班年輕人
幫	用于人，表示群，伙的意義。	一幫小孩兒

量詞	用法	例子
包	用于成包或裝在口袋的東西，如：點心、煙、書、衣服、米、糖。	一 <u>包</u> 衣服
抱	用于兩臂合圍的量，如：草、柴。	一 <u>抱</u> 火柴
撥	用于人的分組。	一 <u>撥</u> 遊客
茬	指在同一塊地上作物種植或生長的次數，一次叫一茬	一 <u>茬</u> 韭菜
串	用于連貫起來的東西，如：葡萄、數珠。	一 <u>串</u> 珠子
叢	用于生長在一起的草木，如：竹子。	一 <u>叢</u> 草
簇	用于聚集成團成堆的東西，常用于樹木花草。	一 <u>簇</u> 鮮花
撮	用于手所撮取得東西。	一 <u>撮</u> 芝麻
沓	用于重疊起來的紙張和其他薄的東西。	一 <u>沓</u> 信紙
擔	用于成擔的東西。	一 <u>擔</u> 水
嘟嚕	用于連成一簇的東西，如：葡萄、鑰匙。	一 <u>嘟嚕</u> 鑰匙
堆	用于成堆的物或成群的人，如：土、衣服、書。	一 <u>堆</u> 黃土
對	用于按性別，左右，正反等配合的兩個人，動物或事物，如：夫婦、鳥、枕頭、花瓶、眼睛。	一 <u>對</u> 眼睛
隊	用于一定數量的人，如：士兵。	一 <u>隊</u> 人馬
墩	用于叢生的或幾棵合在一起的植物。	一 <u>墩</u> 秧苗
份	用于整體分成的部分或組成整體的部分，如：飯食、文件、禮物。	一 <u>份</u> 禮物
副	用于成對或配套的東西，如：手套、眼鏡。	一 <u>副</u> 手套
股	用于成批的人。	一 <u>股</u> 土匪
掛	多用于成套或成串的東西，如：四輪大車、鞭炮。	一 <u>掛</u> 鞭炮
伙	用于人群（含貶義）。	一 <u>伙</u> 敵人
捆	用于捆起來的東西，如：青菜。	一 <u>捆</u> 書
綹	用于細絲狀或根順著聚在一起的東西，如：頭髮。	一 <u>綹</u> 頭髮
溜	用于成行列的東西，如：房間、煙。	一 <u>溜</u> 燎泡
摞	用于重疊放置的東西。	一 <u>摞</u> 碗

量詞	用法	例子
排	用于成行列的東西，如：椅子、子彈。	一 <u>排</u> 子彈
捧	用于能捧的東西，如：米、水果。	一 <u>捧</u> 棗
批	用于大宗的貨物或多數的人。	一 <u>批</u> 貨
群	用于成群的人，動物或東西。	一 <u>群</u> 馬
雙	用于左右對稱的某些肢體，如：手、腳。或用于器官或成對使用的東西（多半是穿戴在肢體上的），如：鞋子、襪子、手套。	一 <u>雙</u> 鞋子
束	用于捆在一起的東西，如：鮮花、稻草、文件。	一 <u>束</u> 文件
堂	用于成套的傢具。	一 <u>堂</u> 紅木傢具
套	1) 用于成組的事物，如：傢具，衣服、郵票、書。 2) 用于某些抽象事物，如：辦法、制度。	一 <u>套</u> 郵票 一 <u>套</u> 辦法
汪	用于聚集在一個地方的液體，如：油、血。	一 <u>汪</u> 油
系列	用于相關聯的，成組或成套的事物。	一 <u>系列</u> 問題
組	1) 用于合成一組的文藝作品。 2) 用于由不多的人員組織成的單位	一 <u>組</u> 詩 一 <u>組</u> 學生
撮	用于成叢的毛髮。	一 <u>撮</u> 頭髮

3.1.1.3 度量詞

度量詞是表示度量衡單位的量詞，是度量衡的計算單位。這種量詞有固定的單位，按照國際標準或各國所承認的規範來計量，可分為八小類，包括：

1) 長度單位：寸、尺、里、丈、碼、吋、呎、毫米、公分、米、公里、海里、英里。

2) 重量單位：斤、兩、毫克、英兩、克、公斤、噸等。

3) 容量單位：升、斗、石、毫升、公升、加侖等。

4) 面積單位：畝、頃、平方吋、平方呎、平方碼、平方分米、平方米、平方公里、公畝等。

5) 體積單位：立方厘米、立方吋、立方呎、立方碼、立方米。

- 6) 錢幣單位：分、毛、角、元、毫、貫、吊等。
- 7) 時間單位：秒、分鐘、刻、點等。
- 8) 專用的計量單位：瓦、牛頓、安培（電流強度的單位）
 克拉（用于鑽石）
 打、羅（用于商業）

這類量詞後可以加“的”跟名詞組合（房玉清,1996:421），例如：兩公里的路、五公斤的菜等。另外，十進位的度量詞連用的時候，最後的量詞可以略去（朱德熙,1998:49），例如：三尺五、一米八等。

3.1.1.4 不定量詞

不定量詞是表示不定數量的量詞，常用的不定量詞有兩個：“些”“點”（劉月華,1983:83）

“些”表示複數或少量。“點”表示少量。這兩個量詞前面的數詞只能是“一”。“一些”表示數量少的一部分，如：一些書 一些資料。“一點兒”表示少量，如：一點兒菜，一點兒薪水。

“些”和“點”前面可以加指示代詞“這”“那”“這麼”“那麼”，連用時，各有其系列意義：

這些 指示較近的兩個以上的人或事物，如：這些糖，這些明星。

那些 指示兩個以上的人或事物，如：那些桌子，那些猴子。

這麼些 指示較近的一些人或事物，如：這麼些菜，我吃不了。這麼些事，一天辦不完。

那麼些 指示較遠的一些人或事物，如：裡面有那麼些人，他不想進去。她一個人照料那麼些孩子真不容易。

這麼點兒 指示數量小，如：這麼點兒路，走著去就行。這麼點兒的事，我一個人就能做完了。

那麼點兒 指示較小的數量，如：那麼點兒東西，一箱子還裝不滿呢。那麼點兒年紀懂這麼多事，真不簡單。

根據其意義，可以看出“些”比“點”表示的數量要多。（劉月華,1983:83）

3.1.1.5 准量詞

有些名詞可以直接與數詞連用，直接放在數詞後頭，這時這些名詞的語法功能基本與量詞相同。（劉月華,1983:83）如：三年，兩縣，一世紀，五天，三國等。准量詞數量不多，大部份是表示時間或關於行政區域的名詞，例如：星期、天、鐘頭、秒、學期、刻、省、市、鄉、洲、小時、分鐘。

大多數准量詞與名詞之間不能再用其他量詞，如不能說：*五個年 *四個天。但這種量詞，有些可以插入量詞“個”。（劉月華,1983:83）如：三個星期、一個小時。

3.1.1.6 複合量詞

複合量詞是由兩個量詞複合而成的，有的複合量詞是名量詞和動量詞的複合，表示一個複合性單位的量詞（房玉清,1996:425），例如：部份、場次、架次、件套、。

房玉清還指出這種量詞隨著社會發展和科技進步，交通，工程複合量詞正在多起來，例如：噸公里、噸海里等。

3.1.2 借用名量詞 是借用名詞作量詞，多是表示容器，工具，面積，例如：一杯酒、一碗飯、一籠饅頭、一壺茶、四筐土。

除此之外，借用名量詞還包括：倉、車、池子、匙、碟、罐、缸、盒、湖、籃、簍、麻袋、盤、盆、瓢、瓶、鍬、勺、桶、瓮、屋子、桌子、盅等。

名量詞可以分爲了2 大類：專用名量詞和借用名量詞。前一種又可分成 6 小類。除了名量詞外，現代漢語中還有動量詞。

3.2 動量詞

動量詞是表示動作行爲或變化次數的單位的量詞。（劉月華,1983:84）動量詞的數量不多。

從結構上看，名量詞是放在名詞前頭，但動量詞的位置是放在動詞和數詞之後，表示動作的次數。動量詞包括以下 3 類（朱德熙,1998:50-51）：

3.2.1 專用動量詞 是專用表示動作行為的次數或形狀。(劉月華,1983:84-85) 專用動量詞數目不多,例如:次、下、回、頓、陣、場、趟等。專用動量詞一般不僅僅表示動作或變化的量,同時還包含某種詞匯意義,如:表示動作的快慢,所持續的時間。現代漢語專用動量詞的例子包括:

量詞	用法	例子
遍	用于一個動作從開始到結束的整個過程,如:看、說、寫、檢察。	說一遍 念一遍
場	指完整地進行一次,多用于戲劇演出、體育活動或自然現象等。	演出三場 戀愛一場
次	用于一般的動詞表示動作的次數,用于反復出現或可能反復出現的事情。	討論三次 看兩次
頓	用于下列的動作行為: 1) 飲食行為 2) 用于打罵行為、斥責、勸說等動作。	吃三頓 教訓了一頓
番	用于費時較多,用力較大或過程較長的動作,主要適用於言說動詞,如:介紹、報告、匯報、議論,或者跟思想有關的動詞。另外,還包含著褒義傾向。	調查一番 了解了一番 思考一番 囑咐了一番
回	表示動作的次數,也用于能反復出現的動作,意義跟‘次’相近,但比‘次’的口語色彩更濃。	去了三回
趟	一般指來回行走的次數或表示趨向以及與行走有關的動作行為。語義特征是一去一來為一趟,即說話時強調動作後恢復到來源處所,如:進、出、走、跑。	跑一趟 走兩趟 進一趟
通	用于費時費力地去做某件事,與‘番’語義相近。主要用于語言有關的動作,但動作比較隨便、零亂,因而有貶義趨向,多用于貶義的言語行為,如:嘲弄、諷刺、挑剔、嘀咕。	諷刺了一通 嘀咕了一通

量詞	用法	例子
下	用于一般動詞，表示動作的次數，一般用于短時間的動作和嘗試，還有緩和語氣的作用。	鐘打了一下 請你介紹一下
遭	用于可算為周或圈兒的動作。	繞兩遭
陣	用于延續一段時間的動作、現象。主要是風、雨、聲響、感覺等。	槍聲響了一陣

3.2.2 借用動量詞 借用動量詞是借用其他詞來表示動作行為的次數，有的是從名詞借過來的，有的是從動詞借過來的。所以借用動量詞又可分為3小類：

3.2.2.1 借用名詞的動量詞

劉月華（1983:85）指出表示動作行為所憑借的工具以及人體的四肢器官的名詞，可以借用為動量詞，例如：看一眼、踢一腳、踩一腳、踩、打一拳、吃一口、咬一口、叫一口、叫一聲、答應一聲、抽一鞭子²、切一刀、打一棍子²、登記一筆、抄寫兩筆。

如果從結構上看，這些名詞同量詞一樣直接和數詞組合，前面不能再加名量詞；從意義上看，它們和數詞在一起，表示動作的次數，和專用動量詞所起的作用相同。（黃漢生,1981:20-21）

3.2.2.2 借用動詞的動量詞

從動詞借用為動量詞的，常見的就是“跳”和“記”，“跳”用于受驚嚇等動作，“記”打一下叫打一記。例如：嚇了一跳、驚了一跳、打了一記（耳光）。

² 有時後綴“子”可省略。

3.2.2.3 借用離合詞³的後一個語素的動量詞

借用一些離合詞的後一個語素，在有些離合詞中間插入數詞後，把後面的語素借來當動量詞，請看下列的例子：

打仗	→	打了一仗	勝仗	→	勝了一仗
放槍	→	放了一槍	救命	→	救了一命
吵架	→	吵了一架	打架	→	打了一架
睡覺	→	睡了一覺			

3.2.3 重複動詞的動量詞 現代漢語可以重疊，如：看看，說說等。除了動詞加動詞作為重疊結構外，還有另一種格式“動詞 + 數詞⁴ + 動詞”，表示在短時間內嘗試某種動作或表示動作短時間裡完成。在這種格式中，後一個動詞是用來作為重複動詞的動量詞。

邵敬敏（1996:102）指出並非所有的動詞都可以構成“動詞+數詞⁴+動詞”，只有某些動詞才能適合這種格式，下面分別說明：

1.只有“自主動詞”才可以構成這種格式，非自主動詞（例如：病、完、塌等。）一般不能構成“動詞+數詞+動詞”，如：說一說、試一試。

2.動詞的語法意義是表示嘗試義和短暫義，如：念、看、說、聽、寫等。但助動詞，如：會、要、得、應該、願意、喜歡等，不能構成這種格式。

3.但是只使用單音節的動詞，雙音節或雙音節以上的動詞不行，不能說：
*研究一研究、*了解一了解

上述研究的對象就是現代漢語動量詞，動量詞可分為3類：專用動量詞、借用動量詞和重複動詞的動量詞。

³ 離合詞是指意義上具有整體性，單一性，但結構上有時可以分開或擴展的語素的組合。（戴曉波 韓曉芳，2004:93）

⁴ 這裡的數詞只限于“一”（詳見第四節）

§ 4 . 數詞和量詞的搭配

現代漢語量詞與其他詞類有不同的語法功能，雖然語法學家把量詞分爲一種獨立的詞類，但是量詞本身不能單用，必需和數詞或指示代詞一起運用。所以量詞和數詞關係非常密切。

當研究現代漢語量詞時，語法學家經常重視研究數量結構或稱“數量詞”（朱德熙,1998:51）或稱“數量短語”（房玉清,1996:425）。數詞和量詞的搭配，可以分成2種情況，包括：

4.1 數詞和名量詞的搭配

每個名量詞必需同數詞或指示代詞結合使用，名量詞和數詞搭配的情況，可分爲2種，就是：

4.1.1 所搭配的數詞無限制

一般名量詞可以跟任何數詞搭配，數詞是任意的，不受限制的，可以用別的數詞來替換，下面舉例說明不受數詞的限制的量詞：

1. 個體量詞 大多數不受數詞的限制，例如：

一 / 兩 / 三... <u>個</u> 女人	一 / 兩 / 三... <u>本</u> 雜誌
一 / 兩 / 三... <u>部</u> 電影	一 / 兩 / 三... <u>輛</u> 吉普車
一 / 兩 / 三... <u>匹</u> 驢子	一 / 兩 / 三... <u>扇</u> 門

2. 集合量詞，例如：

一 / 兩 / 三... <u>查</u> 電影票	一 / 兩 / 三... <u>對</u> 花瓶
一 / 兩 / 三... <u>批</u> 畢業生	一 / 兩 / 三... <u>套</u> 紀念郵票
一 / 兩 / 三... <u>束</u> 梅花	一 / 兩 / 三... <u>組</u> 泰國學生

3. 度量詞，例如：

一 / 兩 / 三... <u>公分</u> (的) 繩子	一 / 兩 / 三... <u>公里</u> (的) 電線
一 / 兩 / 三... <u>尺</u> (的) 布	一 / 兩 / 三... <u>毫升</u> (的) 洗髮精
一 / 兩 / 三... <u>克拉</u> (的) 鑽石	

4. 准量詞，例如：

兩 / 三 / 四... <u>省</u>	兩 / 三 / 四... <u>國</u>
兩 / 三 / 四... <u>縣</u>	兩 / 三 / 四省... <u>學期</u>
兩 / 三 / 四省... <u>鐘頭</u>	

5. 複合量詞，例如：

一 / 兩 / 三... <u>件套</u> 西服	一 / 兩 / 三... <u>場次</u> 電影
---------------------------	---------------------------

6. 借用名量詞，例如：

一 / 兩 / 三... <u>杯</u> 牛奶	一 / 兩 / 三... <u>袋</u> 點心
一 / 兩 / 三... <u>罐</u> 鹽	一 / 兩 / 三... <u>盤</u> 麵條
一 / 兩 / 三... <u>盆</u> 花	一 / 兩 / 三... <u>瓶</u> 白蘭地

4.1.2 所搭配的數詞有限制

現代漢語量詞還有一種特點就是有些數量詞結構中的數詞是有限制的，限于某些數詞，如：一、兩、幾，不能用別的數詞來替換。受數詞限制的名量詞就有以下幾種：

1. 個體量詞，例如：

“把” 1) 用于某些抽象事物，數詞限于‘一’，例如：

一把力氣	一大把年紀
------	-------

2) 用于能手等，數詞限于‘一’，例如：

一把好手	一把手。
------	------

3) 用于領導職務，前面限用序數詞，例如：

第一把手	第二把手。
------	-------

“筆” 用于書畫藝術，指有相當的技巧，含褒義，數詞限于‘一、幾’，
例如：

一筆好字	幾筆山水畫	一筆魏碑 ⁵
------	-------	-------------------

“場” 用于事情的經過，限于數詞‘一’，例如：

一場災難	一場考驗	一場風暴
------	------	------

⁵ 魏碑是北朝（公元 386-581）碑刻的統稱，字體結構嚴整，筆力強勁，後世作為書法的一種典範。

“帶”表示一段地區，限于數詞‘一’，例如：

這一帶地方 一帶城區 一帶城郊
 一帶邊境 一帶選區 一帶邊區⁶

“番”用于景象、心思、語言過程或經歷，數詞限于‘一、幾’，例如：

一番心血 幾番風雨 一番風光
 一番唇舌 一番箴言 一番了解 一番筆戰

“副”用于面相表情等，名詞前常有修飾語，數詞限于‘一’，例如：

一副紅臉膛 一副驚喜的樣子 一副心腸
 一副病容 一副丑態

“門”用于親事，多用于‘一’，例如： 一門親事

“股”用于氣味、力氣、神態等，數詞多用‘一’，例如：

一股香味 一股愛國熱情 一股傲氣
 一股孩子氣 一股生氣 一股動力 一股電流

“號”用于成交的次數，數詞限于‘一、幾’，例如：

幾號買賣 一號小買賣

“泓”清水一道或一片叫一泓，數詞限于‘一’，例如：

一泓湖水 一泓靜靜的池水

“輪”用于形狀象輪子的太陽或月亮，數詞限于‘一’，例如：

一輪明月 一輪旭日

“抹”用于成片狀的景色，數詞限于‘一’，例如：

一抹彩霞 一抹晚霞 一抹殘陽 一抹斜陽

“派”用于景色、氣象、作風風度、聲音、語言等，數詞限于‘一’，例

如：

一派景色 一派風光 一派春色
 一派歡樂 一派場面 一派鼓樂之聲
 一派胡言亂語

⁶邊區是中國國內革命戰爭及抗日戰爭時期，共產黨領導的革命政權在幾個省連接的邊緣地帶建立的根據地。

“片” 1) 用于面積、範圍較大的東西，數詞多用于‘一’，例如：

一片荒地 一片樹林 一片紅光
一片彩虹 一片火焰

2) 用于景象、聲音、語言、心意等，名詞前常用修飾語，數目字限于‘一’，例如：

一片歡騰 一片沉寂 一片誠意
一片誠心 一片歡樂的歌聲

“曲” 指歌曲或音樂，數詞限于‘一’，例如：

一曲悅耳的音樂 一曲讚歌

“手” 用于技能、本能，數詞限于‘一’，例如：

一手好字 一手針線 一手好手藝

“絲” 用于表情或血跡，數詞限于‘一’，例如：

一絲表情 一絲愁容 一絲笑容
一絲血跡 一絲血色

“頭” 用于親事，數詞限于‘一’，例如：一頭親事

“彎” 用于形狀彎曲的月亮，數詞限于‘一’，例如：

一彎新月 一彎月牙

“線” 用于某些抽象名詞，數詞限于‘一’，例如：

一線希望 一線生機 一線光明

集合量詞，例如：

“2.把子” 用于人群的一幫，含貶義，數詞限于‘一’，例如：

一把子壞蛋 一把子壞分子 一把子壞人 一把子流氓

“堆” 引申用于抽象事物，形容數量多，數詞限于‘一’，例如：

一堆問題 一大堆事情 一大堆廢話

“撮（兒）” 用于指極少數的壞人，含貶義，前面常用‘小’來修飾，數詞限于‘一’，例如：

一小撮（兒）財閥 一小撮（兒）搗亂分子
一小撮（兒）敵人 一小撮（兒）奴才
一小撮（兒）奴隸主 一小撮（兒）叛匪

一小撮(兒)土匪

“攤”用于攤開的糊狀物，數詞限于‘一、幾’，例如：

一攤泥 幾攤泥

“系列”許多有聯屬關係的抽象事物，數詞限于‘一’，例如：

一 <u>系列</u> 辦法	一 <u>系列</u> 表現	一 <u>系列</u> 報道
一 <u>系列</u> 變動	一 <u>系列</u> 變革	一 <u>系列</u> 變化
一 <u>系列</u> 策略	一 <u>系列</u> 差錯	一 <u>系列</u> 高見
一 <u>系列</u> 起因		

3.度量詞，例如：

這種量詞一般可以與任何數詞搭配，表示獨立單位的多少，但由于有些度量詞有一定的計算限度，因此數量不可以超過這個計算限度（吳雅慧,1993:7-8），下面舉例說明：

“毛”是指一圓的十分之一，所以數詞限于1-9，例如：三毛錢，不說 *十二毛錢。

“刻”用表計時，以十五分鐘為一刻，一小時的四分之一，數詞限于 1-3，不說 *四刻時間。

“點”用在表計時時，指一小時，一天共有二十四個小時，數詞限于 0-24，例如：三點（鐘）、五點（鐘），不說 *二十五點（鐘）。

“級”用來計風力時，數詞限于 0-12，例如：六級風力、十級風力。

4.不定量詞，例如：

這種量詞常用的就有：

“點”表示少量，多用于不可計數的事物，必‘兒’化，數詞限于‘一、半’，口語中‘一’常省略（呂叔湘,1999:170-171），例如：

一 <u>點兒</u> 毛病	一 <u>點兒</u> 菜	一 <u>點兒</u> 東西
一 <u>點兒</u> 水	一 <u>點兒</u> 事兒	一 <u>點兒</u> 工作
半 <u>點兒</u> 聲音		

“些”可用于可計數的事物，表示的量不一定很少，前面用數詞限于‘一’，有時數詞省去不說也可（呂叔湘,1999:580-581），例如：

一些月餅 一些女生 一些蝴蝶
 一些工人 一些行李

“點”和“些”兩個不定量詞前的數詞只限于‘一’，不能說*三點兒東西。除了這兩個字以外，還有另外數詞受限制的 4 個不定量詞（吳雅慧,1993:5-6），包括：

“點子”表示少量，數詞限于‘一’，例如：一點子茶葉

“丁點兒”表示極少或極小的量，數詞限于‘一’，例如：

一丁點兒禮物 一丁點兒糖

“絲”表示量極少極細，數詞限于‘一、半、幾’，例如：

一絲風也沒有。 一絲雨

“星兒”表示極少的一點兒，數詞限于‘一’，例如：

一星兒油花 一星兒燈火

5.借用名量詞

這種量詞和數詞的搭配有 2 種情況；數詞搭配是任意的，另一種是數詞有限制的。後者不能用別的數詞來替換。現代漢語中的借用量詞，如含有“滿、全”的意思，數詞就限于“一”。吳雅慧（1993:7）已進行借用名量詞和數詞搭配的研究；從意義上看，數詞限于‘一’的可以分為以下4種：

1) 表示人體部位與器官的名詞，例如：

一身土 一臉汗 一臉笑容
 一腳⁷泥 一手⁷油 一頭白髮

2) 表示自然地理的名詞，例如：

一池荷花 一湖水

3) 表建築場所的名詞，例如：

一屋子人 一院子樹葉子

4) 表家具的名詞，例如：

一桌子剩菜 一桌子書 一書架書

⁷ 有時可于數詞‘兩’搭配，如：兩腳泥、兩手油

吳雅慧（1993:6）還提出這種量詞的數詞‘一’不能用別的數詞來代替，而且數量結構與名詞之間可以插入結構助詞“的”，如：一桌子的土、一臉的汗等。從意義上看，這類數量結構中的數詞‘一’有“滿、全”的意思。

除了上述情況外，量詞重疊形式可以和數詞搭配作為數量詞重疊形式。有些重疊形式的數詞就有限制。程榮（1997:335）把數量詞的重疊形式歸納為4種：

第一形式 “AA⁸”

單音量詞大多數可以重疊，表示“每一”。重疊時不必有數詞的配合。比如：句句話、條條路、根根頭髮。

第二形式 “數詞+AA”

數詞只能用“一”，量詞限于單音節，如：一張張、一層層、一隊隊等。這種重疊形式表示以個體為單位，且含有多數、序列或連續之意，如：一隊隊的小學生走過去了。一輛輛的名牌汽車排在飯店門口。日子一天天過去了。

第三形式 “數詞A+數詞A”或“數詞AB⁹+數詞AB”

數詞不限于“一”，量詞也不限于單音節，如：一張一張、一嘟嚕一嘟嚕。這種重疊式，作定語時含有有次序地羅列之意，如：拿出兩張兩張的紙片片來。蔓藤上掛著一嘟嚕一嘟嚕的葡萄。聞見一陣一陣的香味。作狀語時表示動作的方式，如：一平方米一平方米地測量。一層一層地走上樓。一步一步往下走去。

第四形式 “數詞+A+名詞”

這種重疊式，可以用任何數詞，但量詞多為單音節。一般作狀語，表示動作的方式，如：一個字一個字地念、兩個人兩個人地對舞。

4.2 數詞和動量詞的搭配

⁸ A 用來指量詞

現代漢語動量詞根據語法功能可以分成 3 類（詳見 3.2）。經過研究後，數詞和動量詞的搭配可以分析為下列 2 種情況：

4.2.1 所搭配的數詞無限制

表示動作次數的專用動量詞一般可以跟任何數詞搭配，比如：

看兩 / 三 / 四 / 五次 處理過一 / 兩 / 三次
 呼吸了八 / 九 / 十次 念兩 / 三 / 四 / 五遍
 選擇了兩 / 三 / 四 / 五回 監督了一 / 兩 / 三回

4.2.2 所搭配的數詞有限制

有些動量詞跟數詞連用時，數詞是固定的，可細分為下列幾類：

1. 專用動量詞 這種量詞有些所搭配的數詞是無限的，但是有些情況所搭配的數詞就限于某些數詞，如：一、兩、幾等。下面是一些例子：

“場”動作行為的次數，一次為一場，多限于‘一’。有時可用‘兩、幾’，但不太多，如：

鬧了兩場 責備了一場 哭了一場

“番”用于費時較多，用力較大或過程較長的動作，數詞限于‘一’，如：

調查研究一番 整頓一番 囑咐一番

“氣”一氣是從“一口氣”引申出來的。“一口氣”表示一個動作中間沒有停歇。因此表示不間斷地做某件事，中心語的前面或後面如果用量詞“氣”，“氣”之前的量詞只能用‘一’（張向群,1995:190），如：

大幹一氣 說了一氣

罵了一氣 瞎鬧一氣

“通”多用于貶義的語言行為，數詞多用‘一’，如：

胡說一通 亂講一通 奉承一通

“下（兒）”¹）用于動詞，表示一次短促的動作，數詞限于‘一’（呂叔湘,1999:565），如：

⁹ AB 用來指雙音節的量詞

等一下 看一下 問一下 幫一下

2) 表示本領、技能，數詞限于‘兩、幾’，後面可加“子”或兒化（呂叔湘,1999:566），如：

他還真有兩下兒。

想不到他還有幾下子。

我就會這麼幾下子。

“陣”用于延續一段時間的動作，可以兒化，有時可帶“子”。數詞限于‘一’（呂叔湘,1999:668），如：

歇一陣兒 風刮了一陣 走一陣兒

2. 借用動量詞，又可分為以下小類：

甲．借用名詞的動量詞，從名詞借用為動量詞，數詞有限制的就有：

“口”用于語言和方言，數詞限于‘一’，如：

說一口漂亮的北京話 講一口流利的英語

“眼”指用眼看的次數，限于‘一、兩、幾’，如：

看一眼 看幾眼

乙．借用動詞的動量詞，數詞有限制，例如：

“把”用于同手有關的動作，數詞多用‘一’，如：

拉了一把 推了一把

“跳”用于受驚嚇等動作，數詞限于‘一’，如：

嚇了一跳 驚了一跳

丙．借用一些離合詞的後一個語素，在有些離合詞中間插入數詞後，把後面的語素借用當動量詞。所搭配的數詞有以下的情況：

第一組 離合詞中間插入數詞時，所插入的數詞不受限制，如：

打了兩 / 三 / 四 / 五...仗 放一 / 三 / 五...槍

第二組 所插入的數詞有限制，只限于‘一’，如：

救一命 吃了一驚 插了一嘴

第三組 所插入的數詞有限制，只限于‘一、兩、幾’，如：

吵一 / 兩 / 幾 / 架 見一 / 兩 / 幾 / 面 睡一 / 兩 / 幾 / 覺

3. 重複動詞的動量詞

重複動詞的動量詞前面的數詞都是有限制的，只限于數詞“一”。它們都不指動作的具體次數，而是表示不確定的數量，表示動作短暫、少量。（吳雅慧,1993:12）比如：說一說、看一看、走一走。不能說 *說四說 *看兩看 *走三走。

現代漢語中的數詞跟量詞使用時，它們除了表示數量外，還有其他意義。研究數詞和量詞的搭配情況，會幫助學漢語的人能更加正確地使用漢語。

§ 5 . 漢泰量詞的比較研究

在這第五節裡，筆者把上述分析過的現代漢語量詞及泰語量詞來進行比較研究。研究的對象包括下面幾個方面：

5.1 比較量詞的位置

5.2 比較量詞的分類

5.3 比較數詞和量詞的搭配

5.1 比較量詞的位置

本文研究出現在名詞詞組和動詞詞組的量詞，通過觀察分析，現代漢語量詞及泰語量詞在結構與位置上有些不同，結果如下：

5.1.1 量詞在名詞詞組的位置

兩種語言量詞出現在名詞詞組的位置有好些差異，我們可以分別研究 2 個部份：

5.1.1.1 現代漢語量詞在名詞詞組的位置

研究關於量詞後，發現現代漢語量詞在名詞詞組中的位置歸納起來就有下面 8 種結構：

第一種結構 “數詞 + 名量詞 + 名詞”

量詞是放在數詞後、名詞前，如：五塊肥皂、五個蘋果。

第二種結構 “數詞 + 度量詞 + 結構助詞¹⁰ ‘的’ + 名詞”

這種結構量詞與名詞中間能插入結構助詞‘的’，如：四斤的魚、五米的布。

第三種結構 “指示代詞¹¹ + 名量詞 + 名詞”

這種結構量詞前面是指示代詞、後面是名詞，如：這張桌子、那封信。

第四種結構 “指示代詞 + 數詞 + 名量詞 + 名詞”

這種結構與第三種結構相近，但指示代詞和量詞之間插入數詞來表示定量的，如：這兩張桌子、那三封信。

第五種結構 “前綴‘第’¹² + 數詞 + 名量詞 + 名詞”

這種結構量詞是放在數詞與名詞之間，數詞前還有前綴‘第’，表示次序，如：第一個學生、第二次世界大戰。

第六種結構 “數詞 + 某些形容詞 + 名量詞 + 名詞”

在這種結構裡，量詞前可以加某種形容詞：如：大、小、厚、薄、長，來修飾，如：一大塊木頭、一小顆珠子。

第七種結構 “數詞 + 十位以上的整數 + ‘多’ + 名量詞 + 名詞”

用“多”來表示整位數以上的零數，“多”放在量詞前面、十位數詞的後面，如：二十多塊錢、五十多位先生。

第八種結構 “個位數 + 名量詞 + ‘多’ + 名詞”

用“多”來表示個位數詞以下的零數，“多”放在量詞後、名詞前，如：兩塊多錢、四尺多布。

¹⁰ 結構助詞是放在其他詞前後的助詞，爲了表示某種關係或語法功能，例如：“的”用來表示定語和中心語之間是領屬關係。(ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, 2541:21)

¹¹ 指示代詞是指稱某些人或事物的遠近，如：這、那。

¹² “第”是前綴，放在數詞前爲了表示次序。

5.1.1.2 泰語量詞在名詞詞組的位置

กันทิมา วัฒนประเสริฐ (2525: 54-57) 已進行過泰語量詞在名詞詞組位置的研究

，其結構可以總結為下列 5 種，包括：

第一種結構 “名詞+數詞+量詞”

量詞放在名詞和數詞之後，數詞除了“เดียว”或 “หนึ่ง” 外、其他的都可以用，

如：เด็ก 3 คน สมุด 2 เล่ม ปากกา 3 ด้าม

第二種結構 “名詞+量詞+數詞”

修飾名詞的數詞是在名詞後頭，數詞只限于“เดียว”或 “หนึ่ง” ，如：ส้มลูกหนึ่ง
หมอนใบหนึ่ง โต๊ะตัวหนึ่ง

第三種結構 “名詞+量詞+次序詞”

量詞放在名詞的後頭，次序詞的前頭，如：รถคันสุดท้าย น้ำขวดสุดท้าย รองเท้า
คู่แรก

第四種結構 “名詞+量詞+指示代詞”

量詞放在名詞的後頭，指示代詞的前頭，如：เสื้อตัวนี้ ช้างเชือกนั้น ประตู
บานนี้

第五種結構 “名詞+量詞+形容詞”

量詞放在名詞的後頭，形容詞的前頭，如：บ้านหลังใหญ่ รถคันเล็ก กระดาษแผ่น
บาง

我們從上面的分析就能看出兩種語言量詞出現在名詞詞組的位置，比較起來內容如下：

現代漢語量詞的第一種結構，量詞放在名詞的前頭、數詞的後頭，但根據泰語量詞的結構是放在名詞和數詞之後。雖然兩種語言名詞詞組的意義相同，但是量詞的位置卻不同。

現代漢語量詞的第二種結構是漢語的特點，泰語沒有這種結構。所以翻譯成泰語時，結構助詞“的”不必翻出來。

現代漢語量詞的第三種結構使用指示代詞來表示定量。從意義上看，就與泰語量詞的第四種結構相同。但從量詞的位置上看，現代漢語的指示代詞是放在量詞之前，泰語的指示代詞是放在量詞之後。

現代漢語量詞的第四種結構，從意義上看、與泰語“名詞+數詞+名量詞+指示代詞”的結構相同，如：สมุด 2 เล่มนี้ ปากกา 3 ด้ามนั้น

現代漢語量詞的第五種結構，從意義上看，與泰語的第三種結構相似。如從位置上看，漢語量詞放在前綴“第”之後，但泰語的量詞放在“第”之前。

現代漢語量詞的第六種結構，用某些形容詞來修飾量詞。從意義上看，就與泰語“名詞+量詞+形容詞+量詞+數詞¹³”或“名詞+量詞+形容詞+數詞¹⁴+量詞”的結構相似，如：一大批人 คนกลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่ง หรือคนกลุ่มใหญ่หนึ่งกลุ่ม 一顆珠子 ไข่มุกเม็ดใหญ่เม็ดหนึ่ง หรือไข่มุกเม็ดใหญ่หนึ่งเม็ด

現代漢語量詞的第七種結構，“多”與泰語“กว่า”的意義相似。

漢語：“十位數詞+‘多’+名量詞+名詞”，如：四十多件衣服、二十多本書。

泰語：“名詞+十位數詞+คำว่า“กว่า”+量詞”，如：เสื้อ 40 กว่าตัว หนังสือ 20 กว่าเล่ม

現代漢語量詞的第八種結構，“多”與泰語“กว่า”หรือ“เศษ”的意義相似。

漢語：“個位數詞+名量詞+‘多’+名詞”，如：五十五塊多錢、十三公斤多的豬肉。

泰語：“名詞+個位數詞+量詞+คำว่า“กว่า”หรือ“เศษ”，如：เงิน 55 บาทเศษ เนื้อหมู 13 กิโลกรัมกว่า

雖然意義相同結構相似，但是在名詞詞組的量詞位置卻有些不同。

¹³ 數詞只限于“หนึ่ง”或“เดียว”。

¹⁴ 數詞不受限制。

5.1.2 量詞在動詞詞組的位置

兩個語言量詞在動詞詞組的位置，可以分析為 2 點，包括：

5.1.2.1 現代漢語量詞在動詞詞組的位置

通過研究現代漢語動量詞後，就發現動量詞出現在下列 2 種結構中：

第一種結構 “動詞+數詞+動量詞”

在這種結構裡，量詞放在動詞和數詞的後頭，如：說兩次、吃三頓。

動詞後可加“了”表示動作的完成，如：罵（了）一頓、看（了）兩次、廣播（了）一遍。

除此之外，動詞後邊也可以加上“過”，爲了指過去曾經有這樣的事情，如：看（過）兩回、來（過）兩次。

第二種結構 “動詞+前綴‘第’+數詞+動量詞”

在這種結構裡，量詞放在前綴‘第’和數詞的後頭，如：說第二次、做第三次。

5.1.2.2 泰語量詞在動詞詞組的位置

กันทิมา วัฒนประเสริฐ (2525: 54-57) 總結出現在動詞詞組的泰語量詞總共有

5 種結構，包括：

第一種結構 “動詞 + 數詞 + 量詞”

量詞可以放在動詞和數詞（不是“เดียว”或“หนึ่ง”）的後面，如：ไป 3 ครั้ง วิ่ง 3

รอบ

第二種結構 “動詞 + 量詞 + 數詞”

量詞的位置在動詞和數詞之間，數詞限于“เดียว”或“หนึ่ง”，如：ไปครั้งเดียว

วิ่งรอบหนึ่ง

第三種結構 “動詞 + 量詞 + 次序詞”

這種結構的量詞是在動詞與次序詞之間，如：สวดจบแรก พูดครั้งสุดท้าย

第四種結構 “動詞 + 量詞 + 指示代詞”

量詞在動詞和指示代詞之間，如：พูดอย่างนี้ ทำอย่างนั้น

第五種結構 “動詞 + 量詞 + 形容詞”

這種結構的量詞是在動詞之後、形容詞之前，如：ทำอย่างดี จัดเตรียมครั้งใหญ่

漢語量詞的第一種結構和泰語的第一種結構，量詞的位置相同，都是“動詞+數詞+動量詞”。

漢語動量詞在動詞詞組的第二種結構，從意義上看、表示動作的順序。量詞是放在前綴“第”和數詞之間，可是泰語的量詞放在次序詞之前。

通過上面的研究可以看出，兩種語言根據其語法功能，在名詞或動詞詞組中的量詞也有不相同的次序。

5.2 比較量詞的分類

泰語量詞的種類可以先分爲 2 大類：名量詞、動量詞，再分小類。這樣的分類跟漢語是相同的，但觀察各小類後，就能看出下列不同的地方：

5.2.1 出現在兩種語言的種類

研究後發現泰語把名量詞分爲用于人、動物、物體、處所和抽象事物的種類，而漢語分類的方法卻不同。現代漢語量詞分類時，就分個體和集合單位。下面我分看一下出現在泰語和漢語中的量詞，包括：

1) 個體量詞，如：

三輛汽車 รถยนต์ 3 คัน 四條腰帶 เข็มขัด 4 เส้น

五個人 คน 5 คน 六隻鳥 นก 6 ตัว

集合量詞，如：

一群牛 วัวฝูงหนึ่ง 一捧棗 พุทรากรอบหนึ่ง

一把米 ข้าวสารกำมือหนึ่ง

2) 度量詞，如：

米 เมตร 公里 กิโลเมตร 斤 ชั่ง 毛 สิบสตางค์

3) 准量詞，如：

四省 มณฑล 4 มณฑล 三縣 อำเภอ 3 อำเภอ 三天 3 วัน

4) 借用名量詞，如：

一碗飯 ข้าว 1 ขาม 三杯水 น้ำ 3 แก้ว
五籃雞蛋 ไข่ไก่ 5 ตะกร้า

5) 專用動量詞，如：

念兩遍 อ่าน 2 เที่ยว 看三次 ดู 3 ครั้ง

6) 借用名詞的動量詞，如：

看一眼 มองดูด้วยตาหนึ่ง 咬一口 กัดทีหนึ่ง
走五公里 เดิน 5 กิโลเมตร

借用動詞的動量詞，如：嚇了一跳 ตกใจ

5.2.2 只出現在現代漢語的種類

1) 不定量詞，泰語不把這種量詞算為量詞，而是一種形容詞。如：

一點兒東西 สิ่งของเล็กน้อย 一些禮物 ของขวัญบางส่วน

2) 複合量詞，如：架次 เที่ยวบิน 、件套 ชุดเสื้อผ้า (ที่รวมท่อนบนท่อนล่าง)

3) 借用離合詞的後一個語素的動量詞，如：

打了一仗 ทำสงครามหนึ่ง
吵了一架 ทะเลาะวิวาทกันครั้งหนึ่ง
睡了一覺 นอนหลับตื่นหนึ่ง

4) 重複動詞的動量詞，如：

看一看 ลองดูๆ 想一想 ลองคิดๆ ดู 嘗一嘗 ลองชิมๆ ดู

5.2.3 未出現在現代漢語的種類

泰語量詞研究的文章中已指出，有時量詞是從前面的名詞借用來、就與名詞同形，如：ประเทศ 2 ประเทศ เมือง 2 เมือง วัด 4 วัด

重複名詞的量詞是泰語的特點，現代漢語沒有出現這樣情況。所以不能說 *兩人人 *三書書。

5.3 比較數詞和量詞的搭配

房玉清（1996:415）指出“量詞是一種粘著詞，如果前頭沒有數詞或指示代詞、語義上不能自足，如：兩頭牛。”泰語的量詞也是一種不單獨出現的詞類，必和其他詞連用，常用來搭配的詞就是數詞。

把現代漢語量詞和泰語量詞做比較後，數詞和量詞的搭配既有相同點，又有不同點。又可以分成 2 項要點來討論：

5.3.1 出現在兩種語言的搭配

這樣，泰語名量詞和動量詞一般都可以與任何數詞來搭配，如：รถ 1/2/3...

คัน เสื้อ 1/2/3...ผืน กุญแจ 1/2/3...ดอก หรือ วจี 1/2/3...รอบ พุด 1/2/3...ครั้ง อ่าน 1/2/3...

๑๒ 數詞可以替換。現代漢語也有這樣現象（詳見第四節）。這裡的數詞表示事物的數量、動作的次數。

5.3.2 只出現在漢語的搭配

所搭配的數詞有限制的現象是漢語中特有的，泰語不出現這樣的現象。這裡的數詞含有其他意思，大致說來有下列幾種意義：

- 1) 表示極少量或一部分的意義（張向群,1995:188），如：一點兒禮物、一些糧食。
- 2) 表示的量是“滿、整個、全部”，如：一頭白髮、一腳泥、一屋子人。
- 3) 表示“每一”，含有順序之義，如：一堆堆的石頭、一棵棵的白菜。
- 4) 表示嘗試某些動作或表示動作在短時間裡完成，如：擦一擦、寫一寫、記一記、開一開。

5) 用于某些抽象事物或心情的名詞，表示一種大概的數量、不明確的數量（吳雅慧,1993:15），如：一段情、一副笑臉、一片歡騰、一股怨氣。

6) 用于自然現象、環境、地理、氣候、自然情景及自然災難等的名詞的數量詞，如：一番景色、一片景象、一彎新月、一層雲彩、一股寒氣。

7) 表示不確切的一段地區的意義，如：這一帶城區、那一帶地區、一帶山地。

§ 6. 結論與展望

語言有民族的特征，有自己的表達方式。現代漢語和泰語都會有量詞，但將兩種語言的數量詞來進行比較研究後，發現有不同之處。本文集中地研究現代漢語量詞的分類，數詞和量詞的搭配及與泰語的比較。結果總結為下列內容：

6.1 分析現代漢語量詞的種類

從語法功能上看，現代漢語量詞可以分成 2 大類，包括：

6.1.1 名量詞

1. 專用名量詞，又可分為 6 小類：個體量詞、集合量詞、度量詞、不定量詞、准量詞和複合量詞。

2. 借用名量詞

6.2.2 動量詞

1. 專用動量詞

2. 借用動量詞，又可分為 6 小類：借用名詞的動量詞、借用動詞的動量詞和借用離合詞的後一個語素的動量詞

3. 重複動詞的動量詞

6.2 數詞和量詞的搭配

現代漢語數詞和量詞有非常密切的關係，經過研究後發現，數詞和量詞的搭配就可出現下列 2 種情況：

6.2.1 所搭配的數詞無限制 指所搭配的數詞是任意的，不限于某個數詞，可以隨著上下文替換。數詞的意義含有實量的，表示事物的數量或動作的次數。

6.2.2 所搭配的數詞有限制 指有些量詞與數詞搭配時，所搭配的數詞受限制，不是所有的數詞都能搭配。數詞大部份限于“一、兩、幾”，包含其他意義。

6.3 漢泰量詞的比較研究

現代漢語和泰語都是使用量詞的語言，當把兩種語言做比較時，就看出了它們的異同點，我們分析為 3 個方面：

6.3.1 比較量詞的位置

主要研究兩種語言出現在以下兩種結構的形式：

1. 量詞在名詞詞組的位置 研究後發現，雖然詞組意義相似，但各種語言的量詞卻有不同的位置。

2. 量詞在動詞詞組的位置 研究後發現，兩種語言表示一樣意義的動詞詞組，量詞有時位置相同、但有些結構就不同。

6.3.2 比較量詞的分類

兩種語言的種類比較起來可以分 3 項要點：

1. 出現在兩種語言的種類 (詳見第五節的 5.2.1)
2. 只出現在現代漢語的種類 (詳見第五節的 5.2.2)
3. 未出現在現代漢語的種類 (詳見第五節的 5.2.3)

6.3.3 比較數詞和量詞的搭配

兩種語言的種類比較起來可以分 2 項要點：

1. 出現在兩種語言的搭配 (詳見第五節的 5.3.1)
2. 只出現在現代漢語的搭配 (詳見第五節的 5.3.2)

6.4 展望

進行量詞的分析研究後，使筆者聯想到有關量詞的其他方面，例如：常用量詞“個”“枚”的具體用法，分別用于人、植物、動物、處所的量詞，量詞在各種作品中的運用方法及修辭作用，量詞的由來、變化。與其他語言，如：與柬埔寨的語言比較等等。這些題目全都有助於學漢語為第二語言的學者，所以筆者希望今後在量詞的研究方面能夠進一步觀察研究。

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสุนทรี ชัยสถาผล เกิดวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ.2519 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับสอง สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2540 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ที่บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2541

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย